

Stadsbegroting 2026 -2029

Stadsbegroting 2026 - 2029

Inhoud

Inhoud	5
Leeswijzer	6
Inleiding	7
Voorstel	9
Financieel beeld	11
Programma's	21
Bestuur en organisatie	21
Veiligheid	31
Economie en toerisme	38
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	46
Werk en Inkomen	64
Onderwijs	70
Bereikbaarheid	77
Wonen en stedelijke ontwikkeling	85
Openbare ruimte	93
Cultuur en Cultureel Erfgoed	105
Sport	113
Financiën	118
Thema duurzaamheid	123
Thema burgerparticipatie	125
Paragrafen	127
Investerings	127
Lokale heffingen	137
Bedrijfsvoering	146
Verbonden partijen	150
Onderhoud kapitaalgoederen	154
Grondbeleid	160
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	165
Financiering	174
Openbaarheidsparagraaf	178
Financiële begroting	181
Baten en lasten	181
Algemene dekkingsmiddelen	187
Reserves en voorzieningen	193
Subsidies	196
Balans en EMU saldo	200
Benchmark taakvelden	201
Financiële spelregels	203
Grondslagen en uitgangspunten	205

Leeswijzer

Doelen nader geduid

Voor de stadsbegroting 2026-2029 hebben we gewerkt aan een overzicht om de begroting in bredere zin transparant te maken. We hebben dit gedaan langs de structuur van de doelenboom. We beogen hiermee de kaderstellende rol van uw raad beter te faciliteren. Dit onderdeel is opgenomen in een losse bijlage bij deze begroting. In de digitale versie van de stadsbegroting is dit onderdeel zichtbaar bij elk programma onder het kopje 'Doelen nader geduid'.

Aanvullende informatie in de digitale versie van de Stadsbegroting

De digitale versie van de Stadsbegroting 2026-2029 is te vinden via pcportal.nijmegen.nl. Via dit portaal zijn ook de andere planning & control producten te vinden.

De digitale versie geeft dezelfde informatie als het analoge boekwerk en biedt daarnaast de mogelijkheid om op onderdelen in te zoomen. Zo is onder de programma's meer informatie over de onderliggende taakvelden te vinden en zijn links opgenomen naar relevante beleidsdocumenten. Ook kan vanuit de programma's doorgeklikt worden naar de Stads- en Wijkmonitor. Daarnaast is een uitgebreide toelichting op de verbonden partijen en op investeringskredieten opgenomen.

Kennisportaal financiën

Via pcportal.nijmegen.nl is ook het [kennisportaal financiën](#) te vinden. Hier vindt u verdiepende achtergronden over bijvoorbeeld financiële wet- en regelgeving en wat de afspraken zijn over financiën binnen de gemeente Nijmegen.

Inleiding

Voor u ligt de laatste Stadsbegroting die het huidige college aan uw raad aanbiedt. Deze begroting is meerjarig sluitend en het financiële beeld en de saldireserve hebben zich positief ontwikkeld. Zeker in 2026 en 2027 zit Nijmegen financieel ruim in haar jas, onder meer door afspraken tussen het rijk en de gemeenten over tijdelijke extra middelen voor jeugdhulp en demping van het ‘ravijn’.

Dit voorjaar zijn we het begrotingsproces gestart met koersdebatten met uw raad. De opbrengst van deze debatten was dat uw raad de ingezette inhoudelijke koers grotendeels ondersteunt. Dat geldt zowel voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad, zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie, als voor de toekomst van Nijmegen als sociale stad, met versterking van de sociale basis als belangrijk speerpunt. Ook op het gebied van dienstverlening en financiële keuzes gaven de koersdebatten geen aanleiding om de koers te wijzigen. Onze Koersbrief was voor uw raad geen reden voor een hernieuwd debat en dus een eenduidig richtsnoer voor het opstellen van deze Stadsbegroting.

Financiële ruimte

De programmabegroting en de goed gevulde saldireserve bieden ruimte om voorziene financiële knelpunten op te lossen, zo ook op het gebied van afvalverwerking. We hebben daarnaast de middelen om de vorig jaar doorgevoerde bezuinigingen op de sociale basis te heroverwegen. In de koersdebatten die wij in het voorjaar met u voerden, was dit in onze optiek de belangrijkste koerswijziging die uw raad wenste. Ook schrappen we, het amendement gelezen hebbend, de taakstelling op inkomensondersteuning. We kunnen intensiveren, bijvoorbeeld in de maatschappelijke opvang en een extra impuls geven aan belangrijke opgaven voor onze stad, ook naar de toekomst toe.

In deze bestuursperiode hebben we grote stappen gezet in bijvoorbeeld de herontwikkeling van het stationsdistrict, versterking van de sociale basis en vergroening van de stad, maar we staan ook nog voor grote opgaven zoals de groei van onze stad goed accommoderen, de vergrijzing en tekorten in de zorg het hoofd te bieden. Daarnaast willen we Nijmegen op termijn CO₂-neutraal maken en aangepast aan het veranderende klimaat. Deze opgaven gaan nog tientallen miljoenen vragen. En er kan nog meer op ons pad komen, bijvoorbeeld nu door de geopolitieke spanningen een weerbare samenleving steeds hoger op de politieke agenda komt.

Vooruitkijken naar een goede toekomst

We hebben dan ook geïnventariseerd welke ontwikkelingen we nu voorzien die in de toekomst forse financiële gevolgen kunnen hebben. We doen een aantal voorstellen om hier middelen voor te reserveren, zodat een volgende gemeenteraad deze opgaven naar eigen inzicht verder kan vormgeven.

Om woningbouw voor onder andere starters, bijzondere doelgroepen en coöperatief wonen te blijven stimuleren en het woningtekort terug te dringen, vullen we het Woonfonds opnieuw met 5 miljoen euro. Om onze groeiende stad duurzaam leefbaar te houden, zullen grote investeringen nodig zijn. Hierbij denken we aan investeringen in mobiliteitsmaatregelen en infrastructuur en economische ontwikkeling van het health- & hightech ecosysteem. Belangrijke thema's voor de toekomst van Nijmegen, waarover wij in de koersdebatten in april uitgebreid met uw raad gesproken hebben. De organisatie groeit met de stad mee en zal op enig moment moeten investeren in toekomstbestendige huisvesting. Tot slot verwachten we dat een mogelijke kandidaatstelling voor Culturele hoofdstad 2033, extra financiële armslag van de gemeente zal vragen.

Meer grip op de investeringsagenda

We zijn beter gaan plannen en hebben ervoor gekozen om te gaan werken met een 10-jarenplanning. We houden vast aan de ambities, en investeringen met een lagere prioriteit kunnen nu verder in de tijd worden weggezet. Hiermee zijn de kapitaallasten beter verdeeld over de jaren. Dat heeft ertoe geleid dat er de eerstkomende jaren extra middelen vrij kunnen vallen.

We willen de grip op de investeringsagenda verder verbeteren. We denken hierbij aan een beleidswijziging die moet leiden tot een betere afweging en prioritering en meer grip op het begroten van de juiste kapitaallasten. Daarvoor is een eerste aanzet opgenomen in de Stadsbegroting. De verdere uitwerking wordt dit najaar opgepakt en zal worden verwerkt in de actualisatie van het investeringskader (zoals in 2013 door uw raad vastgesteld).

Doelen nader geduid

Zoals afgesproken met uw raad en aangekondigd in onze Koersbrief, maken we transparant welke keuzes uw raad kan maken in de inzet van middelen. Dit doen we door op doelniveau inzicht te geven in wat wettelijke en niet-wettelijke taken zijn, de mate van beleidsvrijheid die de gemeente heeft en welk deel van de aan een doel gekoppelde middelen beïnvloedbaar is, in welke mate en op welke termijn. We zien deze analyse als een belangrijke stap op weg naar een transparante begroting.

Afsluitend

Met deze solide begroting sluiten we onze bestuursperiode als college goed af en stellen onze opvolgers in staat om verder te bouwen aan de aantrekkelijke, duurzame, sociale en veerkrachtige stad die Nijmegen is en wil blijven.

Voorstel

Onderwerp

Stadsbegroting 2026-2029

Programma	Financiën	Collegebesluit	15 september 2025
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen	Behandeldatum Raad	12 november 2025
		Status	Openbaar

Samenvatting

De stadsbegroting 2026-2029 wordt ter vaststelling voorgelegd aan uw raad.

Voorstel

Aan de raad voor te stellen:

1. De stadsbegroting 2026 – 2029 vast te stellen.
2. De veranderingen in de begroting vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting.
3. De bijstellingen op het bestaande investeringsplan, de nieuwe investeringen en de doorrekening van de kapitaallasten vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Investeringsplan.
4. De onttrekkingen en stortingen in de saldireserve te verwerken zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting en toegelicht in het programma Financiën -> Veranderingen in de begroting.
5. De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting > subsidies > subsidieplafonds.
6. Een reserve Chiptechsector in te stellen.
7. De beoogde lasten en baten die samenhangen met het nieuwe Omgevingsprogramma Water en Riolerings 2026-2029 (PWR) in de begroting te verwerken, zoals opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen -> Ontwikkelingen en toegelicht bij Rioolheffing.

Financieel beeld

Inleiding

In dit deel gaan we in op het financieel beeld voor de komende jaren. Als eerste tonen we de veranderingen in de programmabegroting. Daarna staan we stil bij de wijzigingen in het investeringsplan.

Als laatste komen de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen aan bod.

Programmabegroting

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde veranderingen in de begroting opgenomen. Deze zijn reeds in de begrotingscijfers verwerkt. Alle financiële overzichten in deze Stadsbegroting bevatten daardoor de voorgestelde aanpassingen. De voorgestelde veranderingen worden bij de programma's toegelicht onder 'Wat kost het? Veranderingen in de begroting'.

Programma; bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Bestuur en Organisatie				
Beheer glasvezelnetwerk	-125	-125	-125	-125
Deelnemersbijdrage iRvN: Indexatie iRvN	-60	-60	-60	-60
Verhoging contributie VNG GGU	-240	-240	-240	-240
Ict veiligheid/privacy	-600	-900	-900	-1.200
Bestuuradviseurs	-260	-260	-260	-260
Doorontwikkeling gemeentebrede dienstverlening (visie op dienstverlening)	-530	-750	-750	-750
Voortzetting Yivi (voorheen IRMA) als digitale identiteitsvoorziening	-100	-100	0	0
Structurele borging opleidingsprogramma Burgerzaken	-200	-200	-150	-75
Uitbreiding frontoffice met ondersteuning Burgerzaken	-65	-65	0	0
Tekort rendabele uren - toegerekende overhead	-600	-600	-600	-600
<u>Mutaties gemeentefonds</u>				
Basisregistratie Personen (BRP): centr. Inschrijving verg.	30	31	32	33
Work in Nederland (DU)	-138	-138		
Totaal Bestuur en Organisatie	-2.888	-3.407	-3.053	-3.277
Veiligheid				
Indexatieverschil VRGZ	-180	-180	-180	-180
Nieuwe kostenverdeelsystematiek VRGZ	0	pm	pm	pm
Herziening MJOP VRGZ	0	0	-188	-215
Legesopbrengst vergunningen	-162	-162	-162	-162
Totaal Veiligheid	-342	-342	-530	-557
Economie en Toerisme				
Chiptechsector	-250	-250	-250	-250
Reserve Chiptechsector	-1.000			
Totaal Economie en Toerisme	-1.250	-250	-250	-250
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg				
Huisvesting Maatschappelijke Opvang	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Voortzetting Bed-, Bad- en Brood-opvang voor mensen zonder documenten	-220	-220	-220	-220
Uitvoering Wet Inburgering	-548	-300	0	0
Uitvoering Wet Inburgering trap-op trap-af	-216	-118		
Begeleiding ex-AMV-ers	-90	-90	-90	-90
Integratie Oekraïense Ontheemden	-100	-100	0	0
Integratie Oekraïense Ontheemden trap-op trap-af	-40	-40	0	0
GGD-begroting 2026 indexering	-175	-175	-175	-175
GGD-begroting 2026 inwonertal	-108	-108	-108	-108
Gezondheidsbeleid te verdelen nar regels: Realiseren gezonde (stadse) leefomgeving i.h.k.v. Omgevingswet	-532	-532	-532	-532

Programma; bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Besparing GGD	532	532	532	532
LhbtIQ+	-100	0	0	0
Uitbreiding formatie Buurtteams Jeugd & Gezin met 2 FTE	-190	-190	-190	-190
Basisinfrastructuur sociale basis – welzijn	-250	-250	-250	-250
Basisinfrastructuur sociale basis – gezondheid	-50	-50	-50	-50
Jeugdwelzijnswerk	-200	-200	-200	-200
Volume ontwikkeling WMO binnen programma WWZ	-1.005	-1.005	-1.005	-1.005
<u>Mutaties gemeentefonds</u>				
Kinderopvang pleegouders	-22	-23	-24	-24
Uitstel vervanging abonnementstarief WMO	-2.645			
WMO hulpmiddelen	-117			
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis	-23	-24	-24	-25
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-68	-68	-68	-68
Vrouwenopvang (DU)	-13	-13	-13	-13
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	-13	-13	-13	-13
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	-26			
WMO indexatie demografie - septembercirculaire 2024 kopieerslag				-1.000
Totaal Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	-8.719	-5.487	-4.930	-5.931
Werk en Inkomen				
Structurele kosten applicaties sociaal domein (n.a.v. DDS)	0	0	-272	-272
Continuering dienstverlening Financieel Expert in de Wijk (FEW)	-203	-203	-203	-203
Continuering dienstverlening Participatiecoaches	-257	-257	-257	-257
Inkomensregelingen	-882	-813	-537	-537
<u>Mutaties gemeentefonds</u>				
Versterking Arbeidsmarktregio's (DU)	-248	-248	-248	
Armoedebestrijding kinderen (DU)	8	8	8	8
Participatie (IU)	-1.195	-1.249	-1.183	-1.219
Totaal Werk en Inkomen	-2.777	-2.762	-2.692	-2.480
Onderwijs				
onrendabel deel kinderopvang Hof van Holland	0	-64	-64	-64
<u>Mutaties gemeentefonds</u>				
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	-118	-118	-118	0
Totaal Onderwijs	-118	-182	-182	-64
Bereikbaarheid				
Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer 2 fte incl trap op trap af.	-280	-280	-280	-280
Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer uit areaal parkeren	280	280	280	280
Tekort DVO 2025 e.v.	-1.929	-1.929	-1.929	-1.929
Aanpak afvalproblematiek	-100	-100	pm	pm
Verlenging Pilot Graffiti-aanpak	-250	-220	-220	-220
Tekort beheer en Onderhoud parkeren en huurpenningen Marienburg	-580	-580	-580	-580
Onderhoud verhardingen	-1.000	-1.000	pm	pm
Onderhoudsbudget bebording en markeringen	-175	-175	-150	0
Exploitatie P+R West	-135	-240	-240	-240
Exploitatie P+R West uit areaal parkeren	135	240	240	240
Totaal Bereikbaarheid	-4.034	-4.004	-2.879	-2.729
Wonen en Stedelijke ontwikkeling				
Briks taken	-615	-615	-615	-615
Handhaving anterieure overeenkomsten	-100	-100	0	0
Handhaving anterieure overeenkomsten trap-op trap-af	-40	-40	0	0
Omgevingswet transitieplan 2.0	-1.700	-1.400	0	0
Omgevingswet transitieplan 2.0 trap-op trap-af	-48	-48	0	0
Gebiedsvisie campus heijendaal	-100	-100	0	0

Programma; bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Doorontwikkeling kennisclusters NTC	-200	-200	0	0
Intensiveringsstudie stad naar aanleiding van omgevingsvisie	-600	0	0	0
Structureel tekort op indexering onderhoudscontract i.r.t. gemeentelijke indexering	-840	-840	-840	-840
Natuurinclusieve gebouwen	-50	-50	-50	-50
Brandveiligheid inclusief scope 12	-250	-250	-250	-250
Advieskosten en inventarisatiekosten	-100	-100	-100	-100
Woonfonds	-5.000			
Totaal Wonen en Stedelijke ontwikkeling	-9.643	-3.743	-1.855	-1.855
Openbare ruimte				
Indexatieverschil VTH-milieu taken (ODRN)	-50	-50	-50	-50
Tekort DVO DAR 2025 e.v.	-1.929	-1.929	-1.929	-1.929
Uitbreiden capaciteit Afval en Reiniging 2 fte incl trap op trap af.	-128	-128	-128	-128
Tekort op onderhoud groen	-1.284	-1.284	-1.284	-1.284
Onderhoud begraafplaatsen	-200	-200	-200	-200
Productgroep spelen benodigd onderhoudsgeld	-200	-200	-200	-200
Klimaatadaptatie		-350	-600	-600
Klimaatadaptatie trap op trap af		-140	-240	-240
Legesopbrengsten milieu	-275	-275	-275	-275
Bodemsanering	0	-350	-350	-350
Tekort door toename inpandige afvalruimtes	-375	-375	-375	-375
Tekort rendabele uren	-1.022	-1.022	-1.022	-1.022
Totaal Openbare ruimte	-5.463	-6.303	-6.653	-6.653
Cultuur en cultureel erfgoed				
Archeologisch depot	-393	-393	-393	-393
DVO bijdrage archeologisch depot door de provincie	166	166	166	166
Culturele Hoofdstad	-500	-500	-500	0
Eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg	-100	-300	-100	0
Structurele onderhoudssubsidie begraafplaats Daalseweg	0	0	-50	-50
Verhoging subsidie voor bibliotheek Dukenburg	0	0	0	pm
Tekort aan huurinkomsten	-109	-109	-109	-109
Totaal Cultuur en cultureel erfgoed	-936	-1.136	-986	-386
Sport				
Triavium (indexering te betalen huur)	-90	-90	-90	-90
Financiën				
Ontwikkeling algemene middelen:				
Gemeentefonds				
septembercirculaire 2024	6.782	1.351	-1.514	-1.514
decembercirculaire 2024	1.055	1.777	2.510	2.510
meicirculaire 2025	23.704	24.871	6.680	9.632
één jaar opschuiven invoering nieuw verdeelmodel	-2.700	-2.700	-2.700	
Neutraliseren verzwarende taakstellingen jeugdzorg:				
- Eigen bijdrage Jeugdzorg			3.408	3.531
- Sturen op trajectduur Jeugdzorg			890	922
Rente	-1.600	-2.960	-2.060	-3.180
Investerings-kapitaallasten	7.282	7.770	7.513	307
Indexeringen (incl. effect loonindexering)	3.476	3.817	3.843	3.887
BTW toerekening Riool	2.351	2.561	2.887	2.730
Bijstelling belastinginkomsten	-418	-49	53	874
Gemeentefonds - overheveling naar programma's	5.487	2.754	2.550	3.220
Financiën				
Herinvoeren kosteloze betalingsherinnering belastingen	-250	-250	-250	-250

Programma; bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Verrekening met saldireserve	-8.897	-11.225	301	-570
Totaal financiën	36.272	27.717	24.111	22.100

Nadelig saldo per programma

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestuur en organisatie	-87,6	-87,3	-87,0	-87,3
Veiligheid	-29,9	-29,7	-30,2	-30,2
Economie en toerisme	-6,8	-6,5	-6,4	-6,4
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	-298,5	-294,4	-294,2	-294,2
Werk en Inkomen	-94,1	-93,4	-93,3	-92,2
Onderwijs	-29,1	-29,9	-30,9	-31,4
Bereikbaarheid	-38,2	-41,2	-41,9	-42,6
Wonen en stedelijke ontwikkeling	-22,9	-23,1	-22,0	-21,8
Openbare ruimte	-38,1	-37,6	-39,3	-37,5
Cultuur en Cultureel Erfgoed	-38,7	-39,4	-39,9	-39,7
Sport	-18,6	-18,4	-17,0	-17,0
Financiën	714,5	711,2	706,5	705,3
Saldo programmabegroting voor mutatie reserves	12,1	10,5	4,4	5,1
Verrekening met reserves	-12,1	-10,5	-4,4	-5,1
Saldo Stadsbegroting 2026 - 2029	0,0	0,0	0,0	0,0

Investerings

Meer grip op het investeringsplan

Sinds begin vorig jaar is geprobeerd de investeringsplanning terug te brengen naar een meer realistisch niveau. Omdat dit niet lukte, is in maart 2025 besloten te gaan werken met een 10-jarenplanning. Er hoefde niets te worden geschrapt, investeringen met een lagere prioriteit zouden verder weg worden gezet in de tijd.

De inspanningen sinds vorig jaar hebben ertoe geleid dat de planning steeds verder is aangescherpt. Doordat investeringen verder zijn weggezet in de tijd, zijn de kapitaallasten (rente- en afschrijvingskosten van investeringen) die de begroting jaarlijks belasten aanzienlijk gedaald. De stelpost voor onderuitputting van kapitaallasten – een structureel bedrag van 5,5 miljoen euro per jaar – wordt daardoor ruimschoots gerealiseerd, en zelfs in die mate dat er de eerstkomende jaren extra middelen vrij kunnen vallen.

Toch blijven de investeringsvolumes de eerstkomende jaren nog erg hoog. Op het niveau van de afzonderlijke investeringen zijn we ervan overtuigd dat de planning realistisch is. Op totaalniveau zijn de volumina de eerstkomende jaren hoog en ligt het in de lijn der verwachting dat die volumes niet worden gehaald. Een andere, nieuwe werkwijze moet ertoe leiden dat we meer grip gaan krijgen op de investeringsagenda, zowel financieel als inhoudelijk. Het is een eerste aanzet die nog verder moet worden uitgewerkt.

Deze nieuwe werkwijze kan als volgt worden samengevat. We spitsen de nieuwe werkwijze toe op de grootste groep investeringen: de specifieke investeringen. Voor bulkinvesteringen – waar de realisatiekracht hoog is – en investeringen met eigen dekking – kapitaallasten daarvan leggen geen beslag op eigen middelen – handhaven we de huidige manier van werken. Van de groep specifieke investeringen wordt nader onderzocht wat daarvan ondergebracht kan worden in bulkkredieten. Vervolgens gaan we voor specifieke investeringen drie fases onderscheiden. Investeringsplanningen waarmee we nog niet zijn begonnen, worden op een lijst ‘voorgenomen investeringen’ gezet. Prioritering en herijking van deze lijst vindt jaarlijks bij de begrotingsbehandeling plaats. Vervolgens kan voor een investering een raads- of collegebesluit worden genomen voor het in voorbereiding nemen van die investering. Na de voorbereidingsfase wordt het definitieve investeringskrediet ter besluitvorming voorgelegd en worden de kapitaallasten ten laste van het beschikbare budget gebracht.

Effect investeringen op de kapitaallasten

Er is een doorberekening gemaakt van de kapitaallasten van het huidige, bijgestelde investeringsplan en de voorgestelde nieuwe investeringen. Dat geeft het volgende beeld.

Bedragen x € 1 mln.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Budget kapitaallasten	46,61	45,64	51,84	52,81	53,81	54,45	55,08	55,36	55,64	55,91	56,19
Benodigde kapitaallasten											
Huidig investeringsplan	41,33	38,35	43,82	49,51	51,75	52,72	55,49	53,96	51,45	50,85	48,38
Nieuwe investeringen			0,26	0,83	0,96	1,44	1,51	1,61	1,64	1,66	1,69
Verwachte onderuitputting				-5,50							
Totaal benodigde kapitaallasten	41,33	38,35	44,08	44,84	52,71	54,16	57,00	55,57	53,09	52,51	50,07
Verschil	5,28	7,29	7,76	7,97	1,10	0,29	-1,92	-0,21	2,55	3,40	6,12

Voor het jaar 2028 houden we rekening met onderuitputting, omdat we verwachten dat er in de geraamde investeringen voor de jaren 2026 en 2027 nog vertragingen op zullen treden (de kapitaallasten komen in het jaar volgend op een investering ten laste van de begroting). Vanaf 2029 houden we geen rekening met onderuitputting; we verwachten dat op de langere termijn de benodigde kapitaallasten zullen stijgen op grond van de investeringsambities. Dat zal ertoe leiden dat er geen grote verschillen meer zullen zijn tussen het budget voor kapitaallasten en de benodigde kapitaallasten.

Het voordelige verschil in de begrotingsperiode 2026 tot en met 2029 voegen we toe aan de algemene middelen. Buiten deze periode ontstaat er tijdelijk een tekort in 2031 en 2032. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat door verdere bijstellingen op de investeringsplannen, in combinatie met de nieuwe werkwijze, deze tekorten zich feitelijk niet voor zullen doen.

Bijstellingen bestaand Investeringsplan

In de paragraaf investeringen is onder 'investeringsplan' een volledig overzicht opgenomen van alle specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking waartoe uw raad eerder heeft besloten. Per krediet is aangegeven wanneer uw raad het eerste besluit heeft genomen over de investering. Het is een aangepaste planning, waarbij we uitgaan van een tijdshorizon van 10 jaar in plaats van 4 jaar.

In onderstaand overzicht zijn de investeringen uit voornoemd investeringsplan gepresenteerd waarvan de planning is gewijzigd. De wijzigingen zijn vetgedrukt weergegeven.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034 2035
Veiligheid										
Vervanging Toezichtcamera's	25		75							
Welzijn, Wijkontw. en Zorg										
Jongerencentrum Nijm.Noord		220								
NUNN Renovatie			100							
Investeringsimpuls wijkcentra	150	1.250	1.400	150	1.150	1.200				
Onderwijs										
Gymzaal plus Park Neerbosch	250	1.500	3.750							
Basisschool Hidayat		500	5.230	5.230						
OWH Hof van Holland	2.000	6.500	890							
Huisvesting Zuiderveld	150	500	3.800	3.800						
Huisvesting Zuiderv rendabel deel			975	975						
Investering Hof van Holland Kinderopvang rendab.	350	1.000	150							
Bereikbaarheid										
Fietstunnels Waalsprong			3.057							
Bereikb. campus o.a. Heyendaal		760								
Omvorm 30km wegen binnenstad		346	350							
Fietsprogrammering 2021-2025	1.390									
Fietsenstalling Hezelpoortgarage --> Fietsenparkeergarage Duet			100	493						
Vervang armaturen verlichting	745	1.500	750							
Lopen en toegankelijkheid	100	300	300							
Fietsinfrastructuur	380	1.370	1.450	-	4.800					
Hoofdinfra (S-wegen)	300	1.200	175							
Parkeergarage Hezelpoort --> Autoparkeergarage Duet	1.561		500	250	11.927					
Parkeergarage Waalkwartier		6.250								
Parkeergarages Winkelsteeg	667	8.700	18.910	19.480	11.743					
Apparatuur PG's Winkelsteeg			300	650	950					
Parkeerg Waalfront (eig. dekking)		2.000	7.200	2.300						
Wonen en Stedelijke ontw.										
Entree Westzijde Spoorzone --> Westentree Stationsdistrict	3.797	4.000	4.500	1.371						
Spoorzone Oost --> Infra centrumzijde Stationsdistrict	-1.877	2.324	4.566	4.566	4.565	4.565	4.565	1.665		
Aanpas OR Vlaams Kwartier				100	300					
Stationsgebied --> Infra Westzijde Stationsdistrict	431	2.667	1.459							
Mercurius Park en Bike	0	0	1.000	2.500						
Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg	20.678	908	12.281	8.317						
Cultuurhistorie kwartier			0	795						
Verduurz. vastgoedportefeuille	3.800	2.216	1.500	1.500						
Ontwikkelagenda Dukenburg	1.100	900								

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034 2035
Park & Bike NYMA		1.000	500	1.000						
Autoluw 2de Walstr en van Welde	550		475	475						
Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgeb --> Stationsdistrict	14			1.019						
Eerste fase warmtenet Stationsgeb. --> Stationsdistrict	100	100	100	822	944					
Dukenburg gebiedsaanpak		3.000	3.000	3.000	3.000					
Duurzaamheid	2.291	1.500	1.500	1.500	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	750+750
Openbare Ruimte										
Aanplant bomen	3.231	2.000								
Extra investeringskrediet binnenstad, onderdeel GREX	1.537	1.500	3.000	6.000	1.358	3.000				
Klimaat toolbox en aanp. OR	1.500	3.604								
Waalhaven, inclusieve brug		0		1.100						
Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR	1.000	7.700	13.902	7.700	6.200					
Rioolinvesteringen Waalsprong	4.274	5.273	2.263	430	391					
Cultuur en cultureel erfgoed										
Schouwburg Renovatie en GO	2.490	17.118	17.037	2.500						
Bibliotheek Nijmegen Noord		2.756	4.000							
Sport										
Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen Woenderskamp)						456				
Sportzaal Marie Curiestraat		200	2.500	3.000	2.800					
Zwembad Winkelsteeg --> Sportcomplex Winkelsteeg	8.000	23.684	15.550	7.700	200					
Sportp. Vossenpels (kunstgr)	100	300								
Kunstgrasvelden	1.713	1.000	500	2.300	1.000	2.233				

Nieuwe investeringen

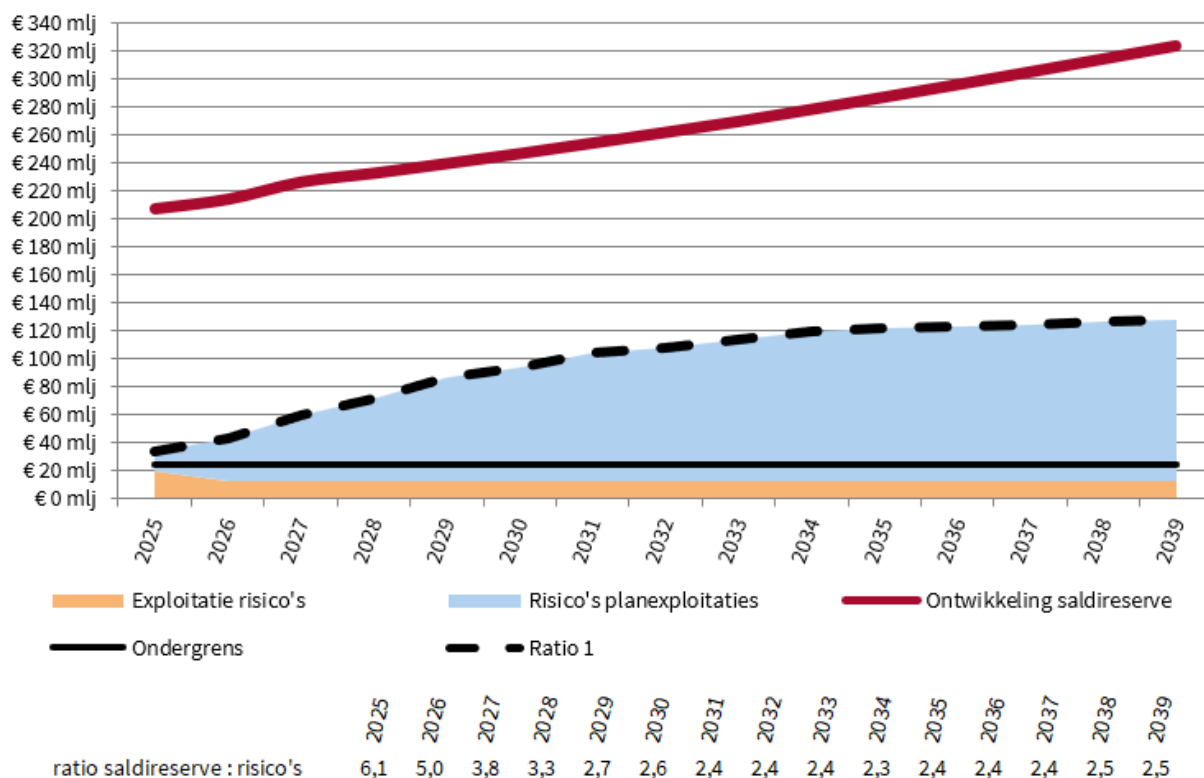
Voor 2026 en volgende jaren stellen we voor een totaalbedrag van 61,6 miljoen euro nieuwe investeringen voor. In de paragraaf investeringen treft u een nadere uitsplitsing van de investeringsbedragen over de periode 2025 tot en met 2035 aan en is per investering een nadere toelichting opgenomen.

Bedragen x € 1.000	Doelnr	Soort	Totaal
Economie en toerisme			
Voorzieningen evenemententerreinen	7.3		148
Onderwijs			
Huisvesting nieuwkomersonderwijs PO en VO	13.1		6.200
Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)	13.1		3.000
Hof van Holland; kinderopvang extra krediet	13.1	ED	325
OWH School Hof van Holland	13.1		2.125
Extra budget Tarcisius	13.1		165
Bereikbaarheid			
Uitvoering GOW 30 Heijendaal	14.2		1.500
Invoering GOW 30	14.2		1.500
Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsluiting binnenstad op 14 locaties	14.1		910
Vervanging 280 citypal parkeerautomaten	14.1	ED	2.800
Vervanging parkeerautomaten door uitbreiding parkeerzones	14.1	ED	1.100
Aanschaf parkeerapparatuur parkeergarage Waalkwartier	14.1	ED	691
Extra autoparkeerplaatsen garage Duet	14.1	ED	1.400
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling			
Waterelement Kelfkensbos	17.1		400
Lentse Warande talud/tribune	17.1		500
Lentse Warande vergroening	17.1		300
Koers voor de binnenstad	17.1		0
Stationsdistrict actualisatie MPG 2025	17.1		1.814
Schouwburg buitenruimte	17.1		2.400
Winkelsteeg restant krediet	18.1		7.402
Openbare Ruimte			
Realiseren faciliteiten jongeren Nijmegen Noord	20.1		250
Klimaatadaptieve aanpassingen openbare ruimte	19.1		20.000
Renovatie park Brakkenstein	19.2		620
Cultuur en cultureel erfgoed			
Bibliotheek Nijmegen Noord; extra krediet	24.1		325
Aanvullend voorbereidingskrediet Lindenberg	24.1		100
Sport			
Pilot open/multifunctionele sportparken	26.1		50
Vervanging natuurgrasveld sportpark Kwakkenberg vv Trekvogels)	26.1		620
Koudenhoek, gestegen grondprijzen (vanuit GREX)	26.1		300
Sportpark Vossenpels: verlagen	26.1		-300
Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijmegen-Noord	26.1		100
Bulkkrediet kunstgrasvelden: verlagen	26.1		-100
Toplagen hockeyvelden	26.1	Bulk	4.200
Bestuur en Organisatie			
International center Nijmegen c.s.	1.6		800
Totaal			61.645

ED = Investing met eigen dekking, Bulk = bulkkrediet

Ontwikkeling weerstandsvermogen

In onderstaande grafiek is de verwachte ontwikkeling van het weerstandsvermogen opgenomen.

In deze begroting wordt voorgesteld om de jaar saldi van de programmabegroting in de jaren 2026 - 2029 af te rekenen met de saldireserve.

Volgens onze kadernota moet de ontwikkeling van de saldireserve hoger zijn dan de risico's. Dat is het geval.

Meer over de ontwikkeling van de saldireserve en de risico's is te vinden in de [Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Programma's

Bestuur en organisatie

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente

Doel 1.1: Besluiten zijn democratisch en zorgvuldig genomen en integraal afgewogen

Activiteiten

- *We bereiden de nieuwe bestuursperiode voor.*
Ten behoeve van de coalitieonderhandelaars, maar ook het nieuwe gemeentebestuur voeren we een trendanalyse en een financiële analyse uit. Daarnaast brengen we de meest relevante vraagstukken in kaart, die we onder de aandacht van het nieuwe bestuur willen brengen.
- *We verbeteren onze sturingsprocessen*
In de nieuwe bestuursperiode 2026 - 2029, blijft het onderwerp politiek-bestuurlijke-ambtelijke samenwerking op de agenda. We kijken hoe we o.a. de samenhang tussen beleidscyclus en P&C-cyclus en het opgavegericht werken kunnen verbeteren. Hierdoor bieden we raad en college betere ondersteuning bij hun rol met betrekking tot het richting geven aan de besturing en ontwikkeling van de stad.

Doel 1.2: De Nijmegenaar kan met initiatief, kennis en expertise bijdragen bij het werk aan onze stad

Activiteiten

- *We voeren in 2026 verschillende peilingen in de stad uit*
Peilingen hebben betrekking op het leven, werken en wonen in de stad. Uitkomsten van deze peilingen betrekken we bij de beleidsontwikkeling en beleidsrealisatie. De belangrijkste documenten waarin we deze uitkomsten verwerken zijn onder meer de Stads- en Wijkmonitor, Evenementenmonitor, Stadscentrummonitor en onderzoeksrapporten van verschillende cliënten- en bewonersonderzoeken.
- *We werken samen met de stad*
Van 2025 tot en met 2028 loopt het project 'Stadmaken' om sociale netwerken en gemeenschapskracht in de stad te versterken, uitgewerkt in het Actieprogramma 'Samenwerken met de stad'.
In 2026 leveren we de volgende zaken op:
 - de adviezen (en evaluatie) van het eerste Nijmeegse Inwonersberaad, een participatiebeleid én een participatieverordening. Zo worden bijvoorbeeld nieuwe democratische instrumenten als het Uitdaagrecht en het Inwonersberaad verankerd in onze werkwijze.
 - Ook werken we met diverse projecten verder aan een professioneel verbindende cultuur. Dit doen we met ambtelijke trainingen, een verdere uitwerking van de participatie-gereedschapskist en het beschrijven van essentiële werkprocessen.In 2026 is er een nieuwe website 'Open Nijmegen' ingericht voor de inwoners; dit is een digitaal platform waarop gemeente en inwoners elkaar kunnen vinden, ideeën kunnen inbrengen en kunnen meepraten.

Doel 1.3: Ons werk is slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en volledig afgehandeld

Activiteiten

- *We komen tot een visie op digitaal Nijmegen*
We zetten met de visie op digitaal Nijmegen een overkoepelende visie neer voor de digitale stad, digitale overheid en digitale bedrijfsvoering, op basis van een gesprek met de gemeenteraad in het najaar van 2025.

Doel 1.4: Ons handelen is ethisch en in lijn met wet- en regelgeving

Activiteiten

- *We hebben aandacht voor ethisch handelen bij reguliere werkzaamheden*
We voeren een aantal DPIA's (data protection impact assessment) uit om aan te tonen dat processen voldoen aan wet- en regelgeving. Door het uitvoeren van DPIA's leggen wij verantwoording af over onze werkwijze.

Doel 1.5: De belangrijkste risico's bij ons handelen zijn in beeld en worden beheerst

Activiteiten

- *We werken aan een regionale cloudstrategie*
We werken met regiogemeenten en het ICT-bedrijf Rijk van Nijmegen samen aan een gezamenlijke cloudstrategie. Daarin werken we uit hoe we de infrastructuur van onze digitale diensten zo organiseren dat we flexibel en wendbaar worden. Daarbij houden we ook rekening met onze digitale soevereiniteit.
- *We stellen maatregelen voor om meer digitaal soeverein te worden*
We gaan een onderzoek doen naar de mate van afhankelijkheid van en grip op externe partijen bij kritieke applicaties en de gemeentelijke data die we hiermee beheren. We stellen indien nodig op basis hiervan in 2026 maatregelen voor en sluiten aan op landelijke samenwerkingen op dit vlak.

Doel 1.6: Ons werk is toekomstgericht en er wordt geleerd van het handelen om prestaties te verbeteren

Activiteiten

- *We standaardiseren onze softwareontwikkeling met Common Ground-componenten*
We sluiten aan bij de landelijke gemeentelijke koers van Samen Denken, Samen Bouwen en Samen Exploiteren, en gaan meer gebruikmaken van Common Ground-componenten. Dat betekent dat we actief bijdragen aan gezamenlijke kaders en standaarden, en softwareontwikkeling oppakken in samenwerking met andere gemeenten en marktpartijen. Zo versterken we onze digitale wendbaarheid en creëren meer regie over kwaliteit, kosten en eigenaarschap.
- *We gaan op een verantwoorde wijze een interne AI chatbot gebruiken*
We laten medewerkers verantwoord leren en experimenteren met generatieve AI door het aanbieden van een eigen, interne, lokale AI chatbot waarin collega's op een verantwoorde manier interne informatie kunnen verwerken.
- *We maken onze organisatie toekomstgericht en toekomstbestendig via drie ontwikkelijnen*
We werken planmatig aan de gestelde doelen in de ontwikkelijnen: ambtelijk vakmanschap (houding, gedrag vaardigheden en competenties), hoe we werken en organiseren (werken in ketens, in ritme en manier van werken) en sturing en inrichting (sturingsprincipes, leiderschapsontwikkeling en organisatie-inrichting). Onze Visie op HR geeft inhoud aan 'goed werkgeverschap' en we maken dit concreet met uitvoerbaar P&O-beleid.
- *We vergroten het ambtelijk vakmanschap van onze medewerkers*
We geven uitvoering aan ons nieuw leer- en ontwikkelbeleid dat in 2025 is vastgesteld. Iedere groep medewerkers (zogenaamde persona's) is actief aan het werk aan de vaardigheden die zij moeten bezitten en/of ontwikkelen. Denk hierbij aan de benodigde digitale expertise van medewerkers, het versterken van adviesvaardigheden en inclusief communiceren. De werkgever ondersteunt het leren en ontwikkelen van medewerkers actief via een stevig ontwikkelaanbod.
- *We brengen ons plan op diversiteit en inclusie in uitvoering*
We geven uitvoering aan ons diversiteitsbeleid zoals het in het eerste kwartaal van 2026 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. We zijn van plan de snelle verbeteringen in 2026 uit te voeren en lange termijn activiteiten via een uitvoeringsagenda te plannen. We monitoren de effecten van de inzet.

- We brengen ons plan op duurzame inzetbaarheid in uitvoering*

We geven uitvoering aan het plan van aanpak op duurzame inzetbaarheid dat in 2025 is vastgesteld. In 2026 ontwikkelen en testen we hulpmiddelen voor medewerkers en leidinggevendenden, die de doelen concreter, uitdraagbaar en toepasbaar maken. De hulpmiddelen voor medewerker en leidinggevende zijn gebaseerd op onder andere het gedachtengoed van het Huis van Werkvermogen (de theorie van Ilmarinen) en de definitie van positieve gezondheid (het model van Huber).
- We verwoorden een visie op de verschillende manieren van werken*

In de visie op manieren van werken bieden we een kader waarmee het duidelijker wordt wanneer we kiezen voor samenwerken in de reguliere lijnorganisatie. En wanneer we de samenwerking, als die over de grenzen van organisatieonderdelen en de organisatie als geheel heen gaat, juist zoeken via opgaven, gericht op delen van de stad of door middel van projecten. Deze kaders zijn nodig om effectiever te sturen op resultaten en samen te werken met de stad.
- We houden onze organisatie toekomstbestendig op basis van vastgestelde kaders op leiderschap en sturing*

De groei van de stad en de beoogde schaa sprong hebben gevolgen voor de omvang van de ambtelijke organisatie en de manieren van werken. Vanuit het principe van integraal management werken we aan de ontwikkeling van ons leiderschap, maar ook aan de manieren van aansturen van de organisatie. We stellen sturingsprincipes vast die de groeiende organisatie ondersteunen en waarmee de inrichting van onze organisatie op logische wijze kan mee-ademen met de ambities van de stad.
- We ondersteunen de ontwikkeling van leidinggevendenden met een meerjarig management development (MD) programma.*

De ontwikkeling van leidinggevendenden wordt ondersteund met een meerjarig management development (MD) programma. Dit helpt leidinggevendenden om nog meer te sturen op hoofdlijnen en resultaten en medewerkers te inspireren en begeleiden in hun ontwikkeling in ambtelijk vakmanschap. Daarnaast is het ook belangrijk dat medewerkers door leidinggevendenden gestimuleerd worden om te komen tot nieuwe oplossingen voor de uitdagende (maatschappelijke) vraagstukken. Warm-zakelijk leiderschap is hierbij een belangrijke randvoorwaarde.
- We bouwen verder aan onboarding en ontwikkelen een gemeentebreed pre- en offboardingprogramma voor medewerkers.*

Eind 2025 zijn we gestart met ons centrale onboardingsprogramma. In 2026 gaan we door middel van tussentijdse evaluaties ervoor zorgen dat dit nieuwe programma blijft aansluiten op iedere nieuwe medewerker en bouwen we verder aan de ontwikkeling van pre- en offboarding. Daarnaast zal een verdere interne doorvertaling van ons werkgeversmerk ‘Hart voor de stad, oog voor de toekomst’ opgepakt worden. Met het vernieuwde stagebeleid richten we ons ook op toekomstige medewerkers.
- We zetten in op het in de organisatie uitdragen en borgen van het beleid op veilige publieke dienstverlening.*

We zetten permanent in op het in de organisatie uitdragen en borgen van het beleid en processen die een veilige publieke dienstverlening mogelijk moeten maken. Agressief gedrag is niet vrijblijvend. We richten ons op preventie, incidentaanpak en opvang en nazorg. Wij stimuleren het volgen van trainingen, het bespreekbaar maken van incidenten, het melden hiervan in een registratiesysteem en het gevolg geven hieraan. Zowel richting degene die ermee is geconfronteerd als richting veroorzaker. Niet alleen binnen de gemeente wordt het beleid uitgedragen maar ook aan burgers en bezoekers van de gemeente (fysiek en digitaal). Er wordt bekend gemaakt welke gedragsnormen gelden en wat de gevolgen kunnen zijn als die overschreden worden.
- We ontwikkelen een centraal regiepunt bij Juridische Zaken voor de ombudsman*

We onderzoeken hoe wij als organisatie een goede partner kunnen zijn voor de gemeentelijke ombudsman.

- *We professionaliseren de leercyclus bezwaren en klachten*
De leercyclus houdt in dat we in de organisatie op basis van signalen uit bezwaarprocedures en klachten feedback geven op het handelen (juridische kwaliteitszorg).
- *We maken een kwaliteitsslag voor de politiek-bestuurlijke besluitvorming*
Het rekenkamerrapport 'Frappier Toujours' heeft veel impact gehad op het gebied van de informatievoorziening en dienstverlening aan inwoners van de gemeente Nijmegen. In dit kader krijgt de kwaliteit van onze politiek-bestuurlijke besluitvorming in 2026 een volgende impuls. Dit doen we o.a. door de kwaliteitsborging van raads- en college-voorstellen verder aan te scherpen en hogere eisen te stellen aan bijvoorbeeld beleidsproducten. Ook investeren we in de ontwikkeling van medewerkers hierin, door training en scholing.
- *We communiceren met het belang van de inwoners en samenleving als uitgangspunt*
Op basis van gemeentelijk communicatiebeleid dat naar verwachting in 2026 wordt vastgesteld, werken we in 2026 aan toegankelijke en begrijpelijke communicatie in taal en in beeld:
 - We maken de organisatie communicatiever, zodat medewerkers in hun communicatie aansluiten bij de inwoners. Nieuwe medewerkers worden hiertoe getraind op het gebruik van B1 taal- en beeldgebruik. Medewerkers kunnen vanaf 2026 gebruik maken van een taaltool voor begrijpelijke en toegankelijke taal.
 - We werken in het kader van de Wmebv (Wet modernisering bestuurlijke elektronisch verkeer) aan de digitaal toegankelijke content voor Nijmegen.nl en andere corporate kanalen (conform de daarvoor geformuleerde internationale standaard).
 - We gebruiken data voor de ontwikkeling van content (inhoud/ beeld) die aansluit bij de inwoners, ondernemers en organisaties (bij de stad); we doen hiervoor in 2026 onderzoek onder inwoners.
 - We delen gemeentelijke informatie via online en offline communicatiekanalen en sluiten nadrukkelijk aan bij de verschillende belangen en informatiebehoeften van de inwoners.
 Met deze activiteiten dragen we ook bij aan de doelstelling: de Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige en toegankelijke dienstverlening.

Doel 1.7: Ons handelen is transparant en controleerbaar en er wordt verantwoording afgelegd

Activiteiten

- *We geven een impuls aan verantwoord digitaal samenwerken om onze informatiehuishouding te verbeteren*
We investeren in de verbetering van digitaal samenwerken met een adoptietraject voor Microsoft 365. Ook worden lokale netwerkschijven opgeruimd, gearchiveerd en gemigreerd. Hiermee wordt een belangrijke impuls gegeven aan de informatiehuishouding van de organisatie.
- *We wegen nadrukkelijker en transparanter het gebruik van AI af*
We maken de afweging en verantwoording over de inzet van AI onderdeel van onze reguliere intakeproces voor de inzet van ICT middelen.
- *We geven uitvoering aan de Wet open overheid.*
We implementeren de Wet open overheid (Woo) (zie de openbaarheidsparagraaf voor de specifieke activiteiten). Dit speelt in 2026 en loopt nog door in volgende jaren.
- *We communiceren over de besluitvorming voor de stad*
We communiceren over de besluiten van het bestuur over de stad waarmee we aansluiten bij inwoners en andere belanghebbenden. Hiermee dragen we bij aan transparant bestuur van de stad.

- *Ter voorbereiding op de Cyberbeveiligingswet versterken we onze digitale weerbaarheid.*
We nemen nadrukkelijk verantwoordelijkheid voor het voorkomen van en in het afhandelen van beveiligingsincidenten, ook richting samenwerkingspartners. Zo beschermen we de dienstverlening aan inwoners en blijven we een betrouwbare publieke organisatie.

Ambitie:

2. De Nijmegenaar staat centraal in onze dienstverlening

Doel 2.1: De Nijmegenaar kan gebruik maken van diens (democratische) rechten

Activiteiten

- We organiseren verkiezingen en referenda.
 - We organiseren de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026.
 - We besteden aandacht aan de vermaatschappelijking van de verkiezingen, met als doel het betrekken van de samenleving bij het verkiezingsproces. In het kader van inclusie maken we afspraken om o.a. migranten deel te laten nemen als stembureaulid. We maken afspraken met de Radboud Universiteit (RU), Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) om meer studenten een rol te geven in de stembureaus.
 - Het Gemeentelijk Stembureau (GSB) stelt de uitkomst van een verkiezing op gemeenteniveau vast. Het proces van het GSB, is mede op basis van de Tweede Kamerverkiezing 2025, verder verfijnd. Dit betekent onder andere een duidelijkere taakomschrijving van de verschillende GSB-functies, aanpassing van de telformulieren en meerdere controlemomenten.
 - We werken samen met het ZelfRegieCentrum om ervoor te zorgen dat alle stembureaus nog beter toegankelijk zijn voor kiezers met een beperking. We onderzoeken de mogelijkheden om de toegankelijkheid voor meerdere doelgroepen te realiseren. Denk hierbij aan bijvoorbeeld prikkelarme stembureaus.
 - Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de Verkiezingsagenda 2030 opgesteld. Mogelijke aanpassingen aan het verkiezingsproces als gevolg hiervan worden gevolgd en indien nodig ingevoerd. Een belangrijke aanpassing is per januari 2026 van kracht: uitbreiding van de bevoegdheden van de Kiesraad. Dit houdt onder andere in dat de Kiesraad meer bevoegdheden krijgt om gemeenten aanwijzingen te geven. De Kiesraad kan, in afstemming met de gemeente, een stembureauvoorzitter een opdracht geven.
- *We realiseren een informatiepunt voor arbeidsmigranten*
Ter versterking van de positie van arbeidsmigranten realiseren wij als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen in 2026 een informatiepunt. Dit doen wij in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. Het informatiepunt wordt opgezet binnen het kader van het Work in NL (WIN) project en wordt een WIN-punt genoemd. Arbeidsmigranten (die zich o.a. bij ons Registratie Niet-Ingezetenen (RNI)-loket inschrijven) kunnen hier terecht voor vragen en informatie over werken, leven en rechten in Nederland. Naast een fysiek punt richten we een mobiel team in dat langs gaat bij woon- en werklocaties.

Doel 2.2: De Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige en toegankelijke dienstverlening

Activiteiten

- We geven uitvoering aan de visie op dienstverlening.
Hieronder vallen in 2026 onder andere de volgende activiteiten:
 - We bereiden de mogelijkheden voor de Nijmegenaar op Mijn Nijmegen uit. Het wordt voor meer producten mogelijk om statusinformatie van lopende zaken in te zien. Ook wordt het mogelijk om via Mijn Nijmegen direct een aanvraag voor een wijziging, van bijvoorbeeld een adres, in te dienen.
 - We werken aan het verbeteren van de toegankelijkheid van de Stadswinkel en het Steunpunt Dukenburg voor mensen met een beperking. We testen de mogelijkheden voor een extra toegankelijke balie.

- We bereiden ons voor om onze dienstverlening uit te breiden met de NL-wallet en andere Europese ID-wallets. Volgens de eIDAS2.0 (Europese wetgeving) moeten alle EU-lidstaten namelijk vanaf 21 november 2026 ten minste één ID-wallet beschikbaar stellen aan burgers, inwoners en bedrijven.
 - We onderzoeken samen met onze ketenpartners de mogelijkheden om ID-wallets verder in te zetten in onze dienstverlening. We passen dataminimalisatie continu toe in onze processen en we zetten in op het aansluiten van brondata van andere publieke registers in de ID-wallet zoals DUO, de belastingdienst en het UWV.
 - We werken aan de doorontwikkeling van een klantcontactsysteem om Nijmegenaren sneller en persoonlijker te helpen.
 - We verbeteren onze dienstverlening voor Nijmegenaren met een internationale relatie door al onze internationale dienstverlening op één locatie te organiseren. Nijmegenaren kunnen zo laagdrempelig gebruikmaken van onze dienstverlening. De volgende diensten brengen we hier onder andere samen: ons Registratie Niet-Ingezetenen (RNI)-loket, aanvullende dienstverlening voor kennismigranten, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), onze DigiD-balie en ons toekomstige informatiepunt arbeidsmigranten. Wij sluiten op deze manier aan bij de landelijke één loketgedachte.
- We ontwikkelen het externe gerichte klachtenproces door
We willen onze eindverantwoordelijkheid versterken ten aanzien van klachten bij externe partijen, met name bij zorgaanbieders. Dit draagt bij aan een goede klachtentoeegang voor inwoners. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om toe te zien op het klachtenproces, ook bij externe partijen.
 - *We ontwikkelen de communicatie en informatie op de website Nijmegen.nl verder*
We werken in 2026 aan de toegankelijkheid, begrijpelijkheid en betrouwbaarheid van de informatie op de website. Dit gebeurt op basis van de standaard voor digitale toegankelijkheid overheidswebsites. We benutten klantonderzoek en klantpanels voor de verbetering van de toegankelijkheid, begrijpelijkheid en betrouwbaarheid van deze informatie. We investeren in onderzoek naar (digitale) informatievoorziening en het bereik van en begrip bij inwoners.

Doel 2.3: De identiteit van de Nijmegenaar is geregistreerd en beschermd

Activiteiten

- *We organiseren onze dienstverlening zo dat de Nijmegenaar, (ook) tijdens de paspoortpiek, binnen de wettelijke termijnen en middels een betrouwbaar proces een reisdocument kan aanvragen.*
In 2014 is de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Sinds 2024 merken we de effecten van een piek. Van 2024 tot 2029 verwachten we een toename van meer dan vijf keer zoveel reisdocumenten, de zogenaamde paspoortpiek. We zorgen voor voldoende capaciteit om alle aanvragen binnen de wettelijke termijnen af te handelen en richten onze dienstverlening in met voortdurende aandacht voor kwaliteit. We werken aan de kwaliteit door onder andere het identificatieproces verder te optimaliseren. In 2026 baseren we ons daarbij op de lessen die we hebben geleerd tijdens de eerste jaren van de piek. Zo verbeteren we onder meer de inzet van medewerkers, afgestemd op de afwijking in het aantal aanvragen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Regionale samenwerking

De afgelopen jaren is de regionale samenwerking versterkt en zijn er goede resultaten bereikt. Die lijn zetten we voort. Veel van onze grote maatschappelijke opgaven hebben een regionale dimensie. Het belang van een goed werkend geheel van regionale samenwerking is daarmee steeds relevanter.

Nijmegen werkt samen met andere gemeenten in meerdere regio's, van (sub)regionaal (Rijk van Nijmegen, (RvN)) tot (boven)regionaal (Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en regio Gelderland-Zuid met o.a. de GGD en de VRGZ). Daarnaast werken we ook actief samen in onder andere de Euregio en op provinciaal niveau. Het is hierbij

de uitdaging om de opgaven op een evenwichtige manier te combineren, met meer regionale slagkracht en een betere democratische legitimatie.

Inzet hierbij is niet ‘meer regio’ maar vooral een ‘effectievere regio’, zoals in 2025 ook door de colleges van het Rijk van Nijmegen verwoord in de Visie en samenwerkingsagenda RvN. In samenwerking met de griffiers wordt telkens bekeken hoe de raden zo goed mogelijk hierbij te betrekken. Hierbij bouwen we voort op de interactieve raadsbijeenkomst in mei 2025, die ging over de Visie en samenwerkingsagenda RvN.

Samenwerking op het gebied van dienstverlening

- Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek
- Stips
- Het Rijk (ministeries van Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
- Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
- Woningcorporaties
- Hulpverleningsinstanties

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
0.1 Bestuur	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0.2 Burgerzaken	5,4	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9
0.4 Overhead	3,8	4,2	4,7	4,7	4,7	4,7
Totaal	9,5	7,1	7,7	7,7	7,7	7,7
Lasten						
0.1 Bestuur	9,4	7,9	8,2	8,2	8,2	8,2
0.2 Burgerzaken	11,4	7,8	7,9	8,1	8,1	8,1
0.4 Overhead	70,0	75,7	79,1	78,7	78,4	78,7
Totaal	90,8	91,4	95,2	94,9	94,7	95,0
Saldo van lasten en baten	-81,3	-84,3	-87,6	-87,3	-87,0	-87,3

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente.	87,3	86,9	86,6	86,9
2. De Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.	7,9	8,1	8,1	8,1
Totaal lasten	95,2	94,9	94,7	95,0
Baten				
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente.	4,7	4,7	4,7	4,7
2. De Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.	2,9	2,9	2,9	2,9
Totaal baten	7,7	7,7	7,7	7,7
Totaal per programma	-87,6	-87,3	-87,0	-87,3

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Beheer glasvezelnetwerk	-125	-125	-125	-125
Deelnemersbijdrage iRvN: Indexatie iRvN	-60	-60	-60	-60
Verhoging contributie VNG GGU	-240	-240	-240	-240
ICT veiligheid/privacy	-600	-900	-900	-1.200
Bestuursadviseurs	-260	-260	-260	-260
Doorontwikkeling gemeentebrede dienstverlening (visie op dienstverlening)	-530	-750	-750	-750
Voortzetting Yivi (voorheen IRMA) als digitale identiteitsvoorziening	-100	-100	0	0
Structurele borging opleidingsprogramma Burgerzaken	-200	-200	-150	-75
Uitbreiding frontoffice met ondersteuning Burgerzaken	-65	-65	0	0
Toegerekende overhead over verdeling uren	-600	-600	-600	-600
<u>Mutaties gemeentefonds</u>				
Basisregistratie Personen (BRP): centr. Inschrijving verg.	30	31	32	33
Work in Nederland (DU)	-138	-138		
Totaal	-2.888	-3.407	-3.053	-3.277

Toelichting

Beheer glasvezelnetwerk (€ 125.000)

Gemeente Nijmegen heeft een stedelijk glasvezelnetwerk waarmee digitale diensten worden geleverd voor maatschappelijke opgaven zoals opvang vluchtelingen, evenementen en voor de veiligheid bijvoorbeeld cameratoezicht in de stad. Door het flink toegenomen gebruik hiervan is een groter budget voor het jaarlijkse onderhoud nodig.

Deelnemersbijdrage iRvN: indexatieverschil (€ 60.000)

De iRvN-begroting wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen (BRN). Voor 2025 wijkt deze indexering af van de percentages die door de gemeente Nijmegen worden gehanteerd. Als het (voorlopige) indexeringspercentage van 3,6% definitief wordt vastgesteld, resteert er een tekort van € 60.000.

Verhoging Contributie VNG en GGU (€ 240.000)

De begroting van de VNG en GGU wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen (BRN). De lidmaatschappen van VNG en GGU zijn gebaseerd op het aantal inwoners. Doordat het aantal inwoners sterk toeneemt, is het door de gemeente Nijmegen geïndexeerde budget onvoldoende.

ICT Veiligheid/privacy (€ 600.000 - 1,2 miljoen)

In de raadsinformatiebrief 'Voortgang op informatiebeveiliging en privacy' van 1 april 2025 is door het college teruggekeken naar wat is bereikt. We hebben met de raad afgesproken dat we toe gaan groeien naar volwassenheidsniveau 3. Dit niveau sluit aan bij wat wettelijk minimaal nodig is. In genoemde brief schetsen we de vele stappen die we de afgelopen jaren hebben gezet om deze groei te realiseren, maar tegelijkertijd constateren we dat het doel continue verschuift door nieuwe / aangescherpte wetgeving en een toenemende (digitale) dreiging. Hiervoor zijn dan ook extra middelen nodig.

Bestuursadviseurs (€ 260.000)

De wethouders worden ambtelijk ondersteund door bestuursadviseurs. De 0,5 fte per wethouder blijkt onvoldoende zodat we het noodzakelijk vinden om de arbeidscapaciteit uit te breiden.

Doorontwikkeling gemeentebrede dienstverlening (visie op dienstverlening) (€ 530.000 - € 750.000)

Er zijn beperkt structurele middelen beschikbaar voor de verbetering van onze dienstverlening en informatievoorziening, zoals ook geconstateerd in het rekenkamerrapport 'Samen de vrijblijvendheid voorbij'. Voor het uitvoeren van onze Nijmeegse visie op dienstverlening, waarin ook het gebruik van applicaties met

bijbehorende licenties wordt opgenomen, is een extra impuls nodig. Zonder extra investering kunnen we de huidige dienstverlening voortzetten, maar zullen verbeteringen gering zijn.

Met deze middelen zorgen we ervoor dat het opgaveteam (2,8 fte) dat zich bezighoudt met het verbeteren van gemeentebrede dienstverlening ook na 2026 kan functioneren. Daarnaast zetten we de middelen in voor een toekomstgerichte applicatie voor het klantcontactcentrum en voor alle andere bureaus met veel inwonerscontacten ten behoeve van het optimaliseren van het contact met de Nijmegenaar. Dit wordt onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Visie op dienstverlening, zoals beschreven in de startnotitie Visie op dienstverlening (spoor Omnichannel dienstverlening). Bovendien kunnen we investeren in de doorontwikkeling van Mijn Nijmegen (o.a. statusinformatie), toegankelijkheid van Nijmegen.nl, en een generieke notificatieservice (in het kader van Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer).

Voortzetting Yivi (voorheen IRMA) als digitale identiteitsvoorziening (€ 100.000)

Van 2023-2025 werd de fte die zich bezighoudt met het kunnen gebruiken van de ID-wallet Yivi in onze (digitale) dienstverlening gedekt uit IRMA-middelen en landelijke subsidies. Deze middelen ontbreken vanaf 2026. Naast de voortzetting van Yivi zal er ook gewerkt worden aan het implementeren van eIDAS2.0 die op 1 december 2026 ingaat. Dit verplicht ons als gemeente Nijmegen om ook andere Europese ID-wallets te accepteren in onze digitale dienstverlening.

Structurele borging opleidingsprogramma Burgerzaken (€ 200.000 - € 75.000)

Het behoud van kwaliteit vraagt om structurele bijscholing van medewerkers, via actualiteitentoetsen en aanvullende klassikale trainingen. Er wordt op termijn een landelijk accreditatiestelsel voor Burgerzaken ingevoerd, waarmee het volgen van erkende opleidingen wettelijk verplicht wordt. Hierdoor wordt het opleidingsprogramma niet alleen inhoudelijk, maar ook juridisch een cruciaal onderdeel van de bedrijfsvoering. Om de ingezette professionaliseringsslag en kwaliteit vast te houden, zijn aanvullende middelen nodig. Het bedrag voor 2026, 2027 en 2028 is in eerste instantie nog hoger, vanwege de extra medewerkers die opgeleid dienen te worden voor de paspoortpiek (t/m 2028) en de nog lopende specialistenmodules.

Uitbreiding frontoffice met ondersteuning Burgerzaken (€ 65.000)

Door het Ministerie van BZK zijn gemeenten gewezen op toenemende identiteitsfraude. De rol van gemeenten wordt hierin steeds belangrijker. We realiseren een professionaliseringsslag binnen het identificatieproces die aansluit op de bestaande balieprocedures. Om de Nijmegenaar in de implementatiejaren goed te begeleiden op onze fysieke locaties en uitleg te geven over ons handelen, vragen wij een a-structurele bijdrage van 1fte.

Toegerekende overhead over verdeling uren (€ 600.000)

We hebben geconstateerd dat we in de verdeling van personele inzet naar programma's en naar fysieke projecten (investeringen GREX-en) in de begroting teveel naar projecten toeschrijven. We gaan dit corrigeren.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente	1.3 Ons werk is slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en volledig afgehandeld	Bedrijfsinvesteringen
	1.6 Investerings per doel en ambitie	International center Nijmegen c.s.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1	8,1	8,2	8,5	8,7
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,8	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1	8,1	8,3	8,8	9,0
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	751	711	688	610	674	747	765	804	905	968
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%	11,1%	15,3%	18,1%	18,0%
Overhead (% van totale lasten)			6,3%	7,1%	7,6%	5,8%	6,4%	6,3%	6,6%	6,7%
gevraagd door raad										
Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting mbt digitale toegankelijkheid								52%	82%	90%
Aantal meldingen van datalekken dat doorgezet wordt naar de autoriteit persoonsgegevens						12	8	6	13	9
Aantal ingediende Woo-verzoeken								135	159	119

Toelichting

- **Formatie (fte per 1.000 inwoners)**
Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.
- **Bezetting (fte per 1.000 inwoners)**
Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.
- **Apparaatskosten (kosten per inwoner)**
Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
- **Overhead (% van totale lasten)**
Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- **Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid**
De bron voor dit percentage is het dashboard dashboard.digitoegankelijk.nl. Op 13 augustus 2025 voldeden 56 van de 62 websites en apps van de gemeente Nijmegen aan de wettelijke verplichting. Deze 56 websites/apps hebben status A (voldoet volledig), status B (voldoet gedeeltelijk) of status C (eerste maatregelen genomen).
- **Aantal meldingen van datalekken doorgezet naar autoriteit persoonsgegevens**
Een goede ontwikkeling is dat medewerkers zich steeds meer bewust worden van risico's (bijvoorbeeld door de verplichte eLearning) en daarom steeds meer risicovolle situaties melden. Gelukkig leiden deze meestal niet tot een melding bij de AP, bijvoorbeeld omdat de gegevens de vertrouwde omgeving niet verlaten hebben.
- **Aantal Woo-aanvragen**
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. Bij de cijfers voor 2023 en 2024 zijn de verzoeken om camerabeelden n.a.v. een verkeerovertreding niet meegerekend (voor 2022 is dat onderscheid niet te maken). Meer informatie over de Woo is opgenomen in de openbaarheidsparagraaf van de Stadsbegroting.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bestuur en organisatie:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60522/kerncijfers>

Veiligheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Met het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 'Samen veilig en weerbaar' (2022-2026) hebben we een stevige basis gelegd voor ons veiligheidsbeleid. De afgelopen jaren hebben we aan de kernthema's en prioritaire thema's van dit plan uitvoering gegeven. Dat blijven we ook in 2026 doen. Belangrijke uitgangspunten voor alle thema's zijn risico- en informatiegestuurd werken zodat vroegtijdig wordt gesignaleerd en geïntervenieerd. Het doel daarbij is het voorkomen en tegengaan van uiteenlopende veiligheidsproblemen. We handhaven daar waar nodig. In de jaarlijkse veiligheidsbrief leggen we per thema uit het IVP verantwoording af over de voortgang van de uitvoering. Daarnaast blikken we daarin vooruit op de uitvoering van het IVP in het nieuwe jaar. Daarbij werken we informatiegestuurd. Dit betekent dat op basis van criminaliteitscijfers, relevante maatschappelijke ontwikkelingen en evaluatie van de uitvoering van beleid wordt bepaald op welke thema's focus moet worden gelegd. Zoals gebruikelijk doen wij dit in de veiligheidsbrief die aan het begin van het nieuwe jaar verschijnt, zodat daarin de jaarcijfers van het afgelopen jaar kunnen worden betrokken. Op het moment van schrijven van de Stadsbegroting 2026 (halverwege het jaar 2025) is onze informatie nog onvoldoende om alle specifieke activiteiten voor 2026 te bepalen. Daarom wordt hier volstaan met een korte weergave van activiteiten die in 2026 zullen worden gecontinueerd. Aanvullende specifieke activiteiten voor 2026 komen, zoals gebruikelijk, in de veiligheidsbrief 2026 aan de orde.

Ambitie:

3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan

Doel 3.1: We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen

Activiteiten

- *Per stadsdeel wordt door een Veiliger Wijkteam een veiligheidsaanpak geprogrammeerd en uitgevoerd. We blijven overlasthotspots in het centrumgebied aanpakken met een intensieve, geconcentreerde, integrale hotspotsaanpak.*
We zien op verschillende locaties in de stad dat onze gebiedsgerichte- en hotspotsaanpakken positief uitwerken. We zien echter ook dat op sommige locaties de maatregelen nog niet alle gewenste effecten sorteren. We continueren en intensiveren waar nodig en mogelijk deze aanpak.
- *Bewonersbetrokkenheid bij de aanpak van leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken is een belangrijke voorwaarde.*
Betrokkenheid van bewoners bij leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken is vaak een sleutel tot herstel van eigenaarschap over de eigen leefomgeving en ervaren leefbaarheid en veiligheid. We blijven daarom op verschillende manieren contact met bewoners en ondernemers organiseren. Ook bij actualiteiten die grote impact hebben op de leefbaarheid of ervaren veiligheid, gaan we met bewoners in gesprek.
- *We zetten in op preventieve handhaving*
Voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid is een belangrijke rol weggelegd voor onze boa's. Om problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit te voorkomen is preventieve handhaving van belang. De eerste stappen voor verdere ontwikkeling naar preventieve handhaving door onze boa's worden ingezet. Hiertoe starten we met de inzet van een extra jeugdboa.
- *We zetten verder in op een veiliger uitgaansleven*
De activiteiten die we hebben ontplooid in het uitgaansleven, waaronder in de horeca, continueren we. We geven uitvoering aan ons preventie- en handavingsplan alcohol. Ook continueren we het project zelfregulering sportkantines (NIX18-aanpak) en onze deelname aan de zogenoemde STAD-aanpak.

Doel 3.2: We vergroten de weerbaarheid van de samenleving en de (gemeente)organisatie tegen (invloeden van) ondermijnende criminaliteit

Activiteiten

- *We hanteren de pijlers van onze ondermijningsaanpak en verkennen of en welke herijking van prioriteiten binnen het thema nodig is*
Weerbaarheid van de samenleving, weerbaarheid van de organisatie en de bestuurlijke en integrale aanpak blijven de pijlers van onze ondermijningsaanpak. We gaan verkennen hoe we meer focus kunnen aanbrengen door prioritering in de thema's. We blijven inzetten op het thema zorggerelateerde criminaliteit.
- *We hanteren structureel Bibob-beleid in het sociaal domein en geven hieraan uitvoering.*
Na de pilot Bibob-beleid in het sociaal domein hanteren we een structureel beleid. Hieraan geven we komende tijd verder uitvoering.

Doel 3.3: We vergroten de weerbaarheid van jongeren, ouderen en ondernemers tegen digitale criminaliteit

Activiteiten

- *Vergroten van de weerbaarheid tegen digitale criminaliteit vraagt blijvend om onze aandacht.*
We blijven verkennen welke interventies geschikt zijn om de weerbaarheid tegen digitale criminaliteit bij jongeren, ouderen en het MKB te vergroten. Waar nodig en mogelijk maken we concrete plannen om deze interventies in te zetten en uit te voeren.

Ambitie:

4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, met (multi)problematiek, tegengaan en voorkomen

Doel 4.1: We voorkomen en gaan tegen dat jongeren in de criminaliteit belanden

Activiteiten

- *We signaleren tijdig jongerenoverlast en beginnende criminaliteit*
We zetten onverminderd in op het tijdig signaleren van jongerenoverlast en beginnende criminaliteit door het organiseren van wijkbriefings en jeugdgroepenoverleggen. We blijven inzetten op het schooljongerenwerk, op ambulante rondes in de risicogebieden en het bieden van perspectief door middel van begeleiding naar school of werk. Ook zetten we een extra jeugdboa in.
- *We betrekken de wetenschap actief bij het voorkomen dat jongeren doorgroeien in de criminaliteit.*
Bij het versterken van jongerenwerk en specialistisch jongerenwerk wordt wetenschappelijke expertise naar Nijmegen gehaald.

Doel 4.2: We beperken en voorkomen (ernstige) overlast en criminaliteit door personen, huishoudens en groepen waarbij sprake is van (multi)problematiek

Activiteiten

- *We zetten op maat gemaakte aanpakken in*
We blijven onverminderd inzetten op de persoonsgerichte aanpak voor de diverse onderkende doelgroepen zoals de dak- en thuisloze mensen, ex-gedetineerden, mensen met verward en onbegrepen gedrag etc.
- *We zetten in op het realiseren van geschikte woonplekken met ambulante begeleiding.*
We zetten ons in om deze doelgroepen een kans te bieden op een betere toekomst door in te zetten op de noodzaak tot het realiseren van woonplekken met ambulante begeleiding.
- *We blijven verkennen welke interventies het meest passend zijn bij ernstige woonoverlast.*

Doel 4.3: We voorkomen veiligheidsproblemen die kunnen ontstaan door discriminatie, extremisme, radicalisering, polarisatie en maatschappelijke onrust

Activiteiten

- *We verwachten in 2026 de discriminatie agenda verder tot uitvoering te brengen.*
Voor de jaren 2026 en 2027 zal de antidiscriminatie-agenda zich richten op de volgende beleidsdomeinen: 1) Onderwijs; 2) Huisvesting; 3) Commerciële dienstverlening (met name horeca); 4) Gemeentelijke dienstverlening; 5) Bewustwording over discriminatie en racisme.
Vanaf 2027 zal de agenda met de volgende terreinen worden aangevuld: 6) Cultuur & Sport; 7) Arbeidsmarkt en Werk & Inkomen; 8) Publieke ruimte & Openbare orde.
Aan de hand van de gevoerde stakeholdergesprekken zal een concrete uitvoeringsagenda worden opgesteld.
- *We zetten in op verdere ontwikkeling van expertise van collega's en ketenpartners die zich bezighouden met het onderwerp radicalisering en extremisme.*
Net als andere jaren hebben we middelen ontvangen vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid om gerichte trainingen aan te bieden opdat professionals signalen van radicalisering en extremisme tijdig kunnen herkennen en waar nodig kunnen aanpakken.
- *We zetten onverminderd in op het gesprek met de stad door middel van dialoogsessies op diverse thema's.*

Doel 4.4: We voorkomen en gaan onveilige situaties als gevolg van (seksuele/straat)intimidatie tegen

Activiteiten

- *We gaan door met het netwerk veilige steden.*
We besteden daarbij aandacht aan het voorkomen van slachtofferschap, bewustzijn bij omstanders en het bieden van een handelingsperspectief.

Ambitie:

5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig

Doel 5.1: We bevorderen en bewaren de openbare orde

Activiteiten

- *De burgemeester blijft waar nodig zijn openbare orde bevoegdheden inzetten*
De burgemeester speelt een belangrijke rol in het waarborgen van de lokale veiligheid. Deze richt zich met name op de aanpak van verstoringen of bedreigingen van de openbare orde. Hiertoe heeft de burgemeester wettelijke bevoegdheden die zien op maatregelen als samenscholingsverboden, verblijfsontzeggingen, cameratoezicht, het sluiten van drugspanden. We faciliteren demonstraties. Waar mogelijk en noodzakelijk blijft de burgemeester deze bevoegdheden inzetten.
- *Rondom de jaarwisseling blijven we onze wijkgerichte aanpak continueren, brengen we hotspots in beeld en houden we aandacht voor samenwerking*

Doel 5.2: We vergroten de veiligheid van evenementen, horeca en markten risicogestuurd waarbij we ondernemers, organisatoren en inwoners stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid

Activiteiten

- *We houden toezicht en controleren op de horeca*
Eerder hebben we toezicht en controle op de horeca geïntensiveerd. Dit blijven we doen zodat we blijven aansluiten bij de landelijke norm.

- *Risicogestuurd werken vraagt blijvend om aandacht*
Hierop blijven spanningen ontstaan door diverse, tegengestelde belangen en verwachtingen. Aanvragers van vergunningen willen bijvoorbeeld graag dat hun aanvraag makkelijk in te dienen is met niet teveel moeilijke vragen. Diensten vragen om gedegen plannen die getoetst kunnen worden. Bovendien zijn er andere maatschappelijke belangen en wetgeving die het risicogestuurd werken bemoeilijken. We blijven hierop richten en intensiveren waar mogelijk.

Doel 5.3: We voorkomen en gaan branden, ongevallen, rampen, crises en sociale en fysieke gevolgen die daarmee samenhangen tegen

Activiteiten

- *We blijven inzetten op de weerbaarheid van onze inwoners*
Eerder constateerden we dat de ramp- en crisisorganisatie steeds meer onder druk staat, landelijk gezien maar ook in Nijmegen. Rampen en crises worden steeds complexer, systemen zijn meer met elkaar verweven en onze afhankelijkheid van bijvoorbeeld het elektriciteitsnetwerk groeit, terwijl het netwerk steeds vaker uitvalt door overbelasting. Tegelijk zien we dat er geopolitieke spanningen zijn die hun weerslag (kunnen) hebben op onze gemeente. Er zijn echter steeds meer zorgen over onze algehele weerbaarheid. Weerbaarheid in het kader van militaire conflicten, maar juist ook in het geval van langdurige stroomuitval, overstromingen of andere uitdagingen die op ons af kunnen komen. De ingezette aandacht die we besteden aan de weerbaarheid van onze inwoners blijven we ook vanuit onze ramp- en crisisorganisatie continueren en intensiveren waar mogelijk en nodig.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Openbaar Ministerie
- Politie
- Belastingdienst
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- (Jeugd)reclassering
- GGD Gelderland-Zuid
- Ggz
- Veilig Thuis

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2,1	3,4	0,9	0,6	0,6	0,6
Totaal	2,1	3,4	0,9	0,6	0,6	0,6
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	17,6	19,0	19,8	19,8	20,1	20,2
1.2 Openbare orde en veiligheid	9,8	11,9	11,0	10,6	10,7	10,7
Totaal	27,4	30,9	30,8	30,3	30,8	30,8
Saldo van lasten en baten	-25,3	-27,5	-29,9	-29,7	-30,2	-30,2

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan.	1,6	1,5	1,5	1,5
4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, waarbij sprake is van (multi)problematiek, tegengaan en vo	3,7	3,1	3,1	3,1
5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.	25,5	25,7	26,1	26,2
Totaal lasten	30,8	30,3	30,8	30,8
Baten				
4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, waarbij sprake is van (multi)problematiek, tegengaan en vo	0,3	0,0	0,0	0,0
5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.	0,7	0,7	0,7	0,7
Totaal baten	0,9	0,6	0,6	0,6
Totaal per programma	-29,9	-29,7	-30,2	-30,2

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Indexatieverschil VRGZ	-180	-180	-180	-180
Nieuwe kostenverdeelsystematiek VRGZ	0	pm	pm	pm
Herziening MJOP VRGZ	0	0	-188	-215
Legesopbrengst vergunningen	-162	-162	-162	-162
Totaal	-342	-342	-530	-557

Toelichting

Indexatieverschil Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) (€ 180.000)

De VRGZ begroting wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze indexering wijkt jaarlijks af van de indexeringspercentages van de Gemeente Nijmegen. We verwachten hierop een tekort van € 180.000 vanaf 2026.

Nieuwe kostenverdeelsystematiek VRGZ (€ 0 - pm)

De bijdrage aan de VRGZ is in 2012 vastgesteld aan de hand van een verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel voldoet niet meer aan de vastgestelde criteria zoals inwonersbijdrage, verhoudingen cluster gemeentefonds, etc. Er is een nieuwe verdeelsleutel opgesteld die aan de vastgestelde criteria voldoet. Volgens deze kostenverdeelsleutel zal de gemeente Nijmegen vanaf 2027 jaarlijks meer moet bijdragen. Het exacte bedrag is nog niet gekend. In mei '26 besluit het bestuur over de invoering van de nieuwe verdeelsystematiek.

Herziening van het meerjarenonderhoudsplan VRGZ (€ 0 - 215.000)

De herziening van het meerjarenonderhoudsplan van de VRGZ heeft geleid tot een stijging van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud. Begin 2028 is de huidige reserve niet meer toereikend voor de geplande kosten. Vanaf dat moment zullen de kosten worden toegevoegd aan de gemeentelijke bijdrage.

Legesopbrengst vergunningen (€ 162.000)

Het knelpunt van 2 fte is ontstaan door de toegenomen complexiteit bij de behandeling en begeleiding van de aanvraag. We hebben twee vergunningverleners aangetrokken voor de vergunningverlening voor horeca en evenementen. Afgelopen jaren zijn programmagelden aangewend om deze vergunningverleners in te kunnen zetten. Om dit knelpunt (gedeeltelijk) structureel op te lossen, is een analyse uitgevoerd naar de vraag in hoeverre

voor een aantal categorieën horeca- en evenementenvergunningen de leges kunnen worden verhoogd en een deel van de vergunningen (A-evenementen) vergunningsvrij te maken.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan.	3.1 We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen	Vervanging Toezichtcamera's

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	7,2	7,1	6,3	6,3	5,5	5,7	5,2	6,5	5,9	5,5
Gemiddelde benchmark	7,5	7,3	6,9	6,8	6,6	6,1	5,6	6,1	5,7	5,8
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	4,0	3,9	3,2	2,5	2,8	1,9	1,5	1,9	1,6	1,2
Gemiddelde benchmark	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	2,0	1,4	1,6	1,6	1,4
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4	2,7	3,3	3,9	3,2
Gemiddelde benchmark	4,1	3,8	3,7	4,0	4,0	3,4	2,7	3,7	4,3	3,7
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	8,0	8,1	7,0	6,3	6,7	6,9	7,5	7,6	7,5	6,5
Gemiddelde benchmark	9,1	8,7	7,7	7,1	8,1	8,1	7,9	8,1	7,9	7,5
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	12	11	10	8	10	9	9	7	10	8
Gemiddelde benchmark	17	18	17	15	17	16	12	11	12	13
Gevraagd door raad										
Aantal casussen regietams					384	401	361		411	456
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis	140	158	173	187	280	257	323	309	221	215
Aantal casussen doorbraakaanpak						77	89	128	162	142
Aantal meldingen ondermijning								133	168	263
Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar								26	24	21

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Aantal geweldsmisdrijven, diefstallen uit woningen, winkeldiefstallen en vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (per 1.000 inwoners)**
Het gaat bij de opgenomen aantallen misdrijven en incidenten om door de politie geregistreerde gevallen.
- **Aantal casussen regietams**
Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen.
- **Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis**
Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog in het betreffende jaar liepen. Het betreft de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak, Jeugdbeschermingstafel en Top15&15 aanpak. De daling van het aantal casussen na 2021 heeft te maken met een verzwaring van de casuïstiek. Behalve met de genoemde casussen houdt het Zorg- en Veiligheidshuis zich ook bezig met meldingen over radicalisering en extremisme, mensenhandel en detentie (nazorg voor ex-gedetineerden).

- **Aantal casussen doorbraakaanpak**

Opgenomen is het aantal aangemelde casussen. Omdat het gaat om een kortdurende aanpak staat het aantal aanmeldingen min of meer gelijk aan actieve casussen in een jaar.

- **Aantal meldingen ondermijning**

Ondermijnende criminaliteit is een vorm van zware, georganiseerde criminaliteit. Criminelen maken voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Concrete voorbeelden van ondermijnende criminaliteit zijn de georganiseerd hennepsteelt, mensenhandel en -smokkel, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen. Meldingen van ondermijning zijn afkomstig van Meld Misdaad Anoniem en het interne Meldpunt Ondermijning. Deze meldingen gaan niet alleen over ondermijnende criminaliteit, maar ook over de zichtbare uitingsvormen hiervan, zoals het dealen van drugs.

- **Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar**

Een locatie is een overlasthotspot als omwonenden dan wel bezoekers gedurende een langere periode (> 4 weken) een hoge mate van overlast ervaren ten opzichte van andere locaties en/of de voorgaande periode. Het gaat dan met name om (een stapeling van) overlast door personen, zoals overlast door dealen, jeugdoverlast en overlast door personen met verward gedrag. Door deze vormen van overlast kan een gevoel van onveiligheid ontstaan. Andere vormen van overlast, zoals overlast van fietsen, afval en andere vormen van verloedering zijn vaak complementair. Gezamenlijk zorgen deze vormen van overlast voor een vermindering van ervaren leefbaarheid. De ervaren overlast kan resulteren in meldingen over een locatie (bij gemeente of politie), maar signalen van overlast kunnen ook via andere kanalen terecht komen bij de gemeente. Daarom wordt de afweging óf iets een overlasthotspot is bepaald door professionals uit de buurt (in het Veiliger Wijkteam). Hierin wordt harde en zachte informatie meegewogen. Ter aanvulling: er zijn ook overlastplekken die meer incidenteel van aard zijn (<4 weken). Door preventief in te zetten op deze incidentele plekken kan in veel gevallen worden voorkomen dat iets een overlasthotspot wordt.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over veiligheid:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60284/kerncijfers>

Economie en toerisme

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.

Doel 6.1: We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren.

Activiteiten

- We voeren samen met ondernemers het uitvoeringsprogramma uit de Economische Visie uit om de lokale economie een impuls te geven. Het gaat om jaarlijks een vijftigtal acties, gegroepeerd rond de zes actielijnen Innoveren, Excelleren, Duurzaamheid, Ondernemerschap, Human Capital en Ecosystemen.
- We stellen een Toekomstbeeld Economie 2040 op. We betrekken daarbij een onderzoek naar de kansen en bedreigingen voor de economie van de toekomst.
- We blijven inzetten op het organiseren van 'toevallige ontmoetingen', onder meer tijdens grote netwerk- en inspiratiebijeenkomsten.
- We nemen actief deel aan de zakelijke netwerken in de stad. Dit draagt sterk bij aan participatie door ondernemers, die we daar ontmoeten.
- We versterken het netwerk rond impactondernemers, door zowel financiële als in kind ondersteuning.
- We besteden expliciet aandacht aan de unieke positie en kracht van de binnenhaven. We letten met nadruk op communicatie en economische profilering, het behoud van ruimte voor havengebonden bedrijven en relatiemanagement.
- Met onze bijdrage aan de Logistics Valley regio Nijmegen zorgen we voor versterking van het logistieke vakgebied. Dit doen we samen met het bedrijfsleven, onderwijs, regio-gemeenten en provincie.
- We nemen actief deel aan de stuurgroep Port of Nijmegen en investeren in een economisch sterke en toekomstbestendige haven, onder meer door de samenwerking tussen Tiel, Arnhem en Nijmegen te verstevigen.
- Met subsidie aan Start Up Nijmegen ondersteunen we scholieren, studenten, starters en ondernemers bij hun eerste stappen in het oprichten van een bedrijf.
- Met behulp van een scale up-programma steunen we snelgroeiende bedrijven in de verschillende kansrijke sectoren. Dit soort bedrijven ondersteunen is altijd maatwerk.
- Met onze subsidie aan de Stichting Lifeport@ dragen we bij aan het versterken van het ecosysteem voor het MKB in stad en regio.

Doel 6.2: We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

Activiteiten

- We steunen belangrijke partijen in het organiserend vermogen van de Nijmeegse Health en Hightechsectoren, zoals Briskr, Health Valley, Pharma Delta, Digital Health Challenge Lab en Noviotech Campus.
- We leveren een bijdrage aan evenementen die het ecosysteem en de samenwerking versterken tussen bedrijven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen.
- We jagen onze twee bruisende campussen aan en stimuleren de groeiende samenwerking tussen deze campussen.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie door uitvoering te geven aan de Gebiedsvisie Campus Heijendaal, Ontwikkelvisie Winkelsteeg en de doorontwikkeling van Noviotech Campus.
- We voeren een analyse uit naar de positie van de regionale semicon-sector binnen het landelijke en internationale ecosysteem.
- We versterken de governance van de triple helix samenwerking (overheid, bedrijfsleven, onderwijs) in de semicon-sector en dragen financieel bij aan uitvoeringskracht om dit cluster verder te versterken. We dragen

als lid van The Economic Board (TEB) bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van de strategische agenda van TEB.

- We dragen bij aan projecten die als doel hebben te zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de sectoren Health en Hightech.

Doel 6.3: We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

Activiteiten

- We willen de aantrekkelijkheid van Nijmegen en de regio voor internationaal talent versterken. We verkennen de mogelijkheden voor een “rode-loper-beleid. Daarnaast richten we ons op nog betere samenwerking van onze publieksbalie met de IND via het Internationaal Welcome center.
- We werken samen met The Economic Board aan het Semicon Talent Plan zodat de kennisinstellingen speciale opleidingen gericht op de semicon industrie kunnen ontwikkelen.
- We werken aan een inclusieve arbeidsmarkt door te investeren in Sociaal Ondernemerschap. We werken bovendien samen met het Regionaal Beraad.
- We zetten ons in om jongeren, vooral meisjes/vrouwen, kennis te laten maken met techniek om de instroom richting deze sector te stimuleren.
- We stimuleren bedrijven om open te staan voor nieuwe methoden zoals Open Hiring en Skills based selecteren.
- We zetten ons in voor meer beschikbare stageplaatsen, met name voor ROC leerlingen.
- Door ‘Routing-tot-ontmoeting’ te faciliteren stimuleren we contacten tussen kennisinstellingen/studenten en het bedrijfsleven waardoor er meer samenwerking ontstaat.
- We ondersteunen de initiatiefnemers van Via-T in het ontwikkelen van hét kenniscentrum voor circulaire en duurzame bouw en techniek.
- We dragen bij aan programma’s om de positie van techniek en ICT in het onderwijs te bevorderen.
- We blijven inzetten op goede samenwerking met Werkbedrijf, UWV, universiteit, HAN en ROC en proberen zo ook de onderlinge samenwerking te versterken. Leven Lang Ontwikkelen (LLO) ondersteunen we omdat we op die manier meer arbeidspotentieel beschikbaar krijgen maar ook houden.

Doel 6.4: We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

Activiteiten

- We stimuleren ondernemerschap met projecten vanuit de Economische Visie, vooral als deze door ondernemers zelf zijn aangedragen. We kijken daarbij ook nadrukkelijk naar sociaal ondernemerschap en projecten in de creatieve sector.
- We bezoeken actief bedrijven en kennisinstellingen en investeren in de relaties door onze werkbezoeken. We verzorgen de dienstverlening via het OndernemersPunt en het accountmanagement.
- We ondersteunen Start Up Nijmegen als stichting en bij diverse projecten, zoals het partnernetwerk en “Start Upper van het jaar”.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het aanvragen van vergunningen door bedrijven te vergemakkelijken.
- Om het lokaal ondernemerschap te versterken investeren we het aanscherpen van het Aanbestedingsbeleid.
- We brengen in kaart welke mogelijkheden er zijn om bedrijvigheid op het gebied van digitalisering, waaronder AI en cybersecurity, te stimuleren en betrekken hier ons netwerk van bedrijven, branchevertegenwoordigers en kennisinstellingen bij.
- We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Vrijtijdseconomie. Deze gaan we actualiseren en er komen nieuwe projecten.
- We herijken het hotelbeleid en kijken daarbij naar de marktruimte voor nieuwe hotels in de stad en de regio.
- We werken samen met de regio (Rijk van Nijmegen en Groene Metropoolregio) aan projecten voor wandel- en fietsroutes en netwerken. Daarmee stimuleren nieuw aanbod daarvan.
- We ondersteunen evenementen en projecten die bijdragen aan de profilering van Nijmegen als oudste en bruisende stad.

- We stimuleren passende toeristische ontwikkelingen op de juiste plaats, zowel in de binnenstad als er buiten (onder andere Nyma, Veur Lent en Winkelsteeg).
- We formuleren de opdracht voor regionale promotie en we werken een passende samenwerkingsvorm uit voor het Rijk van Nijmegen.

Doel 6.5: We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

Activiteiten

- We financieren het werklocatiemanagement door middel van het Ondernemersfonds. We willen in samenwerking met het bedrijfsleven het werklocatiemanagement verder professionaliseren. Ook steunen we initiatieven van bedrijven en bedrijvenverenigingen die kunnen leiden tot een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ).
- We zorgen voor een goede en duurzame inbedding van de economische functies in nieuwe ruimtelijke plannen. We dragen bij aan de uitwerking van de gebieds- en ontwikkelvisies in omgevingsplannen van onder andere Winkelsteeg, Engieterrein en De Grift. Ook geven we Winkelcentrum Dukenburg een impuls. We willen ruimte voor nieuwe kantoorruimtes borgen door in de gebiedsontwikkelingen, zoals het Stationsdistrict en de Binnenstad, een programma voor kantoren op te nemen.
- Om vraag en aanbod van nieuwe meters op de werklocaties op elkaar aan te laten sluiten, stemmen we in regionaal verband af. Het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 wordt samen met de regio uitgevoerd. De nadruk ligt op slim en duurzaam gebruik van bestaande ruimte: de regio zet in op herstructurering, intensivering en verdichting van bestaande terreinen.
- Bedrijventerrein TPN West is een pilot in het regionale onderzoek voor herstructurering/intensivering dat we uitvoeren met o.a. de provincie. Dit onderzoek geeft handvatten voor de aanpak van herstructurering van bedrijventerreinen en brengt de kosten daarvoor op hoofdlijnen in beeld. We werken de aanbevelingen uit het onderzoek verder uit tot een plan van aanpak, maken financiële consequenties inzichtelijk en kijken naar de instrumenten die we kunnen toepassen. Eén van de mogelijke instrumenten is erfpacht.
- We onderzoeken ook wat de (financiële) effecten van het gebruik van erfpacht zijn bij uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen, zoals bijvoorbeeld de Grift.
- We investeren € 3,8 miljoen in een duurzame, aantrekkelijke werklocatie De Grift/Rietgraaf. We zorgen we voor verbinding van bestaande bedrijvigheid met de uitbreidingsplannen voor de nieuwe De Grift. We zijn in gesprek met de ondernemersvereniging om tot een juiste aanpak te komen.
- Nijmegen versterkt haar regionale knooppuntenrol in het kader van het Goederenvervoerscorridor-programma (MIRT-onderzoek). In het recent vastgestelde “knooppuntplan” staan de duurzame ruimtelijk economische ontwikkelingen, die Nijmegen beoogd op het gebied van havens en logistieke terreinen. Belangrijk voorbeeldproject is de infrastructuur rond Knoop 38.
- We ondersteunen duurzame en circulaire projecten en initiatieven van bedrijven en instellingen. Samen met de ODRN kijken we hoe bij circulaire initiatieven een reststroom weer kan worden ingezet als grondstof.
- De bedrijvenverenigingen TPN-West en Nijmegen-Zuid (BNZ) hebben gezamenlijk een plan ontwikkeld om wandel-/beweegpaden aan te leggen op de beide werklocaties.

Doel 6.6: We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

Activiteiten

- We hebben een gebiedsvisie voor de binnenstad opgesteld. Deze beschrijft de koers voor de langere termijn. We voeren een breed palet aan acties uit op het gebied van ondernemerschap, groen, bereikbaarheid, levendigheid en een schone en prettige binnenstad. Deze Koers voor de Binnenstad loopt tot 2035.
- We bereiden grote ingrepen in de (openbare) ruimte voor, zoals de herinrichting van de Burchtstraat-Augustijnenstraat-Grote Markt-Plein 1944, het Joris Ivensplein, het Vlaams Kwartier en de ringstraten. Vergroening, klimaatadaptatie en kwaliteitsverbetering met het oog op een verblijfsvriendelijke binnenstad staan hierbij voorop. We gaan dit gefaseerd doen en beginnen met het deel Burchtstraat tot Plein 1944.
- Een groene binnenstad draagt bij aan een leefbare binnenstad. We willen de binnenstad vergroenen en doen dit in samenwerking met bewoners en ondernemers.

- We steunen het Huis voor de Binnenstad om tot een nog betere samenwerking te komen met ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen in de binnenstad.
- We innen reclamebelasting ten gunste van het binnenstadsfonds.
- Waar nodig pakken we leegstand aan. Gebieden waar grote leegstand ontstaat transformeren we naar andere functies (Fier en Feniks). We geven uitvoering aan het plan van aanpak leegstand.
- Voor een schone en prettige binnenstad is een prettig verblijfsklimaat een belangrijke vereiste. Dit vraagt om kleine ingrepen als bankjes, toiletten en verlichting.
- We willen de binnenstad als aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers behouden en waar mogelijk verbeteren. We zetten in op betere samenwerking met vastgoedpartijen. Tegelijkertijd blijven we terughoudend met het toevoegen van nieuwe winkelmeters buiten de winkelstraten.
- We verbeteren routes en bewegwijzering daar waar dat nodig is. We investeren in goede fietsstallingsmogelijkheden op straat en realiseren gebouwde voorzieningen door samen te werken met private ontwikkelaars en zorgen voor gedegen handhaving. We stellen de bewaakte fietsenstallingen ruimer open en voeren publieksacties uit om mensen hier beter op te wijzen.
- We starten de voorbereidingen om de binnenstad verblijfsvriendelijk te maken, waarbij we gefaseerd parkeren op straat verplaatsen naar de parkeergarages.

Ambitie:

7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

Doel 7.1: We profileren de unieke kracht van health & high tech

Activiteiten

- We versterken de profilering en positionering van de health & hightech sectoren o.a. door het ondersteunen van projecten en evenementen die het health en hightech DNA van onze stad laten zien aan inwoners en bezoekers. We doen dit offline door in de stad middels campagnes en aankleding te laten zien welke innovaties er zijn. Online doen we dit via het health & high tech spoor op IntoNijmegen.com.
- We zorgen voor een scherpere positionering van de sectoren Health & High Tech door samen met onze partners actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.
- We zetten vol in op de profilering van de regio als tweede semicon regio van Nederland met Noviotech Campus als brandpunt en organiseren met de kennisinstellingen en bedrijven o.a. een jaarlijks terugkerend semicon-event met landelijke uitstraling;
- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van de clusters, zoals het Health Valley event.
- Samen met andere regio's en steden doen we mee aan de campagne New Dutch van het Nederlands Bureau Toerisme en Congressen (NBTC) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) waarbij we Nijmeegse innovaties internationaal in de etalage zetten.
- We dragen samen met de triple helix partijen in de stad het regionale merk Lifeport Arnhem-Nijmegen uit en laden het merk met Nijmeegse H&HT content.

Doel 7.2: We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter

Activiteiten

- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van Nijmegen als oudste en jonge bruisende stad.
- We werken samen met Arnhem en omliggende gemeenten aan diverse projecten om de vrijetijdseconomie te versterken, onder andere op het gebied van duurzaamheid. We doen dit steeds op drie schaalniveaus: Arnhem-Nijmegen, Rijk van Nijmegen en Nijmegen.
- We zorgen dat Nijmegen als oudste en jonge bruisende stad de nodige publiciteit krijgt. Dit doen we aan de hand van de Old City Young Vibe campagnes, persreizen, events zoals de uitreiking van Vrede van Nijmegen Penning.
- We geven via Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen invulling aan regionale toeristische promotie voor het Rijk van Nijmegen. Hierbij zorgen wij ervoor dat deze toeristische promotie aansluit bij de onze Uitvoeringsagenda

Citymarketing 2030. We formuleren de opdracht voor regionale promotie en we werken een passende samenwerkingsvorm uit voor het Rijk van Nijmegen.

- We zetten de citystore Rijk van Nijmegen in om de bezoekers in de binnenstad gastvrij te ontvangen en informatie en inspiratie over het toeristisch aanbod rond het thema Old City, Young Vibe aan te bieden.
- We zetten Old City, Young Vibe in voor de werving van talent en studenten en werken hierin samen met bedrijven en kennisinstellingen.

Doel 7.3: We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

Activiteiten

- We voeren de regie op de Vierdaagse en zijn eerste aanspreekpunt voor de organisatoren, te weten Stichting Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We geven uitvoering aan de samenwerkingsovereenkomsten die zijn afgesloten met de organisatoren van Stichting Zevenheuvelenloop, MOJO/EDH, Stichting Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We hebben (meerjarige) subsidierelaties met organisatoren van evenementen, te weten Stichting Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We werven nieuwe evenementen die Nijmegen als oudste en bruisende stad nog nadrukkelijker op de kaart zetten.
- We zijn opdrachtgever voor de kermis en geven hiermee uitvoering aan het kermisplan.
- We evalueren jaarlijks het voorgaande evenementenseizoen en koppelen dit terug aan de gemeenteraad.
- We beheren de evenementen in onze stad via een evenementenkalender. Zo voeren we regie over ons evenementenaanbod volgens de in de kadernota Event Full (2011) vastgelegde voorrangscriteria.
- We houden het locatiegebonden evenementenbeleid actueel en gaan op zoek naar nieuwe evenementenlocaties in de openbare ruimte.
- We beschermen bestaande evenementenlocaties in de stad bij herinrichtingsopgaven en gebiedsontwikkelingen.
- Na het succesvolle circulaire bekerproject tijdens de Vierdaagse gaan we aan de slag met nieuwe manieren om evenementen te verduurzamen met als doel dat evenementen minder CO2 en stikstof uitstoten.
- We stimuleren evenementenorganisatoren om evenementen toegankelijker, inclusiever en (sociaal-)veiliger te maken voor iedereen.
- We voeren effectmetingsonderzoeken uit met als doel het bezoekersprofiel, waardering, economische en toeristische impact in beeld te krijgen. We ondersteunen randvoorwaardelijke zaken zoals voorzieningen op evenementenlocaties, parkeren en bereikbaarheid (stroom, internet, ontsluiting en parkeren).
- We handelen klachten af van omwonenden en ondernemers uit de stad.
- We organiseren jaarlijks het Nijmeegs Evenementen Overleg (NEO).

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
- Stichting RvN@
- The Economic Board
- Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)
- Leisurelands

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
3.4 Economische promotie	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Totaal	1,8	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	4,5	5,8	5,1	4,8	4,7	4,7
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
3.3 Bedrijfsloket	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3.4 Economische promotie	2,0	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2
Totaal	7,4	9,2	8,4	8,1	8,0	8,0
Saldo van lasten en baten	-5,6	-7,7	-6,8	-6,5	-6,4	-6,4

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.	6,2	5,9	5,8	5,8
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel.	2,2	2,2	2,2	2,2
Totaal lasten	8,4	8,1	8,0	8,0
Baten				
6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.	0,4	0,4	0,4	0,4
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel.	1,2	1,2	1,2	1,2
Totaal baten	1,6	1,6	1,6	1,6
Totaal per programma	-6,8	-6,5	-6,4	-6,4

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Chiptechsector	-250	-250	-250	-250
Reserve Chiptechsector	-1.000			
Totaal	-1.250	-250	-250	-250

Toelichting

Chiptechsector (€ 250.000)

In publiek-private samenwerking dragen de overheden bij aan het Nationaal versterkingsplan microchip-talent waarmee een totale investering van circa € 12 miljoen in onze regio landt. De komende jaren vraagt een extra inzet van Nijmegen die zich richt op het versterken van a) het innovatie ecosysteem, b) Campus Nijmegen als innovatiehub en c) de gezamenlijke lobby en positionering. De extra financiële middelen zijn voor (meerjarige) cofinanciering van projecten en programma's die bijdragen aan een toekomstbestendige en succesvolle chiptechsector in Nijmegen.

Reserve chiptechsector (1 miljoen euro)

We stellen een reserve chiptechsector in. We voegen hier eenmalig 1 miljoen euro aan toe.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel	7.2 We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter	Bezoekerswebsite into Nijmegen
	7.3: We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad	Duurzaamheidstoekomst Heumensoord Voorzieningen evenemententerreinen

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basiset (BBV)										
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	111,3	115,1	117,2	122,8	128,9	135,2	138,9	145,1	153,3	
Gemiddelde benchmark	114,0	118,8	121,5	127,0	131,7	138,2	144,7	152,0	159,8	
Funcziemenging	55,4	54,9	55,4	55,8	55,9	55,8	56,1	56,7	57,4	
Gemiddelde benchmark	55,6	55,6	56,0	56,4	56,5	56,3	56,4	56,9	57,2	
Gevraagd door raad										
Percentage winkeloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat	7,9%	7,0%	6,8%	6,1%	5,1%	5,4%	5,1%	3,9%	3,2%	2,9%
Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen		ruim	gemid- deld	gemid- deld	krap	gemid- deld	krap	zeer krap	krap	krap
Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvevestigingen in Stadscentrum	50%	54%	57%	64%	65%	69%	71%	72%	75%	76%

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarstaatjegemeente.nl](https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

- Gemiddelde benchmark**
Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- Funcziemenging**
De funcziemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen in de stad. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Bij een waarde boven de 50 zijn er meer banen dan woningen (alle benchmarksteden scoren boven de 50).
- Percentage winkeloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat**
Het percentage betreft alle winkelgebieden in de stad (niet alleen de binnenstad) en geeft de stand van zaken in januari weer.
- Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen**
Het UWV berekent een spanningsindicator voor de krapte op de arbeidsmarkt door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen dat op hetzelfde moment korter dan 6 maanden WW ontvangt. De spanning wordt getypeerd, variërend van 'zeer ruim' tot 'zeer krap'. De spanningsindicator wordt niet apart voor Nijmegen berekend, wel voor het Rijk van Nijmegen. De bij de indicator opgenomen typering heeft betrekking op het derde kwartaal. Ieder kwartaal wordt de spanningsindicator geactualiseerd (zie: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator>)
- Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvevestigingen in Stadscentrum**
In 2024 is het aantal horecavestigingen in de binnenstad 76% ten opzichte van het aantal winkels in

Stadscentrum. Stel dat dit percentage op 100% komt, dan zijn er net zoveel horecavestigingen als winkelvestigingen.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over economie en toerisme:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60527/kerncijfers>

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar

Doel 8.1: Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving

Activiteiten

- *We ondersteunen Bindkracht10 en Sterker Sociaal Werk met een meerjarige subsidie (2026-2029) voor een stadsbrede inzet op sociale basisvoorzieningen.*
Bijvoorbeeld het opbouwwerk, de Stips, en het ouderenadvies. We werken hierbij vanuit de gedachte 'de sociale basis als fundament voor het sociaal domein' en 'ongelijk investeren in gelijke kansen'.
- *Ruimte voor ontmoeting*
We maken de gemeentelijke wijkaccommodaties zo uitnodigend en aantrekkelijk mogelijk voor onze inwoners. Daarbij streven we naar modernisering, meer duurzaam en toegankelijke wijkcentra. In 2026 maken we een start met het verbeteren van wijkcentrum Daalsehof. Dit doen we in overleg met gebruikers en buurtbewoners. Ook gaan we aan de slag met een plan van aanpak om de sociale ontmoetvoorzieningen in de stad te verbeteren. We moeten hierbij wel keuzes maken welke initiatieven we kunnen ondersteunen.
- *Sturing sociale basis*
We werken het investeringsfonds sociale basis verder uit, waarbij we extra aandacht hebben voor de 3 gebieden Nijmegen-Noord, Zwanenveld/Lankforst en Lindenholt. Dit doen we samen met de organisaties in de sociale basis. We gaan door met de aanpak stadsdeelbudgetten. In deze aanpak bepalen inwoners en professionals in de wijk met elkaar welke activiteiten er worden opgestart. Ook bepalen ze samen hoe het beschikbare budget wordt besteed. De aanpak is bedoeld om met elkaar te leren hoe we op wijkniveau kunnen sturen in de sociale basis.
- *Jongerenparticipatie*
We onderzoeken hoe we kinderrechten kunnen inbedden in ons lokale beleid en de uitvoering hiervan, door vorm te geven aan betekenisvolle kinder- en jongerenparticipatie. We verkennen onder meer de deelname aan het Child Friendly Cities Initiative van UNICEF. Hierin wordt, samen met jongeren en relevante maatschappelijke partners, een situatieanalyse uitgevoerd en een actieplan wordt opgesteld om een kindvriendelijke stad te creëren waar kinderen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en ontwikkeling en hier zelf invloed op kunnen uitoefenen.

Doel 8.2: Gehouden en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en goed leven in het geding is

Activiteiten

- *We versterken de uitvoering van de wettelijke taken dierenwelzijn.*
Dit doen we onder meer door het maken van contractafspraken met de Dierenambulance. We hebben ook aandacht voor de huisvesting van de Dierenambulance. Daarnaast werken we aan het formaliseren van de regeling voor noodopvang van gehouden dieren.

Doel 8.3: Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven

Activiteiten

- *We gaan door met onze waardering voor vrijwilligers*
We gaan door met onze waardering voor vrijwilligers en versterken de ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in Nijmegen. We hebben onder andere aandacht voor de sociale veiligheid van

vrijwilligers en zorgen we dat er een vertrouwenspersoon beschikbaar is voor kleine vrijwilligersorganisaties in Nijmegen. Ook doen we onderzoek naar het verminderen van regeldruk bij vrijwilligersorganisaties.

- *Mantelzorgers*

Voor de ondersteuning van mantelzorgers ontwikkelen we het expertisecentrum Mantelzorg Nijmegen verder door. Hierbij hebben we aandacht voor professionals, werkgevers en vrijwilligers die in aanraking komen met mantelzorgers. Aanvullend is er aandacht voor jonge mantelzorgers, mantelzorgers met een migratieachtergrond, en werkende mantelzorgers. We zorgen voor een jaarlijkse waardering van mantelzorgers in Nijmegen.

Doel 8.4: Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd

Activiteiten

- *We voeren het Beleidskader Inclusie uit*

In 2025 is het Beleidskader Inclusie vastgesteld; 2026 staat in het teken van de uitvoering. Onder meer met:

- Het actualiseren van de Regenboogagenda en het Actieprogramma VN-Verdrag Handicap.
- De start van de uitvoering van de Anti-discriminatieagenda.
- Het afronden van het kennis- en bewustwordingsprogramma "slavernijverleden Nijmegen".
- Het maken van een uitvoeringsplan voor de thema's die in het gesprek met de stad naar voren zijn gebracht. Zoals het inzetten van ervaringsdeskundigheid binnen de hele gemeente en het beter integreren van inclusie in gemeentelijke afwegingskaders.
- Het organiseren van een kennis- en inspiratiebijeenkomst over Inclusie in organisaties door het leernetwerk 'Brede Inclusiebeweging' waarvan de gemeente kernpartner is.

Doel 8.5: We hebben een stevig opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

Activiteiten

- *In de Preventieplatforms Jeugd 12- en 12+ blijven we bouwen aan een sterk voorliggend aanbod in de stadsdelen*

De preventieplatforms worden nog nadrukkelijker een onderdeel van de opgave 'sturing op een sterke sociale basis' waar we op stadsdeelniveau gaan programmeren. In Grootstal gaan we in 2026 aan de slag met het programma 'vredezaame wijken' om samen met kinderen en opvoeders te werken aan een gezamenlijk ontwikkelklimaat, burgerschapsvaardigheden en gemeenschapszin.

- *We bezuinigen € 150.000 op jeugdwelzijnswerk*

In de stadsbegroting 2025-2028 stond oorspronkelijk een bezuiniging van € 350.000. In 2025 hebben we hiervoor de voorbereidingen getroffen. De bezuiniging is teruggedraaid naar €150.000,-. We kiezen ervoor om het vrijwillig jeugdwerk en het aanbod voor kinderen en jongeren in de meest kwetsbare situaties zoveel mogelijk te ontzien. Deze bezuiniging is gezocht in de extra ingekochte taken van de jeugdgezondheidszorg van de GGD. Het gaat om de brede school ondersteuningsteams (BSOT), Kijk op Kleintjes, Lichte hulp en attentiewijken.

- *We starten met Join-Us*

Join Us biedt jongeren middels collectieve laagdrempelige voorzieningen de kans om sociale vaardigheden en veerkracht te ontwikkelen en versterken. Het doel is het tegengaan van eenzaamheid onder jongeren omdat langdurige sociale en emotionele eenzaamheid risicofactoren zijn voor afnemende mentale gezondheid en kunnen leiden tot depressie, verslaving of suicidaliteit. We starten met 1 groep in samenwerking met Bindkracht10 en we onderzoeken de mogelijkheid om met een tweede groep aan de slag te gaan.

- *We starten met de uitvoering van de nieuwe opdracht aan het jongerenwerk en de Jeugdcoaches*

In juni 2025 is de nieuwe opdracht aan het jongerenwerk van Bindkracht10 en de gemeentelijke Jeugdcoaches vastgesteld. In het najaar is een implementatieplan met prioriteiten geschreven. In 2026

starten we met de meerjarige uitvoering van deze opdracht, met hierbij onder meer aandacht voor methodisch werken in en om het onderwijs, bouwen aan sterke en sociale wijken en aandacht voor samenwerking voor veiligheid.

- *We werken aan preventie met gezag samen met het onderwijs*
Samen met onze maatschappelijke partners zetten we interventies in om kinderen en jongeren vroegtijdig te informeren en ondersteunen wanneer er risico's zijn op risicovol gedrag en/of het in aanraking komen met criminaliteit. De focus voor 2026 ligt op de verbinding met het onderwijs en het versterken van de samenwerking in de Nijmeegse wijken.

Doel 8.6: Kinderen en hun ouders worden laagdrempelig, dichtbij en deskundig ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding en/of kansrijke ontwikkeling, indien nodig met specialistische jeugdhulp

Activiteiten

- *Samen met de Buurtteams Jeugd en Gezin blijven we investeren in onder andere basishulp, de samenwerking met het onderwijs en de expertise m.b.t. complexe casuïstiek en veiligheid*
De Buurtteams Jeugd en Gezin zijn ruim 4 jaar operationeel. Net zoals de voorgaande jaren blijven we gezamenlijk doorontwikkelen. De belangrijkste thema's voor de doorontwikkeling zijn: kwaliteit van basishulp, interne kwaliteitssturing, ontwikkelen van meer collectief hulpaanbod, samenwerking met kinderopvang en onderwijs, veiligheid en complexe casuïstiek. Extra aandacht voor financiële problematiek en de verbinding met partners op dit gebied is ook een ontwikkelpunt voor het aankomende jaar. In samenhang met het project 'duurzame jeugdhulp' zetten we in op een sterk voorliggend en collectief aanbod om de inzet van jeugdhulp waar mogelijk te voorkomen.

Het vakmanschap op het gebied van basishulp krijgt extra aandacht door o.a. te focussen op regievaardigheden en doelformulering. Rondom complexe casuïstiek en veiligheid wordt er vanuit de Buurtteams en gemeenten gezamenlijk gewerkt aan het versterken de interne en externe steunstructuur. De buurtteams zijn actief betrokken bij de proeftuinen Kind- en gezinsbescherming. Het aankomende jaar wordt deze proeftuin in meerdere stadsdelen uitgebreid. Hierin wordt de samenwerking tussen de buurtteams en veiligheidspartners versterkt. N.a.v. een interne kwaliteitsaudit in 2025 wordt in 2026 de interne kwaliteitssturing verder doorontwikkeld.

- *We werken aan de uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding*
Met de vaststelling van de Stadsbegroting 2025-2028 heeft de gemeenteraad besloten om de komende jaren € 7,2 miljoen te besparen op de ambulante jeugdhulp (€ 6 miljoen) en op de Wmo-begeleiding (€ 1,2 miljoen). In 2025 is de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding vastgesteld om uitvoering te geven aan dit besluit. De meeste maatregelen zullen 2026 van kracht worden. We werken met deze uitvoeringsagenda aan een urgente maatschappelijke opgave. De houdbaarheid van ons lokale stelsel staat personeel en financieel onder druk.

De uitvoeringsagenda voor 2026 heeft een eerste set aan interventies die vertrekt vanuit het principe dat iedere vraag om hulp en ondersteuning legitiem is en tegelijkertijd de geïndiceerde ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding zo veel mogelijk wil reserveren voor diegenen die deze zorgvormen het hardste nodig hebben. Het gaat om maatregelen gericht op:

- Het beter benutten van bestaande voorzieningen in de sociale basis, zoals het jongerenwerk en begeleidde omgang;
- Het versterken van het collectief aanbod in de sociale basis door dit meer te richten op vraagpatronen in de ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding;
- Het stimuleren van collectieve hulpverlening ter substitutie van individuele trajecten;

- Het doorontwikkelen van de Buurtteams Jeugd en Gezin en Buurtteams Volwassenen, mede op basis van de recente externe evaluaties van beide buurtteams;
 - Het intensiveren van de samenwerking tussen enerzijds Buurtteams Jeugd en Gezin en gemeente en anderzijds de gecertificeerde instellingen en huisartsenpraktijken;
 - Het versterken van het primaire proces van pedagogische basisvoorzieningen als kinderopvang en onderwijs en het handelingsrepertoire van de betrokken professionals;
 - Het versterken van het contractmanagement door meer opgabegericht te sturen op doelmatige zorg en op de inzet van passende zorg;
 - Het opnieuw bepalen van de lokale reikwijdte van de jeugdzorg en de Wmo middels de verordening en beleidsregel
 - Het (selectief) werken met bestedingsruimtes en het normeren van de instroom en intensiteit van specifieke zorgvormen.
- *We breiden de aanpak voor collectieve Zorg Binnen Onderwijs (ZBO) verder uit op het (voortgezet) speciaal onderwijs in de regio.*
 In schooljaar 2023-2024 zijn we (regionaal) op drie verschillende locaties voor speciaal onderwijs gestart met een pilot voor capaciteitsfinanciering van zorg binnen onderwijs (reguliere begeleiding en persoonlijke verzorging). Dit sluit ook aan bij de landelijke ontwikkelingen voor zorg binnen onderwijs. Op dit moment wordt gewerkt aan een wetswijziging voor zorg binnen onderwijs om dit voor alle speciaal onderwijs scholen beter te regelen.
 In 2026 gaan we met verschillende scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs in onze regio in gesprek om ook daar met collectieve beschikkingsvrije zorg binnen onderwijs te gaan werken. Dit doen we samen met de Buurtteams Jeugd & Gezin, het samenwerkingsverband Stroomland en het samenwerkingsverband V(S)O.
 - *We breiden het doorbraakteam verder uit.*
 We breiden het doorbraakteam uit met als doel om meer Nijmeegse huishoudens, die gebruik maken van 5 of meer gemeentelijke regelingen, te helpen en ondersteunen buiten de vaste kaders en werkwijze en op een manier die beter past bij de unieke situatie van deze huishoudens. Door een meer proactieve aanpak en benadering is de verwachting dat we meer huishoudens kunnen bereiken en dat dit zal leiden tot zowel een betere aansluiting op de specifieke hulp/ondersteuningsvragen van een huishouden als zal leiden tot een besparing op zorgkosten.
 - *We implementeren de uitgangspunten van het Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) bij onze jeugd- en gezin partners d.m.v. een ontwerpaanpak.*
 De GEM-aanpak borduurt voort op de nieuwe GGZ zoals die in de volwassenen-sector in opkomst is, gedragen door een aantal innovatieve psychiaters in het land. In Nijmegen maken we de vertaalslag van die beweging naar jeugd en gezin. We leggen de focus op herstel en op de dagelijkse context in plaats van op individuele behandelingen en medicijnen. We verwachten dat we hiermee kinderen en gezinnen sneller en meer kunnen (onder)steunen, zeker nu er sprake is van wachttijden. We beseffen dat dit een cultuurverandering in de sector is en dat het gaat om een veranderingstraject van meerdere jaren. Ook is nog niet helemaal duidelijk hoe het er in de toekomst uit moet komen te zien. Door middel van een ontwerpaanpak oefenen we en leren we in verschillende samenstellingen (lokaal en regionaal) met de diverse uitgangspunten van GEM zoals collectiveren van hulp, voeren van een breed gesprek en stimuleren van lotgenotencontact.

Doel 8.7: Inwoners worden beschermd tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

Activiteiten

- We geven ook in 2026 een regionale opdracht aan de GGD om inwoners te beschermen tegen ziekten en risico's waar ze zelf niet of nauwelijks invloed op hebben. Dit doen we voor o.a. technische hygiënezorg, integrale seksuele gezondheid, forensische geneeskunde, medische milieukunde, de uitvoering van het

rijksvaccinatieprogramma, publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises en het voorkomen en bestrijden van infectiezieken.

Doel 8.8: De gezondheid van Nijmegenaren wordt bevorderd door een preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak.

Activiteiten

- *We bouwen komend jaar verder aan een gezonde en stevige basis van collectieve activiteiten en voorzieningen die gezond opgroeien, gezonde leefgewoonten, mentale gezondheid, gezondheid ouder worden en een gezonde leefomgeving ondersteunen en stimuleren.*

In 2026 focussen we op:

- Gezondere keuzes gemakkelijker maken op plekken waar veel kinderen en jongeren komen en het verbeteren van de zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen waar overgewicht speelt.
- Blijvende focus op een Rookvrije Generatie door inzet op rookvrije omgevingen, toegankelijk stoppen met roken aanbod en bereiken van kwetsbare groepen.
- Inzet op NIX18 en alcoholmatiging bij onder andere scholieren, studenten en uitgaanders met STAD (STockholm prevents Alcohol and Drug problems).
- Versterken van basisvaardigheden zoals lezen en schrijven en de preventie en aanpak van laaggeletterdheid.
- In gebieden met veel bewoners in kwetsbare omstandigheden is een specifieke wijze nodig om bewoners te bereiken en betrekken. We zetten vaker ervaringsdeskundigen en sleutelpersonen in om beter met inwoners in contact te komen.
- Suïcide aanpak opzetten met partners en regiogemeenten.
- Valpreventietrainingen voor senioren en activiteiten in het kader van een beweegvriendelijke en dementievriendelijke stad.
- Het stimuleren van een toegankelijke, gezonde voedselomgeving door het ondersteunen van lokale voedselinitiatieven en (school)moestuinen.
- Het goed prioriteren van de werkzaamheden van de gezondheidsbevorderaars in de stadsdelen als gevolg van de bezuiniging op de basisinfrastructuur welzijn en gezondheid per 2026.
- Preventieafspraken voor 2027 en verder uitwerken met partners en bestendigen van het netwerk Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging Nijmegen voor de komende 10 jaar.

Doel 8.9: Gezondheidsverschillen in Nijmegen worden kleiner doordat we mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra ondersteunen

Activiteiten

- *Wij investeren komend jaar nog meer ongelijk voor gelijke gezondheidskansen.*
Om verschil te maken richten wij ons op groepen en gebieden waar de gezondheidsachterstanden en -risico's het hoogst zijn en de meeste gezondheidswinst valt te behalen. Het gaat onder andere om kwetsbare ouderen, mensen met lagere sociaal economische positie en/of mensen met een migratieachtergrond. En om de gebieden waar de gezondheid van inwoners achter blijft en andere problemen zoals geldzorgen en beperkte basisvaardigheden zich ook opstapelen. Onze inzet is gericht op inclusie. Dit pakken wij intern samen op met Financiële bestaanszekerheid, Sport, Asiel & Integratie, Onderwijs, Jeugd, Welzijn. We zorgen er ook voor dat de fysieke inrichting zoveel mogelijk bijdraagt aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Dit doen we samen met partners in de stad zoals de GGD, Wij zijn Groen Gezond en in Beweging, armoedeorganisaties, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg etc.

Dit doen we in 2026 onder andere door:

- Het verbeteren van de zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen waar overgewicht speelt voort te zetten in Nijmegen-West

- Het inzetten van ervaringsdeskundigen geldzorgen en gezondheid in Dukenburg, Lindenholt en Nijmegen-Zuid. We zetten in op voorlichtingen, het bereiken van mensen met geldzorgen via vroegsignalering en meedenken bij de totstandkoming en evaluatie van beleid.
- Het ondersteunen van initiatieven gericht op voedselgelijkheid en gezonde voeding in Dukenburg, Lindenholt en Nijmegen-Zuid.
- Laagdrempelig organiseren van activiteiten in Dukenburg (pilotwijk “bewegen in de buurt!”) om gezondheidsachterstanden en eenzaamheid onder senioren te verkleinen.
- Extra aandacht te vragen voor het vergroenen van wijken waar veel inwoners met een lage sociaal economische positie wonen om gezondheidsdoelstellingen te bereiken. Dit gaan we doen in het omgevingsprogramma dat we samen met Klimaatadaptatie, Groen en Mobiliteit gaan opstellen. We willen dat iedereen gelijke kansen heeft om te bewegen, ontmoeten en voldoende verkoeling en schaduw te vinden dichtbij huis.

Doel 8.10: De publieke gezondheid wordt beschermd en bevorderd door een gezonde fysieke leefomgeving
Activiteiten

- *Beweegvriendelijke omgeving, een groene en klimaatbestendige omgeving*
 Binnen ruimtelijke – en beleidsprojecten werken we aan gezondheidsbevordering en -bescherming door in te zetten op een beweegvriendelijke omgeving, een groene en klimaatbestendige omgeving, een gezond milieu, ruimte voor ontmoeten en verbinden, gezond en sociaal wonen voor iedereen, functiemenging waar mogelijk, een gezonde en duurzame voedselomgeving en een schone en veilige buurt.
 Bij al deze onderwerpen, die uitgewerkt zijn in de omgevingsvisie De Nabije Stad, hebben wij extra aandacht voor de wijken waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn.

In 2026 gaan we aan de slag met:

- Het opstellen van een omgevingsprogramma waarin we samen met Klimaatadaptatie, Groen en Mobiliteit maatregelen opstellen voor een gezonde, groene en klimaatbestendige stad. Hierin worden onze thema's groene en klimaatbestendige omgeving, beweegvriendelijke omgeving, ontmoeten en verbinden en een gezonde en duurzame voedselomgeving uitgewerkt en gekoppeld aan maatregelen voor vergroening.
- Waarborgen en monitoren dat de gezonde leefomgeving als leidend principe, zoals opgenomen in de omgevingsvisie De Nabije Stad, wordt meegenomen in ruimtelijke- en beleidsprojecten binnen de afdeling Stadsontwikkeling.
- Het inbrengen en uitwerken van de elementen van een gezonde leefomgeving in de gebiedsvisie Winkelsteeg/Kanaalzone Zuid.
- Aansluiten op de “Vernieuwingsgolf openbare ruimte 2025-2027” voor een meer gezonde leefomgeving in Hatert en Nieuw-West
- Een verkenning van mogelijkheden voor het versterken van een gezonde leefomgeving rondom de IJpenbroekweg; waar vanuit Mobiliteit een project loopt. We focussen op een uitwerking van de thema's luchtkwaliteit, veiligheid en leefbaarheid.
- We realiseren de wijkaanpak BOSS in Hatert en de Ackerwijken. We richten het speellandschap opnieuw in en realiseren grote centrale plekken in de wijk met voorzieningen voor jong én oud gericht op bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. We noemen dit groene sociale knooppunten.
- Het toegankelijker en inclusiever maken van de gezonde en duurzame voedselomgeving, door samenwerkingen tussen sociale organisaties/initiatieven en lokale voedselproducenten (o.a. stadslandbouw) uit te breiden en te versterken. En het verkennen van het weren van ongezonde voedselreclames.
- Het opstellen van een integraal actieplan Hitte, waarbij we vanuit gezondheid focussen op het voorkomen van gezondheidsklachten – en risico's door hittestress (met name bij kwetsbare groepen). We doen dit samen met Klimaatadaptatie, Groen en Energietransitie en focussen op de thema's: gebied, gebouw en gezondheid.

**Doel 8.11: Inwoners kunnen zelfstandig hun leven leiden en meedoen met behulp van sociale steun.
Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan**

Activiteiten

- *We zetten in op het benutten van laagdrempelig aanbod in de wijk om de Wmo toegankelijk en betaalbaar te houden.*

In 2026 zorgen we voor verdere versteviging de samenwerking van Buurtteams Volwassenen met de sociale basis en aanbieders van geïndiceerde begeleiding. Met de uitvoeringsagenda duurzame Jeugdhulp en Wmo begeleiding werken we aan het beschikbaar houden van zorg voor mensen die dit het meest nodig hebben. Per 2026 gaan de nieuwe contracten Wmo dagbesteding in. We starten een nieuwe toeleidingsvorm, waarbij inwoners zowel via het Buurtteam als via de aanbieder (bij maximaal 3 dagdelen in de week) voor de Wmo dagbesteding terecht kunnen. In deze route zijn bevindingen vanuit de eerdere pilot indicatievrije dagbesteding, met oog voor regie en financiën, meegenomen. We evalueren de route de eerste twee jaar samen met de regio Rijk van Nijmegen.

Per 2026 gaan ook de nieuwe contracten voor Wmo logeeropvang in. Hierbij is de doelgroep verbreed van 18 - 65 naar 18+ met oog op toenemende vergrijzing en de belangrijke waarde van mantelzorgers.

In 2026 werken we met o.a. Pro Persona, Iriszorg en RIBW aan het toegankelijk en betaalbaar houden van hulp, ondersteuning en de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) voor volwassenen. Inzet is om zo preventief mogelijk te werken en om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de wachtlijsten tot de volwassenen-GGZ. In 2024 startte met subsidie van ZonMW de samenwerkplaats sluitende aanpak waarmee onze inzet voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid lerend verder ontwikkelen. Naast uitvoeringsinstanties, zorgverzekeraar en gemeenten is daarom ook de HAN nauw betrokken. De leerplaats loopt tot en met 2027. Opbrengsten uit de samenwerkplaats worden gebruikt om hulp, ondersteuning en zorg toegankelijk en betaalbaar houden.

- *Dagbesteding senioren*
We starten met een pilot voor ontmoetingsgerichte dagbesteding. Dit is een lichtere en vernieuwende vorm van dagbesteding voor senioren die ondersteuning nodig hebben bij de invulling van hun dag.

Doel 8.12: Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving

Activiteiten

Op basis van het beleidskader Asiel & Integratie en het bijhorende uitvoeringsprogramma voor de periode 2025-2028 bouwen we verder aan de opvang, huisvesting en integratie van vluchtelingen. De focus ligt daarbij in 2026 op de volgende activiteiten:

- We bieden voldoende opvangplekken en verduurzamen bestaande opvanglocaties om een leefbare situatie te borgen.
 - We faciliteren in 2026 de opening van een nieuw AZC voor 300 personen. Daarmee bieden we het benodigde aantal opvangplekken van 817 (op basis van de Spreidingswet).
 - We starten met verduurzamen, dan wel vervanging, van het huidige aantal van 780 opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne, zodat langer verblijf op humane wijze mogelijk is.
 - We bereiden de transitie voor van de huidige tijdelijke opvangsituatie van ontheemden uit Oekraïne naar langetermijnbeleid (NTO), waarbij deze doelgroep onderdeel wordt van onze bredere dienstverlening, inclusief zorg en welzijn.
 - We faciliteren met WerkBedrijf en UWV mogelijkheden voor asielzoekers om eerder te beginnen met werk, vanuit de opvang.
- We zoeken naar alternatieve en creatieve oplossingen om te zorgen dat statushouders zo snel als mogelijk een passende woonruimte hebben.
 - We verkennen de mogelijkheden om een of meerdere doorstroomlocaties te realiseren om statushouders versneld tijdelijk te huisvesten, in afwachting op definitieve huisvesting.

- We maken afspraken met woningcorporaties over de versnelling van woningbouw (300-500 wooneenheden) voor huisvesting van statushouders en andere doelgroepen. Waar mogelijk met permanente woningen, anders met flexwoningen.
- We organiseren aanvullende (tijdelijke) AMV-huisvesting in Nijmegen, in lijn met de indicatieve huisvestingstaakstelling AMV.
- We versterken de mogelijkheden voor statushouders, gezinsmigranten en ontheemden (uit Oekraïne) om zo snel en volwaardig als mogelijk mee kunnen doen in de samenleving
 - We organiseren meer passend aanbod voor jonge inburgeraars op basis van een aanbesteding van aparte leerroutes voor jongvolwassenen.
 - We organiseren de 'Welkomgroep', waarin statushouders bij aanvang van inburgering worden geïnformeerd over hun inburgering en de sociale kaart in Nijmegen.
 - We maken afspraken met COA over een vroege start van inburgering en integratie vanuit opvanglocaties.
 - We voeren een Pilot uit gericht op vroege participatie en het Werkfit maken van inburgeraars en Ontheemden uit Oekraïne
 - We ontwikkelen een nieuwe locatie voor ISK.
 - We voeren inclusief en divers personeelsbeleid, en kijken naar mogelijkheden om ervaringsdeskundigheid te verbinden aan functies.
- We blijven opvang aanbieden aan mensen zonder documenten met regionale binding en werken samen met hen aan duurzaam toekomstperspectief, gericht op terugkeer naar het land van herkomst, migratie naar een ander land, of legalisering van het verblijf.
 - We financieren sobere opvang voor mensen zonder documenten, ook nu Rijksfinanciën hiervoor zijn ingetrokken.
 - We verduurzamen de huidige opvanglocaties voor mensen zonder documenten en maken deze geschikt voor een ouder wordende populatie.
 - We onderzoeken of we mensen zonder documenten toegang kunnen geven tot voorzieningen die hen helpen om regie te nemen over hun leven en te werken aan een duurzame oplossing.

Doel 8.13: Inwoners kunnen zelfstandig wonen in een schone en geschikte woning en deelnemen aan de samenleving. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Activiteiten

- *We werken aan oplossingen om de Wmo toegankelijk en betaalbaar te houden.*
 In 2026 werken we met duidelijke opdrachten voor onze Wmo-consulenten en contractpartners. Hierin houden we rekening met de ontwikkelingen rondom de toenemende instroom (vergrijzing), financiën en de kwaliteit die we willen bieden. Het doel is om de werkprocessen van indicatiestellen en herindiceren te versimpelen of te versnellen zonder dat we aan kwaliteit inleveren.
 In 2025 is de pilot was- en strijkservice geëvalueerd. In deze pilot wordt het wassen en strijken centraal geregeld, in plaats vanuit de indicatie huishoudelijke hulp. Het doel van een was- en strijkservice is tweeledig: het creëren van banen door de uitvoering te laten doen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En het verlagen van de druk op de huishoudelijke hulp. Bij akkoord van college maken we in 2026 de plannen voor een aanbesteding/inkoop concreet, aan de hand van de evaluatie van de pilot in 2025.
 We zijn in 2025 gestart met de regionale respectievelijk bovenregionale aanbesteding hulpmiddelen en trapliften. Per 2026 gaan deze nieuwe contracten in. In 2026 wordt tevens een nieuw contract voor het vraagafhankelijk vervoer 'perceel Zuid' afgesloten. De aanbesteding wordt georganiseerd door BVO DRAN.

Ambitie:

9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een veilige thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners die de basis van het bestaan niet op orde hebben of deze dreigen te verliezen

Doel 9.1: Kinderen groeien zo veel mogelijk veilig en gezond thuis op

Activiteiten

- *We voegen ervaringsdeskundigheid toe aan het Regionaal Expert Team (RET)*
In 2026 voegen we de expertise van ervaringsdeskundigen toe aan het netwerk van het RET. Zij spelen een belangrijke rol in het vertegenwoordigen van de stem van de cliënt. In het RET zijn ouders en jongeren zelf altijd welkom. De ervaringsdeskundige zal het gesprek aan de RET-tafel met de ouders en jongere voorbereiden zodat ze weten wat hen te wachten staat en ook uitgebreid met hen nabespreken. Dit is ook voor het RET zelf van belang omdat eventuele feedback van ouders en jongere direct meegenomen kan worden in de continue doorontwikkeling van het RET. Het leren staat hierin centraal.

Doel 9.2: Gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveilige situaties krijgen tijdig, passende en samenhangende hulp en bescherming

Activiteiten

- *We verbreden de aanpak Samen Verder: duurzame veiligheid voor gezinnen in de wijk*
In 2021 is het landelijke programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming gestart. In elf regio's werken Regionale Veiligheidsteams (RVT's) samen aan meer veiligheid voor kinderen. In deze teams zitten onder andere gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en lokale teams. Hun doel is om signalen eerder op te merken, problemen samen te duiden en met het gezin te werken aan blijvende veiligheid. Zo willen we ook het aantal juridische dwangmaatregelen terugdringen.

Gemeente Nijmegen is begin 2023 gestart met een eigen RVT in stadsdeel Dukenburg: Samen Verder. Sindsdien daalde daar het aantal ondertoezichtstellingen met 13%. Ook waren de kosten per traject lager dan elders in de stad. Gezinnen voelden zich beter geholpen. Professionals werkten met meer motivatie en konden eerder iets doen bij onveiligheid, vaak zonder tussenkomst van de rechter.

Door dit succes is Samen Verder in 2025 uitgebreid naar meer wijken: Centrum & Oost en Hatert (inclusief Zuid). We brachten het team ook inhoudelijk onder bij de bestaande Regieteams. Zo kunnen we meer gezinnen sneller helpen. In 2026 zetten we deze lijn door. Samen met de Buurteams en Regieteams rollen we de aanpak stap voor stap uit naar andere stadsdelen.

Wat deze aanpak oplevert:

- Vertrouwde gezichten dichtbij in de wijk
- Minder dwangmaatregelen, sneller passende hulp
- Meer samenwerking, minder overdracht
- Beter resultaten tegen lagere maatschappelijke kosten

Doel 9.3: We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken overlast door dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

Activiteiten

- *We realiseren en continueren wonen met zorg en ondersteuning*
Het vinden van een betaalbare woonplek is erg moeilijk. De samenleving vergrijst de komende twintig jaar, terwijl zorg en ondersteuning (zowel financieel als qua personeel) niet mee kan groeien. In landelijke programma's zoals 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen' staan twee doelgroepen centraal: senioren en aandachtsgroepen. Om resultaten te bereiken, werken we regionaal en lokaal samen met inwoners (organisaties), gemeenten, woningcorporaties, ontwikkelaars en een breed scala aan andere (zorg)instellingen en organisaties.

In het vierde kwartaal van 2024 hebben we een regionaal afsprakenkader vastgesteld voor de Groene Metropoolregio (GMR). Met dit afsprakenkader dragen we bij aan vitale wijken en realiseren we een evenwichtigere spreiding (fair share) van aandachtsgroepen over de GMR. In 2025 en 2026 werken we in de Groene Metropoolregio aan randvoorwaarden om deze afspraken in onze regio te realiseren, zoals de ontwikkeling van een bemiddelingstafel om huisvesting voor aandachtsgroepen.

Eind 2024 de Nijmeegse Woonzorgvisie (mét uitvoeringsagenda) vastgesteld waarin we landelijke en regionale ambities verbinden met lokale kansen en partijen. In 2026 continueren we de uitvoering en realisatie van deze ambities en zorgen voor verbinding met meerdere relevante ontwikkelingen:

- We programmeren in nieuwbouwprojecten huisvesting van senioren en aandachtsgroepen met rolstoel-, levensloopgeschikt(ere)-, geclusterde en zorggeschikte woningen, alsmede kamers/ onzelfstandig/klein geclusterd wonen voor jongvolwassenen.
 - We implementeren de wet versterking regie volkshuisvesting.
 - We ontwikkelen een handreiking 'Wonen en Zorg' waarin uitgangspunten worden opgenomen voor toekomstige nieuwbouw- en transformatie projecten.
 - We realiseren meer (flexibele) woonruimte voor aandachtsgroepen. We zetten eind 2025 / begin 2026 middels het Woonfonds 1,1 miljoen euro in om bij nieuwbouwprojecten huisvesting voor aandachtsgroepen mogelijk te maken.
 - We verbeteren de vindbaarheid van informatie en duidelijkheid over regels op de gemeentelijke website.
 - Met woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen werken we aan nieuwe meerjarenprestatieafspraken. Hierin staan ambities én concrete acties op huisvesting van senioren / aandachtsgroepen en samenwerking met relevante zorg-en welzijnspartners.
- *Bijzondere woon(zorg)projecten*
Met woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen schetsen we in meerjarenprestatieafspraken de randvoorwaarden om vanaf 2026 bijzondere woon(zorg)projecten mogelijk te maken. Een voorbeeld hiervoor is Bongerd. Dit gemengd Wonen project van Portaal en Onder de Bomen is medio 2025 gestart. Dit inclusieve woonproject in een sterke nieuwbouwwijk draagt onder meer bij aan uitstroom uit Beschermd Wonen. Sterker Sociaal Werk en Bindkracht 10 krijgen een additionele opdracht om te ondersteunen bij community building en fijn samenwonen.

Met Droombankje bieden we ook in 2026 een tussenvoorziening voor economisch daklozen. We bieden in 2026 passende ondersteuning aan de bewoners van de Zorgwoningen in Weezenhof en zoeken naar alternatieven om huisvesting voor deze doelgroep (tijdelijke) uit te breiden in Nijmegen en in de regio. We streven met corporaties en zorgorganisaties naar verdere uitbreiding van trajecten Housing First voor daklozen in 2026. De toewijzing van een woning is daarbij de start van een traject met intensieve woonzorgbegeleiding. Daarnaast hebben we de ambitie om in 2026 te starten met een project 'Wonen Eerst' voor Jongvolwassenen. Samen met het Zorgkantoor VGZ alsmede de zorgorganisaties RIBW, Iriszorg en Pro Persona.

Tot oktober 2027 continueren we Binder (tijdelijk gemengd wonen-project in het oude belastingkantoor) en verkennen de mogelijkheden om een Binder 2.0 te ontwikkelen.

Doel 9.4: Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen.

Activiteiten

- *We verminderen de druk op de opvang*
De maatschappelijke opvang staat onder druk omdat er meer daklozen zijn. We verminderen deze druk door enerzijds meer aandacht te vragen en projecten op te starten om het wonen (al dan niet met begeleiding) te faciliteren, zoals de initiatieven Droombankje en Binder. Anderzijds doen wij dit door (tijdelijk) te zorgen voor extra opvangplekken. De winteropvang in de portacabins wordt vervangen door een uitbreiding in

opvangcapaciteit voor zoveel mogelijk buitenslapers. Het winterprotocol blijft gelden, bij vrieskoude vangen we meer mensen op in aanvullende nachtopvang.

We maken we een regionale beleidsvisie op de toekomst van maatschappelijke opvang waarin wij ook de resultaten van de daklozentelling 'Ethos Light' verwerken. Daarnaast komt er een regionaal plan van aanpak dak- en thuisloosheid, in navolging van het landelijke actieplan. In 2026 worden de afspraken in het bijbehorende uitvoeringplan geïmplementeerd.

Doel 9.5: Inwoners met een psychische kwetsbaarheid of licht verstandelijke beperking kunnen in een beschermde woonomgeving zich ontwikkelen richting zelfstandig wonen en participeren

Activiteiten

- *We actualiseren in 2026 de afspraken over regionale samenwerking rond beschermd wonen en maatschappelijke opvang*

We actualiseren in 2026 de afspraken over regionale samenwerking rond beschermd wonen en maatschappelijke opvang en zorgen voor een regionale begroting, waarin we de rol van centrumgemeente blijven vervullen en de zorg aan de inwoners van Nijmegen (en regio) wordt voortgezet. Net als in 2025 werken we regionaal financieel samen; we delen de kosten en baten van beschermd wonen en maatschappelijke opvang met de regiogemeenten.

Met de nieuwe contractering beschermd wonen die per 1-1-2025 is ingegaan, hebben we een beter dekkend zorgaanbod binnen de regio Gelderland-Zuid ingekocht. Tegelijkertijd merken we ook dat de druk op de intensievere zorglocaties en de vraag naar specifieke beschermd wonen zorg (safehouses) toenemen.

Daarnaast zien we kansen ten aanzien van een beter gespreid zorgaanbod en de inzet van meer beschermd thuis. Met bovenstaande ontwikkelingen gaan we in 2026 verder aan de slag.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- *Netwerken in de stad en wijken en andere programma's binnen de gemeente*

We kunnen onze doelstellingen niet alleen bereiken. We werken samen met partners in lokale netwerken (zoals Groen, Gezond en in Beweging) en met andere programma's binnen de gemeente. We zijn aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Zo hebben we de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met sociale ondernemingen, zoals BUUR, de Wijkfabriek en de Broerderij. Ook geven we subsidies aan inwonersmagazines en wijkwebsites. Samen met organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners blijven we werken aan het versterken van de sociale basis. Deze lerende samenwerking is een belangrijke pijler binnen de kadernota Samen werken, samen sterk en de opgave sturing Sociale Basis.

- *Maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen*

We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk. Ook geven wij opdracht aan Stichting Oidos en Stichting Buurteamorganisatie Volwassenen voor de uitvoering van de Buurteams. We werken samen met de GGD aan gezondheidsbescherming en -bevordering, het bestrijden van infectieziekten en de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang. We werken samen met Straatdokters, die zich inzetten voor de gezondheid van daklozen. We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, woningcorporaties, verzekeraars en het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.

- *Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)*

Voor de uitvoering van het Wmo- en Jeugdwet-vervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

- *Zorginstellingen en huisartsen*

We werken intensief samen met huisartsen, onder andere door middel van de inzet van de praktijkondersteuners huisartsenzorg jeugd te realiseren. Huisartsen zijn onder andere verantwoordelijk voor verwijzing naar de Jeugdwet en naar de volwassen GGZ.

We subsidiëren grote zorginstellingen voor maatschappelijke opvang. Op grond van de Wmo en de Jeugdwet kopen we regionaal zorg in bij een groot aantal aanbieders die zorg leveren op het gebied van beschermd wonen, ambulante Wmo, huishoudelijke hulp, ambulante jeugdhulp en jeugdzorg met verblijf. Om de veiligheid van onze inwoners te kunnen waarborgen werken we samen met Veilig Thuis waar kindermishandeling en huiselijk geweld gemeld kan worden. We subsidiëren verschillende gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook werken we samen met politie en justitie.

- *Regionale samenwerking*

In het verleden zijn al grote stappen gezet rondom de vormgeving van de regionale samenwerking beschermd wonen, echter werd de doordecentralisatie jaar na jaar uitgesteld. Nijmegen blijft acteren als centrumgemeente, maar de samenwerking met de regio intensiveert omdat gemeenten per 2025 een grotere (budget)verantwoordelijkheid hebben gekregen dan voorheen.

Ook werken gemeenten, zorgpartijen en welzijnsorganisaties in de regio samen aan de verbinding en samenwerking tussen het sociaal domein en medisch domein. In de Regio Rijk van Nijmegen doen we dit via het netwerk Nijmegen op één lijn (NOEL).

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	63,6	9,8	9,0	8,3	8,2	8,2
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2,0	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1,1	1,4	1,1	1,1	1,1	1,1
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4,8	28,6	8,1	0,8	0,8	0,8
6.81 Geëscaleerde zorg18+	3,6	3,4	2,9	2,9	2,9	2,9
6.82 Geëscaleerde zorg18-	4,6	7,6	0,7	0,7	0,7	0,7
7.1 Volksgezondheid	4,7	4,0	3,4	0,8	0,8	0,8
Totaal	84,4	55,7	26,2	15,7	15,6	15,6
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	96,4	56,2	54,5	53,0	52,4	52,3
6.2 Wijkteams	28,3	30,6	31,8	31,8	31,8	31,8
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	26,3	10,3	10,4	9,6	9,7	9,7
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25,5	37,4	38,9	37,3	37,3	37,3
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	69,0	98,1	76,2	68,8	68,8	68,8
6.81 Geëscaleerde zorg18+	71,5	87,2	90,5	89,7	90,1	90,1
6.82 Geëscaleerde zorg18-	13,5	15,6	7,3	7,3	7,4	7,4
7.1 Volksgezondheid	13,5	15,3	15,1	12,5	12,5	12,5
Totaal	344,0	350,8	324,6	310,1	309,8	309,8
Saldo van lasten en baten	-259,6	-295,1	-298,5	-294,4	-294,2	-294,2

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	185,6	178,3	177,7	177,7
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze	139,0	131,7	132,1	132,1
Totaal lasten	324,6	310,1	309,8	309,8
Baten				
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	14,8	11,6	11,5	11,5
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze	11,4	4,1	4,1	4,1
Totaal baten	26,2	15,7	15,6	15,6
Totaal per programma	-298,5	-294,4	-294,2	-294,2

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Huisvesting Maatschappelijke Opvang	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Voortzetting Bed-, Bad- en Brood-opvang voor mensen zonder documenten	-220	-220	-220	-220
Uitvoering Wet Inburgering	-548	-300	0	0
Uitvoering Wet Inburgering trap-op trap-af	-216	-118		
Begeleiding ex-AMV-ers	-90	-90	-90	-90
Integratie Oekraïense Ontheemden	-100	-100	0	0
Integratie Oekraïense Ontheemden trap-op trap-af	-40	-40		
GGD-begroting 2026 indexering	-175	-175	-175	-175
GGD-begroting 2026 inwonertal	-108	-108	-108	-108
Gezondheidsbeleid te verdelen naar regels: Realiseren gezonde (stadse) leefomgeving i.h.k.v. Omgevingswet	-532	-532	-532	-532
Besparing GGD	532	532	532	532
Lhbtq+	-100	0	0	0
Uitbreiding formatie Buurteams Jeugd & Gezin met 2 FTE	-190	-190	-190	-190
Basisinfrastructuur sociale basis – welzijn	-250	-250	-250	-250
Basisinfrastructuur sociale basis – gezondheid	-50	-50	-50	-50
Jeugdwelzijnswerk	-200	-200	-200	-200
Volume ontwikkeling Wmo binnen programma WWZ	-1.005	-1.005	-1.005	-1.005
Mutaties gemeentefonds				
Kinderopvang pleegouders	-22	-23	-24	-24
Uitstel vervanging abonnementstarief WMO	-2.645	0	0	0
WMO hulpmiddelen	-117	0	0	0
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis	-23	-24	-24	-25
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-68	-68	-68	-68
Vrouwenopvang (DU)	-13	-13	-13	-13
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	-13	-13	-13	-13
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	-26	0	0	0
WMO indexatie demografie - septembercircular 2024 kopieerslag	0	0	0	-1.000
Totaal	-8.719	-5.487	-4.930	-5.931

Toelichting

Huisvesting Maatschappelijke Opvang (€ 2,5 miljoen)

De Ethos telling die vorig jaar is gehouden, heeft uitgewezen dat er veel dak- en thuisloze mensen in de regio Gelderland Zuid zijn. We werken aan een regionaal actieplan dak- en thuisloosheid waaruit vragen voortkomen naar meer (vormen van) huisvesting voor dak- en thuisloze mensen. We onderzoeken hoe we locaties kunnen inzetten voor specifieke doelgroepen.

Voortzetting Bed-, Bad- en Brood-opvang voor mensen zonder documenten (€ 220.000)

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van het beleidskader 'Asiel & Integratie' duidelijk de wens uitgesproken om door te gaan met het opvangen van Mensen Zonder Documenten. We ontvangen hiervoor geen rijksfinanciering meer. Om de Bed-, Bad- en Brood-opvang, inclusief basistoegang tot de zorg, voort te zetten, zijn extra middelen nodig.

Uitvoering Wet Inburgering (€ 584.000 - € 300.000)

Uitvoering Wet inburgering trap-op-trap-af (overhead) (€ 216.000 - € 118.000)

Inmiddels begeleiden we in Nijmegen ruim 1.000 inburgeraars (700 statushouders en 350 gezinsmigranten) onder de nieuwe wet Inburgering. Dit is een veel hoger aantal dan eerder verwacht. We ontvangen vanuit het rijk onvoldoende uitvoeringsmiddelen om de inburgeraars goed te begeleiden. We hebben te maken met wachtlijsten voor de 'brede intake' en de caseload en de werkdruk bij klantregisseurs is zeer hoog. In 2025 is het team van betrokken medewerkers uitgebreid. Deze uitbreiding is in ieder geval in 2026 en 2027 deels ook nodig om onze wettelijke taken goed uit te voeren.

Begeleiding ex-AMV-ers (ex-alleenstaande minderjarige vreemdeling) (€ 90.000)

We vangen steeds meer AMV'ers op in onze gemeente en regio. Deze jonge groep statushouders heeft extra begeleiding nodig wanneer zij 18 worden om de stap te zetten naar zelfstandigheid. Hiervoor organiseren wij inzet van Sterker-R75. Voor de voortzetting van deze opvang zijn geen financiële middelen meer geraamd.

Integratie Oekraïense Ontheemden (€ 100.000)

Integratie Oekraïense ontheemden trap-op-trap-af (overhead) (€ 40.000)

Het lijkt erop dat de oorlog in Oekraïne voorlopig nog zal aanhouden en daarna zal worden gevolgd door een lange periode van wederopbouw. De Europese RTB (Richtlijn Tijdelijke Bescherming) is inmiddels tweemaal verlengd en eindigt van rechtswege op 4 maart 2026. Het is nog onduidelijk hoe hier vervolg aan zal worden gegeven, maar de verwachting is dat een grote groep ontheemden langer tijdelijk of permanent in Nederland zal blijven. Dat vraagt om meer aandacht voor integratie en een betere aansluiting tussen de nu nog apart georganiseerde ondersteuning van deze groep en onze reguliere dienstverlening (zorg, werk en inkomen, etc). Voor de capaciteit zijn extra middelen nodig.

GGD-begroting 2026 indexering (€ 175.000)

De voorliggende begroting GGD 2026 gaat uit van een indexeringspercentage van 4,86%. Dit percentage is hoger dan het percentage dat de gemeente hanteert. Dit leidt tot een tekort in de gemeentebegroting.

GGD-begroting 2026 inwonertal (€ 108.000)

Hogere inwoneraantallen (ten opzichte van de overige deelnemende gemeenten) leiden tot een hogere bijdrage aan de GGD. Hierdoor ontstaat een tekort in de gemeentebegroting.

Gezondheidsbeleid te verdelen naar regels: Realiseren gezonde (stadse) leefomgeving i.h.k.v. Omgevingswet, Gezondheidsachterstanden verkleinen en Jong Gezond en in Beweging (€ 532.000)

In verband met de invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2024, zijn extra middelen toegekend. Deze hadden een tijdelijk karakter (2024-2025) omdat toen nog niet duidelijk was wat de invoering van de nieuwe Omgevingswet, met daarin een prominente plek voor gezondheid, betekende voor de opgave om gezondheid mee te nemen in ruimtelijke processen en projecten. Na ruim een jaar Omgevingswet en met het voorliggende

geactualiseerde Ontwerp 'Omgevingsvisie Nijmegen 2050, De Nabije Stad van Nijmegen' wordt duidelijk dat er structureel extra middelen nodig zijn om te voldoen aan de Omgevingswet en te kunnen inzetten op de realisatie van ambities van een gezonde en sociale stad in de ontwerp Omgevingsvisie.

Daarnaast blijven we inzetten op het verkleinen van gezondheidsachterstanden. We blijven de initiatieven en uitvoeringsorganisaties in de sociale basis ondersteunen, die op een laagdrempelige manier maatschappelijk kwetsbare inwoners helpen om te werken aan hun gezondheidsproblemen en financiële problemen.

En met de aanpak “Jong Gezond en in Beweging”, waarin we ons richten op gezondheidsbevordering en een gezonde omgeving voor kinderen en jongeren die in een kwetsbare situatie opgroeien, versterken we de reguliere inzet op gezondheidsbevordering bij de jeugd in de sociale basis.

Gezondheidsbeleid/besparing GGD (€ 532.000)

Voor de claims die betrekking hebben op het hierboven genoemde gezondheidsbeleid stellen we de middelen beschikbaar die gepaard gaan met de voorgenomen besparing bij de GGD.

Lhbtqi+(€ 100.000)

De resultaten van de LHBTIQ+ monitor 2024 laten zien dat er blijvende aandacht nodig is voor de positie van LHBTIQ+ inwoners van Nijmegen. Met het coalitieakkoord is voor 2023 t/m 2025 € 100.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Regenboogagenda. Daarmee zijn in de stad veel projecten en initiatieven gerealiseerd die hebben bijgedragen aan de doelen van de agenda. Om de initiatieven ook in 2026 voort te zetten, zijn extra middelen nodig.

Uitbreiding formatie Buurtteams Jeugd & Gezin met 2 fte (€ 190.000)

Tijdens het herzieningsproces van de Buurtteams Jeugd & Gezin voor 2025 is incidenteel € 180.000 toegekend voor de uitbreiding van de bezetting met 2 fte. Dit is destijds gefinancierd vanuit het overschot van de Buurtteams Jeugd & Gezin. Hierbij is tevens de intentie uitgesproken om dit vanaf 2026 structureel te maken.

Basisinfrastructuur sociale basis – welzijn (€ 250.000)

De eerdere ingeboekte bezuiniging op de basisinfrastructuur sociale basis- welzijn wordt voor 50% verlicht.

Basisinfrastructuur sociale basis – gezondheid (€ 50.000)

De eerdere ingeboekte bezuiniging op de basisinfrastructuur sociale basis- gezondheid wordt voor 50% verlicht.

Jeugdwelzijnswerk (€ 200.000)

De eerdere ingeboekte bezuiniging op jeugdwelzijnswerk wordt met € 200.000 teruggebracht.

Volume ontwikkeling Wmo binnen programma WWZ (€ 1 miljoen)

Vorig jaar is in de septembercirculaire over het gemeentefonds opgenomen dat het rijk compenseert voor de volume ontwikkeling van de WMO. Deze extra middelen staan centraal gereserveerd. De tranche voor 2026 voegen we toe aan het programma.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	8.1 Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving.	Toegankelijkheid wijkaccommodaties Investeringsimpuls wijkcentra
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.	9.1 Kinderen groeien zoveel mogelijk veilig en gezond op. 9.4 Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen.	Jongerencentrum Nijm.Noord Consultatiebureaus Noord en Dukenburg Skaeve Huse NUNN Renovatie

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp							13,1%	13,7%	16,9%	16,3%
Gemiddelde benchmark							15,0%	14,6%	15,0%	15,6%
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming							1,3%	1,2%	1,2%	1,1%
Gemiddelde benchmark							1,5%	1,4%	1,3%	1,2%
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering							0,5%	0,4%	0,4%	0,4%
Gemiddelde benchmark							0,5%	0,4%	0,4%	0,4%
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Gemiddelde benchmark	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)			690	720	740	770	770	740	710	670
Gemiddelde benchmark					780	830	823	818	803	739
Gevraagd door raad										
Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf			3.921	4.010	4.025	4.117	4.141	4.101	3.943	
Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf			389	399	420	414	459	423	397	
Aantal aanmeldingen buurtteams volwassenen								3.265	3.375	3.494
Buurtteams jeugd en gezin: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek								76%	86%	86%
Buurtteams volwassenen: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek								46%	62%	53%
Aantal bezoeken Stips	13.500	15.000	18.000	23.100	14.052	15.013	22.000	24.300	21.900	
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein		3,9%		3,7%	3,8%	4,5%	4,5%	4,9%	4,5%	4,8%
Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft	10%		9%		12%		12%			
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven	7,4		7,5		7,6		7,5		7,6	
Percentage bewoners tevreden over openbaar vervoer in de buurt	79%		78%		76%		76%		72%	

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt	69%		71%		68%		66%		65%	

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp**

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicator. In 2021 is het CBS gestart met een nieuwe tijdreeks vanwege wijzigingen in de dataverzameling. De stijging in Nijmegen van het percentage jongeren met jeugdhulp heeft te maken met de toename van ondersteuning die geboden wordt door de buurtteams jeugd en gezin, die in juli 2021 van start zijn gegaan. Bij de stedenvergelijking voor deze indicator moeten we een kanttekening plaatsen: Het CBS geeft aan dat het aantal jongeren met buurt-/wijkteamhulp niet goed vergelijkbaar is tussen verschillende gemeenten en verschillende jaren. Voor het CBS is het soms lastig om op basis van de door gemeenten aangeleverde gegevens onderscheid te maken tussen jongeren die wel of niet jeugdhulp van het buurt-/wijkteam krijgen.

- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming / Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdreclassering.**

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicatoren. In 2021 is het CBS gestart met nieuwe tijdreeksen voor deze indicatoren vanwege wijzigingen in de dataverzameling.

- **Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)**

In Enschede en Maastricht ligt dit aantal duidelijk hoger dan in Nijmegen en de andere benchmarksteden.

- **Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf / Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf**

De aantallen betreffen de geleverde en gedeclareerde jeugdhulp via een maatwerkvoorziening (de aantallen zijn dus exclusief de ondersteuning die rechtstreeks door de buurtteams jeugd en gezin gegeven wordt). De meeste cliënten 'jeugdhulp met verblijf' maken tevens gebruik van een andere maatwerkvoorziening op het vlak van jeugdhulp ('jeugdhulp zonder verblijf'). Er zit dus een overlap tussen de cijfers. Een ruime meerderheid van de cliënten jeugdhulp met verblijf ontvangt daarnaast ook een vorm van jeugdhulp zonder verblijf.

- **Aantal cliënten buurtteams volwassenen**

Het gaat om het aantal mensen dat in 2024 hulp van de buurtteams volwassenen ontvangen heeft. Deze buurtteams, die begin 2022 van start zijn gegaan, bieden basiszorg. Bij maatwerk - zorg die het basisteam niet kan leveren - wordt een zorgaanbieder met expertise ingezet.

- **Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein**

Met gemeentelijke voorzieningen in het sociale domein bedoelen we regelingen op het vlak van zorg, inkomen, werk en jeugd. De energietoeslag is niet meegerekend. De vergelijking door de tijd is niet helemaal zuiver, vanwege veranderingen in het aantal regelingen en veranderingen in de voorwaarden voor het gebruik van regelingen.

- **Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft**

De bron voor deze cijfers is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Gevraagd wordt: "Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, dat wil zeggen buiten werk, school of het eigen huishouden/gezin?" met als antwoordmogelijkheden 'ja, zeker', 'ja, maar ik zou wel wat meer contacten willen' en 'nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb'. Voor de Burgerpeiling 2023 kunnen we geen uitkomst geven op deze vraag, vanwege een foute doorverwijzing in de vragenlijst.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over welzijn, wijkontwikkeling en zorg:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60287/kerncijfers>

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60285/kerncijfers-nijmegen>

Werk en Inkomen

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

10. Nijmegenaren kunnen participeren

Doel 10.1: Meer perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk

Activiteiten

- We realiseren regionaal 50 extra plaatsingen beschut werk voor mensen met een beperking, bovenop de 100 plaatsingen beschut werk die we al eerder afspraken met WerkBedrijf. Deze opdracht hebben we WerkBedrijf gegeven. WerkBedrijf kan hierbij gebruik maken van detacheringsmogelijkheden en de cao Aan de slag. Hiermee willen we een inhaalslag maken op de participatie van deze groep. Ook willen we hiermee een eventuele rijkskorting op het budget Beschut werk vanaf 2027-2028 beperken.
- We investeren extra in de re-integratie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Sinds 2024 ontvangen gemeenten diverse budgetten van het Rijk in het kader van de Impulsregeling voor sociaal ontwikkelbedrijven. Deze budgetten bieden WerkBedrijf de mogelijkheid om extra te investeren in de re-integratie van kwetsbare groepen. Dit kan betrekking hebben op zowel begeleiding als infrastructuur. WerkBedrijf maakt plannen voor extra investeringen in de re-integratie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Bij de Kaderbrief van de MGR (eind 2025) verwachten we deze plannen voor te kunnen leggen aan de gemeenteraad.
- We zetten in op een goede start van het nieuwe Werkcentrum Rijk van Nijmegen. Het Werkcentrum opent in 2026, als opvolger van het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT). Via het Werkcentrum bieden we meer informatie voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers over werk, loopbaan, om-, na- en bijscholing.
- We breiden de dienstverlening van participatiecoaches uit, zodat ze structureel 300 tot 400 inwoners per jaar kunnen begeleiden bij maatschappelijke participatie. Denk hierbij aan vrijwilligerswerk, een cursus, sport of hulp zoeken.

Doel 10.2: Stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio

Activiteiten

- We bevorderen de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio (gemeenten, UWV, Werkbedrijf, VNO-NCW, vakbonden, ROC, HAN en SBB) door deelname aan onder andere het Regionaal Beraad Rijk van Nijmegen en dragen bij aan de uitvoering van het meerjarenperspectief van het Regionaal Beraad.

Doel 10.3: Verkleinen gezondheidsverschillen armoede

Activiteiten

- We bepalen het vervolg op de pilot “Gratis mondzorg”, naar aanleiding van het initiatiefvoorstel “Niet meer kiezen”. In 2025 zijn we gestart met de pilot. In 2026 kijken we op basis van de evaluatie naar de knelpunten bij de financiële ondersteuning van mondzorg en bepalen we hoe we onze ondersteuning inrichten.

Doel 10.4: Bestrijden gevolgen opgroeien in armoede

Activiteiten

- We zetten in op een effectievere ondersteuning voor de ouderbijdrage primair onderwijs, zodat ieder kind mee kan doen. Dit doen we samen met de schoolbesturen en stichting Leergeld.

Doel 10.5: Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar

Activiteiten

- We onderzoeken of we het busvoordeelabonnement kunnen uitbreiden naar spijstijden en ook beschikbaar kunnen maken voor kinderen.

Ambitie:

11. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid

Doel 11.1: Verstrekken uitkeringen en toeslagen

Activiteiten

- We onderzoeken voor alle bijstandsgerechtigden of zij (gedeeltelijk) recht hebben op een andere voorziening, zoals vanuit de Wajong, WIA of Toeslagenwet. Andere voorzieningen zoals een arbeidsongeschiktheidsverzekering zijn voorliggend de bijstandsuitkering. Als een inwoner hier recht op heeft, kan dat betekenen dat er minder of geen bijstandsuitkering nodig is. Het in kaart brengen van deze voorzieningen vraagt specialistische kennis. Daarom werkt de gemeente hiervoor samen met een gespecialiseerd bureau. Dit zorgt ervoor dat inwoners de juiste voorziening ontvangen en dat de gemeente minder uitgaven heeft aan de bijstand.
- We starten met de uitvoering van de visie Financiële bestaanszekerheid. Deze visie ligt aan het eind van 2025 voor aan de gemeenteraad. In de uitwerking van de visie financiële bestaanszekerheid verbreden we onze blik van armoedebestrijding naar (financiële) bestaanszekerheid. We werken de komende jaren toe naar een vereenvoudigd systeem op het gebied van inkomensondersteuning. Hierin hebben we extra aandacht voor een stabiele basis, meedoen, maatwerk en perspectief.

Doel 11.2: Aanbieden aanvullende gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen

Activiteiten

- We gaan de wijk in om inwoners met een sociale huurwoning te helpen bij het aanvragen van regelingen, het organiseren van activiteiten voor de wijk en het verbeteren van de sociale cohesie.

Doel 11.3: Voorkomen problematische schulden

Activiteiten

- We evalueren ons beleidsplan Schuldhulpverlening 2023–2026 en ontwikkelen een nieuwe visie. Het huidige beleidsplan loopt in 2026 af. Begin 2026 deelt het college een evaluatie met de gemeenteraad en een planning voor de nieuwe visie op schuldhulpverlening. Deze visie zal een onderdeel uitmaken van de visie financiële bestaanszekerheid.
- We breiden de outreachende aanpak van de Financieel Expert in de Wijk uit met een pilot in twee wijken.
- We werken samen met de Belastingdienst om inwoners met beginnende betalingsachterstanden te helpen en pakken maandelijks 20 signalen van betalingsachterstanden bij de Belastingdienst op.

Doel 11.4: Duurzaam uit de schulden

Activiteiten

- We breiden onze begeleiding en nazorg bij de schuldhulpverlening uit om aan de vastgestelde eisen van de basisdienstverlening te voldoen. De basisdienstverlening schuldhulpverlening beschrijft waar gemeenten aan moeten voldoen op het gebied van schuldhulpverlening. In 2026 richten we ons met name op de onderdelen begeleiding en nazorg. We maken een begeleidingsplan per traject en evalueren deze meerdere keren tijdens een traject. Zo meten we de voortgang van de situatie en zijn inwoners beter in staat om op lange termijn voor hun eigen financiën te zorgen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

De belangrijkste verbonden partij waarmee we vanuit het programma Werk en Inkomen samenwerken is het regionale WerkBedrijf Rijk van Nijmegen als onderdeel van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR). WerkBedrijf is de plek waarin alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief de Sociale Werkvoorziening en 'Op weg naar werk' - voorheen arbeidsmatige dagbesteding) voor deze regio is gebundeld en om werkzoekenden en ondernemers in de regio de beste mogelijke en een eenduidige dienstverlening te bieden. WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare

positie op de arbeidsmarkt naar werk en streeft daarbij naar een passende en zo regulier mogelijke werkplek.

Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Inkomen, Zorg en Leerplicht.

We werken daarnaast samen met veel andere grote en kleinere samenwerkingspartners, zoals:

- Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen
- Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN)
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Radboudumc
- Regionaal Werkcentrum (RWC)
- Gemeenten in regio Rijk van Nijmegen
- UWV
- VNO-NCW
- FNV
- CNV
- Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Bindkracht10
- Stichting Leergeld Nijmegen
- Stichting de Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe
- Stichting de Kledingbank
- Vincentius Vereniging Nijmegen
- Stichting Huis van Compassie
- Stichting Dagloon
- Stichting BWN
- Stichting ANDERS
- Stichting Babyspullen
- Fibon
- Humanitas
- Schuldhulpmaatje
- MoneyStart
- MoneyWays
- Housing First RIBW

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
6.3 Inkomensregelingen	125,2	124,4	124,3	124,3	124,3	124,3
6.5 Arbeidsparticipatie	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	129,9	124,4	124,3	124,3	124,3	124,3
Lasten						
6.3 Inkomensregelingen	173,9	171,5	171,6	171,5	171,2	171,2
6.4 WSW en beschut werk	24,1	28,5	27,6	26,3	25,7	24,8
6.5 Arbeidsparticipatie	24,4	19,4	19,2	19,9	20,7	20,5
Totaal	222,4	219,4	218,4	217,7	217,6	216,5
Saldo van lasten en baten	-92,5	-95,0	-94,1	-93,4	-93,3	-92,2

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
0. Nijmegenaren kunnen participeren.	58,7	58,0	58,3	57,2
1. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid.	159,7	159,6	159,3	159,3
Totaal lasten	218,4	217,7	217,6	216,5
Baten				
1. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid.	124,3	124,3	124,3	124,3
Totaal baten	124,3	124,3	124,3	124,3
Totaal per programma	-94,1	-93,4	-93,3	-92,2

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Structurele kosten applicaties sociaal domein (n.a.v. DDSD)	0	0	-272	-272
Continuering dienstverlening Financieel Expert in de Wijk (FEW)	-203	-203	-203	-203
Continuering dienstverlening Participatiecoaches	-257	-257	-257	-257
Inkomensregelingen	-882	-813	-537	-537
Mutaties gemeentefonds				
Versterking Arbeidsmarktregio's (DU)	-248	-248	-248	0
Armoedebestrijding kinderen (DU)	8	8	8	8
Participatie (IU)	-1.195	-1.249	-1.183	-1.219
Totaal	-2.777	-2.762	-2.692	-2.480

Toelichting

Structurele kosten applicaties sociaal domein (n.a.v. DDSD/Doorontwikkeling Dienstverlening Sociaal Domein) (€ 0 - 272.000)

Bij het vaststellen van de begroting 2025-2028 is besloten incidentele middelen beschikbaar te stellen voor het project Doorontwikkeling Dienstverlening Sociaal Domein (DDSD) voor de jaren 2025, 2026 en 2027. In dit project wordt gewerkt aan het verbeteren van onze dienstverlening, onder meer door ons IT-landschap op een klantgerichte, innovatieve en toekomstgerichte manier in te richten. Er zijn echter ook structurele middelen noodzakelijk voor de applicaties binnen het sociaal domein (inclusief subsidies). Het betreffen de kosten voor het gebruik en hosting van de Saas-applicaties inclusief het technische beheer door de leverancier dat hierbij hoort. Zonder deze middelen kunnen we geen gebruik blijven maken van applicaties die fundamenteel zijn voor de dienstverlening aan inwoners.

Continuering dienstverlening Financieel Expert in de Wijk (FEW) (€ 203.000)

We zien de afgelopen jaren het aantal aanmeldingen stijgen. In 2024 hebben we 11% meer aanmeldingen ontvangen bij de Financieel Expert in de Wijk dan in 2023. Ook de eerste drie maanden van 2025 laten een stijging van 10% zien ten opzichte van 2024. De werklast en werkdruk op de hulp bij geldzorgen stijgt. Er is 1,6 fte meer capaciteit nodig bij bureau Geldzorgen, afdeling Inkomen, Zorg en Leerrecht.

Continuering dienstverlening Participatiecoaches (€ 257.000)

We hebben extra middelen nodig voor behoud van de Participatiecoaches. Zij begeleiden bijstandsgerechtigden die niet naar werk begeleid kunnen worden, maar wel op een andere manier kunnen participeren, zoals door vrijwilligerswerk, activiteiten of passende ondersteuning. Per 1 januari 2026 is dit een wettelijke verplichting, omdat in de 'Participatiewet in Balans' een breder begrip van maatschappelijke participatie is opgenomen. Met de structurele uitbreiding van 2 fte kunnen Participatiecoaches zo'n 200 inwoners per jaar begeleiden. Hiermee behouden we onze succesvolle aanpak van Doe je mee en kunnen we de integrale dienstverlening behouden. Analyse van de resultaten laat zien dat 80% van de aanmeldingen succesvol geplaatst wordt of begeleid wordt naar zorg.

Inkomensregelingen (€ 882.000 - € 537.000)

In navolging van het amendement 'Iedereen doet mee' wordt de eerder ingeboekte bezuiniging op inkomensregelingen structureel verlaagd. De taakstelling wordt ten laste gebracht van het algemeen saldo.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investerings per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	801,5	789,7	789,6	805,2	822,1	825,9	847,2	876,8	894,8	
Gemiddelde benchmark	844,2	850,8	863,7	879,4	892,6	891,3	908,0	931,6	942,8	
Netto arbeidsparticipatie	65,9	65,7	67,8	68,1	68,9	69,4	70,2	71,8	72,4	73,2
Gemiddelde benchmark	64,9	65,2	66,0	67,1	68,1	67,7	69,0	70,8	71,7	72,1
Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	2%	
Gemiddelde benchmark	2%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	633,3	665,1	676,6	639,8	617,4	720,9	656,1	586,2	560,6	548,5
Gemiddelde benchmark	587,1	607,2	611,4	585,2	560,9	637,9	599,8	525,9	499,1	493,6
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	
Gemiddelde benchmark	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar					73,0	73,7	76,5	73,6	75,4	77,7
Gevraagd door raad										
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk	755	668	868	933	732	610	883	680	535	567
Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is							87%	87%	89%	
Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is	9%		6%		5%		4%		5%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen	15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	19.052	20.756	27.657	32.836	29.126
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	26.500	26.500	26.500	26.200	25.800	26.100	24.600	23.700	24.000	

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarstaategemeente.nl](#) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

- Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar**
In Eindhoven, Arnhem, Groningen en Leiden is dit aantal hoger dan in Nijmegen; in Leiden, Tilburg en Enschede is dit aantal lager dan in Nijmegen. In vergelijking met de benchmarksteden is het aantal banen in Nijmegen in de jaren 2017 tot en met 2023 relatief sterk toegenomen, na een periode waarin de banengroei in Nijmegen relatief minder sterk was.
- **Netto arbeidsparticipatie**
Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De potentiële beroepsbevolking is het deel van de bevolking dat gezien de leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces (15 tot 75 jaar).
- **Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)**
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2024 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 8,9% (versus 4,4% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).
- **Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar**
De gegevens komen uit de Statistiek Re-Integratie door Gemeenten van het CBS. Het aantal varieert in 2024 van 71 in Eindhoven en 78 in Nijmegen tot 244 in Arnhem en 332 in Groningen. Die sterk uiteenlopende aantallen per stad hebben te maken met verschillen tussen de gemeenten in wat ze wel en niet tot re-integratievoorzieningen rekenen. Deze verplichte BBV-indicator is daarom niet geschikt voor een vergelijking met de benchmarksteden. Het CBS is bezig met een traject om te komen tot een nieuwe aanpak voor deze indicator, om ervoor te zorgen dat stedenvergelijking wel weer mogelijk is.
- **Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk**
Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.
- **Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is** Het gaat om het percentage mensen dat 1 jaar na uitstroom uit de bijstand door het vinden van werk niet opnieuw ingestroomd is.
- **Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is**
De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling.
- **Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen**
Voor huishoudens met een laag inkomen zijn er in Nijmegen verschillende gemeentelijke regelingen om financiële ondersteuning te krijgen. De belangrijkste daarvan zijn: Individuele Inkomenstoeslag, Individuele bijzondere bijstand, Meedoenregeling, Kinderfonds, Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering en Busvoordeelpas. In 2022 was het aantal mensen dat gebruik maakte van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen een stuk hoger dan in 2021. Dit had vooral met de energietoeslag te maken. In 2023 zien we een verdere stijging: nog steeds veel energietoeslagen (7.000 mensen ontvangen alleen energietoeslag en geen andere toeslag) en stijgingen bij Busvoordeelpas, Meedoenregeling (wijziging deelnamecriteria) en Kinderfonds. In 2024 volgt een daling, omdat er in dat jaar geen energietoeslag was. Wel zitten in het aantal voor 2024 nog 3.000 mensen, die in 2024 toeslag van 2023 uitgekeerd kregen. Bij de Busvoordeelpas, Meedoenregeling en Leergeld steeg het gebruik in 2024.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over werk en inkomen:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60528/kerncijfers>

Onderwijs

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

12. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

Doel 12.1: Samen met onderwijs- en opvangpartners bevorderen we kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden zodat kinderen kunnen deelnemen aan regulier onderwijs en naschoolse ondersteuning

Activiteiten

- *Inzet coalitiemiddelen Actieplan kansengelijkheid onderwijs*

In 2026 gaan we verder met het 'Uitvoeringsplan Gelijkwaardige Kansen'. We gebruiken de extra coalitiemiddelen om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk kinderen gelijke kansen krijgen in en na het onderwijs.

We zorgen voor een samenhangende aanpak, die tevens integraal en duurzaam is. We richten ons vooral op wijken waar kinderen meer risico hebben op achterstanden. In 2026 zetten we de bestaande activiteiten voort. We leggen extra focus op de doorontwikkeling van de inzet van het jongerenwerk in het (voortgezet) onderwijs.

We versterken en verbeteren bestaande projecten en initiatieven. Dit doen we binnen drie programmalijnen:

1. Iedereen kan meedoen
2. Iedereen kan groeien
3. Iedereen kan hulp krijgen

- *Organiseren nieuwkomersonderwijs in Nijmegen*

Nieuwkomersonderwijs is er voor alle kinderen en jongeren die de Nederlandse taal (nog) niet of onvoldoende beheersen, ongeacht hun status of verblijfplaats. In Nijmegen verzorgt De Bloemberg dit onderwijs op de basisschool. Jongeren in het voortgezet onderwijs gaan naar het Pontem College. Sinds 2022 staat de organisatie van dit onderwijs onder druk door een sterk wisselend aantal nieuwkomers en het structurele lerarentekort. We verwachten dat deze uitdagingen ook in 2026 blijven spelen.

We verwachten een substantiële toename van het aantal Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (Amv-ers). Voor deze jongeren willen we duidelijke afspraken maken met schoolbesturen en gemeenten in de buurt. Deze afspraken moeten ervoor zorgen dat er een goede samenwerking is en dat scholen snel kunnen uitbreiden of juist kleiner worden, afhankelijk van het aantal leerlingen.

Om te voorkomen dat jongeren met een taalachterstand uitvallen bij de overstap van het Pontem College naar vervolgonderwijs, zijn we in schooljaar 2025/2026 gestart met een impulstraject in samenwerking met het ROC en het Praktijkonderwijs. Dit helpt jongeren beter door te stromen naar vervolgonderwijs en vergroot hun kans op succes. Dit wordt voortgezet in 2026.

- *Subsidies m.b.t. kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen evalueren*

We evalueren de bestaande subsidies en werkwijze en werken toe naar heldere regels en kaders voor het aanvragen van subsidies.

- *Uitvoering convenant SchoolsOUT*

SchoolsOUT biedt gerichte ondersteuning aan kinderopvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo bij onderwerpen over seksuele- en genderdiversiteit. Het programma versterkt kennis, acceptatie, sociale veiligheid en handelingsvaardigheid binnen het onderwijs. Daarmee draagt SchoolsOUT bij aan een positief, inclusief en veilig schoolklimaat voor alle leerlingen – ongeacht hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

In 2025 is de samenwerking voor de periode 2026–2029 bekrachtigd met een nieuw convenant. Dit is ondertekend door vertegenwoordigers van het primair en voortgezet onderwijs, het mbo, COC Regio Nijmegen, Dito, Young LGBT+ Nijmegen en de GGD Gelderland-Zuid. Met dit convenant spreken we een gezamenlijke, duurzame inzet af voor de doelen van SchoolsOUT. De centrale norm daarbij is helder en fundamenteel: op school kun je jezelf zijn en houden van wie je wilt.

- *Uitvoeringsagenda Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)*
2026 is het eerste volledige kalender jaar waarin de nieuwe uitvoeringsagenda actief is. Daarmee gaan we in 2026 werken aan het versterken van de voorscholen (kinderopvang) als pedagogische basisvoorziening en het intensiveren van de samenwerking tussen de voorscholen en vroegscholen (basisscholen).
- *Voorliggende voorziening Sociaal Medische indicatie (SMI) versterken*
Het doel is om SMI als voorliggende voorziening te versterken. In 2026 kunnen de Buurtteams Jeugd en Gezin ook indiceren voor SMI. Daarvoor kon alleen de GGD indiceren voor SMI.
- *Visie doorontwikkeling Brede scholen in praktijk brengen*
We gaan door met de doorontwikkeling brede scholen, om kwalitatief goede programma's te creëren waarbinnen kinderen hun talenten en vaardigheden kunnen ontwikkelen en benutten. De in 2025 vastgestelde visie wordt in praktijk gebracht.

Doel 12.2: Zoveel mogelijk jongeren verlaten de school met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma of startkwalificatie

Activiteiten

- *Nieuw programma 'Jongeren naar school of werk'*
In 2025 hebben we gewerkt aan een nieuw regionaal programma: 'Jongeren naar school of werk'. Dit programma start op 1 januari 2026. Dit sluit aan bij de nieuwe wet die dan ook ingaat, de wet "naar school of duurzaam werk".

Deze wet gaat over vier onderwerpen:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding door het mbo
2. Begeleiding naar werk door de gemeente (via de Participatiewet)
3. Uitbreiding van de dienstverlening van het Doorstroompunt voor jongeren tot 27 jaar
4. Een wettelijke basis hoe de verschillende organisaties hierop samenwerken

Met het nieuwe programma 'Jongeren naar school of werk' gaan we de komende jaren aan de slag met drie samenhangende programmalijnen:

1. Oriëntatie, instroom en doorstroom
2. Begeleiding in het onderwijs
3. Overstap naar werk

- *Uitbreiding dienstverlening Doorstroompunt*
Ook ontwikkelen we in 2026 de dienstverlening van het Doorstroompunt door. Door de nieuwe wet kunnen nu ook jongeren tot 27 jaar begeleiding krijgen en gebruik maken van de dienstverlening (eerder was dat tot 23 jaar).

Doel 12.3: Leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs zo zelfstandig mogelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit.

Activiteiten

- *Onderzoek naar ondersteuningsmogelijkheden*
In 2026 onderzoeken we of er naast de reguliere dienstverlening (een vergoeding voor vervoerskosten of aangepast vervoer), nieuwe of aanvullende ondersteuningsmogelijkheden zijn, zodat leerlingen zo zelfstandig mogelijk kunnen reizen naar school.

- *Opstellen regionaal uitvoeringsplan, als randvoorwaarde voor inclusief onderwijs*
In de Ontwikkelagenda Inclusief Onderwijs 2025–2028 werken onderwijsinstellingen en regiogemeenten gezamenlijk aan de beweging naar inclusief onderwijs. Een belangrijk onderwerp in deze agenda is het zorgen voor goed leerlingenvervoer. Dit is belangrijk om gelijke kansen in het onderwijs mogelijk te maken. Inclusief onderwijs betekent dat kinderen met verschillende achtergronden en ondersteuningsvragen samen les krijgen, het liefst in hun eigen buurt, gemeente of regio. Daarvoor is goed en passend vervoer nodig.

In 2026 maken we hiervoor een regionaal uitvoeringsplan. Daarin staan duidelijke acties, afspraken en doelen. Dit plan is een belangrijke stap naar een onderwijssysteem waarin elk kind echt mee kan doen.

Doel 12.4: Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

Activiteiten

- *Opstellen jaarplan basisvaardigheden en volwasseneducatie*
We hebben in het vierde kwartaal 2025 een nieuw ‘Regionaal Uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie’ vastgesteld en werken het jaarplan voor Nijmegen uit dat daar onderdeel van is
- *Bieden van taallessen aan Oekraïners*
We continueren de taallessen aan Oekraïners in de eerste helft van 2026.
- *Versterken digitale vaardigheden*
Met Bibliotheek Gelderland Zuid werken we een reeks cursussen uit rondom het versterken van digitale vaardigheden.
- *Versterken vrijwilligers van SamenSprak*
Samen met Gilde Nijmegen werken we aan het versterken van de inzet van de vrijwilligers van SamenSprak.
- *Inzet op kwaliteitsverbetering taaldocenten*
De subsidie die we STEP (Steunpunt Taal Educatie en Participatie) in 2025 hebben verstrekt voor de duurzame kwaliteitsverbetering van hun docenten, continueren we en we monitoren de voortgang.

Doel 12.5: Door samenwerking met kennisinstellingen worden studenten betrokken bij maatschappelijke opgaven, waardoor hun kennis en creativiteit benut worden en ze kennismaken met hun toekomstige werkveld

Activiteiten

- *Samenwerking met kennisinstellingen*
We blijven studenten, docenten en onderzoekers betrekken bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken vanuit de gemeente en andere maatschappelijke organisaties.
We richten ons hierbij op twee inhoudelijke richtingen:
 1. Sociale Basis – we sluiten aan bij het stadsdeelprogrammeren, waarbij een passend aanbod in de wijk wordt gerealiseerd ter versteviging van de sociale basis.
 2. Maak Ruimte – we betrekken studenten bij projecten zoals het stationsgebied en Winkelsteeg.
- *Inzet studentambtenaren*
Twee studentambtenaren van de RU, HAN, Yuverta en/of het ROC werken 8 uur per week bij de gemeente. Zij brengen de leefwereld van studenten onder de aandacht van de gemeente en helpen mee om het welzijn van studenten te verbeteren.
- *Opstellen plan voor borging*
De subsidie voor City Deal Kennis Maken loopt tot 1 juni 2026. In de eerste helft van 2026 maken we een plan om studenten van Yuverta, ROC, HAN en de Radboud Universiteit te blijven inzetten bij maatschappelijke vraagstukken.
We verkennen de samenwerking met de organisatie van Groen, Gezond en in Beweging en Maatschappelijke Diensttijd.

Ambitie:

13. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen

Doel 13.1: Kinderen gaan zoveel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool. Er is een goede verdeling van voortgezet en speciaal onderwijs over de stad. Vernieuwing van alle schoollocaties tussen 2008-2048

Activiteiten

- *Medio 2026 verwachten we de oplevering van het vernieuwde gebouw voor de Aventurijn van Stichting Aloysius.*
Na de doordecentralisatie per 31 januari 2025 is dit gebouw aan de Hatertseweg 400 volledig en grootschalig gerenoveerd. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de realisatie van een nieuwe sportzaal ten behoeve van Aloysius Park Neerbosch in 2025 gestart en zullen deze in 2026 doorlopen. Deze sportzaal is ter vervanging van de sterk verouderde sporthal in Park Neerbosch. De planning is in 2027 te starten met de bouw.
- *Rond de zomer van 2026 verwachten we de oplevering van het VSO-deel van de Tarcisiusschool.*
Deze school is niet doorgedecentraliseerd, waardoor de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting bij de gemeente Nijmegen ligt. Naast de door de gemeente gefinancierde uitbreiding van het VSO-deel, heeft het schoolbestuur het reeds bestaande deel qua onderhoud ook meteen onder handen genomen. Gedurende deze verbouwing hebben de VSO-leerlingen onderwijs gevolgd aan de Streekweg 20. Met deze uitbreiding en het uitgevoerde onderhoud beschikt de school nu over een toekomstbestendig onderwijsgebouw.
- *We starten in 2026 met de daadwerkelijke realisatie van de nieuwbouw voor basisschool Noorderstroom in Hof van Holland.*
Het plan is dat het gebouw medio 2027 gebruiksklaar is. Tot die tijd gaan de kinderen gewoon naar de Noorderstroom, maar dan op een andere, tijdelijke locatie.
- *In 2026 zorgen we voor (tijdelijke) onderwijshuisvesting voor een nieuwe VO-school in Nijmegen: het Kompas College*
Per juni 2025 heeft de minister ingestemd met de oprichting van een islamitische school in het voortgezet onderwijs in Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft daarmee de zorgplicht om te voorzien in onderwijshuisvesting zodat het onderwijs op deze nieuwe school per augustus 2026 van start kan gaan.
- *We willen in 2026 werken aan een toekomstgerichte uni-locatie voor het Pontem College*
Samen met het schoolbestuur voCampus willen we in 2026 de plannen concretiseren voor een toekomstgerichte uni-locatie voor het Pontem College voor een Internationale Schakel Klas (ISK) in Nijmegen. Het idee is een nieuwe locatie te realiseren voor 400 leerlingen, maar het is mogelijk om af te schalen tot 200 leerlingen of op te schalen tot 600 leerlingen. Op deze manier kunnen we anticiperen op sterk wisselende omstandigheden en vraagstukken. Hetzelfde gaan we in het PO samen met Conexus doen bij de locatie Bloemberg.
- *We werken in 2026 verder aan de planvorming voor een nieuw schoolgebouw voor de Vrijeschool Waldorf aan de Waal en voor de islamitische basisschool Hidaya.*
Tot die tijd maken deze scholen gebruik van reeds bestaande gebouwen aan respectievelijk de Griftdijk 93 en aan de Heiweg 99 / Akkerlaan 19.
- *In 2026 is de verbouwing (renovatie en uitbreiding) van het vm. Dominicus College gereed en zal het Mondial College Leuvenbroek naar dit schoolgebouw verhuizen.*
Hierna zal het schoolgebouw van het Mondial College Leuvenbroek in eigendom terugkomen naar de gemeente.
- *In 2026 starten de bouwvoorbereidingen voor een nieuwe basisschool in de wijk Aldenhof.*
Deze school dient ter vervanging en samenvoeging van de basisscholen Nutschool Lankforst, De Meiboom en De Aldenhove.
- *We starten de gedeeltelijke renovatie en nieuwbouw van basisschool de Hazensprong in 2026 op.*
- *We gaan nader concretiseren wat er aan onderwijsvoorzieningen nodig is in het gebied Winkelsteeg.*

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Schoolbesturen regio Rijk van Nijmegen
- Kinderopvangaanbieders
- Samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs
- Zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen
- Ouders
- Kinder- en Jongerenraad
- Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
- Bibliotheek Gelderland Zuid
- GGD
- WerkBedrijf Rijk van Nijmegen
- SamenSpraak (Gilde Nijmegen)
- ROC Nijmegen
- STEP
- Bindkracht10
- Taalambassadeurs (Stichting ABC)
- Stichting Lezen en Schrijven
- Gemeenten Rijk van Nijmegen
- Kennisinstellingen Radboud Universiteit, HAN, ROC en Yuverta
- Oidos (Buurteams jeugd en gezin)
- Interne afdelingen; Team leerrecht en Doorstroompunt

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	10,8	10,3	9,0	9,0	9,0	9,0
Totaal	11,5	11,1	9,9	9,9	9,9	9,9
Lasten						
4.2 Onderwijshuisvesting	19,9	20,4	20,9	21,3	22,3	23,0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	19,2	19,5	18,1	18,5	18,5	18,4
Totaal	39,1	39,9	39,0	39,8	40,8	41,4
Saldo van lasten en baten	-27,6	-28,8	-29,1	-29,9	-30,9	-31,4

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
2. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden.	18,1	18,5	18,5	18,4
3. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.	20,9	21,3	22,3	23,0
Totaal lasten	39,0	39,8	40,8	41,4
Baten				
2. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden.	9,0	9,0	9,0	9,0
3. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal baten	9,9	9,9	9,9	9,9
Totaal per programma	-29,1	-29,9	-30,9	-31,4

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
onrendabel deel kinderopvang Hof van Holland	0	-64	-64	-64
<i>Mutaties gemeentefonds</i>				
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	-118	-118	-118	0
Totaal	-118	-182	-182	-64

Toelichting

Onrendabel deel kinderopvang Hof van Holland (€ 0 - € 64.000)

Er ligt nu een Definitief Ontwerp met een kosten- en exploitatieraming van de school en kinderopvang Hof van Holland. De kinderopvang moet nog worden aanbesteed en moet (conform huidige budgetten) financieel rendabel zijn zonder subsidiëring. De kapitaallasten zijn niet afgedekt en moeten worden opgevangen door de huurinkomsten. Indien we de kostprijsdekkende huur vragen, is de kans groot dat er geen inschrijvingen komen, wat tot leegstand en een ongedekte investering leidt. We nemen daarom in de aanbesteding een minimale huurprijs op. Met de extra financiële middelen sluit de te ontvangen huurprijs aan bij de kostprijsdekkende huur.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
13. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.	13.1 Kinderen gaan zo veel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool, rekening houdend met de menselijke maat in het basisonderwijs. Een goede verdeling van de scholen voor voortgezet onderwijs en speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie. Vernieuwing van alle schoollocaties in de periode 2008-2048.	Gymzaal plus Park Neerbosch Huisvesting Aloysius Basisschool Hidayah OWH School Hof van Holland Hof van Holland kinderopvang Huisvesting Tarcisius Huisvesting Zuiderveld Extra budget Tarcisius Huisvesting nieuwkomersonderwijs PO en VO Huisvesting nieuw VO initiatief

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	8,6	11,4	11,9	11,2	9,4	7,6	8,5	14,8	13,0	12,2
Gemiddelde benchmark	2,7	3,7	2,8	4,2	4,1	3,7	4,3	6,1	8,0	9,4
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen	39	36	27	23	19	15	18	20	23	28
Gemiddelde benchmark	31	32	25	25	24	19	19	22	23	26
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12-t/m 22-jarigen	2,2%	1,9%	2,4%	2,8%	2,3%	2,1%	2,1%	2,7%	3,1%	3,0%
Gemiddelde benchmark	2,5%	2,3%	2,7%	2,8%	2,7%	2,3%	2,5%	3,1%	3,1%	3,0%
Gevraagd door raad										
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod				95%	92%	83%	84%	87%	91%	94%
Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft							26%	12%	16%	26%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen**

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.

- **Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen**

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

- **Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod**

Op consultatiebureau's kunnen peuters een VVE-indicatie (voor voor-en vroegschoolse educatie, ter bestrijding van ontwikkelingsachterstanden) krijgen. Met zo'n indicatie komen zij in aanmerking voor vergoede VVE-opvang. Bij VVE-opvang worden programma's om ontwikkeling van het kind te stimuleren gebruikt, die voldoen aan de daarvoor wettelijke gestelde eisen en die verzorgd worden door daarvoor speciaal opgeleide medewerkers. Daarnaast kunnen deze peuters extra uren naar de opvang. De percentages laten zien hoeveel van de peuters met een indicatie ook werkelijk een opvang bezoeken en betreffen het vierde kwartaal.

- **Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft**

In 2023 heeft een afvaardiging uit de gemeenteraad voor hen belangrijke indicatoren benoemd. Een thema dat daarbij hoge prioriteit had, is kansengelijkheid in het onderwijs. Het is moeilijk goede indicatoren voor dit thema te vinden. De nu opgenomen indicator geeft aan in welke mate onder advisering meer voorkomt op scholen met veel kinderen met risico op onderwijsachterstand. Gemiddeld haalt ongeveer 30% van de basisschoolleerlingen op de eindtoets een score die hoger is dan het schooladvies. Op scholen met een zware populatie ("rode scholen") komt dat meer voor dan op scholen met een makkelijke populatie ("groene scholen"). De indicator laat zien hoeveel hoger het aandeel is dat op rode scholen hoger scoort dan het advies in vergelijking tot het percentage op groene scholen. In 2024 scoorde op de groene scholen 22% hoger dan het advies en op de rode scholen 49%, een verschil van 26%. De indicator geeft een beeld van mogelijk lagere kansen voor kinderen in een risicosituatie, maar tegelijkertijd is dit een thema waar de gemeente geen verantwoordelijkheid voor heeft en dat dan ook geen onderdeel van het onderwijsbeleid van de gemeente uitmaakt. Het is de verantwoordelijkheid van scholen om goede adviezen af te geven én aan de schoolbesturen om hier toezicht op te houden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over onderwijs:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60281/kerncijfers>

Bereikbaarheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

14. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden

Doel 14.1: Een bereikbare stad via alle modaliteiten

Activiteiten

- We zorgen voor een fijnmazig voetgangersnetwerk, waarin een voetganger zonder (veel) omwegen op de belangrijkste bestemmingen kan komen.
- We voeren onze aanpak voor toegankelijkheid uit en lossen knelpunten in toegankelijkheid van openbare ruimte op.
- We completeren en versterken het fietsnetwerk, door meer fietsstraten en snelfietsroutes te realiseren en onveilige knelpunten op te lossen.
- We bieden voldoende stallingsmogelijkheden en exploiteren gemeentelijke stallingen.
- We stimuleren fietsgebruik en richten ons in onze aanpakken op verschillende doelgroepen.
- We implementeren de nieuwe ov-concessie in de stad. We houden nauw contact met de provincie en de busmaatschappij om zorg te dragen voor een goed busnetwerk.
- We werken onze ov-visie uit in een maatregelenpakket.
- We werken aan een voorstel voor een toekomstbestendige financiering van parkeren in de stad en op afstand in stadrandhubs.
- We werken met de provincie en rijksoverheid aan het verbeteren van het spoornetwerk en onze stationsgebieden. Onder andere door aansluiting op hoog frequent spoor (Programma Hoogfrequent spoor van het Rijk) realisatie van een ingang aan de westzijde van centraal station.
- We zorgen voor een voldoende mate van verkeersafwikkeling op de S100 en onze andere hoofdwegen.
- We zijn opdrachtgever van projecten waarbij de infrastructuur wordt aangelegd of aangepast. We doen dit in overleg met andere belanghebbenden, zoals de regio, provincie en het Rijk.
- We werken met de provincie en de Rijksoverheid aan het verbeteren van de doorstroming op de Rijks- en provinciale wegen.

Doel 14.2: Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven

Activiteiten

- We maken de binnenstad verblijfsvriendelijk, waarbij het autoparkeren op straat gefaseerd wordt overgebracht naar de parkeergarages in en rondom het centrum. Vrijkomende ruimte richten we anders in.
- We voeren betaald parkeren in op plekken met een hoge parkeerdruk. Hierbij volgen we de spelregels invoering betaald parkeren.
- We maken nieuwe Beleidsregels Parkeren en Beleidsregels Abonnementen.
- Wij realiseren het kenteken invoeren bij de parkeerautomaten op straat.
- We maken vergunningen en ontheffingen en geven deze uit.
- We voeren het uitvoeringsplan Netwerkvisie Mobiliteit uit, waarbij we medio 2026 op ongeveer 60 wegen de maximum toegestane snelheid verlagen van 50 naar 30 km/uur.
- We actualiseren ons risico-gestuurde uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid en voeren maatregelen uit dit programma uit.
- We leren de weggebruikers veilig deel te nemen aan het verkeer, onder andere door het uitvoeren van de landelijke veiligheidscampagnes binnen de gemeente Nijmegen.
- We voeren gesprekken met politie en Openbaar Ministerie (OM) om de mogelijkheden tot handhaving van overtredingen te vergroten.
- We stimuleren en verleiden bewoners, bezoekers en werknemers om duurzamer te reizen.
- We evalueren samen met de buurt de huidige locaties van de Ruimtemakers, waarna we de 10 Ruimtemakers verplaatsen naar 10 nieuwe straten via dezelfde aanvraagprocedure.
- We organiseren in Nijmegen de 'Week van de Rechtvaardige Straat'.

- Bij nieuwbouwwontwikkelingen zetten we in op actieve, duurzame en ruimte-efficiënte mobiliteit. We ontwikkelen nieuwbouw zoveel mogelijk met een lage parkeernorm.
- Bij nieuwbouwwontwikkelingen met meer dan 50 woningen in het Waalfront, Hof van Holland, het stationsgebied, Winkelsteeg, Binnenstad, Spoorstraat Lent en ROC Zwanenveld voeren we proactief betaald parkeren in, in een straal van 300 meter rondom de ontwikkeling.
- We geven uitvoering aan het programma Slim & Schoon Onderweg van de Groene Metropoolregio, gericht op duurzame mobiliteit en gedragsverandering. In de aanpak richten we ons op werkgevers, onderwijsinstellingen (Duurzaam Bereikbaar Heijendaal) en bewoners.

Doel 14.3: Meer en betere alternatieven voor je eigen auto

Activiteiten

- We zetten ons in voor goede busverbindingen vanaf de stadsrandhubs. Ook zorgen we voor goede deelmobiliteit op deze locaties.
- We zetten ons in voor een goed OV-netwerk in onze stad, waarbij HOV onze bijzondere aandacht krijgt.
- We breiden het aanbod deelmobiliteit in Nijmegen uit en voeren meer regie op het aanbod en de betaalbaarheid.
- We vergroten de aantrekkelijkheid van deelmobiliteit, door deeltweewielers te faciliteren in deelhubs in wijken en buurten. Deelauto's parkeren op daarvoor bestemde parkeervakken.
- We nemen meer regie op het aanbod van deelmobiliteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. We verkennen, definiëren en implementeren een bureau mobiliteitsbeheer dat hier uitvoering aan gaat geven.
- We faciliteren autodeelgroepen voor buurtgenoten of bekenden.
- We voeren de aanpak mobiliteitsongelijkheid uit en zorgen er zo voor dat alle inwoners mee kunnen doen aan de mobiliteitstransitie.

Doel 14.4: We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

Activiteiten

- We stimuleren de vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid in de Oostkanaalhaven.
- We werken intensiever samen met de havendiensten Arnhem en Tiel op het gebied van personeel.
- We werken aan het professionaliseren en digitaliseren van onze havenprocessen

Ambitie:

15. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar

Doel 15.1: Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde

Activiteiten

- We beheren en onderhouden de infrastructuur op basis van meerjarige programma's. We geven hiervoor ook opdrachten aan derden: aannemers, Dar, etc.
- We inspecteren de kwaliteit van de infrastructuur, civiele kunstwerken en bijzondere (kunst-)objecten.
- We houden toezicht en handhaven op fout geparkeerde fietsen en voertuigen. Verwaarloosd achtergelaten fietsen en fietswrakken verwijderen we.
- We plaatsen, onderhouden en verwijderen fietsklemmen.
- We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen)
- We implementeren nieuwe generatie verkeerslichten (iVRI).
- We beheren en onderhouden verkeersregelinstallaties, verkeersborden en (ANWB) bewegwijzering; ABRI's, DRIS en het busstation; civiele kunstwerken, openbare verlichting en bijzondere (kunst-)objecten.
- We beheren steeds meer 'datagestuurd'.
- We zorgen met de tools Nijmegen.mijnwijkplan.nl en de Meld- en herstel-App dat bewoners en ondernemers hun positieve en negatieve aandachtspunten over de openbare ruimte onder de aandacht kunnen brengen, zodat we samen met hen kunnen werken aan oplossingen

Doel 15.2: Zo min mogelijk vuil en rommel op straat en bestrijding van gladheid om Nijmegen veilig bereikbaar te houden

Activiteiten

- We verlenen opdracht aan Dar voor het schoonhouden van straten.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzamelen van bladafval in de herfst.
- We verlenen opdracht aan Dar om (een deel van) het zwerfafval op te ruimen door de inzet van assistent-wijkveegers en stichting Dagloon en het organiseren van participatie door Wijkhelden.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches waarmee we bewustzijn over zwerfafval bij bewoners willen vergroten.
- We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, openbaar vervoer (OV)-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid. We geven opdracht aan Dar voor het verstrekken van zoutkisten voor bewoners.

Doel 15.3: Brandkranen in de openbare ruimte zijn bereikbaar en bruikbaar

Activiteiten

- Vitens controleert 4-jaarlijks alle brandkranen en afsluiters in de openbare ruimte, toetsen deze op bereikbaarheid voor de brandweer en functioneren van de kranen. Waar nodig zorgt gemeente Nijmegen dat de brandkranen zo snel mogelijk weer functioneren c.q. bereikbaar zijn.

Ambitie:

16. Een bereikbare stad met schone mobiliteit

Doel 16.1: We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

Activiteiten

- We stimuleren fietsen, lopen, het gebruik van deelmobiliteit en het openbaar vervoer (OV).
- We zorgen voor meer en betaalbaar deelvervoer.
- We zetten in op duurzame gedragsverandering. Dit doen we in gemeentelijk beleid en samen met de regio in het programma 'Slim en Schoon onderweg'.

Doel 16.2: We stimuleren verdere verschoening van het gemotoriseerd verkeer

Activiteiten

- We houden de plaatsingsleidraad en de agenda laadinfrastructuur actueel om te reageren op nieuwe ontwikkeling zoals snelladen, logistiek laden en verlengd private aansluitingen.
- We plaatsen laadpalen op basis van de berekende behoefte. We verwachten dat er eind 2026 zo'n 1.100 laadpalen staan.
- We onderzoeken hoe netcongestieverzachtende maatregelen inpasbaar en toepasbaar zijn in de reguliere laadinfrastructuur.
- We werken samen met gemeenten, ministerie van I&W en branchepartijen aan de uitvoering van de gezamenlijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones.
- We zorgen voor doorlopende communicatie om de zero emissie zones voor stadslogistiek kenbaar te maken, ook bij kleinere bedrijven.
- Vanuit 'Slim & Schoon Onderweg' zijn twee logistiek makelaars actief in de regio Arnhem Nijmegen. Wij zetten hen in bij bedrijven en projecten waar zij kunnen helpen bij minder en schonere kilometers.
- We stimuleren de overstap van fossiele naar elektrische brom- en snorfietsen middels een inruilregeling.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- DAR
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
- Ondernemers
- Provincie Gelderland

- OSN (onderhoud nieuwe stadsbrug)
- I-Lent (onderhoud Verlengde Waalbrug)
- Aantal partners die, naast de uitvoering, ook meerdere beheerstaken van ons overnemen. Denk hierbij aan het asfaltbestek met Van Gelder, de raamovereenkomst Onderhoud en herstel civiele kunstwerken met Hegeman en de overeenkomst onderhoud en installatiewerk van de openbare verlichting met Spie Infratechniek (voormalig Ziut).

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
0.63 Parkeerbelasting	21,4	23,4	27,2	31,6	31,7	31,7
2.1 Verkeer en vervoer	4,9	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
2.2 Parkeren	0,8	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.5 Openbaar vervoer	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Totaal	29,0	28,8	32,7	37,1	37,2	37,2
Lasten						
0.63 Parkeerbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1 Verkeer en vervoer	45,9	44,2	49,9	51,4	52,3	53,2
2.2 Parkeren	14,2	14,8	18,7	24,4	24,4	24,2
2.4 Economische Havens en waterwegen	2,6	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
2.5 Openbaar vervoer	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2
Totaal	63,7	61,2	70,9	78,3	79,1	79,7
Saldo van lasten en baten	-34,7	-32,4	-38,2	-41,2	-41,9	-42,6

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
4. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	24,0	30,1	30,1	29,8
5. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	46,9	48,2	49,1	50,0
6. Een bereikbare stad met schone mobiliteit.	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal lasten	71,0	78,4	79,2	79,9
Baten				
4. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	29,5	33,9	34,0	34,0
5. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	3,2	3,2	3,2	3,2
Totaal baten	32,7	37,1	37,2	37,2
Totaal per programma	-38,3	-41,3	-42,0	-42,7

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer 2 fte incl. trap op trap af	-280	-280	-280	-280
Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer uit areaal parkeren	280	280	280	280
Tekort DVO Dar 2025 e.v.	-1.929	-1.929	-1.929	-1.929
Aanpak afvalproblematiek	-100	-100	pm	pm
Verlenging Pilot Graffiti-aanpak	-250	-220	-220	-220
Tekort beheer en Onderhoud parkeren en huurpenningen Mariënborg	-580	-580	-580	-580
Onderhoud verhardingen	-1.000	-1.000	pm	pm
Onderhoudsbudget bebording en markeringen	-175	-175	-150	0
Exploitatie P+R West	-135	-240	-240	-240
Exploitatie P+R West uit areaal parkeren	135	240	240	240
Totaal	-4.034	-4.004	-2.879	-2.729

Toelichting

Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer 2 fte incl. trap op trap af (€ 280.000)

Uitbreiden capaciteit parkeerbeheer uit areaal parkeren

De komende jaren breidt het gebied waarin we betaald parkeren hebben uit. Dit betekent dat er meer vergunningen worden uitgegeven, meer moet worden gehandhaafd en meer vragen zullen zijn rondom parkeren. De afgelopen jaren is de capaciteit van parkeerbeheer onvoldoende meegegroeid met de groei van het gebied met betaald parkeren. We willen een deel van de parkeerinkomsten inzetten voor de uitbreiding van parkeerbeheer.

Tekort DVO Dar 2025 en volgende jaren (€ 1,9 miljoen)

De DVO Dar is voor een deel opgenomen in het programma Bereikbaarheid en voor een deel in Openbare Ruimte. De afgelopen jaren hebben we voldoende financiële ruimte gehad om invulling te geven aan het brede takenpakket van Dar NV op Afval, Reiniging en IBOR-taken, dat vanuit wet- en regelgeving en beleidskeuzes is opgebouwd. Met de structureel toegenomen marktprijzen en loonkosten, de loon-reparatie bij Dar, de areaalherijking in Nijmegen Noord én de ontwikkelingen op de (Europese) afzetmarkt voor ingezamelde fracties, is er onvoldoende ruimte in de begroting om de wettelijke en beleidsmatig vastgelegde taken uit de DVO uit te voeren.

Aanpak afvalproblematiek (€ 100.000)

In de moties 'Stadsconciërge van rommel, naar parel' en 'De Afvalbalans' is verzocht om een (kenterings-)aanpak en een gedragscampagne tegen vervuiling en verloedering. Er is geen dekking voor de uitvoering van deze moties. We hebben als stad een nieuwe aanpak nodig. Daarom werken wij in 2026 op basis van de uitkomsten van het inwonersberaad een integrale aanpak uit om de overlast van vervuiling en verloedering aan te pakken. Samen met inwoners en Dar passen we onze dienstverlening aan naar de ontwikkelingen uit een nieuwe aanpak in samenhang met het Grondstoffenplan.

Verlenging Pilot Graffiti-aanpak (€ 250.000 - 220.000)

Op basis van de motie 'Clean City, Young Vibe' hebben we vanaf januari 2024 tot nu fors ingezet op een nieuwe aanpak om de graffiti-overlast te bestrijden. De aanpak loopt tot eind 2025. Wij willen de pilot met een jaar verlengen om de aanpak en connecties steviger te verankeren in de stad en de werkwijze integraal op te nemen in de volgend jaar op te stellen reinigingsaanpak. Dit omdat graffiti en beplakking vaak een rol spelen in de verloedering van de openbare ruimte. De samenwerking met Huis van de Binnenstad, ondernemers, NEC, Waalhallen en interne afdelingen werpt buiten zichtbaar zijn vruchten af. We verwachten dat de reinigingskosten vanaf 2027 zullen dalen op basis van de graffiti-aanpak. We nemen dit dan structureel op in de dienstverlening met de Dar.

Tekort beheer en onderhoud parkeren en huurpenningen Mariënborg (€ 580.000)

De kosten voor beheer (bewaking) en onderhoud parkeren zullen meer stijgen zijn dan de (geïndexeerde) budgetten. Daarnaast zijn de huurpenningen voor de parkeergarages Mariënborg, Molenpoortdak en Vve bijdrage plein 1944 gestegen.

De extra kosten als gevolg van het verschil tussen de markt indexeringen en de toegepaste gemeentelijke indexering kunnen worden uitgesplitst in:

1. Gestegen onderhoudsovereenkomsten in de parkeerbegroting worden geïndexeerd conform de raamovereenkomsten in totaal ad € 340.000,-
2. Gestegen beheerskosten (bezetting AFAC, fietsenstallingen en parkeergarages) als gevolg van de gestegen minimum uurlonen en de toegepaste indexering conform de raamovereenkomst ad € 200.000.
3. Gestegen kosten op de huurpenningen voor de parkeergarage Mariënborg en Molenpoortdak samen van € 20.000 en de VvE bijdrage parkeergarage plein 1944 van € 20.000 als gevolg van de hogere energie lasten en overige beheerskosten .

Onderhoud verhardingen (€ 1 miljoen)

Liander versterkt het netwerk in verband met de energietransitie en de toenemende netcongestie. Hierdoor wordt er de komende jaren twee keer zoveel gegraven en zal ongeveer een derde van de trottoirs in de stad worden opgebroken. Dit heeft daarmee een grote impact op het onderhoud van wegen en stoepen.

Volgens de VNG-regeling vergoedt Liander alleen het herstel van de sleuf die wordt opgebroken voor hun werkzaamheden. Om de stoepen weer een vlak en veilig geheel te maken, moet de gemeente vaak het resterende deel ook opnieuw bestraten. Daarnaast maken we ook kosten voor andere reparaties (Meld & Herstel meldingen), zoals schade door opdruk van boomwortels.

Voor 2027 en 2028 nemen we een pm-post op. Reden hiervoor is dat er onzekerheid bestaat over de daadwerkelijke uitvoerbaarheid en het tempo van uitvoering van Liander's plannen.

Onderhoudsbudget bebording en markeringen (€ 175.000)

Het budget voor verkeersvoorzieningen staat onder druk, terwijl de eisen aan de kwaliteit van verkeersborden en wegmarkeringen toenemen. Voor de verkeersveiligheid én voor de werking van rijhulpsystemen in auto's is het essentieel dat deze voorzieningen goed zichtbaar en herkenbaar zijn.

Een recente inventarisatie in 2023 en 2024 laat zien dat een aanzienlijk deel van de RVV-bebording, NBD-bewegwijzering en wegmarkeringen niet (meer) voldoet aan de minimale veiligheidseisen en richtlijnen. Er is sprake van achterstallig onderhoud, waardoor extra investeringen noodzakelijk zijn om het areaal weer op orde te brengen.

Exploitatie P+R West (€ 135.000 - € 240.000)

te dekken uit : Exploitatie P+R West uit areaal parkeren

Vanaf 2026 start de nieuwe concessie. Vanaf dan zal er naar alle waarschijnlijkheid een bus rijden langs de P+R West. Vanaf dat moment gaan we deze P+R exploiteren als stadsrandhub.

We verwachten op basis van een exploitatiebegroting een negatief nettoresultaat voor P+R West van € 135.000 in 2026. Om aantrekkelijk te zijn moet de P+R een concurrerende prijs-propositie bieden ten opzichte van parkeren in de stad. Deze propositie kost netto geld omdat:

- de ticketprijs laag moet zijn (vuistregel = goedkoper dan 2 uur parkeren op bestemming);
- een 'gratis' reis met de bus met maximaal 4 personen naar de stad onderdeel is van de propositie. Het busvervoer is echter niet gratis. Wij betalen een afdracht aan de busmaatschappij per verkochte P+R-ticket;
- de P+R locatie West naar verwachting geen andere inkomsten genereert dan die van P+R reizigers, bijvoorbeeld omdat er een andere functie in de buurt zit waarvoor mensen een parkeerkaartje zouden kopen.
- er naast de vaste lasten voor de parkeerinfrastructuur en voorzieningen (beheer/onderhoud, stroom en water), ook een beheerder nodig is voor toezicht (sociale veiligheid) en de uitgifte van P+R-fietsen.

Een P+R op deze locatie is hierdoor op zichzelf niet rendabel te krijgen, maar de P+R staat niet op zichzelf; deze is integraal onderdeel van de parkeeroplossing in Nijmegen. Dat betekent dat we de lastenverzwaring van P+R west

dekken binnen de totale parkeerbegroting, net zoals we dat ook al jaren doen bij P+R Noord. De exploitatiekosten komen dus ten laste van de parkeerbegroting.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
14. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	14.1 Een bereikbare stad via alle modaliteiten.	Transferia Binnenstad verblijfsvriendelijk Fietsenstalling Hezelpoortgarage (Duet) Fietsenstalling Kelfkensbos Apparatuur incl camera en intercom Lopen en toegankelijkheid Fietsprogrammering 2021-2025 Parkeergarage Hezelpoort (Duet) Parkeergarage Waalkwartier Parkeergarage Waalfront Parkeergarages Winkelsteeg Fietstunnels Waalsprong
	14.2 Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven.	Station Heyendaal Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal Aanleg Dorpensingel Weurtseweg Verkeersveiligheid Omvormen 30km wegen binnenstad Uitvoering GOW 30 (Heijendaal)
15. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	15.1 Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde	Fietsinfrastructuur Investerings openbare ruimte Vervanging VRI's 2024 Vervanging VRI's 2025 Vervanging armaturen openbare verlichting Vervanging 280 citypal parkeerautomaten Vervanging parkeerautomaten door uitbreiding parkeerzones Aanschaf parkeerapparatuur parkeergarage Waalkwartier Meer dan beheer Hoofdinfra (S-wegen) Vervanging parkeerapparatuur Uitbreiding parkeerautomaten Apparatuur parkeergarages Winkelsteeg Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsluiting binnenstad op 14 locaties Ambitie gestuurde aanpak bij vervangingen OR
16. Een bereikbare stad met schone mobiliteit	16.2 We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer	Laadinfra Hubs deelmobiliteit

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gevraagd door raad										
Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners	64	61	45	41	30	37	37	59	63	
Gemiddelde benchmark	89	94	104	108	103	90	115	136	137	
Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners	352	354	359	362	363	364	372	377	371	368

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde benchmark	357	358	361	364	366	367	373	376	371	370
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's					403	541	715	924	1262	1644
Gemiddelde benchmark					539	667	841	1164	1533	2012
Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelfervoer									19%	

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarschaatjegemeente.nl](https://www.waarschaatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners**

Dit aantal varieert in 2023 van 63 in Nijmegen tot 381 in Leiden. De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.

- **Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners**

Dit cijfer is exclusief de personenauto's op naam van bedrijven. Hierdoor wordt de vertekening door de concentratie van leasebedrijven in enkele steden opgeheven.

- **Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelfervoer**

De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Najaar 2023 hebben we de vragen over deelfervoer voor het eerst in de Burgerpeiling opgenomen. De meest gebruikte vorm van deelfervoer is de OV-fiets (12,6%). Op de tweede, derde en vierde plaats staan deelauto's (4,5%), deelscooters (3,8%) en elektrische deelfietsen (3,5%).

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bereikbaarheid:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60529/kerncijfers>

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

17. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

Doel 17.1: We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Activiteiten

- *Vanaf 1 januari 2025 voert Nijmegen de BRIKS-taken zelf uit*
We hebben dit afgesproken in het coalitieakkoord. Hiervoor zijn twee teams opgestart: omgevingsloket en omgevingstoezicht en advies.
Met het uitvoeringsprogramma 2025 wordt ingezet op de volgende focuspunten:
 - Verminderen van CO2-uitstoot
 - Omgevingsveiligheid bij bouw- en sloopplaatsen
 - Brandveiligheid van bouwwerken
 - Natuurinclusief bouwen
 - Dienstverlening aan inwoners en bedrijven
 - Voldoen aan kwaliteitscriteria

Doel 17.2: We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van de stad door nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen of zelf te initiëren en realiseren, om zo de ambities uit de omgevingsvisie te verwezenlijken

Activiteiten

- *In 2026 werken we aan de verdere ontwikkeling van het stadsdeel Nijmegen Noord*
Woningbouw houdt prioriteit en we verkopen bouwrijpe grond om deze woningbouw mogelijk te maken. Het winkelcentrum Hof van Holland functioneert als nieuw woon-winkelcentrum; de afrondende woningbouwprojecten in dit intensief bebouwde centrumgebied worden de komende jaren verder gerealiseerd. Nabij Station Lent ontwikkelen we samen met SSH& het studentencomplex Spoorstraat met start bouw halverwege 2026. De plannen (participatieproces) voor woningbouw bij de Hoge Bongerd zijn opgestart evenals de uitwerking om te komen tot een parkinrichting van het eiland Veur Lent. Ook starten we met de bouw in Zuiderveld-Oost en Vossenpels-Noord. De gunning van woningbouw op het plateau Stelt Zuid is recentelijk succesvol afgerond. Koudenhoek Noord, en Landschappelijk Wonen bevinden zich in de verkoopfase. Daarnaast werken we door aan de verbetering van de bereikbaarheid met de Dorpensingel. En we starten met de aanpak van de Griftdijk om de leefbaarheid langs, de veiligheid op en de oversteekbaarheid van de Griftdijk te verbeteren. Tenslotte zijn we bezig met de ontwikkeling van de uitbreiding van bedrijventerrein De Grift. We verkennen een off-grid scenario waarbij we inzetten op maximaal gebruik van wind- en zonne-energie. Met de uitbreiding van de Grift werken we aan de verbetering van de infrastructuur Griftdijk/Afslag 38. En we doen voorstellen voor revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen Stationsstraat en Rietgraaf.
- *In 2026 werken we door aan de realisatie van Waalfront*
We zijn gestart met de parkeergarage onder de woonblokken 4, 5 en 6. Na realisatie van de woningen zullen vervolgens blok 1, 2 en 3 op dezelfde wijze worden gebouwd. In totaal gaat het om ongeveer 1000 woningen. De restauratie van het te behouden deel van het Honigcomplex is inmiddels ook opgestart, net als de voorbereidingen van de woontoren bij de Honig.
- *Kanaalzone Zuid / Winkelsteeg*
Voor de zomer van 2026 ronden we de infrastructurele maatregelen aan de Neerbosscheweg, Graafseweg en Nieuwe Dukenburgseweg inclusief vier onderdoorgangen voor langzaam verkeer af.

Met de ontwikkelende partijen die geselecteerd zijn om wonen en overig vastgoed te gaan realiseren in de deelgebieden Stationsomgeving Goffert én de Kanaalknoop werken we verder aan de voorbereiding van de realisatie van woningen en voorzieningen. Het bouwrijpmaken van deze deelgebieden is inmiddels gestart. We slopen de Jan Massinkhal en starten met de realisatie van een nieuw sportcentrum met parkeervoorzieningen. In Winkelsteeg werken we ook aan de voorbereiding van twee parkeergarages. Tot slot gaan we door met placemakingsactiviteiten die bijdragen aan de zichtbaarheid van Winkelsteeg als gebiedsontwikkeling waar we wonen-werken-ontmoeten.

- *We bouwen nieuwe appartementen in Neerbosch Oost*
In Neerbosch-Oost worden 312 (sociale huur) maisonnettes gesloopt en worden ca. 550 nieuwe appartementen teruggebouwd. De maisonnettes zijn bouwtechnisch, en energetisch aan het einde van hun levensduur. Van de nieuwbouw worden tenminste 312 nieuwe sociale huurappartementen teruggebouwd. Daarnaast werken we aan een programma sociale bouwstenen voor Neerbosch-Oost. Met de vernieuwingsgolf openbare ruimte wordt de openbare ruimte rond de maisonnettes vernieuwd. Bewoners zijn betrokken bij de planvorming. De eerste bewoners zijn al geherhuisvest. De vrijkomende maisonnettes worden tijdelijk bewoond tot de sloop. Er is een intentieovereenkomst met de woningcorporaties Woonwaarts en Talis gesloten voor deze ontwikkeling. Die zal later worden uitgewerkt in een anterieure overeenkomst.
- *We gaan winkelcentrum en omgeving Dukenburg verbeteren*
Eind 2024 heeft het college een samenwerkingsovereenkomst vastgesteld voor de gebiedsontwikkeling winkelcentrum en omgeving. Deze heeft als doel de transformatie van het winkelcentrum, omliggende openbare ruimte, het toevoegen van 500 woningen en de verplaatsing van de bibliotheek. Heel 2025 is hard gewerkt aan het uitwerken van de plannen. Dit moet eind van het jaar leiden tot overeenstemming over het plan en afspraken, vast te leggen in een anterieure overeenkomst. Onderdeel van het plan is verplaatsing en vernieuwing van de bibliotheek. De ontwikkelcombinatie realiseert een nieuw gebouw, de gemeente koopt dit aan en vervolgens huurt de OBGZ van de gemeente. Hiervoor is door de gemeenteraad eerder al een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld.
Na het vaststellen van de overeenkomst vindt in 2026 daadwerkelijke verwerving van een aantal panden plaats. Ook werken we de plannen voor het definitief ontwerp verder uit. Daarna starten we met de ruimtelijke procedure om de bouw mogelijk te maken. De werkzaamheden zijn gericht op start bouw in 2027. Op het oude ROC-terrein in Zwanenveld start de bouw van de eerste fase van deze ontwikkeling. Dit zijn ongeveer 200 woningen (sociale en middeldure huur).

De verwachting is dat ook de eerste fase van het bouwplan aan de *Oude Dukenburgseweg* opgestart gaat worden. Deze eerste fase omvat 128 woningen in de sociale huur. In de volgende fases volgen andere categorieën.

- *We geven vervolg aan de projecten Stationsdistrict*
In 2026 geven we een vervolg aan de projecten die in 2024 en 2025 zijn gestart zoals de bouw van Metterswane, de bouw van Nimwest op de voormalige UWV-locatie en Programma Hoogfrequent Spoor Schiphol-Nijmegen inclusief de aanleg van de Westentree met gebouwde fietsenstalling. Aan de Westzijde van het station willen we ook eind 2026 starten met de bouw van woontoren Duet inclusief gebouwde parkeergarage op de locatie bij de Hezelpoort. Aan de Centrumzijde starten we in 2026 met de grote renovatie van de Schouwburg. Voor deze renovatie is al investeringskrediet beschikbaar. De aanpak van de buitenruimte van de schouwburg is in deze begroting als nieuw knelpunt opgenomen. In de paragraaf investeringen lichten we dit verder toe.

Ook werken we aan de infrastructuur aan beide zijden van Station Nijmegen. We ronden de snelfietsroute over de Krayenhofflaan af en bereiden de nieuwe verbinding tussen de VSM singel en de Hustinxstraat achter de nieuwbouw Metterswane voor.

Dit betekent dat inwoners van Nijmegen zowel aan de Centrumzijde als aan de Westzijde van het station hinder ervaren. Dit komt ook omdat er verschillende tijdelijke maatregelen gelden zoals de aanleg van een tijdelijke fietsenstalling in één van de buizen van de Tunnelweg en het (tijdelijk) verminderen van de rijstroken voor gemotoriseerd verkeer. Verder zal de centrale oversteek bij het stationsplein – VSM singel opnieuw tijdelijk zijn ingericht op een meer duurzame en groene wijze.

In de gebiedsvisie Stationsdistrict zijn belangrijke keuzes en randvoorwaarden vastgelegd voor wat betreft het nieuwe Stationsplein, de nieuwe busstations en de buslijnvoering, de toekomstige verkeerssituatie passend bij de mobiliteitstransitie, de inrichting van het Keizer Karelplein, de realisatie van de Groene Corridor en de inrichting van de Hezelpoort. Daarnaast kijken we naar de directe omgeving en de ontwikkeling van vastgoed op diverse locaties zoals P&R/Vissers en het voormalige belastingkantoor. In het verlengde van de gebiedsvisie leggen we eind 2025 een gebiedsgericht omgevingsprogramma ter besluitvorming aan het college voor. In het gebiedsgerichte omgevingsprogramma doen we voorstellen voor een gevarieerd programma van wonen, maatschappelijke voorzieningen, kantoren en horeca voor o.a. de Woo-locatie, Talislocatie aan de VSM singel en belastingkantoor i.c. Tunnelweg e.o.

De ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst met onze ‘spoorse’ partners over de ontwikkeling van een nieuwe stationshal, fietsenstalling, busstations en infrastructuur markeert de overgang naar de fase van planvorming en realisatie.

- *We werken verder aan de herinrichting Binnenstad*

De Koers voor de Binnenstad is in 2024 vastgesteld. Dit is het uitgangspunt voor de herinrichting van de openbare ruimte en de projectontwikkelingen. In 2026 werken we verder aan de planvoorbereiding voor de herinrichting van de Burchtstraat, de Augustijnenstraat, de Grote Markt en (bus)Plein 44 en de herontwikkeling van het Joris Ivensplein. Ook gaan we door met de uitvoering van lopende projecten. Zo werken we in 2026 toe naar oplevering van Kelfkensbos en starten we met de renovatie van het Valkhofpark. In 2026 zijn Feniks (voormalige V&D), hoek Vlaamsegras – TweedeWalstraat en transformatie van het voormalige Caroluspand in uitvoering. Naar aanleiding van het project Verblijfsvriendelijke binnenstad starten we met vergroening, waarmee het straatparkeren verplaatst wordt naar de garages. Daarnaast blijven we in gesprek over andere locaties in de Binnenstad waar eigenaren graag tot herontwikkeling over willen gaan. Dit doen we binnen de kaders van de Koers, waarin ook klimaatadaptatie en mobiliteitstransitie een belangrijke rol hebben.

- *We werken verder om van het Valkhofkwartier dé cultuurhistorische en culturele hotspot te maken*

Voor de grootscheepse renovatie van Valkhofpark hebben wij inmiddels de benodigde vergunningen voor de uitvoering van dit project (4-voudig beschermd rijksmonument). Nadat in 2025 de plannen technisch zijn uitgewerkt tot (meerdere) contracten, starten we in 2026 met de grootschalige renovatie van het park, het zichtbaar maken van de burchtmuren en het herstel van paden, om eind 2026 de nieuwe beplanting aan te brengen. De doelstelling is dat het park vanaf 2027 volledig gerestaureerd te bezoeken is.

Voor de herinrichting van het Kelfkensbos en het vernieuwen van het dak van de parkeergarage is gestart met de aanbesteding van het contract. De beoogde start van de werkzaamheden aan het plein is september 2025, direct aansluitend op de verbouwing van het Valkhofmuseum. Vóór de Vierdaagsefeesten van 2026 moeten de werkzaamheden aan het plein worden afgerond, met uitzondering van de kunstwerken en de beplanting. Deze worden naar verwachting in het najaar van 2026 geplaatst en aangebracht. Eind 2026 moet het plein klaar zijn.

- *Campusontwikkeling*

We blijven investeren in de kwaliteit en ruimte voor groei van onze campussen, om zo ruimte geven aan nieuwe bedrijvigheid in health & high tech. Dit doen we door uitvoering te geven aan de ontwikkelvisie Winkelsteeg, doorontwikkelingsmogelijkheden voor de Novio Tech Campus te verkennen en de gebiedsvisie

voor Campus Heijendaal uit te werken, die in 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Met de campuspartijen werken we toe naar een Campus met ruimte voor zorg, onderwijs en wonen waarbij voetgangers en fietsers centraal staan.

- Ook ontwikkelen we een visie voor het gebied rondom de Energieweg, waarmee we de negatieve impact van bedrijven op de leefomgeving willen verminderen.

Ambitie:

18. We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod en gemengde wijken dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Doel 18.1: Realisatie van onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid

Activiteiten

- *We passen de uitgangspunten van ons woonbeleid toe*
Bij de beoordeling van woningbouwplannen passen we de uitgangspunten van ons woonbeleid toe en sturen indien nodig via het omgevingsplan (doelgroepenverordening) op realisatie en instandhouding van betaalbare woningen van voldoende kwaliteit. Ook privaatrechtelijk maken we afspraken over realisatie en instandhouding van betaalbare woningen van voldoende kwaliteit. Met nieuw budget geven we in 2026 en 2027 invulling aan monitoring, controle en handhaving van deze afspraken.
- *We nemen een besluit over de inzet van middelen die voortvloeien uit de tijdelijke regeling realisatiestimulans van het rijk.*

Doel 18.2: Voldoende beschikbaar aanbod van sociale woonruimte en betaalbare koopwoningen

Activiteiten

- *We nemen een besluit over de inzet van het bedrag uit de Regeling Realisatiestimulans van het rijk.*
De uitkering van de eerste tranche voor start bouw van betaalbare woningen uit 2025 vindt eind 2026 plaats.

Doel 18.3: Voldoende woonruimte voor studenten

Activiteiten

- *We willen 50% van de nieuwe studentenhuisvesting door marktpartijen in laten vullen.*
In 2026 gaan we door met gesprekken hierover met potentiële partijen.
- We geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde plan voor studentenhuisvesting en de geactualiseerde opgave voor studentenhuisvesting uit de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029.
- We voeren de afspraken met de SSH& uit over voldoende huisvesting voor studenten.

Doel 18.4: Een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte

Activiteiten

- Indien nodig passen we de verordening aan gelet op de besluitvorming van het parlement over het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting, het regionale afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen en de Nijmeegse woonzorgvisie.
- We werken in de Groene Metropoolregio aan de ontwikkeling van een bemiddelingstafel om huisvesting voor aandachtsgroepen in onze regio te realiseren.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars
- Ministerie van BZK en VRO, provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Groene Metropoolregio
- Ontwikkelingsbedrijf Waalfront en Indigo BV

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
8.2 Grondexploitatie	91,6	116,6	101,1	97,2	33,1	33,1
8.3 Wonen en bouwen	7,9	8,6	8,9	8,9	8,9	8,9
Totaal	99,9	125,6	110,5	106,5	42,5	42,5
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	4,6	4,8	5,2	4,4	3,9	3,9
8.2 Grondexploitatie	95,5	124,5	109,3	106,8	44,2	43,9
8.3 Wonen en bouwen	16,1	23,0	19,0	18,5	16,4	16,5
Totaal	116,2	152,3	133,4	129,7	64,6	64,3
Saldo van lasten en baten	-16,3	-26,6	-22,9	-23,1	-22,0	-21,8

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
7. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen.	114,6	111,3	48,2	47,9
8. We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.	18,9	18,4	16,3	16,3
Totaal lasten	133,4	129,7	64,6	64,3
Baten				
7. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen.	101,8	97,8	33,8	33,8
8. We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.	8,7	8,7	8,7	8,7
Totaal baten	110,5	106,5	42,5	42,5
Totaal per programma	-22,9	-23,1	-22,0	-21,8

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Briks taken	-615	-615	-615	-615
Handhaving anterieure overeenkomsten	-100	-100	0	0
Handhaving anterieure overeenkomsten trap-op trap-af	-40	-40		
Omgevingswet transitieplan 2.0	-1.700	-1.400	0	0
Omgevingswet transitieplan 2.0 trap-op trap-af	-48	-48	0	0
Gebiedsvisie campus Heijendaal	-100	-100	0	0
Ruimtelijke doorontwikkeling NTC	-200	-200	0	0
Intensiveringsstudie stad naar aanleiding van omgevingsvisie	-600	0	0	0
Structureel tekort op indexering onderhoudscontract i.r.t. gemeentelijke indexering	-840	-840	-840	-840
Natuurinclusieve gebouwen	-50	-50	-50	-50
Brandveiligheid inclusief scope 12	-250	-250	-250	-250
Advieskosten en inventarisatiekosten	-100	-100	-100	-100
Woonfonds	-5.000			
Totaal	-9.643	-3.743	-1.855	-1.855

Toelichting

Briks taken (€ 615.000)

Bij het terughalen van de Briks-taken is er een verschil geconstateerd tussen de in onze begroting opgenomen budgetten voor het uitvoeren van de VTH-taken en de opdracht 2025. Dit tekort wordt veroorzaakt doordat het werkplan ODRN 2024 niet financieel verwerkt is in onze begroting. In december 2024 is de raad hier reeds over geïnformeerd. In 2026 en verder wordt een structureel tekort van € 615.000 verwacht.

Handhaving anterieure overeenkomsten (€ 100.000)

Handhaving anterieure overeenkomsten trap-op trap-af (overhead) (€ 40.000)

Er wordt in alle woningbouwprojecten aan de voorkant gestuurd op betere beschikbaarheid en meer betaalbare woningen. Extra capaciteit is nodig om niet alleen bij planontwikkeling hierop te sturen, maar ook in de uitvoering en na realisatie. Instandhouding van prijssegmenten, kwaliteitscriteria en toewijzing aan de juiste doelgroepen dienen geadministreerd, gemonitord en gehandhaafd te worden. Na twee jaar moet deze functie kostendekkend zijn.

Omgevingswet transitieplan 2.0 (€ 1,7 miljoen - € 1,4 miljoen)

Omgevingswet transitieplan 2.0 trap-op trap-af/fte (€ 48.000)

Met de kennis van nu kunnen we stellen dat de transitieopgave behoorlijk is onderschat door onszelf, het rijk en in de adviezen die gegeven zijn door de VNG. Nu we een goed beeld hebben van de opgave en de doorwerking van het omgevingsplan in de beleidscyclus en de keten, komen we tot de conclusie dat het opschalen van de benodigde capaciteit noodzakelijk is. Doen we dat niet, dan leidt dat tot meer en langere buitenplanse procedures (Bopa's) en lukt het niet om alle regels voor de wettelijk verplichte termijn van 2032 te verhuizen naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

We zijn in 2024 klein begonnen en hebben de eerste ervaringen met het wijzigen van het omgevingsplan opgegaan. In 2025 en 2026 gaan we opschalen en vanaf medio 2027 moeten we op de maximale productie zitten om op tijd klaar te kunnen zijn.

We zien al de eerste positieve resultaten als het gaat om samenwerking en het afstemmen van beleid op uitvoering. Op termijn leidt onze huidige aanpak tot minder regels, efficiëntere werkprocessen, minder buitenplanse procedures en een betere dienstverlening. Op dit moment is het echter nog moeilijk in te schatten hoeveel kosten we daarmee besparen. We zullen daar ook een monitoring aan koppelen om te beoordelen in hoeverre de implementatie van de Omgevingswet ook daadwerkelijk op verschillende gebieden en niveaus winst heeft opgeleverd.

Gebiedsvisie campus Heijendaal (€ 100.000)

Bij de besluitvorming over de gebiedsvisie Campus Heijendaal is aangekondigd dat de kosten voor de gemeentelijke inzet (projectontwikkelaar en eventuele externe kosten voor het maken van plannen) voor 2025 uit de bestaande middelen kunnen worden gedekt. Voor 2026 en verder zijn extra middelen nodig.

Doorontwikkeling kennisclusters NTC (€ 200.000)

De afgelopen jaren is gewerkt aan de voorbereiding van de ontwikkeling van Winkelsteeg die onder andere gericht is op een duurzame groei en werkgelegenheid en een divers en prettig woonmilieu in dit gebied. De eerste projecten hiervan zijn nu gerealiseerd en de (verdere) uitvoering is nu gestart en zichtbaar.

Een belangrijk onderdeel is de doorontwikkeling van NTC. De afgelopen periode is reeds samengewerkt aan de contouren van een visie hiervoor en is ingezet op concrete kansen die zich aanboden (bijvoorbeeld de aanvraag Werklandschappen voor de toekomst). De komende jaren is het nodig om de ruimtelijke en programmatische kant (naast zaken zoals profilering, positionering en triple-helix-samenwerking die via het ez-spoor Cluster Chip Tech worden opgepakt) verder af te stemmen en uit te werken met NTC en partners. Het is noodzakelijk om de doorontwikkeling goed af te stemmen en waar nodig te integreren met de andere ontwikkelingen binnen Winkelsteeg.

Intensiveringsstudie stad naar aanleiding van omgevingsvisie (€ 600.000)

Om te komen tot nadere uitwerking van de in de omgevingsvisie aangeduide zoekgebieden voor verdichting voor onder andere woningbouw zijn middelen noodzakelijk. Met deze middelen kunnen deze studies worden uitgevoerd om vervolgens tot concrete investeringsvoorstellen en mogelijk grondexploitaties te komen.

Structureel tekort op indexering onderhoudscontract i.r.t. gemeentelijke indexering (€ 840.000)

Sinds 2018 loopt de indexering van de gemeentelijke begroting achter op de bouwindex. Hierdoor is inmiddels een gat in de begroting ontstaan van 8,97% (stand feb 2025). Door dit gat kan onze onderhoudspartner HeyDay onze panden onvoldoende op het voorgeschreven onderhoudsniveau houden.

Natuurinclusieve gebouwen (€ 50.000)

We hebben de toolbox natuurinclusief bouwen uitgebreid naar alle nieuwbouwprojecten in de stad. We willen deze werkwijze daarnaast ook toepassen op ons eigen gemeentelijk (reeds bestaande) vastgoed. Hiermee geven we de natuur meer plek bij onze eigen panden. Het gaat hier om maatregelen als nestkasten plaatsen, beglazing vogelvriendelijk maken, een erfafscheiding vergroenen of een geveltuin creëren.

Brandveiligheid inclusief scope 12 (€ 250.000)

We nemen continu brandveiligheidsmaatregelen en lossen gevonden omissies in ons gemeentelijk vastgoed op. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat de zonnepaneel-installaties gaan voldoen aan de scope 12. Dit is een elektrische inspectie van de zonnestroominstallatie. Met extra middelen kunnen we in blijven zetten op brandveiligheidsmaatregelen en scope 12 zodat de onderhoudspartij kan voldoen aan de brandveiligheidsopdracht zoals deze is verstrekt.

Advieskosten en inventarisatiekosten (€ 100.000)

We maken niet-geraamde advies- en inventarisatiekosten rondom gemeentelijk vastgoed dat is verdeeld over verschillende taakvelden. Het gaat hierbij om juridische kosten voor ondersteuning, energiescans, makelaarskosten etc.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
17. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen	17.1 We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties	Openbare ruimte NYMA Entree Westzijde Spoorzone Asbest invent. & sanering Watersportcentrum Spiegelwaal Spoorzone Oost Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier Uitvoeren Valkhofkwartier Bruisende Binnenstad cofinanciering Mercurius Park en Bike Park & Bike NYMA Waalhalla Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf Verduurzaming vastgoedportefeuille Renovatie rijksmonument Valkhofpark Valkhofkwartier Cultuurhistorie kwartier Griftdijk afslag 38 Griftdijk herinrichting Ontwikkelagenda Dukenburg Watelement Kelfkensbos Lentse Warande talud/tribune

Ambitie	Doel	Investering
		Lentse Warande vergroening Koers voor de binnenstad Stationsdistrict actualisatie MPG 2025
	17.2 We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren.	Een Kelfkensbos van allure Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied Centrumzijde centraal stations Eerste fase warmtenet Stationsgebied Autoluw 2 ^e Walstraat en v. Welderenstraat Asbest Dukenburgse gebiedsaanpak Schouwburg buitenruimte
18. We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.	18.1 We realiseren onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid.	Verduurzamen vastgoedportefeuille Stationsgebied Actualisatie investeringsprojecten Stationsgebied Winkelsteeg e.o. voorbereiding Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg Flexibele woonruimte

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	8,7	17,7	17,5	13,7	10,7	5,8	9,5	10,2	18,7	12,9
Gemiddelde benchmark	7,8	8,2	9,3	9,5	10,5	10,3	9,9	11,1	11,6	9,7
Demografische druk	54,0%	53,6%	53,4%	53,8%	54,0%	54,5%	55,0%	55,2%	55,0%	54,7%
Gemiddelde benchmark	56,6%	56,7%	56,8%	57,1%	57,1%	57,1%	57,2%	57,3%	57,0%	56,8%
Gevraagd door raad										
Aantal sociale corporatiehuurwoningen	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	29.885	29.794	29.872	30.345	31.825
Aantal woningen SSH&	6.188	6.291	6.280	6.343	6.471	6.313	6.376	6.581	6.592	6.831
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	5,0%	5,6%	4,5%	4,6%	4,1%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Demografische druk**
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking. Hoe hoger het percentage, des te hoger is het niet werkende deel. De leeftijdsgrenzen voor de berekening van de demografische druk zijn niet helemaal passend, omdat er ook mensen van beneden de 20 en van 65 jaar en ouder aan het werk zijn.
- **Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)**
Het slaagkanspercentage wordt berekend door het aantal verhuringen te delen door het aantal actief woningzoekenden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wonen en stedelijke ontwikkeling:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60286/kerncijfers>

Openbare ruimte

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

19. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

Doel 19.1: Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad

Activiteiten

- We nemen klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouw en herinrichting van de openbare ruimte, zoals de Winkelsteeg, Stationsdistrict, Groene Corridor, de Vernieuwingsgolf en rioolvervangingen.
- We realiseren klimaatadaptieve quick wins in de openbare ruimte, zoals het verwijderen van onnodige verharding, het vergroenen van parkeerplaatsen, de aanleg van wadi's en koelteplekken. Hiervoor leggen we een koppeling met het Bomenplan.
- We werken aan een omgevingsprogramma Stadsvergroening.
- We werken de maatregelen uit die nodig zijn om de prioritaire gebieden klimaatadaptief te maken. Zoals een waterplan voor Nijmegen Oost, vergroening en een extra koelteplek voor Neerbosch-oost.
- We stellen regels op voor waterberging in het omgevingsplan.
- We geven financiële, inhoudelijke en communicatieve ondersteuning bij bewonersinitiatieven die bijdragen aan klimaatadaptatie.
- We verankeren klimaatadaptatie in de interne werkprocessen, zoals de HIOR (Handboek inrichting openbare ruimte).
- We ontwikkelen kennis over het tegengaan van hittestress, droogte, wateroverlast en klimaatrechtvaardigheid. Zodat de gevolgen van klimaatverandering op een eerlijke en rechtvaardige manier worden aangepakt, waarbij zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met de ongelijkheden (bijvoorbeeld op sociaal-economisch gebied) die al bestaan in de samenleving. Deze kennis halen we op bij kennisinstellingen en andere gemeenten, zowel nationaal als internationaal.
- We ontwikkelen de monitoring van de klimaatadaptie doelstellingen.
- We werken samen met lokale en regionale stakeholders (onder andere Dar, Waterschap, Groene Metropoolregio, SKAN, kennisinstellingen, woningcorporaties, bedrijventerreinen en zorginstellingen) om doelen voor klimaatadaptatie te bereiken.
- We werken samen met woningcorporaties op basis van onder andere de meerjarige prestatieafspraken
- We vergroten onze zichtbaarheid bij projecten via informatie op straat en via (sociale) media.
- We werken aan een 'integraal actieplan hitte'
- Er is ondersteuning voor en samenwerking met bedrijventerreinen.
- Er is een subsidieregeling voor afkoppelen regenwater en groene daken voor bewoners
- Er is een meerjarig strategisch uitvoeringsplan communicatie, zodat we aan inwoners, bedrijven en organisaties in de stad laten zien wat we doen en waarom, en om handvatten te bieden voor wat men zelf kan doen en bijdragen.
- We bouwen aan een netwerk van groene partijen in Nijmegen, zodat partners elkaar weten te vinden voor afstemming. Aanvullend daarop verkennen we de inzet van een website waarop informatie van groene partijen in Nijmegen gebundeld wordt, zodat de informatie voor inwoners, bedrijven en organisaties toegankelijker wordt en zij meer kunnen bijdragen.

Doel 19.2: Verbeterde water- en groenstructuur en meer biodiversiteit

Activiteiten

- We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Bomen 2022 – 2026, onder andere door het planten van 660 extra bomen per jaar en het verbeteren van groeiplaatsen van (bijzondere) bomen. Ook delen we bomen uit aan inwoners van wijken en scholen die te maken hebben met hittestress.
- We zetten het onderzoek naar speeltuinen met onvoldoende schaduw voort en planten, daar waar mogelijk, extra bomen bij.

- We bereiden het nieuwe omgevingsprogramma Stadsvergroening voor.
- We leggen natuurvriendelijke oevers aan in Lindenholt.
- We zetten in op het versterken van de ecologische groenstructuur (kerngebieden en ecologische verbindingen).
- We implementeren de Toolbox natuur inclusief bouwen, zowel bij nieuwbouw en vanaf 2026 ook bij ingrijpende renovaties.
- We starten met een jaarlijkse subsidieregeling aan Stichting Natuur Onderzoek Nederland voor de uitvoering van een langlopende (citizen science) monitoring van soortgroepen in de gemeente Nijmegen.
- We stellen beleidsregels op voor borging van de ecologische groenstructuur en leggen dit vast in het Omgevingsplan.
- We starten met een wijkgerichte communicatieaanpak voor een groene, klimaatadaptieve en natuurrijke leefomgeving, waar we jaarlijks in 4 wijken een communicatiecampagne opzetten in combinatie met een gemeentebrede aanpak.
- We werken aan de totstandkoming van een digitaal platform/webpagina waarin alle groenpartijen van Nijmegen worden vertegenwoordigd en informatie over een groene leefomgeving wordt ontsloten voor de inwoners van Nijmegen.
- We stimuleren scholen om hun pleinen te vergroenen.

Doel 19.3: Doorontwikkelen van het ecologisch beheer van het groen, en de (stads)bossen

Activiteiten

- We voeren de pilot uit in stadsdeel Lindenholt voor ecologisch beheer van bosplantsoenen en breiden daarna uit naar stadsdeel Dukenburg.
- Daarnaast starten we met de uitvoering van maatregelen uit het bomenbeheerplan om de gezondheid, ecologische waarde en veiligheid van het bomenbestand te verbeteren.
- We voeren gericht onderhoud uit, met aandacht voor natuurwaarden, recreatie en klimaatbestendigheid. Op basis van de visies die voor de stadsbossen zijn opgesteld.

Ambitie:

20. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

Doel 20.1: Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

Activiteiten

- We gaan aan de slag met de wijkaanpak BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten) in de Ackerwijken en Hatert en realiseren groene sociale knooppunten.
- We realiseren meer en kwalitatief betere faciliteiten voor groeiend aantal jongeren in Noord t.b.v. sport en ontmoeten.
- We starten met een pilot open sportparken.
- We starten, samen met de HAN, een onderzoek Geeft meiden de ruimte! in de wijk Hatert en sluiten hierin aan bij de vernieuwingsgolf.

Doel 20.2: Een goede rustplaats voor de overleden Nijmegenaren

Activiteiten

- We onderzoeken wat de consequenties zijn van sluiting van de begraafplaats Graafseweg zijn.
- We onderzoeken de mogelijkheid om een deel van begraafplaats Vredenhof uitsluitend te bestemmen voor islamitisch begraven.
- We gaan een beheerkader opstellen.

Doel 20.3: Ondersteunen van natuur-inclusieve stadslandbouw

Activiteiten

- We ondersteunen het voedselnetwerk De Streek op Tafel, dat lokale boeren koppelt aan bedrijven en particulieren.
- We zetten de subsidieregeling stadslandbouw voort, waarmee we lokale boeren ondersteunen bij het vergroenen van hun terrein, bij het experimenteren met nieuwe teeltmethoden en bij voedseducatie.

Doel 20.4: Beheersing, voorkoming en vermindering van omgevingslawaaï

Activiteiten

- We actualiseren de geluidgezoneerde industrieterreinen volgens de richtlijnen van de Omgevingswet. (een geluidgezoneerd industrieterrein is een industrieterrein waarbinnen bedrijven zijn gevestigd die veel geluid produceren, en waar rondom het terrein een geluidzone is vastgesteld om de geluidshinder voor de omgeving te beperken)
- We toetsen plannen aan wettelijke geluid- en trilling normen en aan gemeentelijk beleid.
- We adviseren over geluid bij evenementenvergunningen en ontheffingen bouwlawaai op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
- We behandelen geluidklachten en vragen over geluid en trillingen van verkeer, industrieterreinen en laagfrequent geluid.
- We beheren geluidmodellen van de (spoor)wegen en industrieterreinen.
- We beheren en actualiseren beleidsstukken op het gebied van bouwlawaai, evenementengeluid, hogere waarden, festiviteitenregelingen en het geluidbeleid.
- We voeren gesubsidieerde gevelisolatieprojecten uit, waarbij we de geluidsisolatie bij oudere woningen verbeteren.
- We monitoren het omgevingsgeluid middels een geluidmeetnet langs de Waal en het Maas-waalkanaal.

Doel 20.5: Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging

Activiteiten

- We adviseren bij ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen en vertalen het luchtbeleid naar het omgevingsplan.
- We nemen actief deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord en volgen de hierin gestelde doelstellingen.
- We voeren de maatregelen uit het Omgevingsprogramma Luchtkwaliteit uit.
- We dragen bij aan een lokale aanpak met betrekking tot stikstofdepositie.
- We betrekken inwoners van Nijmegen actief bij de luchtkwaliteit op verschillende manieren. Onder andere door informeren van inwoners met een nieuwsbrief, het meten van luchtkwaliteit in samenspraak en de overleggroep luchtkwaliteit en gezondheid.

Doel 20.6: Beheersing, voorkoming en vermindering van bodemverontreiniging

Activiteiten

- We werken beleid uit in het kader van het omgevingsplan om de eisen aan bodemkwaliteit zo goed mogelijk af te stemmen op andere beleidsvelden zoals ecologie, gezondheid, energietransitie (bodemenergiesystemen), klimaat (hitte en wateroverlast), etc. Daarbij beperken we ons niet tot chemische bodemkwaliteit.
- De kaders van de Wet bodembescherming ten aanzien van de grondwaterkwaliteit zijn vervallen onder de Omgevingswet. We onderzoeken of aanvullende gemeentelijke regels nodig zijn.
- We voeren een gebruikerstoets bouwen uit op bodemgevoelige locaties.
- Bij aan- en verkoop van gronden en bij (project)ontwikkeling zorgen we dat we rekening houden met de (chemische) bodemkwaliteit.
- We saneren als de bodemnorm wordt overschreden op eigen grondgebied óf voor grondgebied waarvoor geen verantwoordelijke kan worden gevonden.
- We zoeken voor gesaneerde locaties met langdurige nazorg naar een toekomstbestendige vorm van nazorg.

- Na in werkingtreding van de Omgevingswet blijven we onze wettelijke taken op het gebied van overgangsrecht volgens de Wet bodembescherming uitvoeren.
- We hergebruiken zoveel mogelijk grond, om te voorkomen dat er te veel gebruik wordt gemaakt van primaire stoffen en er te veel grond wordt afgevoerd of onnodig aangevoerd en daarmee reduceren we de CO₂ productie.
- We houden onze bodembeheernota up-to-date.
- We onderzoeken de haalbaarheid van een grondbank.
- We onderzoeken de haalbaarheid om hergebruik van grond in openbare ruimte te vergroten door vrijkomende overtollige grond biologisch te verrijken en toe te passen als teelaarde of bomengrond.
- We beheren de milieuatlas ten behoeve van informatievoorziening én ten behoeve van de Registers die in het omgevingsplan zijn opgenomen.
- In het kader van “Rekening houden met Water en bodem” (kamerbrief oktober 2024, gebaseerd op kamerbrief Water en bodem sturend van november 2022) brengen we de ondergrond in kaart.
- We voldoen aan onze verplichtingen ten aanzien van de Basisregistratie ondergrond
- We houden bij de beoordeling van de bodemkwaliteit en bodemsaneringen rekening met de biodiversiteit en nemen hiervoor regels op in het omgevingsplan.
- Op speelplaatsen waar de kwaliteit van de bodem onvoldoende is, voeren we maatregelen uit.
- In gemeentelijke moestuinen waar de kwaliteit van de bodem onvoldoende is, voeren we maatregelen uit.

Doel 20.7: Vermindering van schadelijke effecten door bedrijven en industrie

Activiteiten

- De omgevingsdienst informeert en stimuleert namens ons bedrijven om de eigen milieubelasting beter te beheersen, deze te verminderen en hier de omgeving actief bij te betrekken.
- De omgevingsdienst toetst namens ons aanvragen en meldingen milieu van bedrijven met milieubelastende activiteiten, en actualiseert deze zo nodig.
- De omgevingsdienst houdt namens ons milieutoezicht op bedrijven en zorgt ervoor dat we zicht houden op alle relevante milieubelastende bedrijven en activiteiten.
- De omgevingsdienst treedt namens ons handhavend op als de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is.

Bij het uitvoeren van deze activiteiten wordt in 2026 extra aandacht besteed aan:

- Het verbeteren van de omgevingskwaliteit door het vermijden, en waar dat niet mogelijk is verminderen van de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen naar de leefomgeving.
- Het verbeteren van de waterkwaliteit door het verminderen van lozingen van schadelijke stoffen op het riool (de zogenaamde indirecte lozingen).
- Het verbeteren van de luchtkwaliteit door het verminderen van de uitstoot van schadelijke stoffen door bedrijven naar de lucht. Dit sluit aan bij de uitvoering van enkele SLA-maatregelen.
- Het verminderen van de CO₂ uitstoot door energiebesparing bij bedrijven.

Daarnaast:

- Actualiseren we samen met de provincie Gelderland en de gemeente Beuningen het geurbeleid op basis van de nationale handreiking geur industrie 2025.
- Voeren we samen met de provincie Gelderland en de gemeente Beuningen de maatregelen uit die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda *Industrie en Omwonenden TPN-West*, om omwonenden beter te beschermen tegen industriële emissies.
- Ontwikkelen we samen met de omgevingsdienst het meer uitkomstgericht werken.

Ambitie:**21. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken****Doel 21.1: Verbeterde afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens***Activiteiten*

- We gaan van start met de uitvoering van het nieuwe grondstoffenbeleid. Het ontwikkelen en operationaliseren van een monitoringssysteem op (minimaal) stadsdeelniveau is hier in elk geval onderdeel van. Deze informatie stelt ons in staat om een gedifferentieerder beeld over de stad te verkrijgen van het huidige aanbod van fijn restafval en de belangrijkste grondstofstromen gft, plastic+ en oud papier (dat wil zeggen 0-meting) en de ontwikkeling daarin. Deze informatie is eveneens van belang bij de bepaling in welke wijken we het beleid van 'omgekeerd inzamelen' als eersten gaan invoeren.

Doel 21.2: Betere afvalscheiding bij bedrijven*Activiteiten*

- Samen met de NVRD (Nederlandse Vereniging voor afval en reinigingsdiensten) en andere gemeenten zetten we de gesprekken voort met de Vereniging Afvalbedrijven (de branchevereniging van commerciële inzamelbedrijven). Doel van deze gesprekken is de ontwikkeling van een aantal standaard-inzamelmodellen waarin we de inzameling van de afval- en grondstofstromen van binnenstadondernemers meer circulair, efficiënter en duurzamer beter organiseren. Door het uitvoeren van pilots in diverse gemeenten zal ervaring met deze inzamel-modellen worden opgedaan. We houden de optie open dat ook Nijmegen een van deze pilot-gemeenten kan zijn. Het Huis van de Binnenstad zullen wij daar dan bij betrekken.

Doel 21.3: Een circulaire economie in onze regio en meer circulair inrichten en bouwen*Activiteiten*

- We benoemen en toetsen criteria voor circulaire bouw en aanleg van de openbare ruimte in ontwikkeldocumenten, tenders en aanbestedingen. Dit doen we voor zowel gebiedsontwikkelingen, (maatschappelijk) vastgoed en GWW (Grond, Weg en Waterbouw).
- We ontwikkelen kennis over circulair bouwen met onze regionale partners en delen deze in regionale en landelijk netwerken, waaronder de City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling en Duurzaam GWW. We werken aan de doorontwikkeling van het landelijke instrument 'ambitiweb duurzaam GWW'.
- We investeren in de verbinding met en de doorontwikkeling van VIA-T, het centrum voor vakmanschap, innovatie, circulariteit en duurzaamheid in de bouw-, installatie- en elektrotechniek.
- Met andere overheden, brancheorganisaties en materialenleveranciers faciliteren we circulaire hubs en zetten in op het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van reststromen. We maken bijvoorbeeld gebruik van DuSpot (een digitale marktplaats) voor vrijkomend materiaal uit de grond-, weg- en waterbouw. We doen onderzoek naar de oprichting van een eigen materialenhub en gronddepot.
- We organiseren een bijeenkomst voor repaircafés en onderwijsinstellingen om te onderzoeken hoe we reparatie-economie verder kunnen ondersteunen.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio en de Citydeal Impact Ondernemen om de maatschappelijke meerwaarde van onze inkoop en aanbestedingen te verhogen.

Ambitie:**22. We zijn een duurzame en klimaatneutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmtetransitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren****Doel 22.1: Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken die samen met de Nijmegenaren en organisaties is gerealiseerd**

Activiteiten

- We stimuleren de ontwikkeling van alternatieve duurzame warmtebronnen en onderzoeken wat in Nijmegen de beste mogelijkheden zijn om energie te winnen uit afvalverbranding, oppervlaktewater, afvalwater, geothermie, warmte uit lucht en zonthermie.
- Wat betreft waterstof volgen we landelijke ontwikkelingen. Waterstof wordt vooral ingezet voor vrachtvervoer, scheepvaart en energie-intensieve bedrijven en om overschotten van zonne- en windenergie op piekmomenten op te slaan.
- We werken de gebiedsgerichte aanpak richting een aardgasvrije omgeving als eerste uit voor de projecten in Dukenburg en Hengstdal en onderzoeken kansen in Centrumgebied en omgeving, Hatert, Neerbosch-Oost en gebieden grenzend aan Dukenburg.
- We ondersteunen duurzame initiatieven door een handreiking Ondersteuning initiatieven warmtetransitie op te stellen, ondersteuning van het Steunpunt Energietransitie voor bewonersinitiatieven. Daarnaast verkennen we de opbouw van een lokale (uitvoerings)organisatie voor en door bewoners.
- We hebben een Aanjaagfonds voor bewonersplannen om energie te besparen of duurzame energie te gebruiken.
- We volgen innovatieve ontwikkelingen en voeren een actieve lobby om kansen uit nationale en Europese programma's en netwerken te benutten.
- We participeren in het publieke warmtebedrijf Nijmegen Warmte vanuit onze rol als verbonden partij. Nijmegen Warmte start met de aanleg van warmtenet Dukenburg en doet onderzoek naar uitbreiding met collectieve warmteprojecten in andere stadsdelen, zoals de geplande WKO (warmte- en koudeopslag)-systemen in Winkelsteeg
- Met een stedelijke en wijkgerichte isolatieaanpak in Nijmegen-West breiden we onze inzet uit om eigenaar-bewoners met de relatief goedkope koopwoningen (financieel) te ondersteunen bij het isoleren van hun woning. Indien gewenst met een energiebespaaradvies waar ze zelf mee verder kunnen. Belangrijke groep hierbinnen zijn de eigenaar-bewoners die kampen met of risico hebben op energiearmoede. Daarbij verschuift de aanpak van gedrag en kleine maatregelen steeds meer richting het nemen van grote isolatiemaatregelen aan de woning.
- We blijven inzetten op het verkrijgen van Rijksmiddelen om inwoners in Nijmegen te stimuleren bij het nemen van energie- en warmtebesparende maatregelen.
- We sporen sportclubs, onderwijsinstellingen en andere eigenaren van maatschappelijk vastgoed aan om te verduurzamen en focussen hierbij als eerste op de zorgsector.
- We maken met woningcorporaties meerjarige prestatieafspraken voor 2026 - 2030 over onder meer verduurzaming van het woningbezit, zodat ook huurders het verbruik van gas en elektriciteit kunnen verminderen.
- We ondersteunen schoolbesturen in hun lobby bij het rijk om voldoende middelen te verkrijgen voor een duurzame onderwijshuisvesting.

Doel 22.2: Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven die samen met ondernemers en organisaties is gerealiseerd

Activiteiten

- Wij blijven bedrijven controleren op de verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd binnen 5 jaar. We nemen maatregelen als hieraan niet wordt voldaan.
- We hebben een Aanjaagfonds voor de energietransitie bij bedrijven.
- In de periode 2022-2035 maken we de gemeentelijk kernportefeuille op logische momenten energievriendelijker en aardgasvrij.
- We faciliteren de ontwikkeling van een smart energy hubs op TPN-West en Bijsterhuizen en waar nodig van een warmtenet op TPN-West.
- We doen onderzoek naar smart energy hubs op en netbewuste ontwikkeling van de Grift en Winkelsteeg.
- We ondersteunen het regionale Expertiseteam Energie (REE).

- We blijven bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie. Afhankelijk van de uitvoering van de aanpak voor energiebesparing bij MKB-bedrijven en maatschappelijke instellingen in 2025 zetten we deze aanpak in 2026 voort.
- Belangrijk aandachtspunt is de netcongestie in het aanwezige elektriciteitsnetwerk.

Doel 22.3: Meer opwekken en gebruiken van duurzame energie

Activiteiten

- In het kader van de BENG-eisen voor nieuwbouw komen op daken van nieuwe gebouwen in onze stad zonnepanelen op maat.
- We onderzoeken de mogelijkheden om de resterende potentie van grootschalige opwek van zon op bestaande (bedrijfs)daken te realiseren, rekening houdend met netcongestie.
- We nemen deel aan het project van firma ZES (Zero Emission Services) waarbij duurzaam opgewekte energie opgeslagen wordt in batterijcontainers, die ingezet worden voor het batterij-elektrisch varen in de binnenvaart. BCTN, ENGIE, provincie Gelderland en Oost-NL zijn ook partners in dit project.
- We nemen deel aan het Warmtespoor van de Groene Metropool Regio waarin kennis uitgewisseld wordt en ervaringen gedeeld.

We benutten mogelijkheden voor groene waterstof als deze zich voordoen.

Doel 22.4: Aanpak netcongestie met netbeheerders en medeoverheden

Activiteiten

- De gemeente helpt Liander bij de uitbreiding en verzwarend van de infrastructuur voor elektriciteit binnen de gemeente.
- Samen met Liander en in afstemming met mede-overheden geven we uitvoering aan het gemeentelijk Masterplan Netcongestie 1.0, waaronder het stimuleren van slimme oplossingen om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten.
- We zijn actief betrokken bij bovengemeentelijk prioriteitskeuzes voor investeringen in het energiesysteem de komende jaren - met buurgemeenten, in regioverband en op provinciaal niveau.

Ambitie:

23. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is

Doel 23.1: We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk

Activiteiten

- We starten met de uitvoering van de vernieuwingsgolf in de Rechters- en Kanunnikenbuurt.
- We houden voor de vernieuwingsgolf in Neerbosch Oost en Hatert aanbestedingen.
- We leveren meerdere straten in de Spoorbuurt op.
- We leveren een uitwerkingsstrategie van de nota Kapitaalgoederen op.
- We leveren een startnotitie beheer openbare ruimte op.
- We stellen een beleidsnotitie beheer overlastgevend dieren op waarbij omschrijvingen van algemene acceptatiegrenzen de rode draad vormen. De Integrated Pest Management (IPM) definitie en werkwijze ligt hieraan ten grondslag.

Doel 23.2: Huishoudelijke afvalstromen worden ingezameld

Activiteiten

- We organiseren de gescheiden inzameling van onder meer restafval, gft, plastic+, oud papier, luiers, glas, textiel, kringloopgoederen, grof restafval en grof herbruikbare afvalstromen.
- We exploiteren milieustraten waar onze inwoners hun huishoudelijk afval gescheiden kunnen afgeven.
- We zetten in op een betere afvalscheiding en het tegengaan van verspilling door communicatie, educatie en de inzet van afvalcoaches. Waar nodig zetten wij in op handhaving.
- We beheren de Verordening Reinigingsheffingen en verzorgen de inning van de reinigingsheffing.

- We bieden Nijmeegse huishoudens de mogelijkheid één keer per jaar gratis het grofvuil aan huis op te laten halen door Dar.
- We beheren de Verpact-gelden. Dit is een vergoeding die we ontvangen voor de inzameling van verpakkingsafval.
- In de binnenstad zien we toe op handhaving van het containerverbod.
- We zetten de stadsconciërge centrum in om te communiceren over de afvalinzameling, om ondernemers, inwoners en Dar te verbinden en om vroegtijdig zaken te signaleren en in te grijpen bij excessen.

Doel 23.3: We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

Activiteiten

- We leggen infrastructuur en voorzieningen aan die behoren tot de gemeentelijke watertaken en die volgen uit de meerjareninvesteringsplanning van het PWR
- We reinigen, inspecteren, beoordelen en voeren onderhoud uit en verbeteren hierdoor het functioneren van rioolstelsels of rioolssystemen en dragen bij aan het verbeteren en verduurzamen van het watersysteem.
- Wij beheren onze gegevens (waaronder riool-infrastructuur, beheer, onderhoud en metingen aan het riool en watersysteem) en houden deze actueel
- Wij vertalen relevante ontwikkelingen naar beleid en uitvoering
- We ontvangen meldingen en klachten over het functioneren van voorzieningen voor de gemeentelijke watertaken (Meld- en Herstel App) en deze worden binnen de afgesproken termijn en kwaliteitscriteria afgehandeld.
- We ondersteunen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (DE OMGEVINGSDIENST) bij de behandeling van vergunning, toezicht en handhaving (bijvoorbeeld lozingen).
- We geven voorlichting over een veilig en verantwoord gebruik van de voorzieningen via een waterservicepunt
- We beheren de verordening rioolheffing en verzorgen de inning van de rioolheffing bij woningen en niet woningen.
- Wij werken nauw samen met de waterpartners en onze inwoners
- Wij meten en monitoren het watersysteem zodat wij kunnen beoordelen of het systeem doet wat het moet doen, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Dar NV
- MARN
- ODRN
- Werken op regie
- Samenwerking met de Rijksoverheid (Klimaatdoelstellingen)

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
7.2 Riolering	17,8	18,4	19,8	22,9	26,2	29,5
7.3 Afval	5,5	6,0	6,9	6,9	6,9	6,9
7.4 Milieubeheer	4,4	6,5	2,1	2,0	2,0	2,0
Totaal	28,7	31,8	29,7	32,8	36,0	39,4
Lasten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	18,1	19,1	21,8	22,1	22,3	22,6
7.2 Riolering	13,0	12,9	11,8	14,8	17,7	21,2
7.3 Afval	14,7	14,7	17,5	17,5	17,4	17,4
7.4 Milieubeheer	11,9	25,3	16,4	15,7	17,7	15,4

7.5 Begraafplaatsen	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Totaal	57,8	72,2	67,8	70,3	75,3	76,9
Saldo van lasten en baten	-29,1	-40,4	-38,1	-37,6	-39,3	-37,5

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
9. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd.	10,1	10,8	10,9	10,8
0. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.	12,8	13,3	13,4	13,3
1. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken.	1,3	1,3	1,2	1,2
2. We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren.	5,6	3,9	5,5	3,3
3. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	37,9	40,9	44,1	48,1
Totaal lasten	67,6	70,2	75,1	76,7
Baten				
9. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd.	1,9	1,9	1,9	1,9
0. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.	1,0	0,9	0,9	0,9
1. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken.	0,9	0,9	0,9	0,9
3. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	25,8	28,9	32,2	35,5
Totaal baten	29,7	32,7	36,0	39,3
Totaal per programma	-37,9	-37,4	-39,1	-37,4

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Indexatieverschil VTH-milieu taken (ODRN)	-50	-50	-50	-50
Tekort DVO DAR 2025 e.v.	-1.929	-1.929	-1.929	-1.929
Uitbreiden capaciteit Afval en Reiniging 1 fte incl. trap op trap af	-128	-128	-128	-128
Tekort op onderhoud groen	-1.284	-1.284	-1.284	-1.284
Onderhoud begraafplaatsen	-200	-200	-200	-200
Productgroep spelen benodigd onderhoudsgeld	-200	-200	-200	-200
Klimaatadaptatie		-350	-600	-600
Klimaatadaptatie trap op trap af		-140	-240	-240
Legesopbrengsten milieu	-275	-275	-275	-275
Bodemsanering	0	-350	-350	-350
Tekort door toename inpandige afvalruimtes	-375	-375	-375	-375
Tekort rendabele uren	-1.022	-1.022	-1.022	-1.022
Totaal	-5.463	-6.303	-6.653	-6.653

Toelichting

Indexatieverschil VTH-milieu taken (ODRN) (€ 50.000)

De voorliggende begroting ODRN 2026 gaat uit van een indexering van 4,91%. Dit percentage is hoger dan het (concept) percentage van de gemeente. Dit leidt tot een tekort in de gemeentebegroting.

Tekort DVO Dar (€ 1,9 miljoen)

De DVO Dar is voor een deel opgenomen in het programma Bereikbaarheid en voor een deel in Openbare Ruimte. De afgelopen jaren hebben we voldoende financiële ruimte gehad om invulling te geven aan het brede takenpakket van Dar NV op Afval, Reiniging en IBOR-taken, dat vanuit wet- en regelgeving en beleidskeuzes is opgebouwd. Met de structureel toegenomen marktprijzen en loonkosten, de loon-reparatie bij Dar, de areaalherijking in Nijmegen Noord én de ontwikkelingen op de (Europese) afzetmarkt voor ingezamelde fracties, is er onvoldoende ruimte in de begroting om de wettelijke en beleidsmatig vastgelegde taken uit de DVO uit te voeren.

Uitbreiden capaciteit Afval en Reiniging 1 fte incl. trap op trap af (overhead) (€ 128.000)

We voeren essentiële taken uit op het gebied van opdrachtverlening afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte. De werkzaamheden breiden zich steeds verder uit, toenemende meldingen, politieke vragen en exotische overlastgevendende dieren. Er is extra formatie nodig voor het oplossen van excessen en het structureel inbedden hiervan in de dienstverlening.

Tekort op onderhoud Groen (€ 1,3 miljoen)

De bestekken voor regulier onderhoud van plantsoenen vallen structureel hoger uit door verdere vergroening van de stad Nijmegen. We zien zowel bij inbreidings- als bij uitbreidingslocaties een verdere vergroening. Daarnaast is er een nieuw bestek voor het Stadsdeel Noord afgesloten. Dit bestek valt duurder uit dan het voorgaande jaar.

Toename onderhoudskosten begraafplaatsen (€ 200.000)

Het beheer en de exploitatie van de 3 gemeentelijke begraafplaatsen (Graafseweg, Notenlaantje Lent, Vredehof) is sinds 2000 uitbesteed aan Stichting Begraafplaatsen Nijmegen (SBN). In het verleden was het mogelijk om een begraafplaats kostendekkend te beheren door de inkomsten uit de uitgifte van graven en grafrechten. Door de afname van het aantal begrafenissen en de stijging van kosten is dit niet meer mogelijk.

Productgroep spelen benodigd onderhoudsgeld (€ 200.000)

Het onderhoudsbudget spelen is ontoereikend waardoor versneld afscheid genomen moet worden van speelplekken die technisch op zijn en echt vervangen moeten worden. Met het gevraagde budget kunnen knelpunten opgelost worden door speelplekken op te knappen en/of te vervangen.

Klimaatadaptatie (€ 350.000 - € 600.000)

In de klimaatadaptatiestrategie van 2023 en de daaropvolgende stresstesten is aangegeven dat de stad risico's loopt op schade, welzijn en gezondheid. Een clusterbui, zoals die al viel in Limburg in 2021 of een extreme bui zoals die in Enschede viel in 2024, kan ook Nijmegen treffen. Vooral de droogdalen vanaf de stuwwal leveren een groot waterrisico op in de lager gelegen en vaak versteende wijken. Voor deze opgave zijn investeringen nodig. Hierover is de raad op 7 januari '25 en op 6 mei '25 geïnformeerd. Op verzoek van de gemeenteraad heeft bureau TAUW de opgave doorgerekend op wat er geïnvesteerd moet worden vóór 2035. Deze periode lijkt lang, maar omdat het gaat om zowel grote investeringen (ingrijpende aanpassingen van het watersysteem vragen om de nodige voorbereidings- en uitvoeringstijd), als om langjarig zorgvuldig transformeren (boomaanplant en minder verhardingen) is de periode relatief kort. Transformatie van bestaand stedelijk gebied is een kwestie van een lange adem, anders dan nieuwbouw. Projecten moeten dus in korte tijd gerealiseerd worden (boomaanplant, minder verharding en meer waterberging en -afvoer) om de toegezegde doelstelling waar te kunnen maken: prioritair gebieden in 2035 aangepakt om in 2050 klimaatadaptief te zijn. Het is van belang om het klimaatadaptief maken van de stad nu niet stil te laten vallen, omdat dit vertraging oplevert in de realisatie.

We voegen middelen toe tot en met 2029. Naast de programmamiddelen nemen we voor de investeringen 5 miljoen euro per jaar op voor de periode 2027-2030 (in totaal € 20 miljoen). Hiermee kan fase 1 uit het Tauw-rapport worden gedaan.

Klimaatadaptatie trap-op-trap-af (overhead) (€ 140.000 - € 240.000)

Met de middelen kunnen we de benodigde uitwerkingen en concretisering opstellen als voorbereiding op de fysieke aanpassingen in de openbare ruimte in de jaren 2027 – 2030. Het gaat daarbij om 3,5 fte in 2027: twee technische adviseurs (2 fte), een dataspecialist (0,5 fte), coördinator/omgevingsmanager (1 fte). Met deze versterking kunnen we de bijdrage Omgevingsprogramma Stadsvergroening 2027-2030, Masterplan Prioritaire gebieden, Wijkinventarisaties ondergrond, Wijkplannen en monitoringplan leveren. Daarnaast is versterking per direct nodig, omdat de huidige problemen (grondwateroverlast, droogte, drinkwater) uitvoering van beleid momenteel al in de weg staan. Dit samen vraagt om versterking van de organisatie vanaf 2027. De projectleiding en uitvoering van de fysieke projecten zelf kunnen uit de investeringen worden opgebracht. De formatie in de jaren 2028 en 2029 dient uitgebreid te worden naar 6 fte: uitbreiding met 2 fte programmasturing en coördinatie Stadsvergroening en 0,5 fte plantoetsing.

Legesopbrengsten milieu (€ 275.000)

Bij de invoering van de omgevingswet zijn we ook milieuleges gaan heffen. Er is destijds een inschatting gemaakt van de omvang van deze leges. Nu blijkt dat slechts bij een gering aantal procedures milieuleges in rekening gebracht kunnen worden. Op basis van de realisatie 2024 en prognose 2025 blijkt deze inschatting daarom structureel €275.000 te hoog te zijn.

Bodemsanering (€ 0 - € 350.000)

Vanaf 2006 ontvangt Nijmegen rijksmiddelen voor de uitvoering van haar bodemtaken. Deze waren gekoppeld aan 2 elkaar opvolgende bodemconvenanten die onder andere waren afgesloten met het rijk en van 2009 tot 2020 liepen. Een belangrijk thema hierbij was het uitvoeren van bodemsanering op spoedlocaties. Daarnaast was er in de convenanten ook veel aandacht voor verbreding van het werkveld. Ter uitvoering van de convenanten werd voorzien in een bijbehorende formatieve dekking en middelen om (spoed)saneringen aan te pakken en de verbreding verder vorm te geven. De dekking voor bovenstaande saneringsactiviteiten uit het gemeentefonds zijn vanaf 2024 weggevalen waardoor er een tekort in de begroting ontstaat. Dit hebben we in 2024 kunnen opvangen vanuit de bestemmingsreserve Bodemsanering en dat kunnen we in 2025 en 2026 ook nog doen. In 2027 is de bestemmingsreserve bodemsanering leeg. Om de dienstverlening op hetzelfde niveau te houden is vanaf 2027 extra budget nodig.

Tekort door toename in pandige afvalruimtes (€ 375.000)

Er zijn extra financiële middelen nodig voor de realisatie van in pandige inzameling van afval en voor de plaatsing van pollers om Dar, brandweer en ambulance toegang te geven tot gebouwen in het Waalkwartier.

Tekort rendabele uren (€ 1 miljoen)

Kapitaalsopzichters houden toezicht op projecten die in de openbare ruimte worden uitgevoerd, zodat het project overgenomen kan worden in het beheer van de gemeente. Geruime tijd geleden is er een bezuiniging doorgevoerd waarbij er formatie van de kapitaalsopzichters is bezuinigd. Per abuis zijn toen de baten die de kapitaalsopzichters opleverden, niet uit de begroting gehaald waardoor er een tekort is ontstaan. Deze baten zijn jaarlijks geïndexeerd waardoor het tekort groter werd. Incidenteel was het de laatste jaren mogelijk om deze kosten uit het programma te betalen. Het is niet meer haalbaar om deze kosten uit het programma te blijven betalen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
19. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd	19.1 Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad	Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte Investering tbv aardgasvrij maken
	19.2 Verbeterde water- en groenstructuur en meer biodiversiteit	Vergroening stedelijke gebied

Ambitie	Doel	Investering
20. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren	20.1 Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten	Vervanging speelvoorzieningen Aanplant bomen Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen Beweegvriendelijke omgeving Extra investering binnenstad Vervanging speelvoorzieningen Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren/jeugd in Nijmegen-Noord Opknappen / upgraden huidige skateplekken Groot Onderhoud park Brakkenstein Renovatie park Brakkenstein Groenstruct. Oostz. Mauritsingel
	20.5 Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging	Maatregelen luchtkwaliteit
22. We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren	22.3 Meer opwekken en gebruiken van duurzame energie	LED verlichting Binnenstad Vervanging walstroom Waalkade
23. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	23.1 We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk	Waalhaven, inclusieve brug Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR Woonomgevingsverbeteringen Woonmilieuverbeteringen Aanvulling vernieuwingsgolf
	23.3 We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit	Groot- en vervangingsonderhoud Rioolinvesteringen Waalsprong

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	1.456	-221	1.462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.425
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd			41,7%			56,3%			58,2%	56,4%

Toelichting

- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**
Eind 2024 werden er 64.925 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 63.500 eind 2023.
- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**
In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over openbare ruimte:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60282/kerncijfers>

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

24. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

Doel 24.1: We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

Activiteiten

- *We stimuleren cultureel aanbod voor het onderwijs en ondersteunen instellingen en netwerken die leiden tot meer cultuur op school.*
 - *Brede scholen*

De Brede scholen aanpak is gericht op de ontwikkelkansen van kinderen die dit van huis uit minder als vanzelfsprekend meekrijgen. Cultuureducatie en talentontwikkeling zijn hier een onderdeel van. Het gaat om zowel binnenschoolse als naschoolse activiteiten. Met de aanpak Brede scholen wordt onder andere ingezet op activiteiten om álle kinderen in de wijk te bereiken. Dat doen we samen met partners zoals Lindenberg Cultuurhuis, Bindkracht10, sportbedrijf gemeente Nijmegen en uiteraard de scholen zelf.
 - *Lindenberg Cultuurhuis*
 - Het brede aanbod aan creatieve cursussen en voorstellingen wordt voortgezet. Daarnaast werkt Lindenberg Cultuurhuis met cultuur- en welzijnspartners samen om meer cultuur in de wijken te brengen. Dit vanuit de gedachte dat culturele activiteiten een positieve werking kunnen hebben op het welzijn en de gezondheid van (wijk)bewoners. Dit gebeurt onder andere vanuit nevenvestiging de Aldenhof. Wijkbewoners en partnerorganisaties werken samen aan de uitvoering van welzijns- en culturele activiteiten die aansluiten bij de behoeften van de inwoners.
- *Bibliotheek*

Naast de huidige bibliotheekvoorzieningen, zetten we de Bibliotheek op School voort op de meeste Nijmeegse basisscholen en een aantal middelbare scholen. Ook breiden we deze uit waar mogelijk. Bovendien zetten we extra in op kinderen en jongeren door boetevrij lenen in te voeren. We willen gezinnen en jong volwassenen met weinig financiële draagkracht stimuleren om boeken te lenen. Dit doen we door het gratis bibliotheekabonnement uit te breiden van 18 jaar naar 27 jaar. Daarnaast zetten we in op basisvaardigheden voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn of een taalachterstand hebben. Bijvoorbeeld door inzet van taalcafé's, specifieke taal- en digitale cursussen en de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) in de bibliotheekvestigingen en Wijkatelier Lindenholt.

De wetswijziging van de huidige bibliotheekwet, de Wsob (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen), zal naar verwachting in 2026 ingaan. Gemeente krijgen een plicht om de bibliotheekvoorziening in hun eigen gemeente in stand te houden. In voorbereiding op de wetswijziging werken we het komende jaar verder aan een gemeentelijk meerjarenbeleidsplan voor de bibliotheek in onze stad. Met de extra landelijke middelen die hiervoor beschikbaar zijn, wordt onder andere de verruiming van het gratis abonnement van 18 jaar naar 27 jaar en boetevrij lenen voor alle inwoners ingevoerd.
- *We stimuleren groei en bloei van amateurverenigingen door subsidieregelingen.*
 - *Amateurregeling*

In 2026 voeren we onze amateurregeling weer uit. We ondersteunen Nijmeegse amateurkunstverenigingen met subsidie. Zo kunnen zij de kosten voor hun leden laag houden, jaarlijks uitvoeringen realiseren en werken met een professioneel artistiek leider.
 - *We stimuleren aanbod voor nieuwe publieksgroepen door subsidieregelingen.*
 - *Regeling Urban sport en cultuur*

Samen met het programma Sport stimuleren we urban sport en cultuur omdat we een toenemende behoefte zien. Dit doen we met de regeling Urban sport en cultuur, die we na evaluatie, in 2026 voortzetten.

- *We versterken de nachtcultuur met de stad*

In 2026 werken we verder aan de uitvoering van de Nachtvisie. Dat doen we door in te zetten op het sterker maken van de Nijmeegse nachtcultuur. We voeren voor het tweede jaar een aanjaagfonds uit voor de nachtcultuur. We zetten via de activiteiten van de Cultuur Academy in op de ondersteuning en professionalisering van de nachtcultuur. We blijven de stichting Nachtburgemeester Nijmegen ondersteunen omdat we zien dat ze van bewezen meerwaarde zijn voor de nachtcultuur.

Doel 24.2: We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

Activiteiten

- *We investeren in hoogwaardig cultureel vastgoed.*

In 2026 gaan we met verschillende culturele locaties aan de slag:

- Stadsschouwburg

Na de zomer van 2025 zijn de deuren van de Stadsschouwburg gesloten voor het publiek. In 2026 wordt gewerkt aan de renovatie van het gebouw. Architectenbureau Diederendirix gaat met de verbouwing aan de slag. Eén en ander gebaseerd op het Masterplan Plek in de Stad. Het ontwerpproces bevat een aantal fasen. Het definitief ontwerp is afgerond. De volgende fase is de uitwerking van het technisch ontwerp. Gedurende elke fase wordt het plan steeds gedetailleerder uitgewerkt, wat kan leiden tot bijstelling van de raming. Ook worden gedurende de fases de risico's bijgesteld. Wanneer aanvullend krediet nodig is om de ambities uit het Masterplan 'Plek in de Stad' te kunnen uitvoeren dat zal dit apart aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Naar verwachting is hier in het eerste kwartaal meer duidelijkheid over.

- Lindenberg

De hoofdvestiging van de Lindenberg is 50 jaar oud en moet gemoderniseerd worden. Dit kan door (elders) nieuwbouw te plegen of grootschalig te renoveren. Samen met de Lindenberg brengen we de opgave in beeld en werken we meerdere scenario's uit. We voeren verschillende onderzoeken uit om straks de besluitvorming te ondersteunen. Naar verwachting gebeurt dit vanaf de volgende bestuursperiode.

- Bibliotheek

We werken aan nevenvestigingen van de bibliotheek in Noord en Dukenburg. Zo komen we tot een goede dekking van de bibliotheekvoorzieningen in de stad. Voor Noord (Hof van Holland) verwachten we in het voorjaar van 2026 te kunnen de starten met de bouw. Ook de Lindenberg en jongerenontmoeting krijgen hier een plek. Voor Dukenburg werken we de plannen voor de bibliotheekvestiging uit, passend bij de plannen voor het winkelcentrum.

- Valkhof Museum

Na afronding van de verbouwing in 2025 is het museum de eerste helft van 2026 nog bezig met het herinrichten van de tentoonstellingsruimtes, het museumcafé en de tentoonstellingsruimte op de 1e verdieping. Ook vraagt het terugverhuizen van de collectie, die meer dan 30.000 objecten omvat, veel tijd en inzet. Het verbouwde museum heeft een open karakter. Bij binnenkomst kan iedereen gratis verblijven op de begane grond van het museum om een klein voorproefje te krijgen van de collectie. Medio 2026 zal er een feestelijke opening plaatsvinden waarbij iedereen de vernieuwde collectiepresentatie van verleden tot heden kan bekijken.

- *We geven meerjarige subsidies aan culturele organisaties, die samen zorgen voor een stedelijk aanbod in Nijmegen.*

- Meerjarige Culturele Subsidies

Bij de cultuurvisie Groei. hebben we een subsidiehuus opgesteld dat uitgaat van groei van de activiteiten en van de kwaliteit van het aanbod in de stad. In 2026 is het weer mogelijk om subsidie aan te vragen

voor de Meerjarige Culturele Programma regeling voor het jaar 2027 en verder. Met deze regeling zorgen we ervoor dat er een veelzijdig kwalitatief cultureel aanbod voor de hele stad is. Ook stimuleren we vernieuwing door iedereen de kans te bieden om voor een nieuwe culturele activiteit een aanvraag in te dienen. De regeling is aangepast, omdat we merkten dat het voor sommige disciplines lastig is 50% van de lasten zelf te dragen. We hebben de eigen bijdrage verlaagd naar 40%. Op deze manier is er meer geld beschikbaar om stijgende lasten te dekken en rekening te houden met het principe van fair pay (eerlijke betaling aan makers). Onze adviescommissie Groei. toetst de aanvragen en brengt een advies aan ons uit over het wel of niet verlenen van een meerjarige subsidie.

- *We faciliteren netwerkvorming en dragen bij aan een krachtige en vitale culturele sector.*
Lab-oost jeugdpodiumkunsten
We zijn in 2024 gestart met het versterken van het aanbod van jeugdpodiumkunsten in deze regio. Er is een stevig netwerk in de regio ontstaan met als kernpartners: Theater aan de Rijn, Stadsschouwburg Nijmegen en de Nijmeegse theaterorganisatie De Horde. In 2026 zetten we de lijn van talentontwikkeling voort. We vinden het van belang dat onze jeugd toegang heeft tot een kwalitatief aanbod van podiumkunsten. Ook stimuleren we hiermee het klimaat voor makers in de jeugdpodiumkunsten in Nijmegen en de regio.
- *We stimuleren professionaliteit en vernieuwing in de culturele sector en dragen bij aan de Cultuur Academy.*
We subsidiëren de Cultuur Academy als ondersteuning van het culturele netwerk. Deze organisatie is er voor de cultuurprofessional in Arnhem en Nijmegen en staat voor het collectief versterken van de sector: leren en ontwikkelen als vanzelfsprekend onderdeel van het werk. Onderdeel van onze subsidie aan de Cultuur Academy is de uitvoering van de Cultuurscout, een regeling om jonge talentvolle makers te ondersteunen. De Cultuur Academy gaat zich in 2026 ook richten op ondersteuning van professionals uit de nachtcultuur.
- *We ontwikkelen hoogwaardige kunstwerken in de openbare ruimte.*
Op basis van het uitvoeringsprogramma kunst in de openbare ruimte 2025-2028 werken we aan verschillende nieuwe kunstopdrachten. We willen meer inzetten op spraakmakende kunst, passend bij Nijmegen.
- *We bereiden ons voor op kandidaatstelling Culturele hoofdstad van Europa 2033*
In 2033 zijn Nederland en Italië aan de beurt om een stad voor te dragen voor de titel “Culturele hoofdstad van Europa”. In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de kandidatuur. In 2026 gaan we hier verder mee aan de slag. De raad neemt in Q3 van 2026 een besluit om Nijmegen wel/niet aan te melden voor de vooraanmelding. Om dat voor te bereiden gaat een kwartiermaker tijd in gesprek met inwoners, instellingen en partners om samen ideeën te verzamelen.

Doel 24.3: We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

Activiteiten

- *We faciliteren kunstenaars door middel van atelierruimten en broedplaatsen.*
We voeren ons broedplaatsenbeleid uit. We zetten in op meer passende ruimte voor actieve kunstenaars, we stimuleren culturele broedplaatsen en we nemen vaker broedplaatsen op als een vast element in gebiedsontwikkelingen. Atelierbeheerder SLAK blijft onze preferente partner als atelierbeheerder, maar we bieden ook meer ruimte aan eigen initiatief. Een broedplaatsmakelaar helpt vraag en aanbod te verbinden.
- *We steunen talentontwikkeling door inzet van een cultuurscout.*
Ook in 2026 gaat de Cultuurscout aan de slag met talentvolle makers. Via het Groeispuurfonds kunnen Nijmeegse makers uit alle culturele disciplines geld aanvragen voor een artistiek product met publieksbereik. De Cultuurscout ondersteunt ze daarbij.
- *We stimuleren jong talent met cultuurprijzen.*
In 2026 kennen we de Cultuur Stimuleringsprijs stad Nijmegen toe. Deze prijs wordt tweejaarlijks toegekend aan een veelbelovend kunstenaar, kunstenaarsgroep of culturele organisatie voor een vernieuwende

artistieke of culturele prestatie of een belangrijk product in de disciplines beeldende kunst & vormgeving, literatuur, theater, film, muziek, dans en nieuwe media. De adviescommissie Cultuurprijzen doet een voordracht aan de gemeente Nijmegen.

- *We stimuleren innovatie en vernieuwing in de culturele sector door middel van subsidieregelingen.*
In 2026 voeren we de regeling Eenjarige Culturele Subsidies uit. Met deze regeling stimuleren we aanvragers om de verbindingen te zoeken tussen cultuur en andere domeinen. Met deze deelregeling versterken we de cultuur in Nijmegen door spannende en veelzijdige projecten en eenjarige programma's te ondersteunen. Innovatie is daarbij belangrijk: het gaat niet alleen om bewezen kwaliteit, maar ook om potentiële kwaliteit. Onze adviescommissie Groei. beoordeelt de aanvragen.

Ambitie:

25. We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

Doel 25.1: We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed

Activiteiten

- We beschermen monumenten. Hiervoor gaan we in 2026:
 - Voor 2 groepen uit het beschermingsprogramma de beschermingsprocedure starten.
 - Beginnen met de inventarisatie van Post 65 erfgoed.
 - De beschermingsprocedure voor het wederopbouwcentrum starten.
 - Subsidie geven om begraafplaats Daalseweg, een rijksmonument, te onderhouden en op te knappen.
- We verlenen subsidies voor het op een goede manier verduurzamen van monumenten op basis van de subsidieregeling Duurzame Instandhouding Monumenten.
- We gaan in 2026 door met het uitwerken van oud ongepubliceerd archeologisch onderzoek en brengen de resultaten nauwkeurig in kaart. Hiermee hebben we betere informatie om te kunnen adviseren bij nieuwbouwplannen en infrastructurele projecten. We maken de uitkomsten van de onderzoeken digitaal beschikbaar, onder meer voor verder wetenschappelijk onderzoek en presenteren deze aan het publiek. Voor na 2026 stellen we een nieuw plan op.
- In 2026 werken we verder aan een archeologische verwachtingskaart, waarop alle historische, archeologische en bodemkundige informatie staat. Zo kunnen we ons archeologiebeleid verbeteren en inwoners laten zien welke gebieden in Nijmegen waardevol zijn.
- We zorgen voor een goed geordend en toegankelijk overheidsarchief door:
 - Het duurzaam beheren van analoge en digitale archieven en collecties in een analoge en een digitale archiefbewaarplaats. We richten ons voor wat betreft digitale archieven vooral op particuliere archieven.
 - Het vaststellen van een lijst met hotspots. Elk jaar kiezen we belangrijke lokale maatschappelijke thema's, onze hotspots. Alle informatie van de overheid over deze onderwerpen bewaren we blijvend. Soms vullen we dit aan met delen uit particuliere archieven.

Doel 25.2: We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar

Activiteiten

- We versterken de verhalen van de stad met nieuwe historische bakens, kunstwerken en activiteiten, op basis van Verleden Beleefd en het nog vast te stellen visualisatieplan.
- We halen verhalen op (oral history) uit de periode 1965-1990 en gebruiken dit voor erfgoedbeleid over deze periode.
- We geven het erfgoed educatienetwerk een impuls.
- We voeren het initiatiefvoorstel 'Eerherstel slachtoffers Nijmeegse heksenvervolging' uit.
- We starten met een internationaal project over de invloed van het Byzantijnse rijk op het Europese continent rond 1000 na Christus en de doorwerking daarvan op het Europa van vandaag de dag binnen het project 'Byzantium Alive in Europe'. Hiervoor is een subsidie op de Europese regeling HORIZON aangevraagd en

Nijmegen speelt hierin een belangrijke rol met de Byzantijnse prinses Theophano, waarbij Radboud Universiteit, Valkhof Museum en de gemeente Nijmegen nauw samenwerken met museum Schnütgen in Keulen en Erfgoedcentrum Oudenaarde.

- We besteden in 2026 extra aandacht aan de Open Monumentendag, een evenement dat 40 jaar bestaat en in Nijmegen ook al 40 jaar georganiseerd wordt.
- We onderzoeken of het RAN nog breder kan samenwerken met andere cultuurhistorische partners om het verhaal van Nijmegen te vertellen. Zo participeren we bijvoorbeeld in het BEI-netwerk, organiseren we zaken samen met de culturele partners van het Mariëburgplein en maken we een podcast over diverse onderwerpen uit de Nijmeegse geschiedenis samen met een aantal partners. In 2026 onderzoeken we hoe we onze publieksruimtes beter kunnen gebruiken om belangrijke verhalen te vertellen. We combineren deze verhalen met onze historische bronnen.
- Om het publiek online beter te kunnen bedienen onderzoeken we hoe de digitale transformatie het publieksbereik van het RAN verandert. Burgers en overheden stellen steeds meer vragen digitaal en verwachten ook online antwoord. Via sociale media en andere digitale kanalen kunnen we hen beter bereiken. Daarom ontwikkelen we nieuwe middelen, Digitaliseren op Verzoek', en doen we mee aan innovatieve landelijke projecten, zoals de KVAN Nutsvoorzieningspilot.
- Vrijheid staat wereldwijd onder druk. We onderzoeken hoe we de jongere generaties kunnen meenemen in het verhaal van de vrijheid, in de verhalen van de Tweede Wereldoorlog, maar ook in de verhalen van nu. Indien nodig passen we onze subsidieregeling en beleidskaders daar op aan.
- Voor uitvoering van het Masterplan Romeins Verleden gaan we in 2026:
 - Een nieuwe wandelroute ontwikkelen.
 - Het educatieproject met Nijmeegse scholen voortzetten.
 - Ontwerpen voor ruimtelijke plannen afstemmen op het Romeinse verhaal.
 - De regionale samenwerking met het programmateam Romeinen in Gelderland voortzetten.
 - Verder met de voorbereidingen voor de visualisatie van de Romeinse vindplaatsen op het Kops Plateau. Hiervoor zal een via een uitgebreid participatietraject en een publieksopgraving waar mogelijk een visualisatie en belevingsconcept gerealiseerd worden. De relatie met de natuurwaarden in het gebied en met gebruikers en omwonenden wordt hierin meegenomen.
 - Een Nationaal Kenniscentrum Romeinse Limes (werktitel) oprichten en vestigen in Nijmegen, zodat de verhalen die onderzoek naar de Romeinse tijd genereert, ook daadwerkelijk bij een groot publiek terecht kunnen komen.
 - We werken mee aan de voorbereiding van een Interreg subsidieaanvraag om het Romeinse erfgoed in Nijmegen-West en het Valkhofkwartier beter te kunnen beleven.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Culturele en cultuurhistorische organisaties en instellingen in de stad en regio
- Radboud Universiteit
- Gemeente Arnhem
- de Groene Metropoolregio,
- de provincie Gelderland
- de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Nederlandse Limes Samenwerking,
- Erfgoed Gelderland, Landsdeel Oost
- het welzijns- en het onderwijsveld
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4,5	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9
5.4 Musea	0,8	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
5.5 Cultureel erfgoed	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,4
5.6 Media	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0	5,8
Lasten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	20,8	21,8	23,8	24,5	25,2	24,8
5.4 Musea	7,3	7,8	8,2	8,2	8,2	8,2
5.5 Cultureel erfgoed	3,8	5,4	4,4	5,1	4,8	4,6
5.6 Media	7,1	8,1	8,2	7,7	7,7	8,0
Totaal	39,0	43,2	44,6	45,3	45,8	45,5
Saldo van lasten en baten	-33,1	-37,1	-38,7	-39,4	-39,9	-39,7

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
4. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.	36,3	36,5	37,2	37,1
5. We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te	8,3	8,9	8,7	8,4
Totaal lasten	44,7	45,4	45,9	45,5
Baten				
4. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.	4,5	4,5	4,5	4,5
5. We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te	1,5	1,5	1,5	1,3
Totaal baten	6,0	6,0	6,0	5,8
Totaal per programma	-38,7	-39,4	-39,9	-39,7

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Archeologisch depot	-393	-393	-393	-393
DVO bijdrage archeologisch depot door de provincie	166	166	166	166
Culturele Hoofdstad	-500	-500	-500	0
Eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg	-100	-300	-100	0
Structurele onderhoudssubsidie begraafplaats Daalseweg	0	0	-50	-50
Verhoging subsidie voor bibliotheek Dukenburg	0	0	0	pm
Tekort aan huurinkomsten	-109	-109	-109	-109
Totaal	-936	-1.136	-986	-386

Toelichting

Archeologisch depot (€ 393.000)

Met de bouw van het nieuwe archeologische depot is het gebouw Nieuwe Dukenburgseweg 21 aangepast aan de moderne vereisten voor in bewaarneming van archeologische vondsten en collecties.

Op dit moment worden de actuele kostenramingen verwerkt. De inschatting is dat we voor 2026 en verder

extra financiële middelen nodig zullen hebben. Daarnaast verwachten we een bijdrage van de Provincie.

Culturele Hoofdstad (€ 500.000)

In ons coalitieakkoord staat dat we verkennen of Culturele Hoofdstad in 2033 een mogelijkheid is voor Nijmegen. In het afgelopen jaar heeft de gemeente een verkenning onder mogelijke stakeholders in Nijmegen uitgevoerd. De volgende stap is het voorbereiden van een bidbook. Het ministerie van OCW doet eind 2026 een oproep aan Nederlandse steden om zich kandidaat te stellen voor culturele hoofdstad en een eerste versie van een bidbook in te leveren. Het bidbooktraject loopt van 2026 tot en met 2028. Einde 2028 wordt bekend of Nijmegen Culturele Hoofdstad van Europa in 2033 wordt.

Er zijn extra financiële middelen nodig voor personele kosten (projectorganisatie bidbook) en kosten om tot een bidbook te komen (bijeenkomsten en participatietrajecten, inhuur van experts en onderzoeken, communicatie en marketing en kleine evenementen).

Eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg (€ 100.000 - € 300.000 - € 100.000)

De rijksmonumentale begraafplaats Daalseweg is in zeer slechte staat. De eigenaar is een stichting die onvoldoende inkomsten heeft om deze investering te kunnen dragen. Een gemeentelijke financiële bijdrage is nodig om subsidies bij rijk en provincie te kunnen aanvragen. Voor 2026 is een voorbereidingskrediet van € 100.000 nodig. Uitvoering zal plaats vinden in 2027 en 2028.

Structurele onderhoudssubsidie begraafplaats Daalseweg (€ 50.000)

Nadat de begraafplaats is gerestaureerd, zal een structurele bijdrage aan de onderhoudskosten nodig zijn om niet over 10 jaar weer voor hetzelfde probleem te staan.

Verhoging subsidie bibliotheek Dukenburg (€ 0 - € pm)

Vanaf 2029 verhuist de bibliotheek Dukenburg naar een nieuw gebouw. Om dit nieuwe gebouw te exploiteren verwachten we dat de bibliotheek een aanvullende subsidie nodig heeft omdat de huisvestingslasten (huur) stijgen. De hoogte daarvan kunnen we nu nog niet inschatten. Het betreft een structurele verhoging.

Tekort aan huurinkomsten (€ 109.000)

Door leegstand, bruikleen en een tekort op (indexering) huur bij de Lindenberg, Steenstraat, St. Stevenskerkhof en Kelfkensbos, is een financieel nadeel ontstaan van 109.000 euro.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
25. We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad	25.1 We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed	Cultuurhistorische Panden Upgrading Villa Novastraat 2-6 Archeologisch depot
24. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie	24.1: We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen	Museum Valkhof verbouwing Vervangen trekkenwand Schouwborg Schouwborg Renovatie en GO Aanvullend krediet Schouwborg Investering bibliotheek Dukenburg Voorbereidingskrediet renovatie Lindenberg Museum Valkhof Atelierbeleid Bibliotheek Nijmegen Noord

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gevraagd door raad										
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	562.342	607.238	601.206	667.915	683.776	254.879	184.726	554.787	736.001	770.471
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661	70.044	91.062	70.751	89.180
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.420	3.570	3.540	3.610	3.800	3.870	3.800	4.010	4.240	4.500
Aantal leden bibliotheek	42.435	43.565	44.525	40.436	39.948	39.220	36.758	40.889	42.895	39.023

Toelichting

- **Aantal bezoeken gesubsidieerde podia**

Het gaat om het totaal aantal voorstellingenbezoeken in Stadsschouwburg, De Vereeniging, Doornroosje, LUX, het Lindenberg Theater en Openluchttheater De Goffert. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie.

- **Aantal bezoeken gesubsidieerde musea**

Het gaat om het totaal aantal bezoeken in Museum Het Valkhof en De Bastei. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie. Bij de cijfers vanaf 2022 moet bedacht worden dat Museum Het Valkhof per 1 oktober 2022 voor langere tijd dichtgegaan is vanwege een verbouwing. Eind februari 2023 is de vervangende locatie van het museum op het Keizer Karelplein opengegaan, aanvankelijk met beperkte openingstijden. Deze locatie heeft in 2024 circa 37.000 bezoekers getrokken. De Bastei trok in 2024 ruim 52.000 bezoekers.

- **Aantal leden bibliotheek**

We kunnen het ledenaantal in 2024 niet goed vergelijken met de voorgaande jaren, omdat er een opschoning van de data heeft plaatsgevonden; de niet-actieve leden zijn in 2024 niet meegerekend.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over cultuur en cultureel erfgoed:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60524/kerncijfers>

Sport

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

26. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

Doel 26.1: Goede en bereikbare sport- en beweegvoorzieningen, verspreid over de stad

Activiteiten

- We vervangen het wetra-veld (wedstrijd en trainingsveld) van voetbalvereniging Trekvogels door een kunstgrasveld om de kwaliteit te borgen en de speelcapaciteit te verhogen.
- We voeren een tweetal topaagrenovaties uit bij voetbalvereniging DVOL op sportpark Vossenpels om de kwaliteit van de kunstgrasvelden te behouden.
- We verduurzamen onze gemeentelijke buitensportaccommodaties. Zo onderzoeken we de mogelijkheden om de eerste kleedkamers van het gas af te krijgen. Ook maken we onze sportparken biodivers(er), bijvoorbeeld door het zaaien van wildebloemenmengsels.
- We starten met de realisatie van een nieuwe buitensportaccommodatie in Nijmegen Noord via een aanbesteding en verhuizen korfbalverenigingen Keizer Karel en Noviomagum hier naartoe. Een van de sportvelden wordt hierbij multifunctioneel ingericht.
- We leveren een financiële bijdrage aan de uitbreiding van tennisvelden van LLTV in Nijmegen Noord.
- We starten met de voorbereidingen van de realisatie van de sportzaal aan de Marie Curiestraat (ter vervanging van twee gymzalen).
- We zetten de noodzakelijke vervolgstappen voor de realisatie van het nieuwe sportcentrum in Winkelsteeg (inclusief sporthal en zwembad). Concreet betekent dit, nadat we de Jan Massinkhal hebben gesloopt (in 2025), dat we in 2026 verder gaan met de bouw en realisatie van het nieuwe sportcentrum. Het doel is het nieuwe sportcentrum begin 2028 te openen.
- We zetten voor de gebiedsontwikkeling Winkelsteeg de noodzakelijke vervolgstappen om te komen tot een nieuw sportpark in Winkelsteeg (ter vervanging van sportpark Vossendijk).
- We onderzoeken de toekomst van (sporten op) ijs en het Triavium na 2033 en leggen een startnotitie voor aan de gemeenteraad.
- We realiseren een freerun voorziening op het NYMA-terrein.

Doel 26.2: Effectief en efficiënt gebruik (verhuur) van onze sportaccommodaties, zodat deze zo veel als mogelijk aansluiten bij behoeften en uitdagingen in stad en wijk

Activiteiten

- We starten met een pilot 'open sportpark' op een of meerdere buitensportaccommodaties. Hiermee maken we buitensportaccommodaties toegankelijk voor de buurt (buiten verenigingsuren) en onderzoeken we de mogelijkheden om sport- en beweegfaciliteiten toe te voegen aan het sportpark. Denk hierbij aan een calisthenicstoestel op niet gebruikte ruimte op de buitensportaccommodatie.

Ambitie:

27. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen

Doel 27.1: Een toekomstbestendige sport- en beweegsector, door de versterking van de vitaliteit van onze sport- en beweegaanbieders

Activiteiten

- We blijven sporten stimuleren en activeren. Dit doen we onder andere door het beantwoorden van vragen van sportaanbieders en het bieden van ondersteuning aan verenigingen, waarbij we het bestaand aanbod versterken en nieuw sport- en beweegaanbod ontwikkelen.
- We zetten clubkadercoaching in om specifiek sportverenigingen te ondersteunen met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainersbegeleiding.

- We werken gezamenlijk met de sport- en beweegsector aan de invoering van de basiseisen sociale veiligheid en daarmee aan een veilig sportklimaat. Het streven is dat alle sportverenigingen in 2026 de basiseisen op orde hebben.
- We vergroten het netwerk op het platform Sport Community Nijmegen (een digitaal speelveld van en voor alle sportprofessionals waar vraag en aanbod samenkomen) om kennisdeling te stimuleren.

Doel 27.2: Meer inclusief sporten en bewegen, waarbij een extra focus ligt op specifieke doelgroepen met een sport- of beweegachterstand

Activiteiten

- We blijven sporten en bewegen stimuleren en activeren. Dit doen we onder andere door het beantwoorden van vragen van inwoners, het adviseren over sport en bewegen en verbindingen tot stand te brengen.
- We blijven aankomend jaar zowel stadsbreed als wijkgericht, vanuit de inclusieve gedachte, sport en bewegen laagdrempelig en toegankelijk maken. Om aansluiting te vinden bij de wensen en behoeften in de stad geven we hier uitvoering aan via de verschillende pakketten (basis, wijk en overstijgend) van ondersteuning.
- We organiseren opnieuw de Nimma Sportzomer, waarbij verspreid over de vijf stadsdelen sportevenementen plaatsvinden om de hele stad in beweging te brengen.
- We constateren dat er binnen bepaalde groepen nog steeds hinder wordt ervaren op het gebied van sporten en bewegen. Zoals groepen van bepaalde leeftijd (ouderen), lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociaaleconomische positie waardoor sport- en beweegdeelname achterblijft. We richten ons daarom met (erkende) sport- en beweeginterventies op de inwoners met (de grootste) sport- en/of beweegachterstand.
- We brengen de beweegparticipatie van leerlingen op het voortgezet onderwijs in beeld. Dit deden we al op het primair onderwijs.
- We gaan aan de slag met de resultaten van de pilot 'lhbtq+ inclusie in de sport' (is in 2025 afgerond). Zo blijven we uitstralen dat Nijmegen zowel een sport- als een regenboogstad is.
- We zetten de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport voort, waarbij we doorgaan met de aanpak van Uniek Sporten regio Nijmegen.
- We blijven ons inzetten op het ontwikkelen van talenten. Dat doen we met de aanpak van het Gelders model en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden. We zorgen zo voor een omgeving waarin iedereen zich goed kan ontwikkelen.
- We zorgen dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om de sport- en/of beweegactiviteit te vinden die aansluit bij de interesse. Dit doen we door het sportstimuleringsprogramma Sjors Sportief.
- We blijven bewegen in de openbare ruimte stimuleren, onder andere via de Nationale Buitenspeeldag, Bosspeurtocht en Speeltuinspeurtocht.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Provincie Gelderland
- Gelderse Sportfederatie
- Sport- en beweegaanbieders
- Het onderwijs
- GGD
- BK10
- Gezondheidsmakelaars
- Buurtteams (opvolger sociale wijkteams)
- Kennisinstituten
- Fysiotherapeuten en huisartsen

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	1,5	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
5.2 Sportaccommodaties	8,6	7,7	7,8	7,8	7,7	7,7
Totaal	10,1	8,8	8,8	8,8	8,7	8,7
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	6,1	6,7	7,1	7,1	6,1	6,1
5.2 Sportaccommodaties	19,4	20,4	20,3	20,1	19,6	19,6
Totaal	25,5	27,2	27,3	27,2	25,7	25,7
Saldo van lasten en baten	-15,4	-18,3	-18,6	-18,4	-17,0	-17,0

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
6. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	22,7	22,6	21,1	21,1
7. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen.	4,6	4,6	4,6	4,6
Totaal lasten	27,3	27,2	25,7	25,7
Baten				
6. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	7,8	7,8	7,7	7,7
7. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen.	1,0	1,0	1,0	1,0
Totaal baten	8,8	8,8	8,7	8,7
Totaal per programma	-18,6	-18,4	-17,0	-17,0

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Triavium (indexering te betalen huur)	-90	-90	-90	-90
Totaal	-90	-90	-90	-90

Toelichting

Triavium (indexering te betalen huur) (€ 90.000)

Doordat de huur jaarlijks een andere indexering volgt dan de gemeentelijke indexering is er inmiddels een gat in de begroting ontstaan.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
26. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	26.1 Goede en bereikbare sport- en beweegvoorzieningen, verspreid over de stad	Meerjarige Renovatie Zwembaden Kunstgras Hockeyvelden Bestaande Sportaccommodaties Gymzaal De Stelt Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp) Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld) Clubhuis en kleedkamers korfbalvereniging Keizer Karel Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N Sportpark Vossenpels (kunstgras jeugdveld) Ophogingskrediet Sportzaal Marie Curiestraat Sportzaal Marie Curiestraat Verbeteren akoestiek sportaccommodaties Zwembad Winkelsteeg Sporthal/Locatie Jan Massinkhal Kunstgrasvelden Pilot open/multifunctionele sportparken Vervanging natuurgrasveld sport park Kwakkenberg Toplagen hockeyvelden
	26.2 Effectief en efficiënt gebruik (verhuur) van onze sportaccommodaties, zodat deze zo veel als mogelijk aansluiten bij behoeften en uitdagingen in wijk en stad	Herontwik.Staddijk tbv Oranje Blauw Multifunctionaliteit Sportaccommodaties

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Percentage niet-sporters onder volwassenen		40,1%				41,2%		37,9%		34,9%
Gemiddelde benchmark		44,5%				45,9%		42,5%		37,8%
Gevraagd door raad										
Percentage dat meer keer per week aan sport doet	40%		46%		47%		51%		50%	
Percentage tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt			68%		67%		69%		69%	

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarstaategemeente.nl](https://www.waarstaategemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

Gemiddelde benchmark

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage niet-sporters onder volwassenen**

‘Niet-sporters’ staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten. De bron voor deze cijfers is de vierjaarlijkse landelijke gezondheidsmonitor volwassenen van de GGD’en, het CBS en het RIVM. Vanwege de coronapandemie is er in 2022 een extra meting uitgevoerd.

- **Percentage dat meer keer per week aan sport doet**

De bron voor deze cijfers is onze tweejaarlijkse Burgerpeiling. Toerfietsen en langere afstanden wandelen telt mee als aan sport doen; wandelen naar een winkel en fietsen naar het werk telt niet mee.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over sport:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60283/kerncijfers>

Financiën

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

28. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst

Doel 28.1: Inzicht in en overzicht van te verwachten (meerjarige) inkomsten van algemene middelen

Activiteiten

- *We brengen het financieel effect van de gemeentefondscirculaires in beeld en verwerken deze jaarlijks in de stadsbegroting.*
Jaarlijks brengt het rijk drie gemeentefondscirculaires uit: in mei, september en december. We analyseren deze gemeentefondscirculaires en brengen in beeld wat de financiële gevolgen zijn voor Nijmegen. Vervolgens verwerken we de effecten van het gemeentefonds in onze begroting.
- *We maken een integrale afweging van de inzet van nieuwe gemeentefondsmiddelen (taakmutaties).*
Gemeentefondsmiddelen zijn vrij besteedbaar door de gemeenteraad. Dit geldt voor alle uitkeringen in het gemeentefonds. Uitgangspunt is dat wij als gemeente niet één op één het rijk willen volgen bij de bestemming van de gelden. We willen een eigen afweging maken, die zoveel mogelijk integraal is, die past binnen het gemeentebrede beleid en die zo goed mogelijk aansluit bij de lopende begroting.
- *We oefenen invloed uit op de landelijke herijking van het gemeentefonds.*
Per 1 januari 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen voor het gemeentefonds ingevoerd. Vanaf 2023 was er een ingroeipad van drie jaar. Het nieuwe verdeelmodel wordt door nadere onderzoeken nog niet verder ingevoerd in 2026. We blijven lobbyen voor een verdere invoering van het verdeelmodel vanaf 2027 en verder.
- *We lobbyen over de hoogte van de inkomsten van het gemeentefonds en over het stabiliseren van de schommelingen van het gemeentefonds.*
Het is belangrijk dat wij als gemeenten kunnen beschikken over voldoende middelen voor de taken en verantwoordelijkheden die we hebben. Ook is het essentieel dat er niet te veel schommelingen in onze inkomsten plaatsvinden. Een stabiel gemeentefonds is ook van groot belang. Daarom voeren we als gemeenten samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een actieve lobby richting de rijksoverheid.

Doel 28.2: Een uitlegbaar lokaal heffingenbeleid op het gebied van OZB, reclame- en precariobelasting om aanvullende inkomsten te genereren.

Activiteiten

- We zorgen voor het heffen van OZB woningeigenaren, OZB niet-woningen eigenaren en overige belastingen (reclamebelasting, precariobelasting).
- We herijken periodiek het belastingstelsel.

Doel 28.3: Voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente uit te voeren.

Activiteiten

- We hebben een strategie om tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te lenen. Periodiek stellen we deze strategie bij op basis van de markt en economische omstandigheden.
- We analyseren inkomsten en uitgaven om te bepalen of er voldoende geld op de bank staat om dagelijks te voldoen aan betalingsverplichtingen. We volgen nauwgezet onze inkomende en uitgaande geldstromen. Als instrument gebruiken we daarvoor de liquiditeitsbegroting. Dat is een prognose voor de komende weken en maanden. De eerste weken worden zeer nauwkeurig in beeld gebracht, zodat helder is of en hoeveel er eventueel aan kort geld geleend moet worden.
- We adviseren over en beoordelen aanvragen van leningen om maatschappelijke doelen te ondersteunen.
- We trekken leningen aan met een korte of langere duur, mede op basis van de vastgestelde strategie.

- Voor de financiering van onze investeringen en planexploitaties is geld nodig. Voor zover onze eigen middelen (eigen vermogen en voorzieningen) niet toereikend zijn, trekken we daarvoor leningen aan. De rente die we hierover betalen, brengen we intern en extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen. Extern brengen we rente in rekening als we geld uitleenen.

Doel 28.4: Onze reserves zijn op peil, zodat eventuele risico's kunnen worden opvangen.

Activiteiten

- We beoordelen periodiek de ontwikkeling van de reserves in verhouding tot de risico's.
- We voeren financiële en niet-financiële risicoanalyses uit.
- We voorzien in een overzicht, waarin de stortingen en onttrekkingen van de reserves staan weergegeven.
- We beoordelen het gebruik en de noodzaak voor (bestemming)reserves periodiek.
- We adviseren gevraagd en ongevraagd over fiscale vraagstukken van programma's en verbonden partijen om fiscale heffingen te voorkomen.
- We voeren afspraken uit die we hebben gemaakt met de Belastingdienst. Dit met betrekking tot het vernieuwd horizontaal toezicht (Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht, DHT) op de fiscale activiteiten van de gemeente.
- We richten de Tax Control Framework en fiscale monitoring zodanig in om tijdige, juiste en volledige aangiften in te dienen.

Doel 28.5: Onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is wordt beheerd

Activiteiten

- We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten we hiervoor vervolgacties in.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- BNG

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Baten						
0.10 Mutaties reserves	52,9	34,9	17,1	14,7	14,3	14,0
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
0.5 Treasury	15,9	16,8	18,1	19,1	20,3	20,8
0.61 OZB woningen	58,4	61,7	64,7	66,3	67,3	67,6
0.62 OZB niet-woningen	50,4	52,4	54,9	55,9	56,8	57,7
0.64 Belastingen overig	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen	557,0	571,0	596,5	612,4	613,8	634,3
0.8 Overige baten en lasten	2,9	0,0	0,0	2,7	5,4	8,1
Totaal	738,8	738,0	752,7	772,4	779,2	803,8
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	73,2	18,7	29,3	25,2	18,7	19,1
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
0.5 Treasury	9,9	10,1	12,3	14,6	15,8	17,3
0.61 OZB woningen	3,7	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
0.62 OZB niet-woningen	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
0.64 Belastingen overig	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.8 Overige baten en lasten	1,8	0,0	2,8	25,8	36,6	61,3
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	90,6	34,9	50,4	71,7	77,1	103,6
Saldo van lasten en baten	648,2	703,1	702,3	700,8	702,1	700,2

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten				
8. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst.	50,4	71,7	77,1	103,6
Totaal lasten	50,4	71,7	77,1	103,6
Baten				
8. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst.	752,7	772,4	779,2	803,8
Totaal baten	752,7	772,4	779,2	803,8
Totaal per programma	702,3	700,8	702,1	700,2

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Ontwikkeling algemene middelen:				
Gemeentefonds				
septembercirculaire 2024	6.782	1.351	-1.514	-1.514
decembercirculaire 2024	1.055	1.777	2.510	2.510
meicirculaire 2025	23.704	24.871	6.680	9.632
één jaar opschuiven invoering nieuw verdeelmodel	-2.700	-2.700	-2.700	
Neutraliseren verzwarende taakstellingen jeugdzorg:				
- Eigen bijdrage Jeugdzorg			3.408	3.531
- Sturen op trajectduur Jeugdzorg			890	922
Rente	-1.600	-2.960	-2.060	-3.180
Investerings-kapitaallasten	7.282	7.770	7.513	307
Indexeringen (incl. effect loonindexering)	3.476	3.817	3.843	3.887
BTW toerekening Riool	2.351	2.561	2.887	2.730
Bijstelling belastinginkomsten	-418	-49	53	874
Gemeentefonds - overheveling naar programma's	5.487	2.754	2.550	3.220
Financiën				
Herinvoeren kosteloze betalingsherinnering belastingen	-250	-250	-250	-250
Verrekening met saldireserve	-8.897	-11.225	301	-570
Totaal	36.272	27.717	24.111	22.100

Toelichting

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2024/ decembercirculaire 2024 / meicirculaire 2025

De septembercirculaire en decembercirculaire 2024 en de meicirculaire 2025 leveren een voordeel op voor de begroting. De uitkomsten zijn eerder met uw raad per brief gedeeld.

Eén jaar opschuiven invoering nieuw verdeelmodel

De minister van Binnenlandse Zaken heeft afgelopen winter besloten niet eerder met de verdere invoer van het nieuwe verdeelmodel te starten dan per 2027. Deze verdere doorvoer van het nieuw verdeelmodel is in de huidige Stadsbegroting verwerkt. Hiervoor is vanaf 2027 jaarlijks € 2,7 miljoen ingerekend.

Neutraliseren verzwarende taakstellingen jeugdzorg

In de Voorjaarsnota heeft het rijk de taakstellingen op jeugdzorg verzaagd. Het gaat om twee nieuwe taakstellingen en het toepassen van prijsindexering op de bestaande taakstellingen vanuit de hervormingsagenda. Zowel de VNG als de provinciale toezichthouder hebben hierover een advies gegeven.

Over de nieuwe taakstellingen (invoeren eigen bijdrage en sturen op trajectduur) zijn de adviezen van de VNG en de toezichthouder eensluidend. Deze kunnen neutraal worden opgenomen door hiervoor een stelpost op te nemen. Het argument van de provincie hiervoor is dat deze posten nog onvoldoende zijn uitgewerkt en nog afhankelijk zijn van vast te stellen wetgeving.

Rente

Ten opzichte van vorig jaar verslechtert het financieringsresultaat met -1,6 miljoen euro in 2026, oplopend naar -3,2 miljoen euro in 2029. Dit heeft twee belangrijke oorzaken. De eerste is dat vorig jaar voor de financieringsbehoefte is uitgegaan van een investeringsniveau van 90 miljoen euro per jaar. Dit jaar is de financieringsbehoefte gebaseerd op de bijgestelde investeringsplanning. Verder verslechtert het financieringsresultaat doordat vorig jaar een deel van de rentelasten abusievelijk verkeerd is berekend.

Investerings-kapitaallasten

In de paragraaf investeringen is een doorrekening opgenomen van de kapitaallasten op basis van het opgenomen investeringsplan. Uit de doorrekening van het investeringsplan blijkt dat de benodigde kapitaallasten lager zijn dan opgenomen in de begroting. Voor het jaar 2028 houden we rekening met onderuitputting, omdat we verwachten dat er in de geraamde investeringen voor de jaren 2026 en 2027 nog vertragingen op zullen treden (de kapitaallasten komen in het jaar volgend op een investering ten laste van de begroting). Vanaf 2029 houden we geen rekening met onderuitputting; we verwachten dat op de langere termijn de benodigde kapitaallasten zullen stijgen op grond van de investeringsambities. Dat zal ertoe leiden dat er geen grote verschillen meer zullen zijn tussen het budget voor kapitaallasten en de benodigde kapitaallasten.

Indexeringen (incl. effect CAO-ontwikkeling)

Op voorhand wordt er van uitgegaan dat het aanpassen van de begroting naar het nieuw prijsniveau budgetneutraal is. De verhoging van de lasten in de begroting (dit jaar in totaal met € 26 miljoen), wordt opgevangen door het verhogen van de tarieven en het opzij zetten van een deel van het gemeentefonds. Bij het doorrekenen van de begroting blijkt in de regel een resultaat. Dit jaar gaat het om een bedrag van 3,5 miljoen euro en tot € 3,9 miljoen euro voordelig.

BTW-toerekening Riool

In deze begroting stijgen de (toegerekende) lasten van het taakveld Riolerings en de rioolheffing. Een deel van deze stijging wordt veroorzaakt door de hogere toerekening van BTW aan het rioolstelsel. Deze toerekening leidt tot een voordeel in de begroting.

De hogere toerekening van BTW heeft te maken met de hogere kosten van het Omgevingsprogramma Water en Riolerings en een herijking van de BTW druk. Hierdoor is de toerekening van BTW aan het rioolstelsel gestegen. Dit leidt tot ogenschijnlijk een 'voordeel' in de programmabegroting. Theoretisch wordt dit voordeel teniet gedaan doordat het BTW-Compensatiefonds (BCF) en het gemeentefonds communicerende vaten zijn en een groter beroep op het BCF tot een lagere gemeentefondsuitkering gaat leiden. Maar deze relatie zal in de praktijk niet zo makkelijk te leggen zijn, omdat veel meer factoren en ruim 340 andere gemeenten ook invloed hierop hebben.

Bijstelling belastinginkomsten

Tijdens het doorrekenen van de begroting zijn de belastingopbrengsten bijgesteld. Dit heeft te maken met de verandering van de woningbouwprognose.

Herinvoeren kosteloze betalingsherinnering belastingen (€ 250.000).

Het herinvoeren van de kosteloze betalingsherinnering bij belastingen leidt naar verwachting tot een jaarlijkse structurele opbrengstdaling. Het betreft hier opbrengsten uit aanmaningen en dwangbevelen die we niet meer zullen ontvangen.

Verrekening met saldireserve

In deze stadsbegroting wordt voorgesteld om de voordelige programmaresultaten in 2026, 2027 en 2029 toe te voegen aan de saldireserve. En het negatieve programmaresultaat van 2028 te verrekenen met de saldireserve.

Taakmutaties

Onder [Financiële begroting - Algemene dekkingsmiddelen - Gemeentefonds - Taakmutaties](#) vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investerings per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basiset (BBV)										
Gemeentelijke woonlasten										
meerpersoonshuishoudens in euro's	722	746	740	735	737	777	786	1011	1058	1115
Gemiddelde benchmark	701	708	713	716	745	777	797	965	993	1048
Gemeentelijke woonlasten										
eenpersoonshuishoudens in euro's	669	700	701	719	718	759	767	992	1040	1099
Gemiddelde benchmark	634	641	645	651	679	707	726	882	906	957
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	184	188	194	205	234	252	273	308	361	374
Gemiddelde benchmark	179	181	186	198	218	236	254	281	328	336

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's / Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's**
Het gaat om de gemiddelde woonlasten van eigenaar-bewoners.

Een volledig overzicht van de gemeentelijke woonlasten is te vinden op <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten/>.

Thema duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is een actueel, uitdagend en integraal thema, waarbij de lokale overheid een steeds grotere verantwoordelijkheid krijgt.

Nijmegen is een duurzame stad en pakt uitdagingen met beide handen aan. We streven naar een volledig duurzame energievoorziening. We zetten in op een circulaire stad en zorgen voor een verdergaande afvalscheiding en hergebruik van reststromen. Daarnaast willen we goed in staat zijn de gevolgen van klimaatverandering op te vangen en de biodiversiteit te versterken. Dat doen we door de stad te vergroenen, meer bomen te planten en de waterberging te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is het borgen van een gezonde leefomgeving met een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt om te ontmoeten en spelen, met een gezonde luchtkwaliteit, geluidsniveau en goede bodemkwaliteit. Om deze doelstellingen te bereiken, geven we als duurzame overheid zelf het goede voorbeeld, onder andere bij inkoop en ruimtelijke planvorming. We werken samen met allerlei partners: van bewonersinitiatieven, tot bedrijven, kennisinstellingen en netwerken op verschillende schaalniveaus.

Duurzaamheid is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma's:

- Openbare Ruimte
- Bereikbaarheid
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Economie en Toerisme

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Basisset (BBV)										
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,8%	2,2%	3,8%	4,7%	5,9%	7,6%	9,6%	14,3%		
Gemiddelde benchmark	1,6%	2,3%	3,0%	3,9%	5,1%	7,5%	9,6%	14,3%		
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	104	92	91	88	88	91	81	74	75	
Gemiddelde benchmark	184	178	162	160	157		153	150	149	
Gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	1456	-221	1462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.425
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd			41,7%			56,3%			58,2%	56,4%
Opgesteld vermogen van zonnepanelen woningen [kW per 1.000 woningen]					0,3	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0
Gemiddelde benchmark					0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	1,0
Opgesteld vermogen van zonnepanelen bedrijven [kW per 1.000 bedrijven]					0,7	1,1	1,4	1,9	2,1	
Gemiddelde benchmark					1,3	2,0	2,5	3,1	3,5	
Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart			19%				28%		31%	
Totaal jaarverbruik gas woningen die aangesloten zijn op het gasnet (temperatuur gecorrigeerd) (miljoen m3)	85	85	87	86	84	83	76	76	65	66
Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)	4,8%	5,2%	6,0%	7,1%	7,5%	8,1%	8,7%	9,6%	10,5%	11,4%
Percentage woningen met energielabel B of beter	24%	27%	29%	31%	39%	46%	48%	53%	58%	58%
Gemiddelde benchmark	23%	26%	26%	31%	37%	42%	44%	46%	50%	50%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter		61%	63%	63%	62%	65%	67%	71%	73%	74%
Gemiddelde benchmark		59%	64%	66%	68%	70%	72%	75%	76%	77%

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	70%	73%	72%	72%	72%	73%	74%	74%	73%	73%

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas later ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarschaatsjemeente.nl](https://www.waarschaatsjemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage hernieuwbare elektriciteit**

Het aandeel hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom, windenergie) in het totale stedelijke elektriciteitsverbruik. De ervaring leert dat het lang duurt voordat de cijfers bij deze indicator geactualiseerd worden.

- **Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)**

De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval per inwoner is in Nijmegen het laagst van de benchmarksteden.

- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**

Eind 2024 werden er 64.925 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 63.500 eind 2023.

- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**

In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

- **Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart**

De bron voor deze indicator is onze Burgerpeiling. Vanaf 2021 stellen we de vraag over het ervaren van warmteoverlast in de woning tweejaarlijks in plaats van vierjaarlijks.

- **Percentage woningen met energielabel B of beter**

Dit percentage heeft betrekking op de woningen waarvoor het energielabel bekend is (56.935 in 2024).

- **Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter**

Onder utiliteitsgebouwen verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Dit percentage heeft betrekking op de utiliteitsgebouwen waarvoor het energielabel bekend is (2.080 in 2024).

- **Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)**

Het aantal woningen dat op een warmtenet is aangesloten plus het aantal woningen dat vanwege de energietransitie van het gas afgegaan is gedeeld door het totaal aantal woningen.

- **Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval**

Bij de berekening van dit percentage is de 'nascheiding' van grof restafval en bouw- en sloofafval meegerekend. Als dit niet meegerekend was, zou het percentage iets lager liggen.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over duurzaamheid:

<https://swm2025-nijmegen.pcportal.nl/p60526/kerncijfers>

Thema burgerparticipatie

Inleiding

Met het initiatiefvoorstel 'Programmastructuur 2022 - 2026' heeft uw raad besloten om deze bestuursperiode te sturen op het overstijgende thema Burgerparticipatie. Op dit moment starten we met de participatie voor het participatiebeleid. In het tweede kwartaal van 2026 ontvangt u hiervoor het raadsvoorstel. Na de zomer van 2026 volgt een voorstel voor de participatieverordening. Ondertussen geven we verder uitvoering aan het actieprogramma Samenwerken met de Stad. Dit najaar wordt het eerste Nijmeegse inwonersberaad uitgevoerd. En in het eerste kwartaal van 2026 leveren het nieuwe participatieplatform *OnzeStad* op.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gevraagd door raad										
Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst				890	515	868	1.055	774	645	609

Toelichting

Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst

Er is geen zicht op het aantal gebruikers dat inlogt maar geen ideeën/reacties plaatst (van die groep is alleen het aantal personen dat hun profiel aanpast bekend).

Paragrafen

Investerings

Beleid

Leeswijzer

In deze paragraaf volgt eerst een uiteenzetting over het beleid. Vervolgens lichten we toe wat het totaal aan investeringen betekent voor de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten). Daarna gaan we nader in op de aanpassing van de investeringsplanning en het vervolg. Vervolgens geven we in de paragraaf 'Investeringsplan' een actueel beeld van de planning van alle huidige investeringen. Daarna presenteren we de voorgestelde nieuwe investeringen.

Beleid

Investerings worden gedaan om de stad te veranderen, te verbeteren en te vernieuwen. We maken onderscheid tussen specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor elk jaar uitvoeringsplannen worden vastgesteld. Het betreft verschillende kleinere investeringen, zoals investeringen in gemeentelijke accommodaties, bedrijfsinvesteringen en woonomgevingsverbeteringen. Investerings met eigen dekking krijgen dekking uit een reserve of worden gedekt door jaarlijkse opbrengsten, zoals de rioolheffing.

Investeringsplan

In het Investeringsplan zijn alle lopende investeringskredieten opgenomen. We nemen we ook de investeringen mee die worden uitgevoerd via de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf. Na gereedkomen van deze investeringen, worden zij opgenomen in de activa-administratie van de gemeente. De tussentijdse verantwoording over die investeringen nemen we op in het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG).

Planexploitaties

Binnen planexploitaties worden ook andere investeringen gedaan, bedoeld om het gebied te ontsluiten en bewoonbaar te maken. Na afronding van de planexploitatie heeft de gemeente dan de beschikking over investeringen die betaald zijn binnen de planexploitatie. Dergelijke investeringen worden meegenomen en financieel gedekt in de plannen in het MPG en zijn dus niet meegenomen in het investeringsplan.

Kapitaallasten

Direct na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Uitgangspunt van ons investeringsbeleid is dat het niveau van onze kapitaallasten stabiel blijft. De jaarlijks beschikbaar komende ruimte wordt weer als dekking ingezet voor nieuwe investeringen. Als de ruimte ontoereikend is voor nieuwe investeringen, stellen we voor hoe de ruimte kan worden vergroot.

Effect investeringen op de kapitaallasten

Er is een doorberekening gemaakt van de kapitaallasten van het huidige, bijgestelde investeringsplan en de voorgestelde nieuwe investeringen. Dat geeft het volgende beeld.

Bedragen x € 1 mln.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Budget kapitaallasten	46,61	45,64	51,84	52,81	53,81	54,45	55,08	55,36	55,64	55,91	56,19
Benodigde kapitaallasten											
Huidig investeringsplan	41,33	38,35	43,82	49,51	51,75	52,72	55,49	53,96	51,45	50,85	48,38
Nieuwe investeringen			0,26	0,83	0,96	1,44	1,51	1,61	1,64	1,66	1,69
Verwachte onderuitputting				-5,50							
Totaal benodigde kapitaallasten	41,33	38,35	44,08	44,84	52,71	54,16	57,00	55,57	53,09	52,51	50,07
Verschil	5,28	7,29	7,76	7,97	1,10	0,29	-1,92	-0,21	2,55	3,40	6,12

Voor het jaar 2028 houden we rekening met onderuitputting. Daarmee geven we uitdrukking aan het feit dat realisatierisico's (zie verder) tot vertragingen zullen leiden. Vanaf 2029 houden we geen rekening met onderuitputting, omdat op de langere termijn ruimte moet zijn gereserveerd voor de kapitaallasten van alle investeringsambities.

Het voordelige verschil in de begrotingsperiode 2026 tot en met 2029 voegen we toe aan de algemene middelen. Buiten deze periode ontstaat er tijdelijk een tekort in 2031 en 2032. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat door verdere bijstellingen op de investeringsplannen, in combinatie met de nieuwe werkwijze, deze tekorten zich feitelijk niet voor zullen doen.

Investeringsplanning

We zijn beter gaan plannen en hebben ervoor gekozen om te gaan werken met een 10-jarenplanning. We houden vast aan de ambities, en investeringen met een lagere prioriteit kunnen nu verder in de tijd worden weggezet. Hiermee zijn de kapitaallasten beter verdeeld over de jaren. Dat heeft ertoe geleid dat er de eerstkomende jaren extra middelen vrij kunnen vallen (zie ook de toelichting bij voorgaande tabel).

Ten opzichte van het beeld bij de 1e Voortgangsmonitor 2025 is het meerjarige beeld nu als volgt.

Bedragen x € 1 mln.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Huidige investeringen (*)	139,1	160,1	165,1	108,3	52,3	12,5	5,6	2,7	1,0	0,8	0,8
Nieuwe investeringen	1,1	15,6	12,9	12,4	9,7	6,4	1,8	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal	140,2	175,7	178,0	120,7	62,0	18,8	7,4	3,1	1,4	1,2	1,2
(*) Huidige investeringen 1e VM 2025:	173,1	173,1	165,3	101,3	29,2						

We willen de grip op de investeringsagenda verder verbeteren. We geven hier een aanzet die nog verder moet worden uitgewerkt. We spitsen dit toe op de groep specifieke investeringen, omdat dit de grootste groep investeringen is en het effect op de kapitaallasten het grootst is.

Ten eerste willen we de groep specifieke investeringen opschonen voor zover investeringsprojecten zijn onder te brengen in bulkkredieten. Een deel van deze kredieten heeft een meer beheersmatig karakter. Vanuit het oogpunt van beheersbaarheid kan het helpen hiervoor het instrument bulkkrediet in te zetten. Voor dat bulkkrediet moet jaarlijks een uitvoeringsplan worden opgesteld. Wat in een jaar niet wordt besteed, valt in principe vrij (tenzij er redenen zijn bedragen door te schuiven). Op deze wijze houden we de investeringsagenda overzichtelijker en beter beheersbaar.

Verder willen we voor de groep specifieke investeringen onderscheid maken tussen verschillende fases. We maken dan onderscheid tussen investeringen waarmee nog niet is begonnen (een lijst met voorgenomen investeringen), de voorbereidingsfase en de uitvoeringsfase. Alleen voor de investeringen die in uitvoering zijn, belasten we de begroting met kapitaallasten. Op het moment dat een specifieke investering daadwerkelijk in uitvoering wordt genomen, wordt een meerjarige doorrekening van de kapitaallasten gemaakt die moet passen binnen het

beschikbare budget voor kapitaallasten. Het beschikbare budget voor kapitaallasten is leidend en wordt gebaseerd op de verwachte investeringsuitgaven, en kan jaarlijks bij de begroting worden bijgesteld.

Fase 1: lijst me voorgenomen investeringen

Deze lijst geeft inzicht in alle investeringen die nog niet in voorbereiding of uitvoering zijn. Bij de jaarlijkse begrotingsronde worden nieuwe investeringen hieraan toegevoegd en wordt een reflectie gegeven op de investeringen waarmee nog niet is begonnen. In de lijst kan een prioritering worden aangebracht.

Fase 2: Voorbereiding

Als er voorbereidingen worden getroffen voor het in uitvoering nemen van een investering, wordt daartoe een raads- of collegevoorstel ingediend. Bij de grote projecten besluit de raad hierover (dit is een wijziging van de huidige werkwijze, waarbij het college in de regel besluit over het vrijgeven van kredieten), bij de specifieke investeringen kleiner dan 5 miljoen euro mag het college hierover beslissen (dit zal in de nadere uitwerking specifiek aandacht krijgen).

Voor deze fase wordt een voorbereidingskrediet vrijgegeven en wordt uitgegaan van een indicatief bedrag voor de realisatie. Het is denkbaar dat een investering direct van de lijst met voorgenomen investeringen in uitvoering kan worden genomen. In dat geval verhuist een investering door een raads- of collegebesluit van voorgenomen investeringen naar de uitvoering, en wordt de voorbereidingsfase overgeslagen.

Fase 3: Uitvoering

Als er duidelijkheid is over de daadwerkelijke realisatie van investeringen, kan deze in uitvoering worden genomen. Het benodigde krediet wordt via raads- of collegevoorstel vrijgegeven (zoals dat ook bij het vrijgeven van het voorbereidingskrediet nog vorm moet worden gegeven). In het voorstel wordt ingegaan op de besteding van het krediet, de planning en de kapitaallasten. Dit is het moment waarbij de benodigde kapitaallasten ten laste van het beschikbare budget voor kapitaallasten worden gebracht.

Investeringsplan

Hieronder geven we een overzicht van alle specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking waartoe uw raad eerder heeft besloten. Per krediet is aangegeven wanneer uw raad het eerste besluit heeft genomen over de investering. Verschuivingen ten opzichte van de stand bij de 1e Voortgangsmonitor 2025 zijn vetgedrukt weergegeven.

Realisatie van het investeringsplan is afhankelijk van risico's die een tijdige realisatie van een investering in de weg staan. In de bijlage bij deze paragraaf zijn deze risico's per investering in beeld gebracht. Daarmee wordt inzicht gegeven in de kans dat er vertragingen bij een investering optreden.

Init. raadsbesluit	Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Doel	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
SB 2025	I000025	Vervanging Toezichtcamera's	3.1	25		75									100
		Totaal Veiligheid		25	0	75	0	0	0	0	0	0	0	0	100
ZN 2017	I000073	Voorzieningen evenemententerreinen	7.3	124											124
SB 2025	I000061	Bezoekerwebsite into Nijmegen	7.2	50											50
		Totaal Economie en toerisme		174	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	174
SB 13 - 16	I000006	Skaeve Huse	9.4	391											391
SB 14 - 17	I000009	Jongerencentrum Nijm.Noord	9.1		220										220
SB 15 - 18	I000012	NUNN Renovatie	9.4			100									100
ZN 2017	I000075	Toegankelijkheid wijkaccommodaties	8.1	183											183
SB 2024	I000045	Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	9.1	706											706
SB 2025	I000062	Investeringsimpuls wijkcentra	8.1	150	1.250	1.400	150	1.150	1.200						5.300
		Totaal Welzijn wijkontwikkeling en zorg		1.430	1.470	1.500	150	1.150	1.200	0	0	0	0	0	6.900
SB 14 - 17, 1e VM 2023	I000010	Gymzaal plus Park Neerbosch	13.1	250	1.500	3.750									5.500
SB 19 - 22, 1e VM 2023	I000022	Huisvesting Aloysius	13.1	15.779	2.000										17.779
SB 2022, 1e VM 2023	I000030	Basisschool Hidaya	13.1		500	5.230	5.230								10.960
SB 2023, 1e VM 2023	I000041	OWH Hof van Holland	13.1	2.000	6.500	890									9.390
SB 2024	I000046	Huisvesting Tarcisius	13.1	2.566	-										2.566
SB 2024	I000047	Huisvesting Zuiderveld	13.1	150	500	3.800	3.800								8.250
		Investeringsimpuls met eigen dekking													
SB 2024	I000048	Huisvesting Zuiderveld (rendabel deel)	13.1			975	975								1.950
SB 2025	I000063	Investering Hof van Holland Kinderopvang (rendabel)	13.1	350	1.000	150									1.500
		Totaal Onderwijs		21.095	12.000	14.795	10.005	0	0	0	0	0	0	0	57.895
SB 10 - 13	X000300	Fietstunnels Waalsprong	14.1			3.057									3.057
PN 2012	X000316	Aanleg Dorpensingel	14.2	-812	4.756										3.944
ZN 2016	I000074	Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal	14.2		760										760
ZN 2016	X000001	Station Heyendaal	14.2	2.365											2.365
ZN 2016	I000076	Weurtseweg	14.2	341											341
SB 21 - 24	I000026	Parkeerdek Kelfkensbos	14.1	598	1.720										2.318
SB 21 - 24	I000082	Omvormen 30km wegen binnenstad	14.2		346	350									696
SB 21 - 24	I000083	Fietsprogrammering 2021-2025	14.1	1.390											1.390
SB 2022	I000084	Laadinfra	16.2	141											141
SB 2023	I000086	Meer dan beheer	15.1	86											86
SB 2023. 1e VM 2023	I000043	Transferia	14.1	1.010	1.000	550									2.560
SB 2024	X000512	Fietsenstalling Hezelpoortgarage --> Fietsenparkeergarage Duet	14.1			100	493								593

Init. raadsbesluit	Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Doel	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
SB 2024	I000050	Apparatuur incl camera en intercom	15.1	264											264
SB 2024	I000051	Vervanging parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto	15.1	199											199
SB 2024	I000088	Vervanging VRI's 2024	15.1	280											280
SB 2024	I000052	Vervanging armaturen openbare verlichting	15.1	745	1.500	750									2.995
RV April 2024	I000055	Lopen en toegankelijkheid	14.1	100	300	300									700
RV April 2024	I000056	Fietsinfrastructuur	15.1	380	1.370	1.450	-	4.800							8.000
RV April 2024	I000057	Hoofdinfra (S-wegen)	15.1	300	1.200	175									1.675
RV April 2024	X000608	Binnenstad verblijfsvriendelijk	14.1	200	800										1.000
RV April 2024	I000058	Verkeersveiligheid	14.2	1.283	500										1.783
RV April 2024	I000059	Hubs deelmobiliteit	16.2	500											500
SB 2025	I000064	Vervanging VRI's 2025	14.1	1.700	1.700	1.700	1.700								6.800
		Bulkinvesteringen													
	I000019	Investerings Openbare ruimte	15.1	5.105	5.105	5.105	5.105								20.420
		Investerings met eigen dekking													
SB 19 - 22, 1e VM 2023	I000077	Fietsenstalling Kelfkensbos	14.1	1											1
1e VM 2022	I000085	Uitbreiding parkeerautomaten	15.1	18											18
SB 2024	X000513	Parkeergarage Hezelpoort --> Autoparkeergarage Duet	14.1	1.561		500	250	11.927							14.238
SB 2024	I000053	Parkeergarage Waalkwartier	14.1		6.250										6.250
RB 3 juli 2024	X000405	Parkeergarages Winkelsteeg	14.1	667	8.700	18.910	19.480	11.743							59.500
RB 3 juli 2024	X000406	Apparatuur PG's Winkelsteeg	15.1			300	650	950							1.900
SB 2025	I000065	Parkeergarage Waalfront (eigen dekking)	14.1		2.000	7.200	2.300								11.500
Totaal Bereikbaarheid				18.422	38.007	40.447	29.978	29.420	0	0	0	0	0	0	156.274
SB 15 - 18	X000504	Entree Westzijde Spoorzone --> Westentree Stationsdistrict	17.2	3.797	4.000	4.500	1.371								13.668
SB 15 - 18	I000015	Asbest invent. & sanering	18.1	40											40
SB 25	I000015	Asbest	18.1	400	300	300									1.000
SB 19 - 22	X000501	Spoorzone Oost --> Infra centrumzijde Stationsdistrict	17.2	-1.877	2.324	4.566	4.566	4.565	4.565	4.565	1.665				24.939
ZN 2019	X000605	Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier	17.1				100	300							400
ZN 2019	X000603	Uitvoeren Valkhofkwartier	17.1	1.600	2.388										3.988
SB 21 - 24	X000601	Renovatie rijksmonument Valkhofpark	17.1	1.296	2.305										3.601
SB 21 - 24, Sep 23	X000500	Stationsgebied --> Infra Westzijde Stationsdistrict	17.1	431	2.667	1.459									4.557
SB 2022	X000802	Mercurius Park en Bike	17.1	0	0	1.000	2.500								3.500
SB 2022	X000402	Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg	18.1	20.678	908	12.281	8.317								42.184
SB 2022	X000602	Valkhofkwartier	17.1	509	1.840	920									3.269

Init. raadsbesluit	Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Doel	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
SB 2022	X000811	Cultuurhistorie kwartier	17.1			0	795								795
SB 2022	I000035	Verduurzamen vastgoedportefeuille	18.1	3.800	2.216	1.500	1.500								9.016
SB 2023	X000003	Ontwikkelagenda Dukenburg	18.1	1.100	900										2.000
SB 2023	I000037	Flexibele woonruimte	18.2	1.300	300										1.600
SB 2023	I000087	Waalhalla	17.1	124											124
SB 2023	X000301	Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf	17.1	500	2.000	1.300									3.800
SB 2024	X000604	Een Kelfkensbos van allure	17.2		375	375									750
SB 2024	X000803	Park & Bike NYMA	17.1		1.000	500	1.000								2.500
SB 2024	X000607	Autoluw Tweede Walstraat en van Welderstraat	17.1	550		475	475								1.500
SB 2024	X000515	Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied --> Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsdistrict	18.1	14			1.019								1.033
SB 2024	X000516	Eerste fase warmtenet Stationsgebied --> Eerste fase warmtenet Stationsdistrict	18.1	100	100	100	822	944							2.066
SB 25	I000070	Dukenburg gebiedsaanpak	17.1		3.000	3.000	3.000	3.000							12.000
SB 25	I000071	Griftdijk afslag 38	17.1		1.000	1.000									2.000
SB 25	I000072	Griftdijk herinrichting Bulkinvesteringen	17.1	645	1.935	1.720									4.300
	I000004	Gemeentelijke accommodaties Investerings met eigen dekking	18.1	1.000	1.000	1.000	1.000								4.000
1e VM 2023	I000005	Vastgoed Rendabel	18.1	2.365	1.100	1.100	1.100								5.665
	I000008	Duurzaamheid	18.1	2.291	1.500	1.500	1.500	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	750	750	13.291
	X000750	Nieuwbouw De Hulsen	9.4	2.470											2.470
Totaal Wonen en Stedelijke Ontwikkeling				43.133	33.158	38.596	29.065	9.809	5.565	5.565	2.665	1.000	750	750	170.056
ZN 2019	I000078	Groenstruct. Oostz. Mauritssingel	20.1	158											158
ZN 2019	I000079	Groot Onderhoud park Brakknstein	20.1	1.036											1.036
SB 21 - 24	I000027	Maatregelen luchtkwaliteit	20.5	250	225	335									810
SB 2022	I000031	Aanplant bomen	20.1	3.231	2.000										5.231
SB 21 - 24	X000606	Extra investeringskrediet binnenstad, onderdeel GREX	20.1	1.537	1.500	3.000	6.000	1.358	3.000						16.395
SB 2022	I000032	Beweegvriendelijke omgeving	20.1	908	400	400									1.708
SB 2023	I000036	Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte	19.1	1.500	3.604										5.104
SB 2024	I000089	Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren / jeugd in Nijmegen-Noord	20.1	216											216
SB 2024	I000090	Opknappen / upgrade huidige skateplekken	20.1	397											397

Init. raadsbesluit	Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Doel	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
SB 2024	I000054	Vervanging walstroom Waalkade	22.3	50											50
SB 2024	X000810	Waalhaven, inclusieve brug	23.1		0		1.100								1.100
SB 2023	I000038	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR	23.1	1.000	7.700	13.902	7.700	6.200							36.502
		Bulkinvesteringen													
	I000001	Woonomgevingsverbeteringen	23.1	125	125	125	125								500
SB 25	I000001	Investeringsbudget woonmilieuverbetering	23.1	250	250	250	250								1.000
SB 16-19	I000017	Vervanging speelvoorzieningen	20.1	600	275	250									1.125
		Investeren met eigen dekking													
	I000002	Groot-en vervangingsonderhoud	23.3	11.479	4.852	5.346	5.418								27.095
	I000011	Rioolinvesteringen Waalsprong	23.3	4.274	5.273	2.263	430	391							12.631
Totaal Openbare Ruimte				27.011	26.204	25.871	21.023	7.949	3.000	0	0	0	0	0	111.058
SB 15 - 18	I000014	Cultuurhistorische Panden	25.1		735										735
ZN 2017	X000002	Archeologisch depot	25.1	343											343
SB 19 - 22	I000080	Museum Valkhof	24.1	1.313											1.313
ZN 2019	I000080	Museum Valkhof verbouwing	24.1	4.773											4.773
SB 21 - 24	X000521	Vervangen trekkenwand Schouwborg	24.1	109											109
SB 21 - 24	I000028	Schouwborg Renovatie en GO	24.1	2.490	17.118	17.037	2.500								39.145
Raad 2021	I000095	Museum Valkhof rendabel	24.1	2.800											2.800
SB 2022	I000029	Bibliotheek Nijmegen Noord	24.1		2.756	4.000									6.756
SB 2023, 2e VM 2024	I000040	Realisatie Ateliers	24.1			940	1.000								1.940
SB 2025	I000066	Investering bibliotheek Dukenburg	24.1	100	100										200
SB 2025	I000067	Vorbereidingskrediet renovatie Lindenberg	24.1	100											100
Totaal Cultuur en cultureel erfgoed				12.028	20.709	21.977	3.500	0	0	0	0	0	0	0	58.214
SB 15 - 18	I000013	Meerjarige Renovatie Zwembaden	26.1	375	223										598
SB 15 - 18	I000016	Kunstgras Hockeyvelden	26.1	549	184										733
ZN 2017	I000020	Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp)	26.1						456						456
SB 19 - 22	I000021	Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld)	26.1	999	500	469									1.968
ZN 2019	I000023	Clubhuis en kleedkamers korfbalvereniging Keizer Karel	26.1		900	900									1.800
ZN 2019	I000024	Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum	26.1			324									324
ZN 2019	I000092	Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N	26.1	200											200
SB 2022	I000033	Sportzaal Marie Curiestraat	26.1		200	2.500	3.000	2.800							8.500
SB 2022	I000034	Multifunctionaliteit Sportaccommodaties	26.2	332											332
SB 2023	I000039	Zwembad Winkelsteeg --> Sportcomplex Winkelsteeg	26.1	8.000	23.684	15.550	7.700	200							55.134

Init. raadsbesluit	Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Doel	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
SB 2025	I000068	Sportpark Vossenpels (kunstgras jeugdveld)	26.1	100	300										400
		Bulkinvesteringen													
	I000007	Kunstgrasvelden	26.1	1.713	1.000	500	2.300	1.000	2.233						8.746
		Totaal Sport		12.268	26.991	20.243	13.000	4.000	2.689	0	0	0	0	0	79.191
		Bulkinvesteringen													
	I000003	Bedrijfsinvesteringen	1.3	3.532	1.550	1.550	1.550								8.182
		Totaal Bestuur en Organisatie		3.532	1.550	1.550	1.550	0	0	0	0	0	0	0	8.182
		Totaal		139.118	160.089	165.054	108.271	52.328	12.454	5.565	2.665	1.000	750	750	648.044

Nieuwe Investerings

Nieuwe investeringen

We stellen over de periode 2025 tot en met 2035 in totaal 61,545 miljoen euro aan nieuwe investeringen voor.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Economie en toerisme											
7.3 Voorzien. evenemententerreinen		148									
Onderwijs											
13.1 Huisv. nieuwkomers PO + VO		800	2.700	2.700							
13.1 Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)		3.000									
13.1 HVH; kinderopv. krediet (ED)		325									
13.1 OWH School Hof van Holland		2.125									
13.1 Extra budget Tarcisius		165									
Bereikbaarheid											
14.2 Uitvoering GOW 30 Heijendaal		1.000	500								
14.2 Invoering GOW 30		500	1.000								
14.1 Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsl. binnenstad op 14 loc.		910									
14.1 Vervanging 280 citypal parkeerautomaten (ED)		1.800	1.000								
14.1 Vervanging parkeerautomaten door uitbreiding parkeerzones (ED)	1.100										
14.1 Aanschaf parkeerapp											
parkeergarage Waalkwartier (ED)		300	391								
14.1 Extra autopark. gar. Duet (ED)			100	650	650						
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling											
17.1 Waterelement Kelfkensbos		400									
17.1 Lentse Warande talud/tribune		500									
17.1 Lentse Warande vergroening		300									
17.1 Koers voor de binnenstad		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
17.1 Stationsdistrict act. MPG 2025				1.814							
17.1 Schouwburg buitenruimte		900	1.350	150							
18.1 Winkelsteeg restant krediet				1.384	3.648	958	1.412				
Openbare Ruimte											
20.1 Realis. fac. jong. Nijmegen - N		250									
19.1 Klimaatadaptieve aanpas. OR			5.000	5.000	5.000	5.000					
19.2 Renovatie park Brakkenstein		150	150	320							
Cultuur en cultureel erfgoed											
24.1 Bieb Nijmegen-N extra kred.			325								
24.1 Voorbereidingskr. Lindenberg		100									
Sport											
26.1 Pilot open/multifunct. sportp.		50									
26.1 Vervang. natuurgr. sportpark Kwakkenberg vv Trekvogels)		620									
26.1 Koudenhoek, gestegen grondp.		300									
26.1 Sportpark Vossenpels verlagen		-300									
26.1 Uitbr. tennis LLTV Nijmegen N		100									
26.1 Bulkk. kunstgrasveld verlagen		-100									
26.1 Toplagen hockeyvelden (BULK)		420	420	420	420	420	420	420	420	420	420
Bestuur en Organisatie											
1.6 International cent.Nijmegen c.s.		800									
De omschrijving van iedere investering begint met het doelnummer.											
(ED) = Investerings met eigen dekking,											

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Economie en toerisme											
7.3 Voorzien. evenemententerreinen		148									
Onderwijs											
13.1 Huisv. nieuwkomers PO + VO		800	2.700	2.700							
13.1 Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)		3.000									
13.1 HVH; kinderopv. krediet (ED)		325									
13.1 OWH School Hof van Holland		2.125									
13.1 Extra budget Tarcisius		165									
Bereikbaarheid											
14.2 Uitvoering GOW 30 Heijendaal		1.000	500								
14.2 Invoering GOW 30		500	1.000								
14.1 Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsl. binnenstad op 14 loc.		910									
14.1 Vervanging 280 citypal parkeerautomaten (ED)		1.800	1.000								
14.1 Vervanging parkeerautomaten door uitbreiding parkeerzones (ED)	1.100										
14.1 Aanschaf parkeerapp parkeergarage Waalkwartier (ED)		300	391								
14.1 Extra autopark. gar. Duet (ED)			100	650	650						
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling											
17.1 Waterelement Kelfkensbos		400									
17.1 Lentse Warande talud/tribune		500									
17.1 Lentse Warande vergroening		300									
17.1 Koers voor de binnenstad		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
17.1 Stationsdistrict act. MPG 2025				1.814							
17.1 Schouwburg buitenruimte		900	1.350	150							
18.1 Winkelsteeg restant krediet				1.384	3.648	958	1.412				
Openbare Ruimte											
20.1 Realis. fac. jong. Nijmegen - N		250									
19.1 Klimaatadaptieve aanpas. OR			5.000	5.000	5.000	5.000					
19.2 Renovatie park Brakkenstein		150	150	320							
Cultuur en cultureel erfgoed											
24.1 Bieb Nijmegen-N extra kred.			325								
24.1 Voorbereidingskr. Lindenberg		100									
Sport											
26.1 Pilot open/multifunct. sportp.		50									
26.1 Vervang. natuurgr. sportpark Kwakkenberg vv Trekvogels)		620									
26.1 Koudenhoek, gestegen grondp.		300									
26.1 Sportpark Vossenpels verlagen		-300									
26.1 Uitbr. tennis LLTV Nijmegen N		100									
26.1 Bulkkr. kunstgrasveld verlagen		-100									
26.1 Toplagen hockeyvelden (BULK)		420	420	420	420	420	420	420	420	420	420
Bestuur en Organisatie											
1.6 International cent.Nijmegen c.s. (Bulk) = bulkkrediet		800									

Lokale heffingen

Beleid

Deze paragraaf geeft inzicht in belastingen en heffingen die we heffen (rechten, tarieven of leges). De inwoners en bedrijven in Nijmegen dragen via de lokale belastingen en heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in hun stad. De lokale belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen

Belastingen zijn bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voorbeelden zijn de Onroerende-zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting. De opbrengsten uit deze belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. De gemeenteraad bepaalt zelf waaraan de gemeente dit geld besteedt.

Heffingen worden geheven als de gemeente één van haar bezittingen ter beschikking stelt of als de gemeente een dienst verleent aan een individuele inwoner of bedrijf. Voorbeelden zijn havengelden en leges. De opbrengsten uit deze heffingen worden direct gebruikt om de gemaakte kosten te dekken. De gemeente mag niet meer heffen (maximaal 100%) dan de begrote kosten die gedekt worden met de heffing.

Opbrengst belastingen en heffingen

De totale opbrengst aan belastingen en heffingen bedraagt circa 185,1 miljoen (2025: 171,8 miljoen) euro. Dit bedrag komt overeen met circa 16,6% (2025: 16,2%) van de totale gemeentelijke baten. Het merendeel van de opbrengst wordt gegenereerd door de OZB, Parkeerbelastingen en de Rioolheffing.

In onderstaande tabel ziet u de inkomsten uit de lokale belastingen en heffingen

Bedragen * € 1 mln	Opbrengst 2024 Stadsrekening	Begroot dynamisch 2025	Stadsbegroting 2026
Onroerende zaakbelasting woningen	57,9	61,2	64,4
Onroerende zaakbelasting niet woningen	50,2	52,4	54,9
Parkeergelden	20,1	22,2	26,1
Rioolheffing	16,8	16,6	19,7
Leges bouwvergunningen	6,6	7,8	7,8
Opbrengst restafvalzakken /ondergrondse afvalcontainers	2,6	3,5	3,6
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,8	0,9	0,9
Leges burgerzaken	4,2	2,5	2,6
Toeristenbelasting	0,9	0,9	0,9
Parkeerboetes	1,3	1,2	1,2
Scheepvaartrechten	0,8	0,7	0,7
Precariobelasting	0,6	0,6	0,7
Marktgelden	0,2	0,2	0,2
Reclamebelasting	0,2	0,2	0,2
Eenmalige rioolaansluiting	0,0	0,1	0,1
Overige leges	1,2	1,0	1,1
Totaal	164,4	172,0	185,1

Vaststelling tarieven

Alle verordeningen die betrekking hebben op de gemeentelijke belastingen en heffingen 2026 (met tarieven) worden in december 2025 tegelijkertijd aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Tarievenbeleid algemeen

Alle tarieven zijn volgens het bestaand beleid met de inflatiecorrectie van 3,60% voor 2026 geïndexeerd (2025: 4,57%). Daar waar sprake is van een ander percentage, stijging of daling, lichten we dat later in deze paragraaf per heffing toe. We voldoen aan het wettelijk kader dat heffingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.

Kwijtschelding

Voor de inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het verlenen van kwijtschelding is aan wettelijke regels gebonden. Hoofregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de Rijksoverheid volgen, zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet. Strenger toepassen van deze regels is toegestaan, ruimhartiger toepassen niet. De gemeente Nijmegen volgt het beleid van de Rijksoverheid. De gemeente kan zelf bepalen welke belastingen al dan niet voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding wordt vanaf 1 januari 2023 alleen nog verleend voor de leges voor een gehandicaptenparkeerplaats of -kaart. Voor de overige belastingen en heffingen verlenen we geen kwijtschelding, zoals ook blijkt uit de diverse betreffende belastingverordeningen.

Ontwikkelingen

Reclamebelasting

Op 20 december 2023 heeft de raad, bij het vaststellen van de verordening Reclamebelasting 2024, besloten om de tarieven reclamebelasting jaarlijks met 10% extra te verhogen boven op het jaarlijkse gemeentelijke indexeringspercentage (2026: 3,60%). Dit naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie van het Binnenstadsfonds (collegevoorstel 'Evaluatie Binnenstadsfonds' van 11 juli 2023 en raadsinformatiebrief 'Evaluatie en continuering Binnenstadsfonds' van 1 november 2023). In deze Stadsbegroting is deze totale verhoging van de tarieven reclamebelasting met 13,60% verwerkt.

Invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Op 1 januari 2024 is zowel de Omgevingswet (Ow) als de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Waar de Ow volledig en direct van kracht is geworden, is - voor wat betreft de Wkb - ervoor gekozen om deze wet gefaseerd in te voeren. Fase 1 is gelijktijdig ingegaan met de invoering van de Omgevingswet. Deze fase geldt voor een externe bouwtechnische toets voor alleen nieuwbouw in de laagste risicoklasse (gevolgklasse 1): bijvoorbeeld grondgebonden woningen en kleinere bedrijfspanden. Fase 2 zou de wet uitbreiden naar complexere bouwwerken (gevolgklasse 2+3) en ook verbouwingen/restauraties omvatten, waaronder mogelijk monumenten. In december 2024 bepaalde het Rijk dat verbouwactiviteiten voorlopig niet onder de Wkb vallen, omdat de extra kosten en administratieve lasten niet opwegen tegen de kwaliteitswinst voor kleinere bouwwerken. De complexere bouwwerken volgen pas na een evaluatie in 2027.

Net als in 2024 en 2025 blijft het dan ook voor het jaar 2026 lastig inschatten wat de financiële gevolgen zijn van deze uitgestelde invoering van de Wkb. We blijven dicht bij de huidige werkwijze en blijven de effecten monitoren. Dit betekent dat we de evaluatie van de Wkb, zoals toegezegd bij de vaststelling van de Legesverordening 2024 nog niet kunnen uitvoeren. Momenteel zijn we in het kader van beleidsmatige actualisatie van hoofdstuk 2 van de legesverordening scenario's aan het benoemen en uitwerken die wij de raad in de loop van 2026 separaat willen voorleggen.

Ten behoeve van de berekening van de kostendekkendheid hebben wij zo zorgvuldig als mogelijk de verwachte kosten en baten in beeld gebracht. Voor de raming van de lasten hebben we gebruik gemaakt van de meest recente inzichten ten aanzien van het aantal vergunningaanvragen in combinatie met normtijden afkomstig uit een benchmark. Voor het uurtarief hebben we een gemiddeld uurtarief gebruikt van € 79,75 (direct) verhoogd met € 49,45 (62% overhead). Voor de raming van de baten hebben wij voor de grotere bouwvergunningen het boekwerk 'Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2025', zoals vastgesteld door de raad op 16 april 2025, als belangrijk instrument genomen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een belangrijk instrument om de uitgaven voor de gemeentelijke watertaken te bekostigen. De rioolheffing wordt gebruikt voor het beheer en onderhoud van:

- Het opvangen en transporteren van afvalwater.
- Het verwerken van overtollig hemelwater (inclusief extreme buien/klimaatadaptatie).
- Het verwerken van structureel grondwateroverlast in de openbare ruimte.

De verantwoording en onderbouwing van de rioolheffing wordt weergegeven in het Omgevingsprogramma Water en Riolering (PWR). Hierin staat wat we gaan doen, hoe wij het gaan doen en welke middelen en personeel hiervoor nodig zijn. Alle activiteiten worden meerjarig geraamd en weergegeven in een meerjarenplanning. De meerjarenplanning is de basis voor het onderbouwen en berekenen van een rioolheffing. Het vaststellen van een PWR is de bevoegdheid van het college. Het college houdt hierbij rekening met eventuele bezwaren van belanghebbenden en wensen en bedenkingen van de raad. Het collegebesluit over definitieve PWR is beoogd op 9 december. Het nieuwe PWR heeft echter ook financiële gevolgen. Vooruitlopend op het te nemen collegebesluit stellen we voor de beoogde lasten en baten in de primaire begroting te verwerken. De totale lasten betreffen 19,8 miljoen euro en hier staat eenzelfde bedrag aan baten tegenover, waarmee 100% kostendekkendheid wordt bereikt. De baten en het grootste deel (11,8 miljoen euro) van de lasten zijn opgenomen in taakveld 7.2 Riolering van het programma Openbare ruimte. Daarnaast mag nog voor circa 8 miljoen euro aan lasten worden meegerekend, die op een andere plek in de begroting worden verantwoord. Dit betreft voornamelijk Straatvegen in programma Bereikbaarheid, Overhead in programma Bestuur en Organisatie en BTW-lasten in programma Financien.

Voorafgaand aan het opstellen van het PWR heeft de raad het raadsvoorstel 'Financiering en toerekening gemeentelijke watertaken' met bijbehorende 'Nota financiering gemeentelijke watertaken Nijmegen' vastgesteld op 18 december 2024. Dit voorstel gaat over de financieringsmethode als kader voor de berekening van de rioolheffing. Het gaat hierbij om de financieringsmethode 'direct investeren met spaarvoorziening'.

Gedurende de planperiode van het PWR zal de rioolheffing geleidelijk stijgen. Er zijn verschillende oorzaken die ervoor zorgen dat de rioolheffing stijgt, zijnde: de indexering (prijspeil 2026) en de gestelde doelen op het gebied van klimaatadaptatie. In onderstaand tabel is een voorbeeld aangegeven (laatste kolom) hoe de rioolheffing verloopt voor iemand met een woning van een gemiddelde WOZ-waarde van € 450.000. In 2026 betaalt deze eigenaar € 36 meer dan in 2025 (exclusief inflatiecorrectie). Ook de jaren erna is de stijging rond de € 36 per jaar (cumulatief). Om de stijging relatief beperkt te houden, zetten we de komende jaren de huidige voorziening in. De voorziening neemt af van € 12,3 miljoen begin 2026 tot € 1,9 miljoen eind 2029.

Jaar	Prognose rioolheffing (prijspeil 2026)	Stijging absoluut	Stijging %	Rioolheffing WOZ € 450.000
2025	0,0444%			€ 200
2026	0,0524%	0,008%	18,0%	€ 236
2027	0,0604%	0,008%	15,3%	€ 272
2028	0,0684%	0,008%	13,2%	€ 308
2029	0,0764%	0,008%	11,7%	€ 344

Belastingopbrengsten

OZB

Op grond van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) bepalen we jaarlijks de marktwaarde van de onroerende zaken in Nijmegen. Vervolgens delen we deze mee aan de belanghebbenden.

OZB bestaat uit twee afzonderlijke belastingen:

- Een belasting voor de eigenaren van niet-woningen.
- Een belasting voor de eigenaren van woningen.

Berekening

De tarieven van de OZB worden berekend op basis van de begrote opbrengst. Deze opbrengst wordt bepaald op basis van de bestaande WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen, de verwachte nieuwbouw en de bijstelling voor prijsstijging.

Voor de tariefberekening verwerken we de marktwaardestijging of marktwaardedaling van de stad budgetneutraal in de tarieven. Bij het schrijven van deze paragraaf zijn onze woningen en niet-woningen nog niet geheel getaxeerd. Voor 1 december van dit jaar moet 90% van de objecten getaxeerd zijn. Op basis daarvan stelt de gemeenteraad de tarieven vast. Afhankelijk van de begrote opbrengst en een eventuele waardestijging of waardedaling verlagen of verhogen we de tarieven. De totale OZB-opbrengst voor de gemeente neemt dus alleen toe als het aantal objecten waarvoor betaald wordt toeneemt.

Tarieven

De tarieven voor de OZB berekenen we in het najaar, zodat we kunnen uitgaan van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december wordt de verordening OZB (samen met de overige belastingverordeningen en de legesverordening) inclusief tarieven aangeboden aan de gemeenteraad.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hier is sprake van een wettelijke verplichting. In het coalitieakkoord 2018-2022 'Samen vooruit' is afgesproken om het vaste deel van de afvalstoffenheffing onder te brengen bij de OZB. Daarnaast kennen we een variabele afvalstoffenheffing. De inkomsten hieruit komen hoofdzakelijk voort uit het aanbieden van restafval via de groene en de rode restafvalzakken of via de ondergrondse restafvalcontainers. Op deze manier wordt het principe 'de vervuiler betaalt' gerealiseerd. Daarnaast zijn er variabele inkomsten uit het gebruik van plastic+-zakken voor het aanbieden van plastic+.

In onderstaande tabel zijn de inkomsten van de restafvalzakken, de ondergrondse restafvalcontainers, de plastic+-zakken en uit het vast tarief reinigingsrechten opgenomen:

Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2025	Stadsbegroting 2026
Opbrengst restafvalzakken / ondergrondse afvalcontainers	3,5	3,6
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,9	0,9
Totaal	4,4	4,5

Rioolheffing

De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Aangezien bij het schrijven van deze paragraaf onze woningen en niet-woningen nog niet geheel zijn getaxeerd, berekenen we de tarieven in het najaar. Zo gaan we uit van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december worden alle belastingverordeningen en de legesverordening (met tarieven) aangeboden aan de gemeenteraad.

Uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kostentoerekening van de rioolheffingen:

- Het tarief is afhankelijk van WOZ-waarde van het aangesloten pand.
- Het tarief is 100 % kostendekkend.

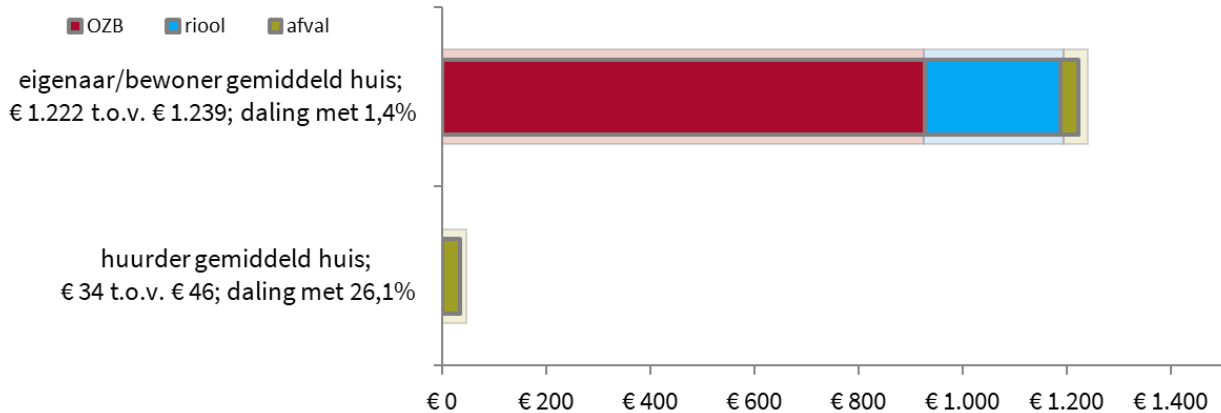
Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2025	Stadsbegroting 2026
Rioolheffing	16,6	19,7
Totaal	16,6	19,6

Ontwikkeling lastendruk

In onderstaande figuren is zichtbaar wat de verwachte effecten van de geschetste woonlastenontwikkelingen zijn op de lastendruk, vanuit het perspectief van inwoners en bedrijven. Dit is op basis van de huidige inzichten. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. De definitieve OZB-tarieven zijn bij de behandeling van de belastingverordeningen bekend.

Voor de woningen geldt dat we evenals voorgaande jaren willen blijven aansluiten op de berekeningssystematiek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). COELO heeft de berekeningssystematiek van de woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een gemiddeld huis gewijzigd. Sinds 2022 gaat COELO in de berekening uit van de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen in plaats van de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen. In voorgaande jaren was niet bekend wat de gemiddelde WOZ-waarde van alleen de koopwoningen was. Sinds 2022 publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de woningwaarden ook uitgesplitst. In onderstaande figuur met betrekking tot woningen is voorafgaande verwerkt.

Woningen 2026 ten opzichte van 2025

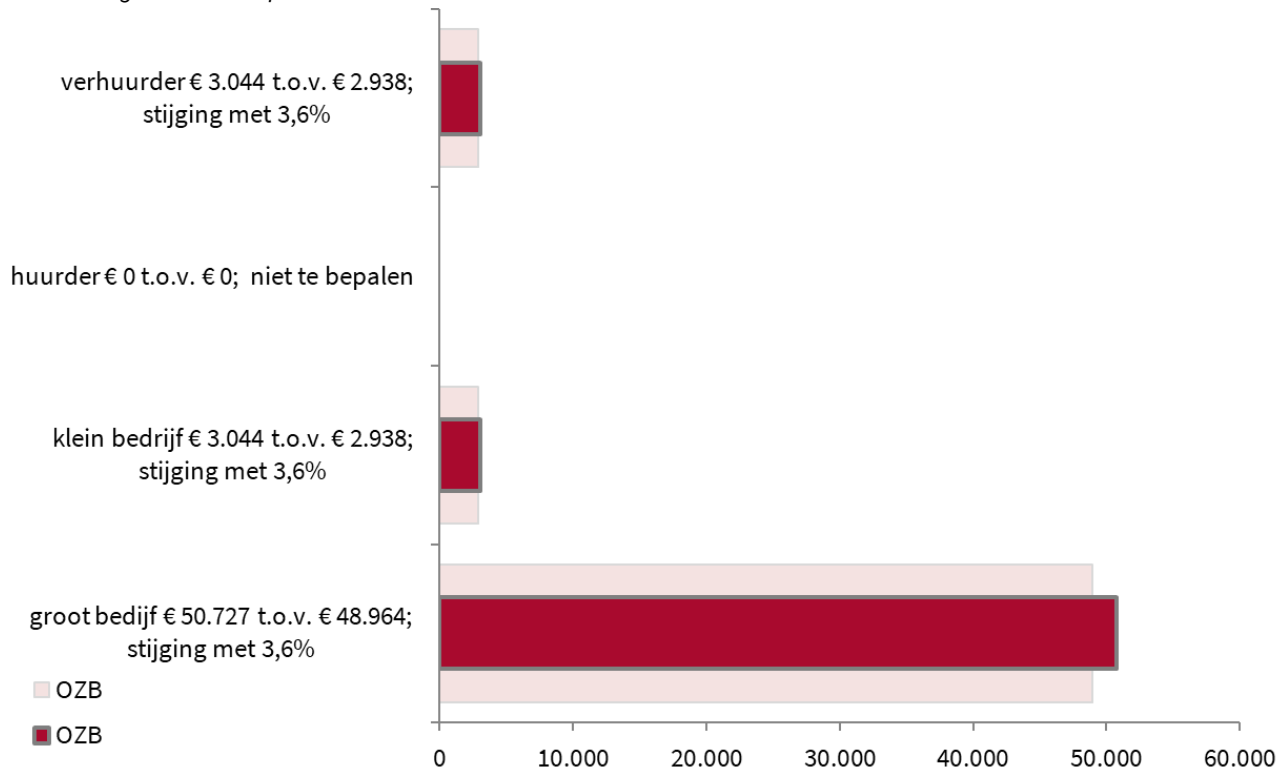

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de geraamde woonlasten 2026 (€ 1.222) voor de eigenaar/bewoner naar verwachting lager uitvallen ten opzichte van de geraamde woonlasten 2025 (€ 1.239). De oorzaak hiervan is tweeledig.

- We willen blijven aansluiten op de berekeningssystematiek van COELO. Voor de berekening van de geraamde woonlasten 2026 (rekening houdend met de inflatiecorrectie van 3,60%) zijn we daarom uitgegaan van de laatst gepubliceerde verwachte woonlasten van COELO 2025 (Nijmegen: € 1.149) in plaats van de geraamde woonlasten 2025 (€ 1.239). COELO heeft in deze cijfers gerekend (april 2025) met de laatst bekende verwachte gemiddelde WOZ-waarde 2025 van een koopwoning zoals deze door het CBS is gepubliceerd. Deze gemiddelde WOZ-waarde 2025 valt lager uit dan waarmee bij het opstellen van de begroting 2025 (juli 2024) rekening is gehouden. Achteraf gezien zijn de geraamde woonlasten 2025 te hoog ingeschat. Door uit te gaan van de laatste COELO cijfers vallen de geraamde woonlasten 2026 lager uit dan de geraamde woonlasten 2025.
- Zoals aangegeven in het collegevoorstel 'Vaststellen en vrijgeven voor ter inzagelegging ontwerp Programma Water en Riolering (PWR) 2026-2029' vastgesteld op 24 juni 2025, stijgen de totale rioollasten met ingang van 2026 met 18% ten opzichte van 2025. De totale geraamde rioollasten bedragen voor 2026 € 19.698.666 (2025 € 16.623.907). Deze lasten worden voor 100% kostendekkend doorbelast via het tarief rioolheffing. Op basis van de gemiddelde lasten rioolheffing volgens COELO 2025 (€ 221) zijn de gemiddelde lasten rioolheffing 2026 op € 262 (+ 18%) geraamd als onderdeel van de totale woonlasten 2026 (€ 1.222).

De uiteindelijke definitieve tarieven 2026 bepalen we in december 2025, zoals ook is afgesproken met de raad.

Niet-woningen 2026 ten opzichte van 2025

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de lasten voor de bedrijven naar verwachting stijgen. De stijging staat gemiddeld gelijk aan de indexering, zoals vastgesteld in de stadsbegroting 2026-2029. De uiteindelijke lasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Toelichting per belastingsoort

Parkeren

Voor elk nieuw begrotingsjaar wordt de stadsbegroting op de lasten en baten volgens de gemeentelijke richtlijnen geïndexeerd. Voor parkeren betekent dit dat de parkeertarieven gaan stijgen. De prijsindexering volgens de gemeentelijke richtlijnen ad 3,60 % op de parkeeropbrengsten voor 2026 is € 792.000,-.

Om deze correctie in de parkeerbegroting te kunnen realiseren stellen wij voor om voor 2026 de kortparkeertarieven op straat (binnen en buiten centrum) en de dagkaarttarieven voor garages en parkeerterreinen te verhogen. Ook stellen wij voor een kortparkeertarief op parkeerterrein Wedren in te voeren. Met de voorgestelde methodiek realiseren wij dat de kortparkeertarieven in het centrum in absolute zin met een gelijkmatige stijging van € 0,10 worden verhoogd, buiten het centrum met € 0,10 en de dagkaarttarieven met € 4,00. Daarnaast wordt een kortparkeertarief van € 2,60 op parkeerterrein Wedren voorgesteld (dit tarief is gelijk aan de kortparkeertarieven op parkeerterreinen Vierdaagseplein en Oude Stad).

De tariefwijzigingen voor garages en afgesloten parkeerterreinen zijn incl. btw. De wijzigingen voor het straatparkeertarief worden vastgesteld in de Verordening parkeerbelastingen 2026 (raadsbesluit). De wijzigingen voor privaatrechtelijke parkeertarieven in parkeergarages en op afgesloten parkeerterreinen in het besluit Tarieven parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen 2026 (collegebesluit). Voor onderstaande voorstellen gaan we uit van gelijkblijvende parkeertransacties.

Wij stellen daarom voor:

Straatparkeren (publiekrechtelijk)

- De kortparkeertarieven in het centrum te verhogen van € 3,90 naar € 4,00. Dit betekent een stijging van € 0,10.
- De kortparkeertarieven in het gebied buiten het centrum te verhogen van € 2,80 naar € 2,90. Dit betekent een stijging van € 0,10.
- Een kortparkeertarief van € 2,60 in te voeren op parkeerterrein Wedren.
- Het 24-uurs dagtarief voor de niet afgesloten parkeerterreinen Wedren, Vierdaagseplein en Oude Stad te verhogen van € 11,00 naar € 15,00. Dit betekent een stijging van € 4,00.
- Het tarief voor de meerdagenkaart te indexeren met 3,60% (omdat de uurtarieven ook stijgen).
- Het tarief voor de naheffingsaanslag te verhogen van € 78,80 naar € 82,00 (het wettelijke maximum tarief voor 2026). Dit betekent een stijging van € 3,20.

Parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen (privaatrechtelijk)

- Het dagkaarttarief in de parkeergarages in het centrum met € 1,00 te verhogen van € 16,00 naar € 17,00 (incl. btw).

Bij het opstellen van bovenstaand voorstel is rekening gehouden met een aantal randvoorwaarden vanuit eerdere politieke afspraken die gevoelig liggen. Dit zijn:

- Het avondparkeertarief in parkeergarages handhaven op € 0,50 per uur.
- Terreinen die we voor derden exploiteren zijn niet meegenomen in de tariefsverhoging, omdat daar separate overeenkomsten onder liggen.
- Voor het P+R-terrein wordt voorgesteld om de tarieven niet te verhogen, omdat we het gebruik hiervan zoveel mogelijk willen stimuleren (met uitzondering van evenementen). Een tariefsverhoging zal financieel slechts voor 50% ten gunste komen van de gemeente Nijmegen. De overige 50% gaan volgens de overeenkomst naar de vervoerder.
- We stellen voor om de tarieven voor parkeervergunningen en –abonnementen te handhaven. Deze tarieven worden in 2026 nader bezien als onderdeel van een integraal tarievenplan ten behoeve van de mobiliteitstransitie.
- Het bezoekersvergunningentarief ad € 0,25 blijft gelijk.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven bij personen die geen inwoners zijn van de gemeente Nijmegen en die binnen de gemeente verblijven in een hotel, pension, B&B, Airbnb of bijvoorbeeld een vakantiehuisje. Nijmegen kent een tweetal tarieven: voor campings en voor hotels/pensions/B&B/Airbnb.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven bij degene die voorwerpen of materialen stelt op de openbare gemeenteground (containers, terrassen, borden). Precariobelasting is een ongebonden belasting, zodat de gemeente de volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven.

Reclamebelasting

Om de binnenstad nog aantrekkelijker te maken, heeft het Huis van de Binnenstad (HvdB) met ingang van 2019 een binnenstadfonds ingevoerd. Met dit fonds kunnen de binnenstadondernemers zelf initiatieven bekostigen die goed zijn voor de binnenstadeconomie, en daarmee de binnenstad vermarkten, promoten en de werkgelegenheid aanjagen.

Naast een bijdrage vanuit het Ondernemersfonds kan het HvdB voor realisatie van deze doelstellingen niet langer afhankelijk zijn van vrijblijvende bijdragen van individuele ondernemers. Het fenomeen free riders draagt eraan bij dat velen de lusten ervaren van hetgeen enkelen bijdragen. Daarom heeft het HvdB de gemeente gevraagd om een reclamebelasting te heffen. Hiermee dragen alle binnenstadondernemers bij. Als basis wordt de WOZ-waarde van

de binnenstadspanden aangehouden. De gemeente wordt gezien als fondsbeheerder. De gemeente zorgt voor de inning van de belasting en stelt de middelen, onder aftrek van de kosten die zijn gemoeid met de heffing en de invordering (perceptiekosten), ter beschikking aan HvdB. Dit gebeurt overigens op basis van een subsidieaanvraag door het HvdB met daarin een uitvoeringsagenda voor het betreffende jaar.

Leges en rechten

De leges en tarieven van de diverse rechten worden in rekening gebracht voor de taken en diensten die de gemeente verricht. Gemeentelijke producten en diensten mogen kostendekkend zijn. De baten mogen de lasten echter niet overstijgen. Ieder tarief wordt getoetst aan de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening Leges en Tarieven, die is gebaseerd op de landelijke handreiking.

Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld de leges reisdocumenten. Op dit moment is nog niet bekend of deze legestarieven met meer dan de indexatie stijgen. Hierop komen we bij het vaststellen van de legesverordening terug.

Kostenonderbouwing

Legesverordening

Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	285.965	142.171	283.643	66,25%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	708.165	171.643	850.126	96,63%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	678.089	256.694	748.919	80,12%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	243.678	148.270	276.621	70,58%
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken	0	0	0	0,00%
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie	0	0	0	0,00%
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	328.215	67.158	392.963	99,39%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief	56.713	34.849	8.593	9,38%
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten	450.949	247.345	696.281	99,71%
Paragraaf 1.10 - Diversen	22.287	13.819	18.949	52,48%
Totaal hoofdstuk 1	2.774.064	1.081.949	3.276.095	84,96%

Hoofdstuk 2 - Omgevingswet	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen	0	0	0	0,0%
Paragraaf 2.2 - Vooroverleg	229.680	142.416	40.628	10,92%
Paragraaf 2.3 - Activiteiten mbt bouwwerken	2.462.171	1.526.699	6.211.582	155,72%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten mbt cultureel erfgoed en werelderfgoed	103.930	64.442	15.861	9,42%
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten	247.121	119	2.193	0,89%
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten	0	0	0	0,0%
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten	53.400	33.111	67.899	78,49%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten	1.164.669	722.167	962.054	50,99%
Paragraaf 2.9 - Maatwerk bij bouwact	2.871	1.780	1.395	29,99%
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid	0	0	0	0,0%
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven	956	594	1.136	73,29%
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten	483.574	222.050	496.687	70,39%
Paragraaf 2.13 - Vermindering	1.340	831	0	0,0%
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf	58.376	36.196	0	0,0%
Totaal hoofdstuk 2	4.808.088	2.750.405	7.799.435	103,19%

Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Paragraaf 3.1 - Horeca	206.544	128.081	217.276	64,93%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven	463	287	567	75,50%
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet	1.634	1.013	159	6,01%
Paragraaf 3.4 - Organiseren van evenement of markt	70.215	43.542	68.233	59,98%
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen	35.686	22.131	39.079	67,59%
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014	0	0	0	0,00%
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	834	517	664	49,11%

Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Totaal hoofdstuk 3	315.376	195.571	325.978	63,80%
Kostendekking Hoofdstuk 1	2.774.064	1.081.949	3.376.095	84,96%
Kostendekking Hoofdstuk 2	4.808.088	2.750.405	7.799.435	103,19%
Kostendekking Hoofdstuk 3	315.376	195.571	325.978	63,80%
Kostendekking totale tarieventabel	7.897.528	4.027.925	11.401.508	95,61%

Kostendekkendheid rioolheffing

Bedragen * € 1				
Kosten				16.892.046
Personeel				1.732.481
Overhead				1.074.138
Totaalkosten				19.698.665
Opbrengstheffingen				19.698.666
Dekkingspercentage				100%

Kostendekkendheid eenmalige rioolaansluiting

Bedragen * € 1				
Kosten				91.970
Personeel				0
Overhead				0
Totaalkosten				91.970
Opbrengstheffingen				91.970
Dekkingspercentage				100%

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Bedragen * € 1				
Kosten				16.867.336
Personeel				392.680
Overhead				243.462
Totaalkosten				17.503.478
Opbrengstheffingen				3.632.271
Dekkingspercentage				21%

Kostendekkendheid marktgelden

Bedragen * € 1				
Kosten				114.816
Personeel				197.133
Overhead				122.222
Totaalkosten				434.171
Opbrengstheffingen				216.351
Dekkingspercentage				50%

Kostendekkendheid scheepsvaartrechten

Bedragen * € 1				
Kosten				898.821
Personeel				159.008
Overhead				98.585
Totaalkosten				1.156.414
Opbrengstheffingen				747.272
Dekkingspercentage				65%

Kostendekkendheid parkeerboetes

Bedragen * € 1				
Kosten				197.636
Personeel				1.391.057
Overhead				695.528
Totaalkosten				2.284.221
Opbrengstheffingen				1.207.696
Dekkingspercentage				53%

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Groei van de organisatie

In 2025 is een financiële impuls gegeven aan de versterking van de reguliere bedrijfsvoering. Daarnaast is geborgd dat de bedrijfsvoering meegroeit (en/of meekrimpt) met de bedrijfsmatige en beleidsmatige lijnafdelingen via het zogenaamde trap-op trap-af principe in de stadsbegroting.

We zien dat de groei van de stad en daarmee de groei van de ambtelijke organisatie effect heeft op de omvang van organisatieonderdelen. In 2025 heeft een analyse plaatsgevonden, waaruit blijkt dat een aanzienlijk aantal organisatieonderdelen te groot in omvang is om vanuit een leidinggevende voldoende aandacht, sturing en ondersteuning te kunnen bieden aan medewerkers. Bij een aanzienlijk aantal onderdelen zijn de gevolgen te merken in toename van verzuim, arbeidsmobiliteit, effectieve sturing op werkzaamheden en behalen van doelen en resultaten. We verwachten dat het vaststellen van kaders op de sturing in 2026 zal leiden tot fundamentele keuzes voor een toekomstbestendige inrichting van de ambtelijke organisatie.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Artikel 213a van de Gemeentewet bepaalt dat het college periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid (efficiëntie) en doeltreffendheid (effectiviteit) van het door het college gevoerde bestuur.

Concreet betekent dit dat het college jaarlijks de doeltreffendheid onderzoekt van een subsidiestroom en de doelmatigheid van een organisatie-eenheid of van de uitvoering van gemeentelijke taken. De resultaten worden met de raad gedeeld, eventueel aangevuld met een verbeterplan.

Conform de *Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur Nijmegen* nemen wij jaarlijks een onderzoeksplan op in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting. Dit plan beschrijft de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid die in het daaropvolgende jaar worden uitgevoerd.

In 2026 richten we ons op de volgende twee onderwerpen:

- Doeltreffendheid subsidiestroom sportsubsidies
- Doelmatigheid van de programmering van de openbare ruimte

Hieronder volgt per onderzoek een uitgewerkt plan:

1. Doeltreffendheid subsidiestroom sportsubsidies

Afweging

In 2015 heeft de Rekenkamer het onderzoek 'SPORT, GELD EN DE STAD' gedaan. In dit onderzoek zijn meerdere constatering gedaan over de (effectiviteit van) directe sportsubsidies. Directe subsidies zijn bijdragen van de gemeente aan activiteiten van sportverenigingen, daaraan gelijk te stellen organisaties, of overige (sport)organisaties. Na het rekenkameronderzoek zijn in 2018 de beleidsregels Sport aangepast. In het kader van leren van wat we doen, willen we de beleidsregels voor de sportsubsidies opnieuw onder de loep nemen. We onderzoeken in welke mate we met de toegekende subsidies onze doelen behalen en of we dat op een slimme manier doen. Ook kijken we welke lessen we hieruit kunnen trekken.

Onderzoeksobject

Het onderzoek richt zich op de in 2018 vernieuwde beleidsregels Sport en Bewegen, naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek 'SPORT, GELD EN DE STAD' uit 2015.

Reikwijdte van het onderzoek

We richten ons op de thema's uit de beleidsregels subsidies Sport en Bewegen gemeente Nijmegen 2018. De subsidie in het kader van de beleidsregels Sport en Bewegen kan worden verstrekt voor de volgende vijf thema's uit het beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020:

- Inclusiviteit, iedereen doet mee
- Laagdrempelig en dichtbij
- Vrijwilligers
- Gezondheid
- Profilering

Jaarlijks gaat er zo'n € 672.000 om in deze subsidies.

De kern van de vraag is: geven we deze sportsubsidies doeltreffend uit?

Onderzoeksmethode

We voeren het onderzoek uit op basis van:

- Bureauonderzoek (documenten)
 - Rekenkameronderzoek 2015 'SPORT, GELD EN DE STAD'
 - Sport- en beweegnota 2022 'Een Nimweegs hert veur sport en bewegen!'
 - Subsidieregeling Beleidsregels subsidies sport en bewegen gemeente Nijmegen 2018
- Kwantitatieve data (cijfers)
- Bij behoefte: kwalitatieve data (gesprekken)

Doorlooptijd van het onderzoek

We voeren het onderzoek uit in 2026 en we leveren het uiterlijk op in het vierde kwartaal van 2026.

Wijze van uitvoering van onderzoek

De afdeling Vastgoed, Sport en Accommodaties voert het onderzoek uit, in samenwerking met Stadscontrol en mogelijk team Onderzoek en Statistiek. Het onderzoek voldoet aan de voorwaarden van artikel 213a van de gemeentewet.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek
Stadscontrol begeleidt het onderzoek en stelt de bestuurlijke rapportage op. De Stadscontroller opereert als adviseur van het ambtelijk management en is onafhankelijk gepositioneerd.

2. Doelmatigheid van de programmering van de openbare ruimte

Afweging

De openbare ruimte in gemeente Nijmegen staat aan de vooravond van grootschalig onderhoud en vernieuwing. Een efficiënte en doelmatige programmering is noodzakelijk om de beschikbare middelen goed te besteden. Dit vraagt om inzicht in de effectiviteit van eerdere werkwijzen en de mogelijkheid om hieruit lessen te trekken. De analyse van de wijze van programmeren in het verleden en de impact daarvan op de kosten en resultaten vormt daarom een belangrijk vertrekpunt. Door het verleden te analyseren kunnen we de uitvoeringskeuzes richting toekomst optimaliseren.

Onderzoeksobject

Het onderzoek richt zich op de wijze van programmeren van onderhoud en vernieuwing van de openbare ruimte in de afgelopen jaren. Daarbij wordt gekeken naar welke projecten integraal zijn opgepakt en welke juist niet en wat daarvan de gevolgen waren. Ook wordt onderzocht welke criteria en afwegingen zijn gehanteerd bij het meenemen van verschillende assets. Is gekozen voor een brede benadering of lag de focus op grotere objecten? En welke obstakels hebben zich voorgedaan waardoor niet integraal kon worden geprogrammeerd? De inzichten uit dit onderzoek dienen als input voor de nog op te stellen langetermijnplanning vernieuwingsopgave vanaf 2026.

Reikwijdte

Het onderzoek richt zich op de kapitaalgoederen riolering en wegen. Vanwege hun hoge vervangingswaarde en hun invloed op respectievelijk volksgezondheid en mobiliteit/economie, gelden deze als de twee belangrijkste assets binnen Stadsbeheer. Andere kapitaalgoederen zoals openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, groen en civiele kunstwerken vallen buiten de scope. Binnen deze afbakening worden de volgende onderdelen onderzocht:

- De wijze waarop intern is geprogrammeerd met onderhouds- en vervangingsmiddelen, inclusief de bijbehorende financieringsstromen.
- De mate waarin onderhouds- en vervangingsmaatregelen zijn gecombineerd of afzonderlijk zijn uitgevoerd.
- De gehanteerde criteria, processen en ervaren obstakels bij de afstemming tussen riolering en wegen: is er mono- of integraal geprogrammeerd, en wat waren de argumenten?

We verkennen deze vraagstukken aan de hand van een aantal grotere projecten uit de afgelopen vijf jaar, met aandacht voor de financiële en organisatorische effecten van al dan niet geïntegreerde uitvoering.

Onderzoeksmethode

We voeren het onderzoek uit op basis van document- en dossieronderzoek, aangevuld met interviews met betrokken experts. Daarnaast worden enkele casussen diepgaand geanalyseerd op financiële, organisatorische en strategische aspecten.

Doorlooptijd van het onderzoek

De uitvoering is voorzien in 2026. Het eindrapport wordt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 opgeleverd.

Wijze van uitvoering van onderzoek

We voeren het onderzoek uit in samenwerking tussen de afdeling Stadsbeheer en team Stadscontrol. Gezamenlijk worden stukken geanalyseerd en gesprekken gevoerd. Stadscontrol is verantwoordelijk voor de methodologische opzet en het onderzoeksproces.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek

We borgen de onafhankelijkheid van het onderzoek door de onafhankelijke positie van Stadscontrol binnen de gemeentelijke organisatie. De Stadscontroller opereert als onafhankelijk adviseur van het ambtelijk management en bewaakt de objectiviteit van analyses, conclusies en aanbevelingen.

Personeel

De activiteiten met betrekking tot personeel staan opgenomen in het programma Bestuur & Organisatie.

Personeelskosten

Personeelskosten per afdeling

bedragen x € 1 miljoen	FTE's 2026	2026	2027	2028	2029
Bestuur en Management	10,46	1,5	1,5	1,5	1,5
Financiën	137,92	13,4	13,4	13,4	13,4
Inkomen Zorg en Leerrecht	285,87	24,7	24,7	24,7	24,7
Maatschappelijke Ontwikkeling	122,99	13,7	13,7	13,7	13,7
Publiekszaken	72,50	5,8	5,8	5,8	5,8
Stadsbeheer	165,33	14,3	14,3	14,3	14,3
Stadsrealisatie	182,40	18,1	18,1	18,1	18,1
Stadsontwikkeling	176,79	19,6	19,6	19,6	19,6

bedragen x € 1 miljoen	FTE's 2026	2026	2027	2028	2029
Vastgoed, Sport en Accommodaties	194,78	15,5	15,5	15,5	15,5
Personeel, Informatie en Facilitair	175,06	16,1	16,1	16,1	16,1
Veiligheid Juridische Zaken Bestuursondersteuning	158,01	16,7	16,7	16,7	16,7
Raadsgriffie	7,77	0,9	0,9	0,9	0,9
Rekenkamer	1,00	0,1	0,1	0,1	0,1
Bestuurlijk		3,3	3,3	3,3	3,3
	1.690,88	163,7	163,7	163,7	163,7

Budget voor inhuur derden

bedragen x € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Inhuur budget programma's	2,15	2,12	2,13	2,13
Totaal	2,15	2,12	2,13	2,13

Apparaatskosten naar programma's

bedragen x € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Bestuur en organisatie	79,7	79,6	79,2	79,3
Veiligheid	10,2	10,1	10,2	10,2
Economie en toerisme	2,6	2,6	2,6	2,6
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	22,0	21,9	21,9	21,9
Werk en Inkomen	19,6	19,4	19,4	19,4
Onderwijs	3,5	3,5	3,5	3,5
Bereikbaarheid	9,2	9,2	9,2	9,2
Wonen en stedelijke ontwikkeling	1,2	1,1	1,2	1,2
Openbare ruimte	8,0	8,0	8,0	8,0
Cultuur en Cultureel Erfgoed	3,9	3,9	3,9	3,9
Sport	6,6	6,6	6,6	6,6
Financiën	3,7	3,7	3,7	3,7
Investerings en grondexploitaties	21,2	21,2	21,2	21,2
Totaal	191,3	190,8	190,5	190,6

Verbonden partijen

Beleid

In deze paragraaf gaan we in op de sturing en control van verbonden partijen, de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen en onze visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen. Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Definitie

Wij spreken van een verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen. Van een *financieel belang* is sprake als een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat en als de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Sturing en control

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw gemeenteraad periodiek geïnformeerd. De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via pcportal.nijmegen.nl.

Per verbonden partij nemen we naast de financiële risico's ook zoveel mogelijk de potentiële beleidsrisico's of afbreukrisico's op. Daarnaast nemen we de risico's op bij het programma waar de verbonden partij onder valt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', door uw gemeenteraad vastgesteld in 2024. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. De kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels die bestaan uit drie hoofdgroepen:

- Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij
- Sturing en control op verbonden partijen
- Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

Ontwikkelingen

Vaststellen Visie op samenwerking Rijk van Nijmegen

In maart 2025 is het concept visie op samenwerking Rijk van Nijmegen vastgesteld. Dit betreft een regionaal uitvoeringsagenda.

Met deze Visie en Samenwerkingsagenda wordt het mandaat voor grensoverschrijdend samenwerken verder verkend. We werken binnen het bestaande mandaat: er vindt geen overdracht van bevoegdheden plaats tot de nieuwe bestuursperiode. Besluitvorming over deze Visie en Samenwerkingsagenda zal in lijn liggen van de samenwerking.

De speerpunten en acties worden komend jaren concreet gemaakt in een separaat werkprogramma voor 2025-2026 naar concrete opdrachten, bemensing en beoogd resultaat. Daarbij wordt verkend of de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen een bestuurlijk platform kan zijn voor de regie op het faciliteren van het proces rondom de uitvoering van de opgaven.

Het doel is om opgaven op ruimtelijke domein, economisch domein en het sociaal domein samen in de regio op te pakken.

Bedragen x 1.000		Vreemd vermogen		Eigen vermogen		Resultaat	Financiële bijdrage Nijmegen
Naam verbonden partij + plaats	Vorm	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2024	31-12-2024	2024	2026
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	GR	5.324	6.729	381	372	679	1.633
The Economic Board	STI	175	649	41	41	0	202
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	2.800	2.300	1.735	1.589	-146	31
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	28.944	29.242	3.144	2.276	-81	19.470
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	65.252	72.565	10.151	9.635	224	18.738
Marn, Nijmegen	GR	2.096	1.822	8.865	9.331	38	0
ODRN, Nijmegen	GR	5.338	5.548	203	556	353	3.830
MGR, Nijmegen	GR	27.511	32.367	0	242	242	58.430
Park Lingezegen, Elst	GR	235	168	4.984	5.031	47	346
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	10.678	9.906	0	0	0	2.965
DAR , Nijmegen	NV	12.154	14.749	13.053	13.096	42	0
RvN@	STI	107	73	-2	45	49	150
Indigo, Arnhem	BV	11.931	10.715	2.755	3.242	486	0
Leisurelands, Arnhem	BV	16.593	17.409	81.273	84.762	3.489	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	6	5	0	0
Ontwikkelingsbedrijf Waalfront	CV	13.967	36.199	-11.730	-9.996	1.734	0
Waalfront BV, Nijmegen	BV	7.840	7.840	-7.823	-7.823	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	110	123	4.721	4.777	294	0
Telemann	STI	3720	3439	181	178	-3	0

Overzicht verbonden partijen

Hierna volgt per verbonden partij het openbaar/gemeentelijk belang en de actuele ontwikkelingen en risico's.

Overzicht verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Vestigingsplaats	Benoeming door	Bestuurlijk vertegenwoordiging
Euregio Rijn-Waal	GR, openbaar lichaam	Emmericher Str. 24, 47533 Kleve DU	College	Voorzitter en lid DB: dhr. H.M.F. Bruls
Gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen (Groene Metropool Regio)	GR, openbaar lichaam	Nijverheidsweg 2A, 6662 NG Elst	College	Voorzitter AB: dhr. H.M.F. Bruls, Burgemeester en pv lid AB: dhr. J.A.M. Brom
Veiligheidsregio Regio Gelderland-Zuid	GR, openbaar lichaam	Professor Bellefroidstraat 11, 6525 AG Nijmegen	College	Voorzitter van het DB en het AB: dhr. H.M.F. Bruls, Burgemeester
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid/Veilig Thuis	GR, openbaar lichaam	Groenewoudseweg 275, 6524 TV Nijmegen	College	AB: voorzitter mevr. C. M.H. Daemen en pv lid: mevr. G. Visser
Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio van Nijmegen (MARN)	GR, gemengde regeling	Postbus 316, 6500 AH Nijmegen	Raad	AB Lid: Dhr T.F.A. van Elferen, Plaatsvervangend lid: Dhr J.T.L.J.A. Broeren
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen	GR, bedrijfsvoeringsorganisatie	Eusebiusbuitensingel 53, 6828 HZ Arnhem	College	AB: mevr. C.M.A. Daemen en pv lid: mevr. G. Visser
Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)	GR, openbaar lichaam	Marienburg 75, 6511 PS Nijmegen	College/Provincie	AB: dhr. N.P. Vergunst en dhr. T. F.A. van Elferen en pv leden :dhr. J.T.L.J.A. Broeren en mevr. C.M.A. Daemen
Park Lingezegen	GR, openbaar lichaam	De Park 10, 6661 NW Elst Gld.	College	Lid AB mevr. C.M.A. Daemen en voorzitter AB en lid DB dhr. N.P. Vergunst en pv leden: dhr. J.T.L.J.A. Broeren en pv lid AB dhr. T. F.A. van Elferen
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR)	GR gemengde regeling	Postbus 38165, 6503 AD Nijmegen	College en Raad	AB: voorzitter Dhr H.M.F. Bruls, lid AB Dhr T.F.A. van Elferen, Dhr J.A.R. Brom en pv leden: Mvr G. Visser, Dhr J.T.L.J.A. Broeren, Mvr. C.M.H. Daemen
Indigo BV	Privaatrechtelijk, BV	Arnhem	College	AvA: Dhr. T.F.A. van Elferen
Leisurelands BV	Privaatrechtelijk, BV	Westervoortsedijk 72-LB, 6827 AV Arnhem	College	AvA: Dhr. J.A.R. Brom
Bank Nederlandse Gemeenten NV	Privaatrechtelijk, NV	Koninginnegracht 2, 2514 AA Den Haag	College	AvA:Dhr. T.F.A. van Elferen
BV Land over de Waal	Privaatrechtelijk, BV	Korte Nieuwstraat 6, 6511 PP Nijmegen	College	Ava: Dhr. N. Vergunst
Ontwikkelingsbedrijf Waalfront BV	Privaatrechtelijk, BV	Havenweg 14, 6541 DA Nijmegen	College	AvA:Dhr. N. Vergunst
Waalfront BV	BV/CV	Havenweg 14, 6541 DA Nijmegen	College	AvA: Dhr. N. Vergunst
DAR NV	Privaatrechtelijk, NV	Kanaalstraat 401, 6541 XK Nijmegen	College	AvA: T.F.A. van Elferen

Naam	Juridische vorm	Vestigingsplaats	Benoeming door	Bestuurlijk vertegenwoordiging
Stichting The Economic Board (TEB)	Privaatrechtelijk, ST.	Toernooiveld 300, 6525 EC Nijmegen	College	Bestuur: Dhr. J. Brom
Lifeport@	Privaatrechtelijk, ST.	Keizer Karelplein 1, 6511 NC Nijmegen	College	Bestuur: Dhr. J. Brom
Stichting RvN@	Privaatrechtelijk, ST.	Keizer Karelplein 1, 6511 NC Nijmegen	College	Bestuur: Dhr. J. Brom
Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RTB KAN 2006	ST/GR	Dorpsstraat 14, 6661 EK Elst	Raad/College	Bestuur: Dhr. J. Brom
Stichting Evers van Schaeck	Privaatrechtelijk, ST.	Nijmegen	College	Bestuur: Mevr. G. Visser en Mevr. C. Daemen
Basisregeling Regio Nijmegen	GR	Nijmegen	Raad	AB: 1. Dhr H.M.F. Bruls 2. Dhr N.P. Vergunst 3. Mvr C.M.H. Daemen 4. Dhr J.T.L.J.A. Broeren 5. Dhr J.A.R. Brom 6. Mvr G. Visser 7. Dhr T.F.A. van Elferen
Telemann	Privaatrechtelijk, ST.	Geert Grooteplein 41, 6525 GA Nijmegen	Collegeregeling	Bestuur: T.F.A. van Elferen/Ruben Winters
Nijmegen Warmte BV	Privaatrechtelijk, BV	Koningstraat 28 1, 6811DG Arnhem	College	AvA; Dhr. T.F.A. van Elferen

Voor een uitgebreidere toelichting op de verbonden partijen verwijzen we naar het desbetreffende onderdeel op de pc portal.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Voor het onderhoud van kapitaalgoederen begroten wij jaarlijks een substantieel bedrag. Deze paragraaf geeft meer inzicht in de omvang en besteding daarvan. We onderscheiden drie categorieën kapitaalgoederen van de gemeente, te weten openbare ruimte, gebouwen en onderwijshuisvesting. In deze paragraaf gaan we in op het beleidskader en de financiële vertaling voor de begroting.

Openbare ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelininstallaties, de riolering, het water en het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen begroten we in Nijmegen bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid in totaal circa € 44.8 miljoen per jaar. Naast het beheer en onderhoud die bestaat uit dagelijks onderhoud en groot onderhoud, kennen we technische vervanging en vernieuwingen. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Nota kapitaalgoederen

In het voorjaar van 2025 is de Nota kapitaalgoederen 2025-2029 vastgesteld.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moeten Gemeenten eens in de vier jaar een integrale nota over het onderhoud van de kapitaalgoederen opstellen en door de gemeenteraad laten vaststellen.

Het doel van deze nota is grip en sturing te bieden op de vervangingsbehoefte en investeringen van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Een en ander op basis van de kwaliteit van de buitenruimte, de actuele onderhoudstoestand, aanwezige onderhoudsachterstanden en middelen die nodig zijn voor het onderhoud. De nota is daarmee ook de verantwoording naar bevoegd gezag.

De geraamde benodigde investeringen van de Nota Kapitaalgoederen zijn nog niet opgenomen in de begroting van 2026 en daarna. In aansluiting op de Nota zal eind 2025 een Uitvoeringstrategie verschijnen. In deze strategie zal nader worden uitgewerkt op welke wijze de urgentie en gebiedskeuzes in tijd worden bepaald en tot welke investeringsbehoefte dit zal leiden.

De strategie is daarmee een nadere uitwerking aan de eerder opgestelde Langetermijn Assetmanagementplan. De nota kapitaalgoederen en de uitvoeringstrategie geven een doorkijk naar de benodigde investeringen op zowel korte als lange termijn. De doorkijk maakt het mogelijk om andere ambities zoals klimaatadaptatie, energietransitie, mobiliteit en overige grote opgaven in de wijken beter op elkaar af te stemmen.

Onderhoudsplannen

Onder de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid zijn verwijzingen opgenomen naar actuele documenten over onderhoud openbare ruimte.

Beleidskader

Eind 2023 liep de duur van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' af. Deze beleidsnota bevatte de kaders waarin we een antwoord gaven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtrekkende overheid. Deze onderwerpen zijn nog steeds actueel in onze werkwijze. Eind 2025 zal een beleidsnota voor het beheer van de openbare ruimte verschijnen.

We zoeken voor een nieuw beleidskader aansluiting bij de Omgevingsvisie.

Wijkgerichte aanpak

Om differentiatie mogelijk te maken, werken we vanuit de exploitatiebegroting met 'wijkbudgetten'. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving.

Vernieuwingsopgave

Bij het bereiken van de maximale levensduur van de kapitaalgoederen kiezen we voor het vernieuwen van de openbare ruimte. Het moment van de vernieuwing komt tot stand op basis van risicogestuurd beheer waarbij we een afweging maken tussen kosten, mogelijke risico's en gewenste prestaties. We zijn daarbij kostenbewust en houden rekening met de verschillende opgaven vanuit de Omgevingsvisie.

Grote opgaven fysieke domein

Voor 2026 en verder stellen we een planning op voor de grote opgaven binnen het fysieke domein. De planning bestaat daarbij zowel uit de uitvoeringsstrategie Nota Kapitaalgoederen alsook andere opgaven zoals op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouw, mobiliteitsopgaven en overige opgaven. We stemmen werkzaamheden zo veel als mogelijk op elkaar af, om op die manier kosten te besparen en overlast voor de inwoners te verminderen.

Financieel

De woningdichtheid van Nijmegen neemt toe in de komende jaren en hierdoor verandert ook de openbare ruimte. Dit leidt tot een toename van de beheerkosten. Voor iedere opgeleverde woning nemen we daarvoor een bedrag op in de begroting. In 2026 leidt de areaaluitbreiding tot een structurele stijging van het onderhoudsbudget met € 848.000.

Wegen en civiele kunstwerken

Beleidskader

Vanuit het lange termijn Assetmanagementplan (LTAP-2025) is de asset Wegen als “leading asset” het belangrijkste beheeronderdeel bij de vervangingen in de openbare ruimte aangewezen. Andere beheeronderdelen zoals openbare verlichting en groen liften daarbij mee bij het vernieuwen van wegen.

Financieel

Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid. In 2026 geven wij circa € 6,0 miljoen aan wegonderhoud en € 1,8 miljoen aan civiele kunstwerken uit. Daarnaast besteden we € 1,36 miljoen aan verkeersregelinstallaties en -voorzieningen. In het UPOR (Uitvoeringsprogramma openbare ruimte) is opgenomen welke grote wegen we het komend jaar gaan aanpakken.

Openbare verlichting

Beleidskader

Eind 2025 verschijnt er een nieuw beleid- en beheerplan voor openbare verlichting. We gaan door met het verduurzamen van de verlichting en de structurele vervanging per gebied van het oude kabelnet, armaturen en bijbehorende masten. Net als bij het beheeronderdeel wegen is sprake van een aanzienlijke achterstand. Het huidige tempo waarbij we jaarlijks 8-10 kilometer kabelnet vervangen, is ontoereikend om de achterstand weg te nemen. Ook het vervangen van de masten en armaturen plaatsen, LED-verlichting, vraagt de nodige aandacht.

Voor het onderhoud van de openbare verlichting (OVL) heeft de gemeente Nijmegen in 2018 een tienjarig onderhoudscontract voor de OVL afgesloten met een marktpartij. Deze heeft daarmee de opdracht gekregen om voor een vast bedrag van in totaal € 15 miljoen het OVL-areaal maximaal te verduurzamen, in een zo goed mogelijke conditie te brengen en tien jaar te onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op (on)veiligheid, onderhoudbaarheid en functionaliteit van de installatie. Het contract voorziet in de basis niet in de vervangingsopgave.

Financieel

In 2026 geven we circa € 4,7 miljoen uit aan openbare verlichting. We begroten structureel € 2 ton per jaar voor het oplossen van storingen in het ondergronds kabelnet.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) 2017-2023 is het beleidskader voor onze taken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater. In 2025 wordt een nieuw plan opgesteld. Vanuit dit GRP werken we verder aan ons integraal beleid voor de uitvoering en duurzame ontwikkeling van onze gemeentelijke watertaken. De hoofddoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en beschermen van het milieu. We streven naar doelmatig beheer en duurzame ontwikkeling van de infrastructuur voor onze watertaken. We gaan aan de slag met de opstelling van een nieuw GRP/watertakenplan dat past binnen het op te stellen Omgevingsplan.

Financieel

De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2026 besteden wij € 15,6 miljoen aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze watertaken. De lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kosten voor rente en afschrijving voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing.

Groen

Beleidskader

'Het 'Bomenplan Nijmegen' (2021), de 'Uitvoeringsagenda Bomen 2021 – 2025, het 'Handboek Stadsbomen' 2009 (deze alleen nog voor wat betreft criteria en voorschriften kapvergunning en hoofdboomstructuur), 'De Groene Draad, kansen voor het Nijmeegse groen' (2007), de 'Bosbeheervisie' (2000), de Natuur(monumenten)visie Rijk van Nijmegen 2020-2038 (Heumensoord) vormen ons uitgangspunt. Met deze plannen hebben we kaders voor de ruimtelijke ontwikkelingen en ecologische kwaliteit van groen, natuur en landschap. Daarmee ontwikkelen en bewaken we de groene elementen en de hoofdgroenstructuur van de stad. De klimaatverandering heeft een groot nadelig effect op het huidige bomenbestand. De lange droge periodes zorgen ervoor dat er veel bomen per jaar doodgaan die we moeten verwijderen en waarvoor we moeten herplanten. Dit is een aandachtspunt in de in ontwikkeling zijnde klimaatadaptatiestrategie.

Voor de planning van de werkzaamheden hanteren we het groenstructuurplan. Daarin hebben we de werkzaamheden om de groenstructuur in stand te houden en waar mogelijk te versterken opgenomen. Voor het groenstructuurplan zetten we in 2026 de reguliere budgetten in. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud.

Financieel

We zetten in 2026 de reguliere budgetten voor het onderhouden van de bomen in. We besteden circa € 11,2 miljoen aan groenonderhoud. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud. We geven prioriteit aan nieuwe bomen met hoge kwaliteit in versteende wijken en gebieden in de bestaande stad. We zorgen voor een verbetering van de groeiplaatsen en benutten kansen om het ecologisch beheer verder te verbeteren.

Spelen

Om het spelen, bewegen en ontmoeten (overeenkomstig de Omgevingsvisie) te stimuleren, hebben we de ambitie om per wijk 1 of 2 groene, sociale knooppunten inrichten. Dit zijn plekken om te spelen, te bewegen en te ontmoeten voor mensen van 0 tot 100 jaar.

Daarnaast hebben we buurtspeelplekken en groene ontmoetingsplekken waar spelen voor de allerjongsten mogelijk is. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- Een groen sociaal knooppunt maakt Samenspelen mogelijk: 100 % welkom, 70% toegankelijk, 50% bespeelbaar.
- Natuurlijk spelen: dit betekent meer (speel-)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een meer natuurlijke (speel)plek kan worden ingericht.

- We integreren spelen en ontmoeten in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en waarin ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- We betrekken bewoners waaronder met name kinderen bij de in te richten speelplekken.

Net als bij de beheeronderdelen wegen en openbare verlichting is bij spelen sprake van een aanzienlijke vervangingsopgave en daarmee investeringsbehoefte. De aanleg van nieuwe groene sociale knooppunten en vervanging van de huidige speelvoorzieningen is daarmee sterk afhankelijk van de beschikbare investeringsruimte in de komende jaren.

Financieel

In overleg met bewoners maken we de speelplekken groener om natuurlijk te spelen. Bij de herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met kinderen met een beperking. We streven er ook naar dat de speelplekken goede ontmoetingsplekken zijn voor oudere bewoners zodat jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Voor het onderhoud aan recreatieve sportvoorzieningen, speeltuinen en speelplekken is in totaal € 2,0 miljoen beschikbaar.

Gebouwen

Beleidskader

Het periodiek onderhoud, planmatig onderhoud, gebrekenonderhoud en storingsonderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt sinds 1 januari 2016 uitgevoerd door onze regiepartner Heyday. Dit onderhoud doen we aan de hand van meerjaren onderhoudsplannen. Voor wat betreft het onderhoud hanteren wij de NEN 2767 methodiek. Deze methodiek gaat uit van een conditiescore 1 tot 6, waarbij 1 uitstekend is en 6 zeer slecht. Voor de gemeentelijke objecten hanteren we de NEN 2767 norm-niveau 3 redelijke conditie (sober en doelmatig) als uitgangspunt. We kunnen hierdoor op een efficiënte en transparante manier de onderhoudsstaat vaststellen. De uitvoering van het onderhoud doen we kostenbewust en effectief. Zo zorgen we ervoor dat de objecten het noodzakelijk onderhoud krijgen, waardoor deze (veilig) ingezet kunnen blijven worden voor de functie waarvoor deze bedoeld zijn.

De gemeenteraad heeft middelen beschikbaar gesteld om de objecten structureel te onderhouden. Uitzondering op het instandhoudingsonderhoud is het groot vervangingsonderhoud, renovatie en/of restauratie van gemeentelijke maatschappelijke vastgoedobjecten. Dit valt niet onder de reguliere instandhouding en kan daardoor dus niet uitgevoerd worden binnen de jaarlijks beschikbare middelen uit het onderhoudsbudget. De eventuele uitvoering hiervan vraagt per object in dat betreffende jaarschijf om separate investeringen. Hiervoor kan de gemeenteraad via de stadsbegroting extra budget vrijmaken.

Om de exploitatiebegroting meerjarig gelijkmatig te belasten en de onderlinge verschillen tussen de uitvoeringsjaren zoveel als mogelijk te egaliseren, hebben we de reserve onderhoud ingesteld. Jaarlijks storten we hier vanuit de exploitatie een bedrag in. Dit bedrag is gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse kosten die nodig zijn om het onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille uit te voeren. En zijn gebaseerd op de jaarschijven van het meerjarig onderhoudsprogramma. Het jaarlijks bedrag voor onderhoud wordt vervolgens benut voor het in stand houden van de objecten in de gemeentelijke vastgoedportefeuille conform de NEN 2767-norm niveau 3

We kunnen met het nu toegekende budget de gemeentelijke gebouwen in stand houden. Tegelijkertijd zit er, gelet op de stijgende bouw- en onderhoudskosten en indexering wel een mogelijk risico op de (middel)lange termijn die nog niet te overzien is.

Bedragen * € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Gebouwen	8,99	8,99	8,99	8,99
Sportaccommodaties	1,13	1,12	0,90	0,90
Totaal	10,12	10,11	8,89	9,89

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen

Het jaarlijkse bulkkrediet gemeentelijke accommodaties van € 1.000.000 wordt besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, verhuurbaarheid en nieuwe wetgeving. De belangrijkste aanpassingen voor het komende jaar zijn aanpassingen in het kader van veiligheid, brandveiligheid, legionella en specifieke projecten zoals verbeteren van diverse ruimten in onze sport- en wijkaccommodaties.

Investerings in duurzaamheid

In de komende jaren wordt wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid en klimaat. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, met name het aanbrengen van LED-verlichting, isolatie en energimanagement, maken we de gebouwen duurzamer en neemt het energieverbruik af. Daardoor wordt invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energie-labels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader

Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie (DDC) van onderwijshuisvestingsmiddelen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen aan de schoolbesturen. De gemeente en schoolbesturen hebben de ambitie vastgesteld om alle doorgedecentraliseerde schoollocaties te vernieuwen binnen een periode van 40 jaar. Vernieuwing vindt plaats door nieuwbouw op een nieuwe of bestaande locatie of door renovatie. We meten de ambitie met een indicator die de jaarlijkse vernieuwing weergeeft en we houden het verloop daarvan bij in de monitor doordecentralisatie onderwijshuisvesting.

We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren, omdat investering en exploitatie dan in één hand ligt.

De tussentijdse evaluatie heeft aangetoond dat de afgesproken ambities om in 40 jaar alle schoolgebouwen te vernieuwen niet meer haalbaar zijn. In 2023 zijn met de schoolbesturen nieuwe afspraken gemaakt over het verlengen van deze periode. In een addendum en een nieuw convenant zijn de prestatieafspraken vastgelegd. Dit zorgt voor meer “regelruimte” door minder strenge spreidingseisen in het Primair Onderwijs en verzachting van het ambitieniveau qua vernieuwing (van resultaat naar inspanningsverplichting). Tevens is afgesproken is dat we samen met de schoolbesturen blijven inzetten op de landelijke lobby voor meer budget in het gemeentefonds om de ambities met betrekking tot onderwijshuisvesting te kunnen realiseren.

In 2026 is de verbouwing (renovatie en uitbreiding) van het vm. Dominicus College gereed en zal het Mondial College Leuvenbroek naar dit schoolgebouw verhuizen. Hierna zal het schoolgebouw van het Mondial College Leuvenbroek in eigendom terugkomen naar de gemeente.

Eind januari 2025 is met Aloysius een doordecentralisatieovereenkomst afgesloten; medio 2025 is de grootschalige renovatie van Aloysius Aventurijn aan de Hatertseweg 400 opgestart. In de tweede helft van 2026 zal dit project zijn afgerond. Met de toevoeging van de twee vestigingen van Aloysius per 31 januari 2025 aan de doordecentralisatie is per eind 2025 61% van het totaal aan actuele vierkante meters bruto vloeroppervlak van DDC scholen vernieuwd. Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Inclusief de leerlingen van Aloysius is eind 2025 de onderwijshuisvesting van 93,5% van alle leerlingen doorgedecentraliseerd. Uitzondering hierop zijn basisschool Kleurrijk en basisschool Petrus Canisius, locatie St. Stevenskerkhof. Hier zijn alleen de leerlingen doorgedecentraliseerd en niet de huisvesting, die in eigendom van de gemeente is. De gebouwen zijn in eigendom van de gemeente en de scholen huren het schooldeel van het gebouw. Deze scholen zijn gevestigd in respectievelijk het voorzieningshart 't Hert in het Willemskwartier en het City-complex in het stadscentrum.

Twee schoolbesturen in de bestaande stad, de Stichting Simonscholen (basisschool Hidayat) en de Stichting Speciaal Onderwijs Tarcisius, zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de Tarcisiusschool vindt in het schooljaar 2025-

2026 een uitbreiding en vernieuwing van het VSO deel plaats. Dit zal medio 2026 zijn afgerond. Wij zijn met Simonscholen in gesprek om, in combinatie met nieuwbouw, ook deze school door te decentraliseren en de bouwvoorbereiding te starten in 2026. In Nijmegen Noord zijn de basisscholen De Oversteek en Het Talent niet doorgedecentraliseerd. Beide zijn gehuisvest in een voorzieningenhart. Tevens is basisschool Noorderstroom niet doorgedecentraliseerd. Deze school heeft voor het schooljaar 2025-2026 tijdelijke huisvesting bij basisschool de Boomgaard en voor het schooljaar 2026-2027 in de Griftdijk 93. De nieuwbouw voor deze school start in 2026 en zal medio 2027 gereed zijn. Deze nieuwbouw zal in eigendom blijven bij de gemeente. Verder lopen er nog gesprekken over doordecentralisatie met Stichting Pallas over de nieuwe vrijeschool “Waldorf aan de Waal” in Nijmegen Noord. In 2026 zullen de bouwvoorbereidingen voor deze nieuwe school starten. De school zit tijdelijk gehuisvest in de Griftdijk 93.

Financieel

De begroting van onderwijshuisvesting in 2026 bedraagt 21,2 mln euro. Hiervan is 19,7 mln euro bestemd voor scholen die een overeenkomst hebben voor doordecentralisatie. In deze bedragen is nog geen rekening gehouden met de indexatie (circa 3,6%) en met de uitvoeringskosten voor het taakveld Onderwijshuisvesting (circa € 0,2 mln in 2025).

Grondbeleid

Beleid

We nemen fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is een relatie met andere taakvelden binnen de gemeentelijke begroting.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit grondbeleid zijn:

- Voldoende, betaalbare en kwalitatief goede woonruimten in een omgeving die niet alleen functioneel is, maar ook ruimtelijk aantrekkelijk en inclusief is met leefbare wijken.
- Fysieke ruimte maken voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidslocaties.
- De realisatie van grote woningbouwlocatie zoals de Waalsprong, Stationsdistrict(inclusief Waalfront en de binnenstad), Kanaalzone-Zuid(Winkelsteeg, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch Oost en Hatert), Vlaams kwartier en Valkhofkwartier. Deze zijn bepalend voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

Onze ambities en doelen staan in de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Nijmegen 2020-2040 is op 28 oktober 2020 vastgesteld. Begin 2025 is de geactualiseerde omgevingsvisie (met de gebiedsuitwerkingen per stadsdeel) ter inzage gelegd en op 10 september 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Nijmegen heeft de ambitie om een nabije en rechtvaardige stad te zijn. Een gezonde leefomgeving en de brede welvaart zijn hierin belangrijk. Nijmegen wil dat nieuwe woonruimten, banen en andere functies hierbinnen passen. Nijmegen wil namelijk dat huidige en toekomstige generaties goed, gezond en veilig kunnen wonen, werken en verblijven in Nijmegen.

In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen van ons beleid

Het gaat om de volgende beleidshoofdlijnen: de sociale en gezonde stad, de aantrekkelijke stad, de economische veerkrachtige stad, en de duurzame stad. De Omgevingsvisie is de ruimtelijke weerslag van de ambities die we hebben voor Nijmegen. Ruimte is echter een schaars goed. We moeten kiezen welke combinatie van ambities we waar willen maken en op welke plekken.

Nijmegen blijft een compacte en leefbare stad

In de Omgevingsvisie staan uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen. Deze visie geeft daarmee de komende jaren richting aan de ontwikkeling van onze stad. Een van de prioriteiten is het terugdringen van het woningtekort tot 2% door toevoeging tot 2040 van 17.000 tot 22.000 woonruimten. Tot 2030 gaat het om 10.000 tot 12.000 benodigde extra woningen. Verder staan 55% CO2 reductie en klimaatadaptatie als prioriteit genoemd. De Omgevingsvisie stelt dat Nijmegen een compacte en leefbare stad moet blijven, zodat mensen zich gemakkelijk lopend, fietsend of met het openbaar vervoer kunnen verplaatsen. Het groene omliggende landschap blijft intact en ondanks de verwachte groei willen we dat Nijmegen een aangename stad blijft.

De extra woningen komen vooral op een aantal grote woningbouwlocaties

De extra woningen en werkplekken komen vooral op een aantal grote woningbouwlocaties: Waalsprong, Stationsdistrict(inclusief Waalfront en de binnenstad) en Kanaalzone Zuid(Winkelsteeg, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch Oost en Hatert). Door de ruimte in de bestaande stad te benutten voor de verwachte groei van het aantal inwoners, werknemers en bedrijven kan Nijmegen die compacte stad blijven. Door slimme combinaties van woningen, werkplekken en andere functies blijft de stad aantrekkelijk om in te wonen, te werken en te verblijven.

De manier waarop we ons grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Nota Grondbeleid 2024

Deze nota is in mei 2024 door uw gemeenteraad vastgesteld. In deze kadernota kiezen we voor opgavegericht grondbeleid, waarbij per situatie afwegen welke grondbeleidsvorm wenselijk is. Bij facilitair grondbeleid kunnen we gebruik maken van 'publieke' instrumenten, bij actief grondbeleid kiezen we voor een ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Actief grondbeleid kan zelfstandig of via samenwerking met

marktpartijen en deelnemingen in publiek-private samenwerkingen (PPS) zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze. In deze nota zijn de laatste ontwikkelingen verwerkt, bijvoorbeeld het Didamarrest van de Hoge Raad waardoor de regels over de verkoopmethoden van gemeentelijk vastgoed en gronden zijn aangepast. Ook de nieuwe Omgevingswet maakt dat de teksten zijn aangepast. De opmerkingen/aanbevelingen van de auditcommissie, die zijn uitgebracht naar aanleiding van de Stadsrekening 2021 en de Stadsrekening 2022 zijn meegenomen. De implementatie van de aangenomen moties wordt uitgewerkt.

Projecten worden voorbereid, uitgevoerd en financieel afgewikkeld

De planexploitaties van deze projecten die altijd een doorlooptijd van meerdere jaren kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw gemeenteraad voor. Bij veel projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol.

De planexploitaties worden jaarlijks opgenomen in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG voorheen VGP)

Het MPG wordt aan het begin van het kalenderjaar ter vaststelling aan uw gemeenteraad aangeboden. De peildatum is verschoven van 1 oktober van het voorgaande jaar naar 1 januari van het betreffende jaar (gelijk aan de datum stadsrekening). De planning is dat het MPG door uw gemeenteraad wordt vastgesteld vóór de stadsrekening. Een tussenmelding van het MPG in de vorm van mogelijk verwachte, grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting. Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's in het taakveld planexploitaties binnen het programma Stedelijke ontwikkeling en Wonen en het voor dit taakveld benodigd weerstandsvermogen. Aan deze P&C-cyclus voegen wij een nieuw product toe, een tussentijdse voortgangsrapportage voor de vier grote gebiedsontwikkelingen (Waalprong, Waalfront, Stationsdistrict en Winkelsteeg). Doel is uw gemeenteraad beter in staat te stellen om actiever te kunnen sturen op de grote gebiedsontwikkelingen en de verschillende producten een logische plek te geven in de P&C cyclus. In de uitwerking van de aangenomen moties onderzoeken we of en hoe een informatiedashboard als aanvulling dan wel vervanging van de tussenrapportage kan worden ingericht.

Tussentijds grotere afwijkingen in de planexploitaties worden gemeld bij de stadsbegroting

Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's bij de planexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen

De krapte op de woningmarkt blijft aanhouden, hierdoor is de verwachting dat de huizenprijzen ook in 2025 zullen stijgen. De stijging van de bouw- en grondkosten is in 2025 gestabiliseerd en wordt met name veroorzaakt door gestegen personeelskosten. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen volgen we nauwlettend.

We herijken de parameters voor de planexploitaties op basis van recente onderzoeken

Een extern bureau maakt een analyse van de huidige economische situatie. Deze analyse beschrijft wat de verwachtingen zijn voor de komende periode, zowel voor de economie als voor de grond- en vastgoedmarkt. Op basis hiervan worden de rekenparameters voor de planexploitaties herijkt. De nieuwe parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant. Belangrijke bronnen zijn het CPB (Centraal Planbureau), DNB, CBS, het Kadaster, Rabobank en andere specifiek markt gerelateerde bronnen.

Bij het opstellen van de parameters maken we onderscheid in planexploitaties met een lange looptijd en planexploitaties met een korte looptijd (tot 5 jaar). Op dit moment zijn de projecten Waalprong, Stationsgebied en Winkelsteeg langlopende planexploitaties/gebiedsexploitaties. Binnen de verbonden partij Waalfront wordt zoveel mogelijk aangesloten bij deze parameters, maar kan het bijvoorbeeld door specifieke financiering noodzakelijk zijn om eigen afzonderlijke parameters te hanteren.

We kunnen nu nog niet de parameters opnemen omdat het MPG (Meerjarenperspectief Grondexploitaties) pas later wordt opgesteld. In het MPG worden de parameters wel opgenomen.

Reserves en risicobeoordeling

We analyseren de risico's van planexploitaties

Medio 2025 waren er ruim 30 facilitaire plannen, grondexploitaties en gebiedsexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's). Als deze haalbaar en uitvoerbaar blijken, leggen we deze voor aan uw gemeenteraad of leiden deze tot overeenkomsten die het college afsluit. Om de risico's van deze exploitaties af te dekken, analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans in dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we de risico's zoals kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en bijsturingsmogelijkheden. Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico's overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldirreserve.

De risico's binnen de lopende planexploitaties worden periodiek tegen het licht gehouden

Hierbij zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen die ervoor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren passend, op de juiste manier en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

We zetten deze risico's in de tijd

Bij de behandeling van de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen is een belangrijke verandering ten opzichte van de vorige kadernota vermeld: het weergeven van risico's verbonden aan grondexploitaties in de tijd, rekening houdend met het tijdstip waarop een risico zich kan voordoen.

De spelregels voor dit in de tijd zetten van risico's van de grondexploitaties zijn in de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen van maart 2016 vastgelegd. Voor een verdere toelichting van de risico's van de grondexploitaties zie de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voor winst- en verliesneming hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel

Dat wil zeggen: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Over tussentijdse winstneming heeft de commissie BBV in december 2017 een uitspraak gedaan over de wijze van berekening. De door hen voorgeschreven berekening kan leiden tot een eerdere winstneming dan onze eigen, op het voorzichtigheidsprincipe gebaseerde, methodiek. Op basis van deze voorgeschreven berekeningsmethode en rekening houdend met een risicobeoordeling wordt bepaald of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Wijzigingen gemeld bij het Koersdocument

In het Koersdocument 2026 is gekozen voor een andere opzet. Grondslagen en uitgangspunten zijn voorgelegd voor de Stadsbegroting 2026-2029 en door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor het fysieke domein speelt met name schaarste op verschillende domeinen. Schaarste aan capaciteit op het elektriciteitsnet, een toenemende krapte op de arbeidsmarkt en aan financiële middelen. De focus ligt op het realiseren van onze ambities uit het coalitieakkoord.

Financiële effecten

Netcongestie geeft forse risico's voor onze ruimtelijke plannen. Keuzes in de ruimtelijke plannen vanwege netcongestie en de krappe arbeidsmarkt maken we aan de hand van een inhoudelijk afwegingskader. Zo prioriteren we plannen die passen bij de gewenste koers voor de stad. De plancapaciteit wordt teruggebracht naar 130%.

Bekostiging rioolvoorzieningen en hemelwaterafvoer Winkelsteeg

In de gebiedsexploitatie Winkelsteeg is rekening gehouden met kosten voor het vervangen en uitbreiden van de bestaande rioolvoorzieningen en hemelwaterafvoer om de ontwikkelingen mogelijk te maken. In de gebiedsexploitatie zijn deze kosten opgenomen onder de Investerings, waarmee deze investeringen geactiveerd worden en zouden worden bekostigd uit de jaarlijkse gemeentebegroting. Op 18 december 2024 heeft de raad het raadsvoorstel 'Financiering en toerekening gemeentelijke watertaken' vastgesteld met daarbij het besluit om 'Kosten van rioolvoorzieningen voor nieuwe gebiedsontwikkelingen te financieren uit de GREX'. Daar komt bij dat in de BBV-notitie lokale heffingen is gesteld dat kosten voor rioolvoorzieningen alleen uit de grondexploitatie of rioolheffing bekostigd kunnen worden en dus niet uit de gemeentebegroting. Daarom wordt in de begroting 2026-2029 het totale krediet voor de investeringen Winkelsteeg met circa € 10,5 miljoen. verlaagd van € 71,5 miljoen naar € 61,0 miljoen, omdat de rioolvoorzieningen niet langer uit de gemeentebegroting bekostigd gaan worden. Een deel van deze kosten zullen bekostigd moeten worden uit de rioolheffing de komende jaren, voor zover dit betrekking heeft op het vervangingsdeel van bestaande riolering. Het overige en naar verwachting grootste deel zal naar verwachting als kostenpost in de grondexploitatie bij het MPG 2026 worden opgenomen. Het resultaat van de grondexploitatie zal als gevolg van het opnemen van kosten voor rioolvoorzieningen verslechteren.

Grondexploitaties facilitaire plannen	verwacht resultaat op eindwaarde
	€ x 1.000
Steltsestraat kassen	-33
Oosterhoutsedijk 48 Wijers	0
Krayenhofflaan 10 Boterfabriek	60
St.Hubertusstraat	0
Zijpendaalstraat 3 3a	-37
Zwanenveld 4301vml roc locatie	0
Enkstraat, St Jacobslaan	0
Stationsplein Metterswane	
VSM Woo	
Fresiastraat	
Grote markt 1-3 vml V&D	0
Molenpoort 8824-8825	0
Hollandiaweg Energiecentrale	-162
WC Weezenhof	-11
Lankforst	-147
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	
Theeschenkerij Goffert	0
Bedrijvigheidsprojecten	
Van Rosenburgweg (Hippe Kip)	-828
woningbouwprojecten	
Vossenlaan 43	-717
Kinderdorp Neerbosch	-344
Dorpstraat 92-118	-728
Herstructurering	
-	
Stadscentrum	
Nwe Marktstraat	0
Stationsdistrict	-16.377
Jan Berendsstraat 47-67	-145
Waalsprong	-35.666
Winkelsteeg	-1.985
Maatschappelijk Vastgoed	
Prof. Bellefroidstraat	-143
Onderwijshuisvesting	-21.194
Koers West	
Nymakwartier	-2.925
Mercuriuspark	-909

* De gebiedsontwikkeling Stationsdistrict is een gemengd project met zowel grondexploitatie als facilitaire projecten. Voor het inzicht en de transparantie kiezen we ervoor om het totale verwachte verlies op deze plek te presenteren.

Voor de grexprojecten is de eindwaarde € 14.456

Voor de facilitaire projecten gaat het om eindwaarde € 1.921

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Beleid

Deze paragraaf is een uitwerking van de kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen. De kadernota schrijft voor hoe we ons risicomanagement vormgeven en geeft aan welk weerstandsvermogen wij als comfortabel beschouwen.

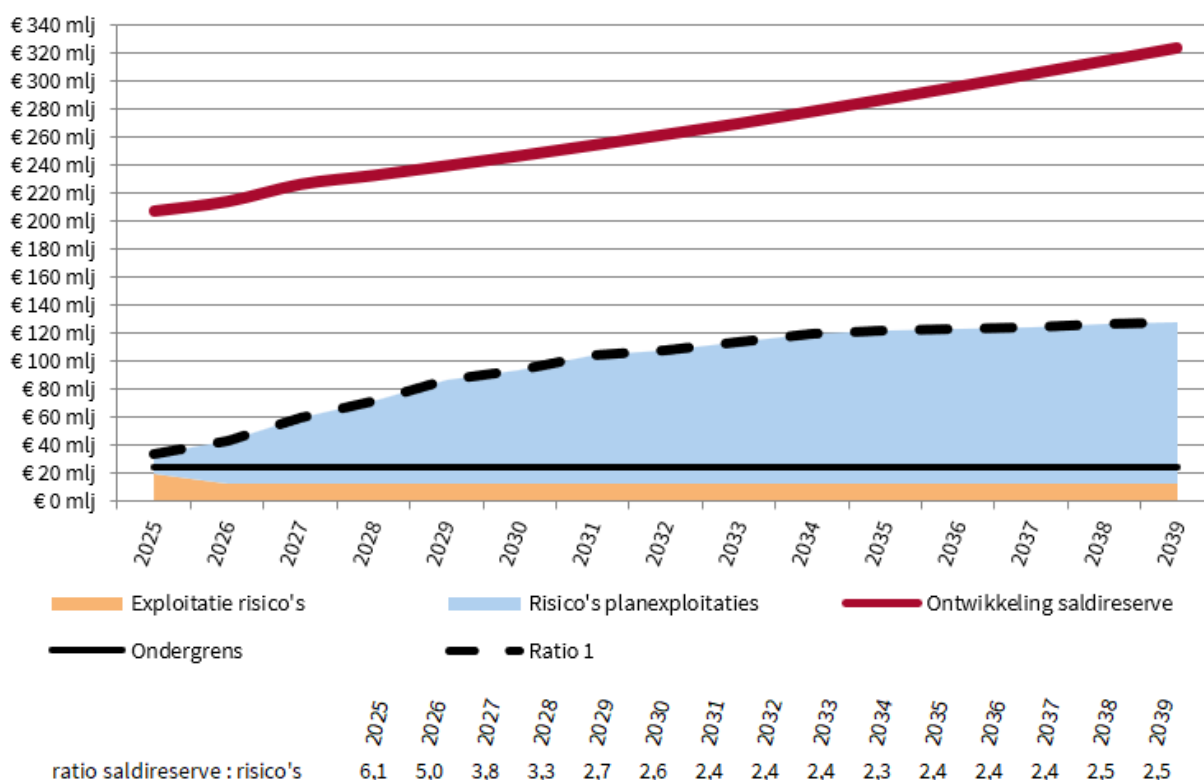
Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. Zo krijgen we de tijd om een zorgvuldige afweging te maken over hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven. Het weerstandsvermogen moet ons dus beschermen tegen het doen van ongewenste ingrepen in ons beleid.

Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element "tijd". Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro. Dit komt ongeveer overeen met € 150 per inwoner. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt, krijgt herstel hiervan absolute prioriteit.

Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, zowel op korte als op lange termijn, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

In de onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de saldireserve ten opzichte van het risicoprofiel.

Ontwikkelingen met financiële gevolgen in de toekomst

Het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen, bestaande uit de saldireserve, is bedoeld als buffer om de risico's die we lopen te kunnen opvangen zonder de continuïteit van de gemeente in gevaar te brengen. We hebben afgesproken dat we streven om het weerstandsvermogen gelijk (Ratio 1) te houden aan het totaal van berekende risico's. Momenteel zien we echter dat door positieve rekeningresultaten en afbouw van risico's,

het weerstandsvermogen dubbel zo hoog is als het benodigde streefbedrag. Hierna wordt ingegaan op een aantal posten waarvoor we mogelijk in de nabije toekomst een deel van de reserves moeten aanwenden.

Schaalsprong

Zoals beschreven in onze Omgevingsvisie groeit Nijmegen de komende jaren door. Dit vraagt om (grootschalige) aanpassingen aan bijvoorbeeld infrastructuur. Bestaande verbindingen moeten worden uitgebreid in capaciteit om de bereikbaarheid binnen en buiten de stad op peil te houden. Ook zijn investeringen nodig in ons health & hightech ecosysteem, om de (regionale) economie te blijven stimuleren en ruimte te bieden aan deze bedrijvigheid. Met een groeiend aantal inwoners is het belangrijk om te investeren in hoe goed mensen en gemeenschappen kunnen omgaan met sociale uitdagingen, spanningen en veranderingen. Ook het Rijk bereidt zich voor op investeringen in de groei van onze regio. Bij deze regelingen wordt er een vorm van co-financiering vanuit de stad gevraagd. De inhoud van deze investeringen precies is op dit moment nog niet aan te geven, maar dat we er rekening mee moeten houden in de toekomst is voor ons College iets dat zeker is.

Strategische huisvesting

Binnen onze organisatie doet zich een aantal ontwikkelingen voor die vragen om een herbezinning op onze kantoorhuisvesting op langere termijn. De organisatie is gegroeid en dat zet zich de komende jaren naar verwachting voort. Door een andere manier van werken is er een veranderende behoefte aan soorten werkplekken. De huidige inrichting, status en algemene uitstraling van onze dienstgebouwen zijn onder andere door de ouderdom deels gedateerd en bieden geen aantrekkelijke en inspirerende werkomgeving voor huidige en nieuwe medewerkers. Voor de verduurzaming van de dienstgebouwen zijn programma's opgesteld die om soms ingrijpende maatregelen vragen. De publieksruimtes en balies in de dienstgebouwen en buitenlocaties moeten aansluiten bij de behoefte en ontwikkelingen in dienstverlening op lange termijn. Vanwege de omvang van en de samenhang tussen deze ontwikkelingen is er afgelopen jaar een onderzoek uitgevoerd naar onze strategische huisvesting. De scenario's die hieruit voortvloeien worden verder uitgewerkt tot een advies voor de volgende bestuursperiode.

Culturele hoofdstad

Onze stad groeit dus snel. We staan voor grote opgaven op het gebied van wonen, energie, zorg en sociale samenhang. Juist cultuur kan daarin het verschil maken: als bron van creativiteit, als motor voor samenwerking en als middel om de stad van morgen vorm te geven. In Nijmegen is cultuur geen bijzaak, maar een manier om vooruitgang te versnellen. Nijmegen Culturele hoofdstad van Europa in 2033. Dat willen culturele en maatschappelijke organisaties uit de stad voor elkaar krijgen en de gemeente Nijmegen omarmt dit initiatief. De kandidatuur is een gezamenlijk proces. De gemeente werkt samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, de provincie Gelderland en met vele partners uit bijvoorbeeld cultuur, zorg, onderwijs en economie. Ook de betrokkenheid van inwoners is essentieel. Dit vraagt om investeringen vanuit de stad zelf.

Risico's

Planexploitatie-risico's

De onrust in de wereld, waaronder de oorlog in Oekraïne, de krapte op de arbeidsmarkt, stijgende prijzen en rente zorgen nog steeds voor onzekerheid bij de planexploitaties. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen, blijft grillig. De risico's uit het MPG 2025 zijn opnieuw beoordeeld en de effecten zijn verwerkt in deze stadsbegroting. De wijzigingen zitten in het risico van Nyma Mercuriuspark en de overige projecten en dan met name het project Kinderdorp Neerbosch.

Waa sprong

Op de grondexploitatie Waa sprong is voor het MPG 2025 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd. Het resultaat van de Monte Carlo-analyse geeft weer wat de mogelijke financiële resultaten zijn van de grondexploitatie en geeft daarmee inzicht in het risicoprofiel van deze grondexploitatie. Het risicobeleid van gemeente Nijmegen bepaalt dat het totale risico op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 80% financieel moet worden afgedekt. Het af

te dekken risicoprofiel bedraagt daarmee netto contant 21,9 miljoen euro. Dit betekent geen wijziging in het risicoprofiel.

Winkelsteeg Kanaalzone

Op de grondexploitatie Winkelsteeg Kanaalzone is voor het MPG 2025 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd. Het resultaat van de Monte Carlo-analyse geeft weer wat de mogelijke financiële resultaten zijn van de grondexploitatie en geeft daarmee inzicht in het risicoprofiel van deze grondexploitatie. Het risicobeleid van gemeente Nijmegen bepaalt dat het totale risico op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 80% financieel moet worden afgedekt. Het af te dekken risicoprofiel bedraagt daarmee netto contant 50,9 miljoen euro. Dit betekent geen wijziging in het risicoprofiel.

Stationsdistrict

Ook voor de grondexploitatie Stationsdistrict is voor het MPG 2025 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd. Het resultaat van de Monte Carlo-analyse geeft weer wat de mogelijke financiële resultaten zijn van de grondexploitatie en geeft daarmee inzicht in het risicoprofiel van deze grondexploitatie. Het risicobeleid van gemeente Nijmegen bepaalt dat het totale risico op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 80% financieel moet worden afgedekt. Het af te dekken risicoprofiel bedraagt daarmee netto contant 18,8 miljoen euro. Dit betekent geen wijziging in het risicoprofiel.

Kinderdorp Neerbosch

Vanwege de ligging van het gebied 'Kinderdorp Neerbosch', was bij het opstellen van het ambitiedocument rekening gehouden met potentiële milieuhinder. Aanvullend onderzoek op basis van actuele normen en uitgangspunten moest echter worden uitgevoerd bij de uitwerking van het Ambitiedocument. Met dat aanvullend onderzoek is begin 2025 jaar gestart. Uit de eerste checks blijkt inmiddels dat het toevoegen van nieuwe woningen in Kinderdorp er hoogstwaarschijnlijk toe leidt, dat omliggende bedrijven worden geschaad in hun bedrijfsvoering en dat is niet de bedoeling. Wij onderzoeken nu de consequenties van - en eventuele alternatieven voor - het afzien van woningbouw. De raad is via een raadsbrief geïnformeerd hierover eind juni 2025.

Project	Begroting 2026	Stadsrekening 2024
Waalsprong	21.900	21.900
Stationsgebied	18.800	18.800
Waalfront	2.900	2.900
Winkelsteeg Kanaalzone	50.900	50.900
Onderwijshuisvesting	1.700	1.700
Nyma Mercuriuspark	800	700
Overige projecten	4.600	1.500
Subtotaal	101.600	98.400
dempingsfactor	10,0%	10,0%
Totaal	91.440	88.560

Het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is daarmee gestegen ten opzichte van de Stadsrekening 2024, van € 88,6 miljoen naar € 91,4 miljoen. Ten opzichte van de Stadsrekening 2024 is het risico van Nyma Mercuriuspark toegenomen met € 0,1 miljoen en de Overige projecten (met name het project Kinderdorp Neerbosch) met € 3,1 miljoen.

Onderstaand leest u een overzicht van de risico's in de tijd. We merken nog op dat we bij het uitzetten in de tijd, overeenkomstig de afspraken bij de kadernota 2016, de dempingsfactor van 10% achterwege laten.

Hieronder geven we de risico's voor de jaren 2025 tot en met 2028 in afzonderlijke kolommen weer. De risico's van 2029 tot einde looptijd staan in de laatste kolom. Voor Waalsprong geldt als laatste jaar 2033 en voor Waalfront is het laatste risicobedrag in 2029. Het Stationsdistrict loopt tot 2030. Voor de planexploitatie Winkelsteeg/Kanaalzone is de inschatting dat ze tot 2042 gaan lopen.

Overzicht risico's grondexploitaties

Project	totaal risico	2025	2026	2027	2028	2029	latere jaren
Waalprong	21.900	4.800	5.800	6.500	3.100	1.100	600
Stationsgebied	18.800	1.900	1.700	4.400	3.100	3.900	3.800
Waalfront	2.900	700	800	900	200	300	300
Winkelsteeg Kanaalzone	50.900	3.400	4.300	3.100	4.000	9.100	27.000
Onderwijshuisvesting	1.700	1.200	300	200	0	0	0
Nyma Mercuriuspark	800	400	0	400	0	0	0
Overige projecten	4.600	2.100	2.200	100	100	100	0
Totaal	101.600	14.500	15.100	15.600	10.500	14.500	31.400

Overzicht van de risico's op de investeringen

Project	Begroting 2026	Stadsrekening 2024
Valkhofpark	275	275
Kelfkensbos	375	375
Stationsgebied	19.000	19.000
Winkelsteeg Kanaalzone	13.400	13.400
Investeringsprojecten	33.050	33.050

Programmarisico's

Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 115 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen,
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed, of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we ook buiten beschouwing.

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties, uitgevoerd in het risicomanagementsysteem, een risicoprofiel van € 13,1 miljoen. Hierbij houden we rekening met beheersmaatregelen. Dat is lager dan bij de Stadsrekening 2024, toen we bij 80% op € 19,8 miljoen uitkwamen. Bij de Stadsrekening 2025 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Hieronder staat de top 10 met de belangrijkste risico's, met in de eerste kolom een korte omschrijving van het risico en daarnaast het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben en een inschatting van de kans dat het risico optreedt.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatie-risico's	Max.netto gevolg x € 1 miljoen	Netto kans %	Invloed(%)
WMO HH, HM, DB en BG. Tekorten door vraagtoename a.g.v. vergrijzing.	€ 2.700.000	50%	8,95%
Jeugdzorg. Nijmeegse vertaling van landelijke maatregelen hervormingsagenda: Vanaf de begroting 2023 zijn maatregelen uit de voorlopige landelijke hervormingsagenda vertaald naar de Nijmeegse jeugdbegroting. De besparingen lopen op van 2,2 miljoen in 2023 naar structureel 5,3 miljoen vanaf 2026. De hervormingsagenda is nog onderwerp van onderhandeling tussen rijk, gemeenten en zorgaanbieders.	€ 2.650.000	50%	6,24%
Taakstellende bestedingsruimtes voor ambulante jeugdhulp en ambulante WMO-begeleiding. Er is een risico dat de effecten niet volledig in 2025 worden gerealiseerd.	€ 1.650.000	75%	5,80%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatie-risico's	Max.netto gevolg x € 1 miljoen	Netto kans %	Inloed(%)
Digitale problemen kunnen ook echte gevolgen hebben. Dit kan gebeuren door dingen zoals: Aanvallen met gijzelingssoftware: Waarbij je computerbestanden worden vergrendeld en je moet betalen om ze weer te krijgen. Ongeoorloofde toegang tot gegevens: Zoals wanneer iemand inloggegevens steelt om bij je informatie te komen. Deze problemen kunnen ontstaan door: Kwetsbare software: Als software niet goed wordt onderhouden of updates te laat worden geïnstalleerd. Vertraging bij updates: Als updates niet op tijd beschikbaar zijn. Ook speelt gedrag een rol. Onvoldoende training of het niet volgen van beveiligingsregels kan risico's vergroten. Daarom is het belangrijk om goed getraind te blijven en beveiligingsregels te volgen om deze risico's te beperken.	€ 4.000.000	30%	5,75%
Gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds valt lager uit dan wij geraamd hebben.	€ 3.270.000	50%	5,08%
"MGR Rijk van Nijmegen. In de begroting 2026-2029 van de MGR worden diverse risico's benoemd op het gebied van beleid en uitvoering. Omdat de MGR geen weerstandsvermogen aanhoudt, dienen de risico's opgenomen te worden in de begroting en jaarrekening van de deelnemende gemeenten. Het totale bedrag aan risico's van de MGR genoemd in de begroting bedraagt € 4.355.000. Het aandeel van de gemeente Nijmegen hierin bedraagt € 2.435.000. De verdeling van het risicobedrag over de deelnemende gemeenten gebeurt op basis van de verdeelsleutel ""inwoneraantal""."	€ 2.435.000	30%	4,86%
De openstelling van de Wet langdurige zorg (wlz) per 1 januari 2021 heeft geleid tot een grotere feitelijke uitstroom van de WMO naar de Wlz dan verwacht. Hierdoor strookt de financiële uitname die hieraan was gekoppeld niet meer met de werkelijke uitgaven van VWS. In het bestuurlijk overleg met VWS en de betrokken stakeholders is gesproken over een noodzaak tot het inzetten van financiële maatregelen tenzij er inspanningen worden geleverd om de instroom naar de Wlz af te laten nemen. Om het "gat" tussen de daadwerkelijke uitgaven aan Bescherm Wonen en het macrobudget te dichten kan VWS overgaan tot een tariefswijziging wat de intergratie-uitkering Bescherm Wonen zal verlagen.	€ 10.000.000	10%	4,67%
Voor 2025 zijn er een aantal nieuwe aanbestedingen: Jeugdhulp met verblijf, essentiële functies en Jeugdhulp ambulant. Bij een nieuwe aanbesteding laat gemeente Nijmegen een onafhankelijk kostprijs onderzoek uitvoeren.	€ 1.625.000	50%	3,82%
Een crimineel kan toegang krijgen tot een gebouw, bijvoorbeeld door inbraak of door zich overdag met een overtuigend verhaal binnen te werken, en vervolgens iets in een computer plaatsen of zijn/haar eigen laptop op ons netwerk aansluiten. Zelfs in een crisis kunnen we afgeleid zijn, wat kansen biedt voor cybercriminelen om binnen te dringen. Fysieke gebeurtenissen zoals inbraak, aanslag, overstroming en brand maar ook stroomuitval. Deze vormen een risico voor databeveiliging omdat in dergelijke situaties er meer gelegenheid is voor onbevoegde toegang tot fysieke data maar ook de fysieke componenten van de digitale wereld (computers, kabels etc).	€ 5.000.000	10%	2,55%
Wmo Hulpmiddelen. Hogere tarieven voor hulpmiddelen a.g.v. aanbesteding. Nieuw contract per 1 juni 2026.	€ 600.000	50%	2,35%

Gemeentefonds

Een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven en de ruimte onder het BCF (btw-compensatiefonds). Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Bij ieder Planning en Control (P&C) document herijken we het bedrag van de uitkering en passen we de begroting aan.

Neutraliseren aanvullende taakstellingen jeugd

Het rijk heeft in de afgelopen meicirculaire een verzwarende opgenomen van de taakstelling op de jeugdzorg. De verzwarende vanuit de maatregelen 'eigen bijdrage jeugdzorg' en 'sturen op trajectduur jeugd' wordt in de

begroting geneutraliseerd door het opnemen van deze stelpost. De reden is dat als eerste het rijk aan zet is om deze maatregel verder uit te werken.

Ruimte onder het BCF-plafond

Het BCF en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. In de begroting hebben wij een raming opgenomen voor de ruimte onder het BCF plafond geraamd overeenkomstig het standpunt van de provincie, het ministerie van Binnenlandse zaken en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het risico bestaat dat die ruimte niet geheel tot uitkering komt, evenals dat wij een risico lopen op afwijkingen tussen realiteit en aannames van de overige parameters.

Vennootschapsbelasting (landelijk verschil van mening tussen de Belastingdienst en de gemeenten)

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Wij hebben onderzoek gedaan naar de verplichtingen die hiermee samenhangen. Op de eerste plaats moesten we beoordelen of de gemeente door de 'ondernemerspoort' komt. Daarvoor is bepalend of gemeentelijke activiteiten mogelijkwinst met zich meebrengen. De conclusie is dat de parkeervoorzieningen, de vastgoedtak en de grondexploitaties niet winstgevend zijn. Over reclameactiviteiten heeft de Belastingdienst het standpunt dat daarmee een onderneming wordt gedreven. De gemeente Nijmegen, en ook andere gemeenten, delen dit standpunt niet. Op 30 augustus 2022 kwam de rechtbank Gelderland tot het oordeel dat het door gemeente Nijmegen ingestelde beroep gegrond is. Op 14 december 2022 hebben we bericht gekregen van de rechtbank dat de belastingdienst in hoger beroep gaat tegen deze uitspraak. Op 20 juni 2024 is het hoger beroep behandeld, en zijn we wederom in het gelijk gesteld. De belastingdienst is in cassatie gegaan bij de Hoge Raad, in de loop van 2025 zal de behandeling plaatsvinden.

Saldireserve

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de saldireserve opgenomen. De voorgestelde mutaties op de saldireserve in deze Stadsbegroting zijn in onderstaande tabel opgenomen en worden onder de tabel toegelicht.

bedragen * € 1 miljoen		2025	2026	2027	2028	2029
beginstand		184,2	206,7	213,5	225,8	232,1
Bestemming rekeningresultaat 2024						
Rekeningresultaat		27,7				
Amendement Stadsrekening 2024		-0,3				
Storting in reserve decembercirculaire		-0,7				
Storting in reserve aardgasvrij		-0,7				
Vrijval restant middelen reserve energiecrisis		0,9				
Structurele mutaties						
Structurele toevoegingen saldireserve		4,9	1,1	2,0	2,7	3,2
Bespaarde rente reserve		4,8	4,3	4,4	4,7	4,8
Incidentele mutaties						
Planexploitaties (op basis MGP 2025)	GP 2025	-1,7	-1,7	-1,7	-1,2	-1,3
Levensduur verlengd onderhoud activeren		1,7	1,3	0,9	0,5	0,2
Jaarsaldi SB 2023 - 2026; 2023,2024 en 2025	SB 2023	18,1				
Jaarsaldi SB 2024 - 2027; 2024,2025 en 2026	SB 2024	-7,8	-0,8			
Pot goud voor de regenboog	SB 2024	0,0	0,0	0,0		
Stadsbegroting 2025 - 2028, jaarsaldi 2025 - 2027	SB 2025	-14,4	-3,7	-4,5		
Herdenking 80 jr vrijheid	2e VM 2024	0,2				
Stadsbegroting 2026 - 2029, jaarsaldi 2026 - 2029*	SB 2026		8,9	11,2	-0,3	

bedragen * € 1 miljoen		2025	2026	2027	2028	2029
Budgetoverhevelingen						
Budgetoverhevelingen stand SB 2025	SB 2025	-1,5				
Overhevelingen 2e VM 2024	2e VM 2024	-7,3	-2,5	-0,1		
Budgetoverheveling Stadsrekening 2024	SR 2024	-1,1				
Claims en verwachtingen						
Warmtenet 2.0		-1,0				
beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk.	-1,5				
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747	-1,2				
Verwacht programmaresultaat 1e VM 2025	1e VM 2025	3,5				
Stand ultimo		206,7	213,5	225,8	232,1	239,0

* het programmasaldo 2029 is opgenomen in de regel 'structurele toevoegingen saldireserve'

Kengetallen

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. jaarrekening. Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie. Bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol). In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de raad en het college intern de kengetallen. De cijfers in de kolom 'begroting 2025' zijn de cijfers uit de stadsbegroting van vorig jaar.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2024	begroting 2025	2026	2027	2028	2029
Meerjarig sluitend		ja				
Structurele exploitatieruimte	3,4%	1,1%	2,0%	1,1%	0,3%	0,0%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB						0,0%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.

Het wettelijk voorgeschreven kengetal heeft betrekking op het eerste jaar van de meerjarenbegroting. Het eerste jaar is echter vaak niet erg representatief, het laatste jaar geeft dit inzicht veel beter. Dat is ook de reden dat de provincie een extra kengetal heeft opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting. In 2026 en 2027 is de structurele exploitatieruimte nadelig.

Weerstandsvermogen

	rekening 2024	begroting 2025	2026	2027	2028	2029
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	6,6	1,1	5,0	3,8	3,3	2,7

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.

Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen. Onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal groen. Dit is in alle begrotingsjaren het geval.

Grondexploitaties

	rekening					
	2024	begroting 2025	2026	2027	2028	2029
Kengetal grondexploitatie BBV	0,21	0,16	0,17	0,10	0,05	0,05

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de programmabegroting. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit risicovol. Hierin volgen we de normering van de provincie.

Schulden

	rekening	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	46	48	54	53	48	46
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	40	47	48	48	44	44
Solvabiliteit	28%	24%	26%	27%	29%	30%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: 'de netto schuldquote'. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: 'de solvabiliteit'.

De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenspiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen. Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden. Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.

De ontwikkeling van de schuldquote wordt in belangrijke mate beïnvloed door de ontwikkeling van de grondexploitaties, investeringen en de ontwikkeling van het eigen vermogen (saldireserve).

Lokale lasten

	rekening	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lokale lasten (inwoners)	118	125	123			
OZB tarief bedrijven	179	187	188			
huurders	7	10	7			

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: 'Lokale lasten inwoners'. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten

opzichte van het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.

De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde, er ruimte is om de lokale lasten te verhogen. Er is ruimte in de lokale lasten om eventueel financieel 'onheil' op te vangen.

Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen, zijn er twee andere kengetallen opgenomen: een kengetal 'OZB-tarief bedrijven' en de 'lokale lasten huurders'. Het kengetal 'OZB-tarief bedrijven' geeft de hoogte van het gecombineerde OZB-tarief aan. Dit is de optelling van het eigenaren- en gebruikersdeel, ten opzichte van het gemiddelde in Nederland van vorig jaar. Het kengetal 'lokale lasten huurders' geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar in Nederland.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2024	begroting 2025	2026	2026	2028	2029
toereikendheid onderhoudsbudgetten		v	v	v	v	v

Het niet op orde zijn van het onderhoud kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij er extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Financiering

Beleid

De gemeente Nijmegen betaalt haar activiteiten met eigen middelen en met geleend geld. De rente die we voor leningen betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen en extern brengen we rente in rekening als we geld uitlenen. Het saldo dat hierbij ontstaat, is het financieringsresultaat.

Financieringsbeleid

Ons beleid omtrent financiering is vastgelegd in de Financiële verordening en in het Financieringsstatuut.

De belangrijkste doelen van ons financieringsbeleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden).

Deze doelen streven we na door:

Voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar

Het overgrote deel sluiten wij af bij – of via – de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Deze sectorbank kan door een hoge kredietwaardigheid goedkoop lenen en geeft dit voordeel door aan gemeenten. Daarnaast trekken we via tussenpersonen, zogenaamde brokers, geld aan op de Europese kapitaalmarkt. Hierbij moet gedacht worden aan andere overheden, pensioenfondsen of verzekeraars die geld uitlenen.

Te variëren met looptijden van de leningen om risico's te beperken

Leningen lossen we meestal pas aan het einde van de looptijd af. Vaak hebben we dan een nieuwe lening nodig. De rente kan op dat moment hoog zijn. Dit is onwenselijk als er veel leningen tegelijkertijd vervallen. Daarom kiezen we de looptijden zodanig dat elk jaar een vergelijkbaar bedrag vervalt. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de wettelijke renterisiconorm die dit maximeert (zie tabel Renterisiconorm aan het slot van deze paragraaf).

Goedkope leningen aan te gaan met een looptijd van enkele weken

We houden dagelijks bij wat onze geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo gaan we leningen aan die we binnen enkele weken weer terugbetalen. Om rentekosten te besparen zetten we hier maximaal op in. De wettelijke kasgeldlimiet maximeert de omvang van deze korte geldleningen. Dit om problemen te voorkomen als de rente snel toeneemt. Met onze begrotingsomvang bedraagt de kasgeldlimiet in 2026 93,3 miljoen euro.

Bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen

De gemeente is geen bank. Een instelling is zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering, inclusief financiering. Wij geven er de voorkeur aan dat instellingen zelf lenen zonder onze tussenkomst. Alleen als een instelling geen lening kan krijgen, overwegen wij onder voorwaarden een rol te spelen. Ook dan willen we zo min mogelijk financieel risico lopen. Hierbij maken we een afweging tussen het financieel risico en het maatschappelijk belang.

Voor leningen die we verstrekken geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd

Als we een lening verstrekken van meer dan vijf miljoen euro lenen we hier zelf ook voor. Om renterisico te voorkomen, wordt dan voor hetzelfde bedrag en dezelfde looptijd geleend. De rente die we vragen, leiden we af van de rente die we zelf moeten betalen. Voor provisiekosten en het risico dat we lopen, hanteren we een opslag.

Geen risicovolle financiële producten af te sluiten

De gemeente Nijmegen is zeer terughoudend op het gebied van derivaten, omdat hier doorgaans grote risico's mee gemoeid zijn. Een derivaat is een financieel product waarvan de waarde is afgeleid van een andere onderliggende waarde, zoals een aandeel of rente. We maken al geruime tijd geen gebruik van derivaten (zoals renteopties).

Hoeveel lenen we waarvoor?

Financieringsbehoefte

Onze investeringen in vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa (grotendeels bestaande uit bijdragen in activa van derden), materiële vaste activa (zoals: gebouwen, openbare ruimte) en financiële vaste activa (deelnemingen, verstrekte leningen). Voor de financiering van deze activa hebben we de beschikking over eigen middelen (eigen vermogen en voorzieningen). Voor zover deze middelen niet toereikend zijn, trekken we leningen aan. Als de investeringen in vaste activa groter zijn dan de optelsom van onze eigen middelen en leningen, ontstaat financieringsbehoefte. Dan trekken we extra geld aan om in die behoefte te voorzien.

bedragen x € 1 miljoen	Prognose 2026	Stadsrekening 2024		Prognose 2026	Stadsrekening 2024
Vaste activa			Eigen vermogen	263	271
Immateriële vaste activa	19	19	Voorzieningen	40	40
Materiële vaste activa	594	502			
Financiële vaste activa	70	64	Langlopende schulden	323	326
			waarvan nieuw	71	
Totaal	683	585	Totaal	626	637

De prognose laat zien dat we voor de financiering van onze vaste activa eind 2026 een bedrag van 683 miljoen euro verwachten nodig te hebben. Daarin kunnen we voorzien met eigen middelen en leningen voor een bedrag van 626 miljoen euro. In het verschil tussen die twee bedragen - de financieringsbehoefte - van 57 miljoen euro wordt in eerste instantie voorzien door kasgeldleningen af te sluiten (kortlopende leningen met een looptijd korter dan 1 jaar). Daardoor kunnen de rentekosten worden gedrukt, omdat de rente voor kortlopende leningen lager is dan de rente voor langlopende leningen. Langdurige financiering met kort geld is echter risicovol en wettelijk is er een limiet (de zogenaamde kasgeldlimiet, voor 2026 is dat 8,5% van het begrotingstotaal van 1,098 miljoen euro: 93,3 miljoen euro). Daarom zetten we tijdig de kortlopende financiering om in langlopende financiering.

Rente

Renteontwikkeling

De inflatie is na de pieken van 2022–2023 aan het normaliseren, maar centrale banken zoals de ECB blijven voorzichtig. Renteverlagingen zijn mogelijk, maar verwacht wordt dat de rente hoger zal zijn dan het decennium voor 2022, vanwege structurele factoren zoals vergrijzing, hogere overheidsuitgaven en energietransitie-investeringen. De langetermijnrente (zoals de 10-jaars staatslening) ligt nu tussen 2,5 en 3,5%. Verwacht wordt dat deze rente op middellange tot lange termijn stabiel blijft of licht zal stijgen, tenzij economische krimp of deflationaire druk sterker worden dan verwacht.

Ten opzichte van de Stadsbegroting 2025 gaan we uit van een lichte stijging van de rente voor langlopende leningen. We gaan vanaf 2026 uit van een rentepercentage van 2,75% (Stadsbegroting 2025: 2,25%). Voor de jaren 2027 en verder houden we dit percentage ook aan. Voor de kortlopende leningen gaan we uit van 2,2% (toetsmoment: augustus 2025).

Omslagrente

De rente en financieringskosten voor het aantrekken van leningen en het gebruik van ons eigen vermogen berekenen wij door naar de taakvelden. Dit doen we met een verdeelsleutel die we de omslagrente noemen. Tot begrotingsjaar 2025 hebben we de omslagrente constant kunnen houden op een relatief laag percentage. Dit werd ingegeven door onze rentevisie voor lang geld, waarbij we zagen dat de tendens van lagere rentes zich voortzette. Vanwege rentestijgingen in 2023 en 2024 in combinatie met aan te trekken nieuwe financiering voor herfinancieringen en nieuwe investeringen, is bij de Stadsbegroting 2025 de omslagrente van 1,6% verhoogd naar 2%. Op basis van nacalculatie lag de omslagrente over 2024 rond 1,5%. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat in 2025 de omslagrente echter meer richting 2% gaat bewegen, omdat de langlopende rente licht stijgt. In welke mate dit daadwerkelijk gaat gebeuren, is vooral afhankelijk van marktontwikkelingen en het tempo waarmee wij nieuwe investeringen kunnen realiseren. Vooralsnog hanteren voor de doorberekening van rentelasten aan investeringen en planexploitaties een omslagrente van 2%.

Voor de rente over onze reserves hebben we de afgelopen jaren de omslagrente aangehouden. Volgens het BBV mag de rente die je toerekent aan reserves niet hoger zijn dan de rente die je daadwerkelijk betaalt. Omdat de gemiddeld betaald rente het afgelopen jaar lager was dan de omslagrente, stellen we de rente over de reserves bij van 2 naar 1,75%.

	2025	2026	2027	2028
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		<----- 1,75 % ----->		
- Doorberekening aan investeringen		<----- 2,0 % ----->		
- Rekenrente voor planexploitaties		<----- 2,0 % ----->		
Langlopende leningen	2,75%	2,75%	2,75%	2,75%
Kortlopende leningen	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%

Financieringsresultaat

Onderstaande tabel laat voor 2026 zien waaruit het begrote renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit resultaat wordt berekend als het verschil tussen de saldi van de rentekosten (aan taakvelden toe te rekenen rente en de rente over het eigen vermogen) en de doorberekende rente (renteomslag).

Renteschema rentetoerekening begroting 2026			bedragen in € 1.000
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		7.455
b	De externe rentebaten	-/-	622
c.1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	1.208
c.2	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	=	5.625
d.1.	Rente over het eigen vermogen	+	4.634
d.2	Rente over voorzieningen	+	0
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	=	10.259
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	10.570
f	Renteresultaat op taakveld treasury	voordelig	311

Het financieringsresultaat wordt bepaald door aan het renteresultaat (0,3 miljoen euro) de bespaarde rente (4,6 miljoen euro; de rente over het eigen vermogen) en de bankkosten (0,1 miljoen euro; dat bedrag is niet meegenomen in bovenstaand renteschema) toe te voegen:

Bedragen x € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Financieringsresultaat	4,84	4,1	4,32	3,38

Tabel renterisiconorm

bedragen x €1.000	Variabelen Renterisico(norm)	2026	2027	2028	2029
[1]	Renteherzieningen	16	16	16	16
[2]	Aflossingen	61.945	41.982	39.532	31.558
[3]	Renterisico [1+2]	61.961	41.998	39.548	31.574
[4]	Renterisiconorm	219.760	222.980	215.460	219.500
[5a]=[4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	157.799	180.982	175.912	187.926
[5b]=[3>4]	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm					
[4a]	Percentage	20	20	20	20
[4b]	Regeling (begrotingstotaal)	1.098.800	1.114.900	1.077.300	1.097.500
	Renterisiconorm (van alleen 2026)	219.760			
[4]=[4a]x[4b]/100					

(Voorgeschreven model volgens Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden)

Bij ons financieringsbeleid hebben we aangegeven dat we aflossingen meerjarig spreiden om het risico van een hogere rente bij een nieuwe lening te beperken. Uit bovenstaande opstelling blijkt dat we in 2026 en in meerjarig perspectief ruimschoots onder de renterisiconorm blijven.

Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is inmiddels drie jaar in werking. De openbaarheidsparagraaf geeft inzicht in de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de Woo. Bij brief van 24 mei 2022 en op 7 februari 2023 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de manier waarop de Woo in Nijmegen wordt geïmplementeerd. De openbaarheidsparagraaf uit de begrotingen en jaarrekeningen nadien, zijn een vervolg op deze brieven en kunnen worden beschouwd als de actuele situatie ten aanzien de Woo.

Inmiddels is de actieve informatieplicht eind 2024 gedeeltelijk (voor wat betreft de eerste tranche) in werking getreden. In 2025 is gewerkt aan de tweede tranche. Ervan uitgaande dat de tweede tranche eind 2025 in werking treedt en de informatiecategorieën uit de tweede tranche openbaar worden gemaakt, wordt in 2026 de volgende stap gezet met openbaarmaking van de informatiecategorieën uit de derde tranche. Hiermee liggen we op schema met de implementatiestrategie van de minister. Voor een overzicht van de tranches verwijzen wij naar de [algemene informatie van de Minister](#). We maken de documenten openbaar op het [Dataportaal van de gemeente Nijmegen](#).

De Woo bestaat uit drie onderdelen. Hieronder geven we per onderdeel aan welke resultaten we in 2026 willen bereiken. De kosten voor het implementeren van de Woo zijn opgenomen in het programma Bestuur en Organisatie.

1. **De openbaarmaking op initiatief van de gemeente (actieve openbaarmaking)**
 - a. We starten in 2026 met het openbaar maken van de volgende informatiecategorieën:
 - Convenanten;
 - Onderzoeksrapporten;
 - Klachtoordelen.
 - b. De informatiecategorie ‘bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken’ maken we al openbaar. We beoordelen in 2026 of we dat conform de Woo doen.
 - c. De informatiecategorie ‘Woo-verzoeken en -besluiten’ maakt ook onderdeel uit van de derde tranche. Deze dossiers worden vanaf medio 2025 structureel openbaar gemaakt op het Dataportaal. We onderzoeken in 2026 of de eerder op Woogle openbaar gemaakte dossiers opgenomen kunnen worden in het Dataportaal.
 - d. Door middel van een vraag aan het Stadspanel vragen we inwoners naar de ervaringen met de Woo.
 - e. We brengen de Woo blijvend onder de aandacht van medewerkers.
2. **De openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking)**
 - a. We werken in 2026 verder aan een verbetering van het tijdig afhandelen van Woo-verzoeken. We streven er naar 90% van de Woo verzoeken binnen de beslistermijn te beantwoorden.¹ Dit doen we door tijdig op het verzoek te beslissen of door met de verzoeker afspraken te maken over de wijze waarop we zijn of haar verzoek behandelen. Dit laatste komt met enige regelmaat voor vanwege de omvang van verzoeken.
 - b. We streven ernaar om in 40% van het aantal ontvangen Woo-verzoeken contact op te nemen met de verzoeker. Het doel kan zijn om meer duidelijkheid te krijgen over het Woo-verzoek en/of afspraken te maken over de behandeling van een Woo-verzoek.

¹ Op grond van indicatoren van de VNG. Zie het ‘Meerjarenplan om de Wet open overheid bij gemeenten te implementeren’.

3. **Informatiehuishouding**

Het op orde hebben van de informatiehuishouding maakt onderdeel uit van zowel de reguliere werkpraktijk als projectmatige kwaliteitsverbeteringstrajecten. Wanneer de informatiehuishouding op orde is, versnelt en vereenvoudigt dat het zoeken naar documenten.

 - a. In 2025 is het project “Verbeteren informatiehuishouding beleidsprocessen” gestart, wat mede tot doel heeft de openbare publicatie van (nog nader te bepalen gedeeltes van) beleidsdossiers te verbeteren. Hierbij zullen de gemeenteraad en rekenkamer naar hun informatiebehoefte bevraagd worden. In 2026 zal dit leiden tot de publicatie van (nog nader te bepalen gedeeltes van) een aantal

specifieke beleidsdossiers als een pilot, daarna wordt de werkwijze voor alle beleidsvormingstrajecten doorgevoerd.

- b. Met het in kaart brengen van de informatieomgevingen in een informatiebeheerplan, is er meer overzicht. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2026 zetten we dit voort door voor enkele bestandsomgevingen een informatiebeheerplan op te stellen.

Financiële begroting

Baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen * € 1mln	Rekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
Programma	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo	Baat	Last	Saldo
Bestuur en organisatie	9,5	90,8	-81,3	7,1	91,4	-84,3	7,7	95,2	-87,6	7,7	94,9	-87,3	7,7	94,7	-87,0	7,7	95,0	-87,3
Veiligheid	2,1	27,4	-25,3	3,4	30,9	-27,5	0,9	30,8	-29,9	0,6	30,3	-29,7	0,6	30,8	-30,2	0,6	30,8	-30,2
Economie en toerisme	1,8	7,4	-5,6	1,5	9,2	-7,7	1,6	8,4	-6,8	1,6	8,1	-6,5	1,6	8,0	-6,4	1,6	8,0	-6,4
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	84,4	344,0	-259,6	55,7	350,8	-295,1	26,2	324,6	-298,5	15,7	310,1	-294,4	15,6	309,8	-294,2	15,6	309,8	-294,2
Werk en Inkomen	129,9	222,4	-92,5	124,4	219,4	-95,0	124,3	218,4	-94,1	124,3	217,7	-93,4	124,3	217,6	-93,3	124,3	216,5	-92,2
Onderwijs	11,5	39,1	-27,6	11,1	39,9	-28,8	9,9	39,0	-29,1	9,9	39,8	-29,9	9,9	40,8	-30,9	9,9	41,4	-31,4
Bereikbaarheid	29,0	63,7	-34,7	28,8	61,2	-32,4	32,7	70,9	-38,2	37,1	78,3	-41,2	37,2	79,1	-41,9	37,2	79,7	-42,6
Wonen en stedelijke ontwikkeling	99,9	116,2	-16,3	125,6	152,3	-26,6	110,5	133,4	-22,9	106,5	129,7	-23,1	42,5	64,6	-22,0	42,5	64,3	-21,8
Openbare ruimte	28,7	57,8	-29,1	31,8	72,2	-40,4	29,7	67,8	-38,1	32,8	70,3	-37,6	36,0	75,3	-39,3	39,4	76,9	-37,5
Cultuur en Cultureel Erfgoed	5,9	39,0	-33,1	6,0	43,2	-37,1	6,0	44,6	-38,7	6,0	45,3	-39,4	6,0	45,8	-39,9	5,8	45,5	-39,7
Sport	10,1	25,5	-15,4	8,8	27,2	-18,3	8,8	27,3	-18,6	8,8	27,2	-18,4	8,7	25,7	-17,0	8,7	25,7	-17,0
Financiën	738,8	90,6	648,2	738,0	34,9	703,1	752,7	50,4	702,3	772,4	71,7	700,8	779,2	77,1	702,1	803,8	103,6	700,2
Beginsaldo	1.151,6	1.123,9	27,7	1.142,4	1.132,5	9,9	1.111,0	1.111,0	0,0	1.123,4	1.123,4	0,0	1.069,2	1.069,2	0,0	1.097,1	1.097,1	0,0

Taakvelden

Omschrijving taakveld; bedragen * €1 miljoen		2025	2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuur	-7,8	-8,2	-8,2	-8,2	-8,2
0.10	Mutaties reserves	16,2	-12,1	-10,5	-4,4	-5,1
0.2	Burgerzaken	-5,0	-5,0	-5,1	-5,1	-5,1
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
0.4	Overhead	-71,5	-74,5	-74,0	-73,7	-74,0
0.5	Treasury	6,7	5,8	4,4	4,5	3,5
0.61	OZB woningen	57,8	60,7	62,3	63,3	63,6
0.62	OZB niet-woningen	51,0	53,7	54,6	55,5	56,4
0.63	Parkeerbelasting	23,4	27,2	31,6	31,7	31,7
0.64	Belastingen overig	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	571,0	596,5	612,4	613,8	634,3
0.8	Overige baten en lasten	0,0	-2,8	-23,1	-31,2	-53,1
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-19,0	-19,8	-19,8	-20,1	-20,2
1.2	Openbare orde en veiligheid	-8,5	-10,1	-9,9	-10,0	-10,0
2.1	Verkeer en vervoer	-41,1	-46,7	-48,3	-49,1	-50,0
2.2	Parkeren	-14,1	-18,1	-23,9	-23,8	-23,6
2.4	Economische havens en waterwegen	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
2.5	Openbaar vervoer	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5
3.1	Economische ontwikkeling	-5,8	-5,1	-4,8	-4,7	-4,7
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
3.4	Economische promotie	-1,1	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
4.2	Onderwijshuisvesting	-19,5	-20,0	-20,4	-21,4	-22,1
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-9,3	-9,1	-9,5	-9,5	-9,3
5.1	Sportbeleid en activering	-5,7	-6,0	-6,0	-5,1	-5,1
5.2	Sportaccommodaties	-12,7	-12,5	-12,4	-12,0	-11,9
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-18,0	-19,9	-20,6	-21,3	-20,9
5.4	Musea	-6,6	-6,9	-6,8	-6,8	-6,8
5.5	Cultureel erfgoed	-4,8	-3,8	-4,5	-4,2	-4,1
5.6	Media	-7,7	-8,1	-7,5	-7,5	-7,8
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-18,3	-20,9	-21,2	-21,4	-21,7
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-46,5	-45,5	-44,7	-44,2	-44,1
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-15,1	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-13,6	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-1,9	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
6.3	Inkomensregelingen	-47,1	-47,2	-47,2	-46,9	-46,9
6.4	WSW en beschut werk	-28,5	-27,6	-26,3	-25,7	-24,8
6.5	Arbeidsparticipatie	-19,4	-19,2	-19,9	-20,7	-20,5
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-9,8	-10,1	-9,2	-9,2	-9,2
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-18,1	-20,7	-19,5	-19,5	-19,5
6.712	Begeleiding (WMO)	-12,1	-10,0	-9,6	-9,6	-9,6
6.713	Dagbesteding (WMO)	-2,4	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-44,9	-42,3	-41,5	-41,5	-41,5
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-22,1	-23,2	-23,9	-23,9	-23,9
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
6.791	PGB Wmo	-6,2	-7,7	-7,7	-7,7	-7,7
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	-46,8	-48,3	-47,6	-48,0	-48,0
6.812	Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	-33,3	-35,5	-35,4	-35,4	-35,4
6.821	Jeugdbescherming	-7,3	-5,9	-5,9	-6,0	-6,0
6.822	Jeugdreclassering	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1	Volksgezondheid	-11,3	-11,7	-11,7	-11,7	-11,7
7.2	Riolering	5,5	8,0	8,2	8,5	8,3

Omschrijving taakveld; bedragen * €1 miljoen	2025	2026	2027	2028	2029
7.3 Afval	-8,6	-10,6	-10,6	-10,5	-10,5
7.4 Milieubeheer	-18,8	-14,3	-13,7	-15,6	-13,4
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
8.1 Ruimtelijke ordening	-4,3	-4,7	-3,9	-3,5	-3,5
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-7,9	-8,2	-9,6	-11,0	-10,8
8.3 Wonen en bouwen	-14,4	-10,1	-9,6	-7,5	-7,5
Totaal	9,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Resultaat voor en na bestemming

Bedragen x € 1 mln	2026			2027			2028			2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Voor bestemming	1.081,7	1.093,8	12,1	1.098,2	1.108,7	10,5	1.050,5	1.054,9	4,4	1.078,0	1.083,1	5,1
Mutatie in reserve												
Storting reserves	29,3	0,0	29,3	25,2	0,0	25,2	18,7	0,0	18,7	19,1	0,0	19,1
Onttrekking reserves	0,0	17,1	17,1	0,0	14,7	14,7	0,0	14,3	14,3	0,0	14,0	14,0
Totaal	1.111,0	1.111,0	0,0	1.123,4	1.123,4	0,0	1.069,2	1.069,2	0,0	1.097,1	1.097,1	0,0

Stelposten

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Gemeentefonds:				
Concernposten - Stelposten Gemeentefonds volumeontwikkeling WMO		-929	-1.892	-2.892
Concernposten - Stelposten Gemeentefonds IU Beschermd Wonen	1.643	1.643	1.643	1.643
Concernposten - Stelposten Gemeentefonds Res. prijscompensatie	0	-21.668	-39.497	-58.552
Concernposten - Stelposten Impulsbudgetten	-1.451	-1.741	-1.915	-624
Concernposten - Stelposten Gemeentefonds overige taakmutaties	-101	-104	-108	-108
Verdere invoer verdeelmodellen GF	0	2.700	5.400	8.100
Neutraliseren aanvullende taakstellingen jeugd:				
- eigen bijdrage jeugdzorg			3.408	3.531
- sturen op trajectduur jeugd			890	922
Andere stelposten:				
Concernposten - Stelposten Areaal bestaande stad	0	-913	-1.429	-1.828
Concernposten - Stelposten Kapitaallasten		-255	4.220	-1.452
Concernposten - Stelposten Overig indexering (loonsom)	-1.865	-1.877	-1.877	-1.890
Concernposten - Stelposten Overig Ontwikkelingskosten soc. domein	-1.034	0	0	0
totaal	-2.808	-23.144	-31.157	-53.150

Gemeentefonds

Gemeentefonds volumeontwikkeling WMO

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. In de septembercirculaire 2024 is een jaarlijkse tranche voor indexering voor demografie toegevoegd aan het gemeentefonds en dit is geparkeerd op de stelpost. In de stadsbegroting 2027 wordt de benodigde indexatie voor jaarschijf 2027 integraal afgewogen.

IU Beschermd Wonen

Een deel van de middelen voor WMO beschermd wonen wordt in het gemeentefonds uitgekeerd via een integratie uitkering. In geval van een integratie uitkering wordt de prijscompensatie 2026 niet nu toegekend maar pas in 2026. De kosten die samenhangen met deze onderdelen worden al wel geïndexeerd in de begroting, conform de

gemeentelijke uitgangspunten. Omdat de lasten in prijzen 2026 opgenomen zijn en de inkomsten in prijzen 2025 ontstaat er nu een onterecht verschil. Dit verschil verdwijnt volgend jaar met de meicirculaire, dan wordt namelijk de prijscompensatie toegekend. Vooruitlopend op de toekenning van de prijscompensatie in 2026 corrigeren we dit verschil met een stelpost.

Reservering prijscompensatie

Een deel van het gemeentefonds in de latere jaren is bedoeld om prijsstijgingen op te vangen. Dat deel wordt gereserveerd op stelpost.

Stelposten impulsbudgetten

Regionaal is afgesproken dat gemeenten deze budgetten aan de MGR beschikbaar stellen onder de voorwaarde dat er een bestedingsplan Impulsgelden ter beoordeling aan de gemeenten wordt voorgelegd. Ook de raden hebben deze voorwaarde in hun zienswijze op de jaarstukken van de MGR onlangs opgenomen (en daarvoor reeds in de zienswijze op de Kaderbrief MGR 2026 e.v.). Sinds kort ligt een concept-plan Impulsgelden ter besluitvorming voor bij gemeenten en MGR: 'Stap voor stap ontwikkelen naar werk. Versterken van de ondersteuningsinfrastructuur voor werkenden en werkzoekenden in het Rijk van Nijmegen'.

In afwachting van besluitvorming over het concept-plan stellen we voor om deze middelen op stelpost te reserveren.

Verdere invoer verdeelmodellen

In de begroting wordt ervan uit gegaan dat het nieuwe verdeelmodel dat vanaf 2023 wordt gebruikt voor het verdelen van het gemeentefonds naar gemeenten verder wordt doorgevoerd. In 2026 is er geen herverdeeffect doorgerekend. Over de verdere invoering van het verdeelmodel voor 2027 en verder worden we nog nader geïnformeerd. De verwachting is dat er uit gegaan kan worden voor een ingroeipad van € 15 per inwoner per jaar en dit is als stelpost opgenomen.

Neutraliseren aanvullende taakstellingen jeugd

Het rijk heeft in de afgelopen meicirculaire een verzwarende opgenomen van de taakstelling op de jeugdzorg. De verzwarende vanuit de maatregelen 'eigen bijdrage jeugdzorg' en 'sturen op trajectduur jeugd' wordt in de begroting geneutraliseerd door het opnemen van deze stelpost. De reden is dat als eerste het rijk aan zet is om deze maatregel verder uit te werken.

Andere stelposten

Areaal bestaande stad

In de Stadsbegroting 2013 is afgesproken dat voor elke woning die erbij komt het budget voor onderhoud Openbare Ruimte met € 400 stijgt. De toename voor het volgend begrotingsjaar is structureel verwerkt. De toename in de begrotingsjaren daarna worden op stelpost gehouden tot het betreffende begrotingsjaar is aangebroken.

Kapitaallasten

In onze begroting gaan we uit van een vast niveau van kapitaallasten. Dit niveau wordt vergeleken met de kapitaallasten die we verwachten vanuit de reeds gerealiseerde investeringen en de toekomstige investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan. Het verschil tussen deze twee zetten we op stelpost. Daarnaast zijn de kapitaallasten van de nieuwe investeringen die in deze begroting worden voorgesteld hieronder geboekt. In het voorjaar weten we definitief wat het verschil is tussen de begrote kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten voor dat jaar. Dit wordt dan gemeld in de Voortgangsmonitor.

Indexering(Loonsom)

Op stelpost is een deel van het loonsombudget gealloceerd dat bedoeld is om volgend jaar aanpassingen in de loonsom op te vangen. Bijvoorbeeld CAO-ontwikkelingen, werkgeverslasten, of aanpassingen in de pensioenpremie.

Ontwikkelingskosten sociaal domein

Vorig jaar is bij de Stadsbegroting 2025 het amendement Door(breekaan)pakken! aangenomen. Met dit amendement zijn middelen gealloceerd voor de doorbreekaanpak. De middelen voor 2026 zijn beschikbaar op stelpost.

Incidentele baten en lasten

Lasten		Programma	2026	2027	2028	2029
Gedragmaatregelen Versnelling mobiliteitstransitie	SB 2024	Bereikbaarheid	-400			
Warmtenet	SB 2023	Openbare ruimte	-100	-700	-2.200	
Voordeel Leerlingenvervoer	SB 2025	Onderwijs	200			
Frictiekosten Briks-taken	SB 2025	Won. en Sted.Ontw.	-733	-637		
Het komen tot één Omgevingsplan	SB 2025	Won. en Sted.Ontw.	-600	-450	-450	-450
Aanvullende tegemoetkoming energie SFN	SB 2025	Sport	-400	-400		
Suites sociaal domein	SB 2025	Werk en Inkomen	-1000	-400		
Beheer tijdelijke fietsenstalling Stationsgebied	SB 2025	Won. en Sted.Ontw.	-400	-400		
Voortzetting Yivi (voorheen IRMA) als digitale identiteitsv.	SB 2026	Bes. en Organisatie	-100	-100		
Uitbreiding frontoffice met ondersteuning Burgerzaken	SB 2026	Bes. en Organisatie	-65	-65		
Reserve Chiptechsector	SB 2026	Economie en Toer.	-1.000			
Uitvoering Wet Inburgering	SB 2026	WWZ	-548	-300		
Integratie Oekraïense Ontheemden	SB 2026	WWZ	-100	-100		
Lhbtq+	SB 2026	WWZ	-100			
Inkomensregelingen	SB 2026	Werk en Inkomen	-860			
Onderhoudsbudget bebording en markerings	SB 2026	Bereikbaarheid	-175	-175	-150	
Handhaving anterieure overeenkomsten	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-100	-100		
Handhaving anterieure overeenkomsten trap-op-trap-af	SB2026	Won. en Sted. Ontw.	-40	-40		
Omgevingswet transitieplan 2.0	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-1.700	-1.400		
Omgevingswet transitieplan 2.0 trap-op trap-af	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-48	-48		
Gebiedsvisie campus heijendaal	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-100	-100		
Doorontwikkeling kennisclusters NTC	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-200	-200		
Intensiveringstudie stad n.a.v. omgevingsvisie	SB 2026	Won. en Sted.Ontw.	-600			
Woonfonds	SB2026	Won. en Sted. Ontw.	-5.000			
Klimaatadaptatie	SB2026	Openbare ruimte		-350	-600	-600
Klitaatadaptatie	SB2026	Openbare ruimte		-140	-240	-240
Culturele Hoofdstad	SB 2026	Cult. en Cult. Erfg.	-500	-500	-500	
Eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg	SB 2026	Cult. en Cult. Erfg.	-100	-300	-100	
Totaal incidentele baten en lasten			-14.769	-6.905	-4.240	-1.290

Structureel begrotingssaldo

Bedragen * € 1 miljoen		2026	2027	2028	2029
Saldo van baten en lasten voor bestemming	A	12,1	10,5	4,4	5,1
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves ("-" is per saldo toevoeging)	B	-12,1	-10,5	-4,4	-5,1
Begrotingssaldo na bestemming	C = A + B	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidentele mutaties					
- incidentele lasten inclusief incidentele toevoegingen reserves	D	-27,2	-14,5	-4,8	-1,5
- incidentele baten inclusief incidentele onttrekkingen reserves	E	5,0	1,8	1,5	1,3
Structureel begrotingssaldo	C - D - E	22,2	12,7	3,2	0,2

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen * 1 miljoen	Realisatie 2024	Begroot 2025	2026	2027	2028	2029
Bespaarde rente reserves	3,5	4,8	4,6	4,6	4,6	4,8
Dividenden	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Financiering	1,5	1,0	0,3	-1,1	-1,0	-2,2
Gemeentefonds	557,0	571,0	596,5	612,4	613,8	634,3
OZB	108,1	113,5	119,3	121,9	123,7	125,0
Precario	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Toerisme	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal	672,2	692,8	723,2	740,3	743,6	764,3

Gemeentefonds

Ontwikkelingen en begrippen

Ontwikkelingen

Prijs- en volumeontwikkeling (accres)

In 2023 heeft het rijk besloten om het gemeentefonds op twee manieren te koppelen aan het Bruto Binnenlands Product (bbp): deze koppeling geldt voor de prijs- en de volumeontwikkeling.

In de meicirculaire 2024 zijn we geïnformeerd dat deze nieuwe financieringssysteem is vervroegd van 2027 naar 2024. Dit betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. De trap-op-trap-af systematiek geldt dus niet meer.

Begrippen

Gemeentefonds

Het rijk stelt via het Gemeentefonds middelen beschikbaar om de gemeentelijke taken uit te voeren. Via circulaire verschaft het rijk ons informatie over de actualiteiten binnen het fonds. In deze begroting is het gemeentefonds bijgewerkt tot en met de meicirculaire 2025. Gebruikelijk is dat wij het meerjarige effect van de septembercirculaire bij de 1ste voortgangsmonitor verwerken. Het gemeentefonds bestaat uit drie soorten uitkeringen: de Algemene uitkering, de Decentralisatie-uitkeringen en de Integratie-uitkeringen. De uitkeringen hebben met elkaar gemeen dat gemeenten zich voor de besteding van de middelen niet hoeven te verantwoorden bij het Rijk.

Algemene uitkering

Het Rijk verdeelt de uitkering over alle Nederlandse gemeenten via een aantal maatstaven. Dit zijn statistische gegevens zoals aantal inwoners en bijstandsontvangers. Door vermenigvuldiging van de aantallen(q) met een bedrag per eenheid (p) wordt voor iedere gemeente de bijdrage berekend. Het surplus of het tekort aan middelen wordt via de uitkeringsfactor over alle gemeenten verdeeld. Onze uitkering wordt dus niet alleen beïnvloed door lokale veranderingen maar ook door ontwikkelingen in andere gemeenten. In onze meerjarenbegroting volgen wij de belangrijkste landelijke volumeontwikkelingen zoals die jaarlijks in de meicirculaire zijn opgenomen. Wijzigingen in bijvoorbeeld wettelijke taken of overheidsbeleid kunnen tot verhoging of verlaging van de uitkering leiden. Deze wijzigingen worden taakmutaties genoemd. Deze taakmutaties worden door het Rijk gekoppeld aan specifieke taken.

Decentralisatie-uitkeringen (DU's)

Dit zijn uitkeringen voor specifieke onderwerpen zoals maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Soms zijn de uitkeringen eenmalig of beperkt in duur. Ook kan het zijn dat niet elke gemeente ervoor in aanmerking komt, denk hierbij bijvoorbeeld aan LHBT-emancipatiebeleid. Elke DU heeft zijn eigen verdeelsystematiek. Hierboven hebben wij al gemeld dat wij voor de besteding van deze uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk hoeven af te leggen.

Integratie-uitkeringen (IU's)

Een integratie-uitkering is vergelijkbaar met een decentralisatie-uitkering. Wel zijn er verschillen. Een integratie-uitkering wordt uitgekeerd aan alle gemeenten. Daarnaast staat het vast dat de integratie-uitkering op termijn wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Een integratie-uitkering wordt vooral gebruikt om grote herverdeelleten op te vangen.

Sociaal domein

IU voogdij/18+ is volledig overgeheveld naar de algemene uitkering en de IU participatie is gedeeltelijk overgeheveld naar de algemene uitkering. De IU beschermd wonen blijft nog bestaan.

Omvang

Bedragen X € 1	2026	2027	2028	2029
WOZ niet-woningen eigenaren	-11.676.998	-11.882.338	-12.091.357	-12.304.123
WOZ niet-woningen gebruikers	-8.661.600	-8.813.914	-8.968.957	-9.126.780
Waarde woningen eigenaren	-25.976.668	-26.357.333	-26.743.704	-27.135.867
Bijstandsontvangers	34.577.437	35.086.635	35.436.070	36.070.588
Inwoners	71.256.188	71.354.128	71.267.099	71.611.076
Huishoudens met laag inkomen boven drempel	78.108.304	77.901.012	70.952.788	71.947.405
Inwoners met een migratieachtergrond	11.423.565	11.701.130	11.928.816	12.196.973
Eenpersoonshuishoudens	9.768.031	9.592.007	9.820.444	10.045.312
Loonkostensubsidie	2.057.818	2.210.290	2.347.797	2.491.812
Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	17.534.752	17.431.110	16.089.515	16.162.050
Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.996.634	2.148.748	2.275.972	2.439.550
Inwoners 75+ met drempel	3.262.818	3.263.613	3.407.598	3.546.389
Laag opleidingsniveau met drempel	2.110.899	2.012.866	1.994.793	1.973.511
Lokale centrumfunctie (max 20km)	2.365.207	2.376.830	2.388.193	2.399.591
Regionale centrumfunctie (max 60km)	60.706.274	60.221.809	58.050.350	58.639.654
Landelijke centrumfunctie	16.383.830	16.464.346	16.543.059	16.622.010
Leerlingen VO	4.218.313	4.239.685	4.258.930	4.280.472
Leerlingen (V)SO	2.794.066	2.811.198	2.825.687	2.839.954
Onderwijsachterstand	1.376.731	1.375.804	1.374.419	1.372.452
Bedrijfsvestigingen	3.460.652	3.598.860	3.714.617	3.852.315
Historische woningen in bewoonde kernen	1.139.346	1.139.346	1.139.346	1.139.346
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	684.605	684.605	684.605	684.605
Oppervlak historische kernen basisbedrag	674.909	674.909	674.909	674.909
Kernen	345.752	343.674	344.460	345.375
Kernen met 500 of meer adressen	75.167	75.167	75.167	75.167
Oeverlengte * bodemfactor gemeente	55.578	55.578	55.578	55.578
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	771.832	771.832	771.832	771.832
Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	19.494.570	19.761.625	20.822.040	21.004.291
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	110.106	110.566	111.016	111.452
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	8.101.729	8.179.957	8.253.357	8.336.185
Oppervlakte bebouwing buitengebied	293.052	294.276	295.474	296.635
Oppervlakte bebouwing woonkern	5.141.079	5.189.974	5.240.087	5.287.107
Oppervlakte binnenwater	65.194	65.194	65.194	65.194
Oppervlakte land	204.594	204.594	204.594	204.594
Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	134.927	134.927	134.927	134.927
Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.087.122	1.093.957	1.086.492	1.093.254
Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor	4.966.085	5.014.601	5.063.607	5.113.108
Vast bedrag	979.230	979.230	970.429	970.429
Uitkeringsfactor	181.289.111	198.656.039	210.270.179	229.858.714
Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-22.694.991	-22.694.991	-22.694.991	-22.694.991

Bedragen X € 1	2026	2027	2028	2029
Subtotaal	480.005.245	497.471.544	500.440.430	523.452.056
Decentralisatie provinciale taken verg, toezicht en handhaving (DU)	410.545	410.545	410.545	410.545
Beeldende kunst en vormgeving (DU)	150.000	150.000	150.000	150.000
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	10.589.751	10.589.751	10.589.751	10.589.751
Vrouwenopvang (DU)	5.480.587	5.484.438	5.484.438	5.484.438
Veiligheidshuizen (DU)	218.680	218.680	218.680	218.680
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	308.778	308.778	308.778	308.778
Armoedebestrijding kinderen (DU)	1.010.654	1.010.654	1.010.654	1.010.654
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	68.986	68.986	68.986	68.986
Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062	0	0	0
Veilige steden (DU)	30.000	0	0	0
Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	648.545	648.545	648.545	400.077
Regionale Energie Strategieën (DU)	510.387	510.387	510.387	510.387
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	118.217	118.217	118.217	0
Bibliotheekmiddelen (DU)	551.795	0	0	0
LHBTI-emancipatiebeleid (DU)	20.000	0	0	0
Uitstapprogramma prostituees (DU)	178.595	178.595	178.595	178.595
Bodembescherming (DU)	314.536	314.536	314.536	314.536
Versterking dienstverl. gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	284.028	284.028	0	0
Extra capaciteit BOA's (DU)	61.327	61.327	61.327	61.327
Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	86.596	0	0	0
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	26.062	0	0	0
Wet betaalbare huur (DU)	166.675	93.521	75.395	66.811
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	1.502.826	1.502.826	1.502.826	1.502.826
Regionale doelgroepen specifieke aanpak (DU)	136.659	0	0	0
Verkeersveiligheid (DU)	1.603	1.603	1.603	1.603
Work in Nederland (DU)	137.738	137.738	0	0
Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	624.172	624.172	624.172	624.172
Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	827.391	1.116.978	1.291.476	0
Beschermd Wonen (IU)	64.428.790	64.428.790	64.428.790	64.428.790
Participatie (IU)	24.333.732	23.400.537	22.098.127	21.228.367
BTW compensatiefonds	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000
Totaal gemeentefonds	596.539.962	612.435.176	613.836.258	634.311.379
Stelpost prijscompensatie		-21.668.000	-39.497.000	-58.552.000
Verdere invoering verdeelmodellen		2.700.000	5.400.00	8.100.000

Taakmutaties

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029 Voorstel
Nieuw				
Kinderopvang pleegouders (T)	22	23	24	24 WWZ
Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	624	624	624	624 Stelpost financiën
Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	827	1.117	1.291	Stelpost financiën
Bestaand				
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo (T)	2.645			WWZ
Wmo hulpmiddelen (T)	117			WWZ
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis (T)	23	24	24	25 WWZ
Basisregistratie Personen (BRP): centr. Inschrijving verg. (T)	-30	-31	-32	-33 Bestuur en Organisatie
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	68	68	68	68 WWZ
Vrouwenopvang (DU)	13	13	13	13 WWZ
Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	248	248	248	Werk en Inkomen
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	13	13	13	13 WWZ
Armoedebestrijding kinderen (DU)	-8	-8	-8	-8 Werk en Inkomen
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	118	118	118	Onderwijs
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	26			WWZ
Work in Nederland (DU)	138	138		Bestuur en Organisatie
WMO indexatie demografie (T) - septembercirculaire 2024				1.000 Stelpost financiën
Sociaal domein IU				
Beschermd Wonen (IU)	2.941			Prijscompensatie
Participatie (IU)	1.195	1.248	1.183	1.219 Werk en Inkomen
Totaal	8.980	3.595	3.566	2.945

Kolom voorstel

- “Programmanaam” middelen verrekenen met het betreffende programma;
- Stelpost: middelen worden geparkeerd op stelpost financiën en worden later afgewogen
- Prijscompensatie: reservering voor prijscompensatie voor de IU beschermd wonen

Onderstaand worden de nieuwe gemeentefondsmutaties toegelicht:

Kinderopvang pleegouders (T)

Er wordt in 2025, 2026 en 2027 € 10,7 miljoen per jaar beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderenopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen.

Impulsbudget sociale infrastructuur (DU) en Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)

Regionaal is afgesproken dat gemeenten deze budgetten aan de MGR beschikbaar stellen onder de voorwaarde dat er een bestedingsplan Impulsgelden ter beoordeling aan de gemeenten wordt voorgelegd. Ook de raden hebben deze voorwaarde in hun zienswijze op de jaarstukken van de MGR onlangs opgenomen (en daarvoor reeds in de zienswijze op de Kaderbrief MGR 2026 e.v.). Sinds kort ligt een concept-plan Impulsgelden ter besluitvorming voor bij gemeenten en MGR: 'Stap voor stap ontwikkelen naar werk. Versterken van de ondersteuningsinfrastructuur voor werkenden en werkzoekenden in het Rijk van Nijmegen'. In afwachting van besluitvorming over het concept-plan stellen we voor om deze middelen op stelpost te reserveren.

Toelichting Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale infrastructuur en daarbij behorende doelen ten aanzien van het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vanaf 2025 tot en met 2034 is er (impuls)budget beschikbaar om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken

Toelichting Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)

De arbeidsmarktregio's ontvangen in de periode 2025-2028 een tijdelijk impulsbudget. Deze middelen maken het mogelijk om gezamenlijke dienstverlening (bijvoorbeeld op het gebied van werk, scholingsinstrumenten of -trajecten) te ontwikkelen met de partners in de arbeidsmarktregio.

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In dit deel geven we inzicht in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de (begrotings-) administratie is opgenomen. In de [paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Daarbij houden we, naast de administratie, ook rekening met verwachtingen en claims.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele mutaties; bedragen ** € 1.000		2026	2027	2028	2029
Stortingen					
Algemene reserve (saldireserve)	R1000				
Structurele toevoeging		1.083	2.032	2.667	3.237
Bespaarde rente (opgenomen in begroting)		4.634	4.608	4.632	4.753
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	315	315	315	315
Onderhoud gemeentelijke panden	R1012	8.992	8.992	8.992	8.992
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	867	867	867	867
POG buitensport	R1015	954	726	726	726
totaal stortingen		16.844	17.539	18.199	18.889
Onttrekkingen					
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Afschrijving	R1009	533	533	533	520
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	315	315	315	315
Onderhoud gemeentelijke panden	R1012	8.992	8.992	8.992	8.992
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	1.137	1.120	1.102	1.093
POG buitensport	R1015	1.123	895	895	895
P-garage W'steeg	R1017		1.003	919	919
Totaal onttrekkingen		12.100	12.858	12.756	12.734
Totaal structurele mutaties		16.844	16.536	17.280	17.970

Incidentele reservemutaties

Incidentele mutaties; bedragen ** € 1.000		2026	2027	2028	2029
Stortingen					
Algemene reserve (saldireserve)	R1000				
Grondexploitatie					
Levensduur verlengend onderhoud activeren		1.275	896	525	163
Andere Incidentele mutaties		5.170	6.734		
<u>Bestemmingsreserves</u>					
R1016 Bestemmingsreserve Woonfonds	R1016	5.000			
R1018 Bestemmingsreserve Chip technologie	R1018	1.000			
Totaal stortingen		12.445	7.630	525	163
Onttrekkingen					
Algemene reserve (saldireserve)	R1000				
Grondexploitatie		1.747	1.744	1.242	1.260
Budgetoverhevelingen		2.525	100		
Andere Incidentele mutaties		777		301	
Totaal onttrekkingen		5.049	1.844	1.543	1.260
Totaal incidentele mutaties		7.396	5.785	-1.018	-1.097

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

bedragen * € 1 miljoen		2024			2025			2026			2027			2028			2029
		Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand
Algemene Reserve	R1000	211,1	7,5	12,0	206,6	12,2	5,0	213,7	14,3	1,8	226,1	7,8	1,5	232,4	8,2	1,3	239,3
Bestemmingsreserves																	
1%-regeling Beeldende Kunst	R1001	0,7		0,1	0,6			0,6			0,6			0,6			0,6
Aardgasvrij	R1002	16,5			16,5			16,5			16,5			16,5			16,5
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	0,5	0,3	0,9	-0,1	0,3	0,3	-0,1	0,3	0,3	-0,1	0,3	0,3	-0,1	0,3	0,3	-0,1
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	2,1	0,9	1,2	1,8	0,9	1,1	1,5	0,9	1,1	1,3	0,9	1,1	1,1	0,9	1,1	0,8
Rivierenpark	R1007	2,9			2,9			2,9			2,9			2,9			2,9
Startersleningen	R1008	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
afschrijving	R1009	6,0		0,5	5,5		0,5	4,9		0,5	4,4		0,5	3,9		0,5	3,3
Decembercirculaire	R1011	0,7		0,7	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
onderhoud gemeentelijke panden	R1012	1,7	9,0	9,0	1,7	9,0	9,0	1,7	9,0	9,0	1,7	9,0	9,0	1,7	9,0	9,0	1,7
Onderhoud Stadsbrug	R1013	0,7			0,7			0,7			0,7			0,7			0,7
opleidingsplan publiekszaken	R1014	0,1		0,1	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
POG buitensport	R1015	2,5	1,0	1,1	2,3	1,0	1,1	2,2	0,7	0,9	2,0	0,7	0,9	1,8	0,7	0,9	1,7
Woonfonds	R1016	12,6		9,2	3,4	5,0		8,4			8,4			8,4			8,4
P-garage W'steeg	R1017	12,0			12,0			12,0		1,0	11,0		0,9	10,1		0,9	9,2
Chip technologie	R1018				0,0	1,0		1,0			1,0			1,0			1,0
totaal		270,2	18,7	34,9	254,0	29,3	17,1	266,1	25,2	14,7	276,6	18,7	14,3	281,0	19,1	14,0	286,1

Overzicht voorzieningen

		2024			2025			2026			2027			2028			2029
bedragen * € 1.000		Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand	Stort	Ontrek	Stand
<u>Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's</u>																	
Vz bezwaar en beroep heffingen	V1000	0,5			0,5			0,5			0,5			0,5			0,5
Vrz tekort particuliere exploitaties	V1001	0,4	0,0		0,4	0,0		0,4	0,0		0,4	0,0		0,4	0,0		0,4
Vrz pensioeninhouding wethouders	V1002	8,1			8,1			8,1			8,1			8,1			8,1
Voorziening spaarverlof	V1003	6,2	1,1		7,3	1,1		8,4	1,1		9,5	1,1		10,6	1,1		11,7
Voorziening Waalfront	V1005	18,4	0,4	1,2	17,5	0,3		17,8	0,3		18,1	0,3		18,5	0,3		18,8
<u>Egalisatievoorzieningen</u>																	
Vrz GRP-nieuw	V1004	13,9	9,5	11,3	12,1	4,1	9,7	6,5	4,2	8,0	2,7	4,2	7,0	0,0	5,9	4,3	1,6
Vrz Pensioenverplichting Stadsregio	V1006	0,2			0,2			0,2			0,2			0,2			0,2
Totaal exclusief vrz grondexploitaties		47,7	10,9	12,6	46,0	5,6	9,7	41,8	5,6	8,0	39,5	5,7	7,0	38,2	7,4	4,3	41,3
<u>Voorzieningen in mindering gebracht op voorraden (grondexploitaties)</u>																	
Vrz tekort Waalsprong	V1007	29,8	0,5		30,3	0,5		30,9	0,5		31,4	0,5		31,9	0,5		32,5
Vrz Onderwijshuisvesting	V1008	20,0	0,4		20,4	0,4	21,1	-0,3			-0,3			-0,3			-0,3
Vrz Dukenburg	V1010	0,0	0,0	0,6	-0,6			-0,6			-0,6			-0,6			-0,6
Vrz Vossenlaan 40	V1011	0,7			0,7			0,7			0,7			0,7			0,7
Vrz Stationsgebied	V1012	14,5	1,0		15,5	0,3		15,8	0,3		16,0	0,3		16,3	0,3		16,6
Vrz Winkelsteeg	V1013	1,4	0,3		1,6	0,3		1,9	0,3		2,2	0,3		2,4	0,3		2,7
Vrz Prof Bellefroidstraat	V1014	0,1	0,0	0,2	-0,1			-0,1			-0,1			-0,1			-0,1
Vrz Nyma	V1015	2,8	0,1		2,8	0,1		2,9	0,1	3,9	-0,9			-0,9			-0,9
Vrz Kinderdorp Neerbosch	V1016	0,3	0,0		0,3	0,0		0,3	0,0		0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3
Vrz dr. J Berendsstraat	V1017	0,1			0,1			0,1			0,1			0,1			0,1
Vrz Dorpsstraat 92-118	V1018	0,7	0,0	0,7	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Vrz Mercuriuspark	V1019	0,9			0,9			0,9			0,9			0,9			0,9
Vrz Van Rosenburgweg	V1020	0,8			0,8			0,8			0,8			0,8			0,8
totaal voorzieningen grondexploitaties		72,2	2,2	1,5	72,9	1,5	21,1	53,3	1,1	3,9	50,6	1,1	0,0	51,7	1,1	0,0	52,7
Totaal voorzieningen		119,9	13,1	14,1	118,9	7,1	30,9	95,2	6,8	11,8	90,1	6,8	7,0	89,9	8,5	4,3	94,1

Subsidies

Subsidieplafonds

In de Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstreking heeft uw raad vastgelegd dat u op bepaalde beleidsterreinen of onderdelen van beleidsterreinen subsidieplafonds kunt instellen. Deze plafonds geven uw raad een instrument in handen om kaders te bepalen voor de uitvoering van subsidiebesluiten door ons College. Daarnaast kunnen ze op een aantal terreinen bijdragen aan een zorgvuldiger subsidiebeheer. Hieronder hebben we op een rij gezet voor welke programma's en/of subsidieregelingen we een subsidieplafond instellen.

Programma	Product / subsidieregeling	Bedragen x € 1
Cultuur en Cultureel Erfgoed	Programmaplafond	30.164.171
	Meerjarige culturele programma's	2.212.459
	Eenjarige culturele subsidies	347.191
	Amateurs	193.365
Economie en toerisme	Ondernemersfonds	610.162,56
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Programma plafond	72.284.200
	Beleidsregels vrijwillig jeugdwerk	143.689
	Beleidsregels subsidies migrantenorganisaties	70.790
	Wijkontwikkeling	553.995
Werk en inkomen	Programmaplafond	4.471.175
	Schuldhelpverlening/preventie	2.067.566
Sport	Programma plafond	3.487.110

Subsidieoverzicht

Programma bedragen *1.000	taakveld	2025	Noot	2026	2027	2028	2029
Bestuur en organisatie		1					
	Overhead	1					
Veiligheid		41		38	0	0	0
	Openbare orde en veiligheid	41		38	0	0	0
Economie en toerisme		3.527		2.199	2.136	1.980	1.980
	Economische ontwikkeling	1.370	1	637	585	430	430
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	659		610	610	610	610
	Bedrijfsloket	135		65	54	54	54
	Economische promotie	1.363	2	887	887	887	887
Welzijn, Wijkontw. en Zorg		73.104		72.284	67.290	67.069	67.426
	Samenkracht en burgerparticipatie	29.783	3	29.221	28.358	28.238	28.238
	Wijkteams	647		670	670	670	670
	Maatwerkdienstverl. 18+	3.524	4	824	824	824	824
	Maatwerkdienstverl. 18-	2.294	5	1.751	888	888	888
	Geëscaleerde zorg18+	31.308	6	34.583	33.901	33.801	34.157
	Geëscaleerde zorg18-	0		0	0	0	0
	Volksgesondheid	5.548	7	5.236	2.649	2.649	2.649
Werk en Inkomen		4.824		4.471	4.624	4.664	4.664
	Inkomensregelingen	4.317	8	3.968	4.008	4.047	4.047
	WSW en beschut werk	29		30	30	30	30
	Arbeidsparticipatie	478		473	587	587	587
Onderwijs		13.172		11.620	11.620	11.620	11.502
	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	13.172	9	11.620	11.620	11.620	11.502
Bereikbaarheid		147		152	124	124	0
	Verkeer en vervoer	147		152	124	124	0
Wonen en stedelijke ontw.		8.308		319	319	319	319
	Ruimtelijke ordening	26		27	27	27	27
	Wonen en bouwen	8.282	10	292	292	292	292
Openbare ruimte		1.280		1.000	890	890	765
	Openbaar groen en recreatie	326		286	208	208	208
	Riolering	125		125	125	125	0
	Milieubeheer	829	11	589	556	556	556
Cultuur en Cult.Erfgoed		29.788		30.164	29.812	29.662	29.402
	Cultuurpresentatie, cultuurprod.	16.104	12	16.915	16.915	16.915	16.915
	Musea	3.839	13	3.978	3.978	3.978	3.978
	Cultureel erfgoed	1.756	14	1.147	1.347	1.197	937
	Media	8.089		8.124	7.572	7.572	7.572
Sport		3.399		3.487	3.487	2.513	2.513
	Sportbeleid en activering	0		0	0	0	0
	Sportaccommodaties	3.399		3.487	3.487	2.513	2.513
Totaal		137.590		125.734	120.303	118.843	118.572

Toelichting

Het totale subsidiebudget 2026 bedraagt € 125.734.000. Het totale subsidiebudget 2025 bedraagt € 137.590.000 (volgens de dynamische begroting). Het subsidiebudget 2026 is daarmee € 11.856.000 lager dan in 2025.

De belangrijkste verschillen (groter dan € 100.000) zijn hieronder per programma weergegeven. Ze zijn in het overzicht in de kolom 'noot' voorzien van een nummer; deze corresponderen met de nummers in de toelichting onder het overzicht.

1. Programma Economie en Toerisme

Taakveld Economische ontwikkeling

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 734.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door incidentele subsidiebudgetten voor Via-T en CITC.

2. Programma Economie en Toerisme

Taakveld Economische promotie

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van €476.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door een omzetting van materieel budget naar subsidiebudget in 2025. Hieruit is de bijdrage aan Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) betaald. Daarnaast waren er een aantal incidentele subsidies citymarketing.

3. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 562.000. Deze daling wordt veroorzaakt door een combinatie van hogere (€ 1.350.000) en lagere budgetten (€ 1.900.000). De belangrijkste oorzaken van de hogere budgetten zijn € 950.000 indexeringen van de subsidies, extra claim AMV-ers € 90.000, en wat verschuivingen van budgetten (€ 270.000) vanuit overige kosten of vanuit een ander taakveld (zoals € 167.000 naar Sterker voor casemanagers vanuit TV 6.72 en € 103.000 in 2025 verschoven naar personele kosten). De lagere budgetten worden voornamelijk veroorzaakt door € 950.000 voor inburgering en statushouders. Dit wordt betaald uit SPUK inburgering en de budgetten worden gedurende 2026 pas begroot en onttrokken aan deze middelen. Voor € 375.000 waren er projecten alleen in 2025 die (vooralsnog) niet voor 2026 geraamd zijn zoals sociaal arrangeren Sterker, dagbesteding dementie en community builder NDW. Er is vanaf 2026 een bezuiniging op de sociale basis van € 250.000 en op het budget voor de Stips van € 175.000 en verder is er in 2026 een lager bedrag aan rijksmiddelen van € 130.000 (GALA- middelen, en het aflopen van het budget behoud het goud voor de regenboog).

4. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg

Taakveld maatwerkdienstverlening 18+

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 2.700.000. Deze daling wordt veroorzaakt doordat de pilot m.b.t. indicatievrije ontwikkelingsgerichte dagbesteding na 2025 jaar stopt. Per 2026 gaan de nieuwe contracten Wmo dagbesteding in, dit betekent dat de betrokken instellingen niet meer worden gesubsidieerd maar betalingen verlopen via het berichtenverkeer (gedeclareerde zorg).

5. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg

Taakveld maatwerkdienstverlening 18-

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 544.000. Dit wordt veroorzaakt door de subsidieverstrekking van Zorg Binnen Onderwijs. Deze is in de stand van 2025 voor een heel jaar opgenomen en in de stand van 2026 nog maar voor de periode januari t/m juli.

6. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg

Taakveld geëscaleerde zorg 18+

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een toename van € 3.275.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door de toegekende claim van € 2.500.000 voor de uitbreiding huisvesting maatschappelijke opvang. Veruit de meeste uitgaven aan de maatschappelijke opvang gaat middels subsidie uitgaven, derhalve is deze claim toegekend aan het subsidiebudget. De overige stijging wordt verklaard door indexering.

7. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg

Taakveld volksgezondheid

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 313.000. Deze daling wordt veroorzaakt door een combinatie van hogere en lagere budgetten. Lager in 2026 door de afloop van een aantal GALA middelen (SPUK) van € 410.000, subsidies van ZonmW voor gezonde leefomgeving alleen in 2025 van € 170.000, afloop van extra inzet JGZ Dukenburg van € 50.000, de bezuiniging van € 50.000 op gezondheid sociale basis. Hogere

budgetten in 2026 doordat er voor € 290.000 t.o.v. de begroting meer middelen beschikbaar zijn gesteld (claims gezonde leefomgeving) en is het budget met € 100.000 verhoogd door het toepassen van indexering.

8. Programma Werk en Inkomen

Taakveld inkomensregelingen

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 349.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een budgetoverheveling van € 166.000 van 2024 naar 2025 en een nog niet volledig toegekende subsidie voor Advies aan Huis in 2026 van € 200.000. Het budget voor deze subsidie staat nog op een andere begrotingspost. Daarnaast zijn er nog kleinere verschuivingen van budget van minder dan € 0,1 miljoen. Ten slotte neemt de begrote subsidiepost met € 138.000 toe vanwege indexering in de stadsbegroting.

9. Programma Onderwijs

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 1.552.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat enerzijds de rijksmiddelen NPO (in 2025 nog € 669.000) vanaf 2026 ophouden en anderzijds doordat de middelen Kansengelijkheid (in 2025 nog € 1.054.000) in 2026 voorlopig nog als materieel budget is geraamd.

10. Programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling

Taakveld Wonen en bouwen

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 7.989.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2025 uitvoering is gegeven aan een subsidieregeling van het woonfonds.

11. Programma Openbare ruimte

Taakveld milieubeheer

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 240.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door (voorlopig) incidentele subsidies in 2025 als slopen brom- en snorfietsen, verwijderen houtrookkanalen en steunpunt bewonersinitiatieven.

12. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een toename van € 812.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door de indexering van de bestaande subsidiebudgetten (€ 590.000) én de extra subsidie (in 2026-2027) aan Stadsschouwburg en Vereniging als compensatie (€ 250.000) van de omzetting vanwege de sluiting van het pand Stadsschouwburg tijdens de verbouwing.

13. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld musea

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een toename van € 138.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door de indexering van de bestaande subsidiebudgetten voor De Bastei, Infocentrum WOII en Museum het Valkhof.

14. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed

Taakveld cultureel erfgoed

Ten opzichte van 2025 is er in 2026 een afname van € 609.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door de uitvoering van de, in samenwerking met de provincie, overeengekomen subsidieregeling “Duurzame instandhouding monumenten” en het “Masterplan Romeins Verleden”. Bij duurzame instandhouding monumenten kon door middel van een budgetoverheveling € 150.000- toegevoegd worden aan de begroting 2025. Voor het Masterplan Romeins Verleden is er naast een structureel budget ook een eenmalig budget van € 540.000 opgenomen in 2025.

Balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans

In de jaarrekening staat de balans centraal: het overzicht van bezittingen en vermogen/schulden. In de begroting ligt meer de nadruk op de verwachte kosten en opbrengsten, de programmabegroting. Met de vernieuwing van de verslagregels is ook een geprognosticeerde balans voor de begroting voorgeschreven. Oftewel, wat is de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van de gemeente Nijmegen?

De balans hoeft in de begroting niet hetzelfde detailniveau te kennen als in de jaarrekening. Alleen het eerstvolgende jaar is voorgeschreven. Om een goed beeld te krijgen, kiezen wij ervoor om wél een meerjarig beeld te geven. De nadruk ligt op balansposten die een grote omvang hebben en/of meerjarig fluctueren. De belangrijkste bronnen zijn de geplande investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, infrastructuur en riolering) en ruimtelijke ontwikkelingsplannen (zoals de Waalsprong, Waalfront, Winkelsteeg Kanaalzone, en Stationsdistrict).

bedragen * € 1 miljoen		rek. ult ' 24	begr ult ' 25	ult ' 26	ult ' 27	ult ' 28	ult ' 29
Activa							
Investeringen (vaste activa)		502	637	614	691	719	708
Leningen (financiële vaste activa)		62	14	70	52	33	22
Overige vaste activa		21	20	2	2	2	2
Grondexploitaties (voorraden)		227	168	187	113	57	49
overige voorraden		0	0	0	0	0	0
Kortlopende vorderingen	Fvla	145	161	145	145	145	145
Liquide middelen	Fvla	1	2	1	1	1	1
Overlopende activa	Fvla	22	22	22	22	22	22
Totaal activa		980	996	950	1.007	1.046	1.042
Passiva							
Eigen vermogen							
- algemene reserve (saldireserve)		212	169	214	226	231	239
- bestemmingsreserves		59	54	52	51	50	47
Voorzieningen		40	35	34	32	30	33
Schulden (langlopend en kortlopend)FP		451	609	521	499	448	410
Overlopende passiva	FP	219	157	219	219	219	219
Totaal passiva		980	996	950	1.007	1.046	1.042

bedragen * € 1 miljoen		rek. ult ' 24	begr ult ' 25	ult ' 26	ult ' 27	ult ' 28	ult ' 29
1. Financiële vaste activa	Fva	62	-48	55	-17	-19	-11
2. Financiële vlottende activa	Fvla	-168	-18	18	0	0	0
3. Financiële passiva	FP	669	97	-26	-22	-51	-8
Emu saldo		564	30	47	-39	-71	-20
Totale lasten programma's		1.025	991	1.059	1.034	1.053	1.012
Emu saldo als % van de lasten		55%	3%	4%	-4%	-7%	-2%

Benchmark taakvelden

Uw raad heeft gevraagd om vergelijkingscijfers met andere gemeenten. Voor elk taakveld is in onderstaand overzicht opgenomen hoeveel Nijmegen per inwoner uitgeeft/ontvangt en hoeveel dit bij vergelijkbare gemeenten is. We hebben hierbij de door de raad vastgestelde lijst van benchmarksteden gehanteerd: Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht en Tilburg. De cijfers zijn afkomstig van het CBS en betreft de begroting 2025. Het is van belang te realiseren dat de vergelijking 'slechts' een jaarschijf betreft, waarin sprake kan zijn van aanzienlijke incidentele lasten en of baten.

Deze vergelijking met de andere benchmarksteden geeft een eerste beeld van verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten. Er kunnen niet zonder meer conclusies aan verbonden worden, iedere gemeente heeft immers een eigen profiel. De benchmarkvergelijking geeft indicaties van mogelijk interessante zoekrichtingen, maar geen absolute graadmeter.

In het samenvattend overzicht hieronder zijn de taakvelden gegroepeerd naar de programma-indeling van Nijmegen en is een totaalstelling per programma opgenomen.

In de kolom "NIJ" zijn de cijfers voor Nijmegen opgenomen, in de kolommen ARN t/m TIL de cijfers van de benchmark gemeenten. Dit zijn respectievelijk Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden en Tilburg. In de één na laatste kolom (gem.) is het gemiddelde opgenomen. De laatste kolom "verschil" geeft aan hoeveel Nijmegen meer of minder uitgeeft/ontvangt per inwoner dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten.

Uitgaven zijn in het zwart weergegeven en inkomsten zijn in het rood weergegeven.

Wanneer Nijmegen minder uitgeeft of meer ontvangt dan is een "V" (Voordeel) toegevoegd; wanneer Nijmegen meer uitgeeft of minder ontvangt dan is een "N" (Nadeel) toegevoegd.

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood)		NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Ver- schil
€ per inwoner											
Bestuur en Organisatie		442	563	536	560	560	721	685	518	592	150 V
0.1	Bestuur	42	41	70	57	38	54	61	47	53	11 V
0.2	Burgerzaken	26	33	30	29	32	68	27	28	35	9 V
0.4	Overhead	374	489	436	474	490	599	597	443	504	130 V
Veiligheid		147	163	165	138	132	143	186	160	155	8 V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	101	90	76	106	102	106	110	82	96	5 N
1.2	Openbare orde en veiligheid	46	73	89	32	30	37	76	78	59	13 V
Economie en Toerisme		41	40	28	46	70	71	1	186	63	22 V
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	2	0	0	1	1	1	1 V
3.1	Economische ontwikkeling	31	31	14	25	27	43	21	51	30	1 N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4	0	7	1	34	0	24	59	18	14 V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	3	5	14	8	16	10	77	19	19 V
3.4	Economische promotie	6	6	2	6	1	12	55	2	4	10 N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg		1.576	1.623	1.323	1.707	1.495	1.281	1.313	1.379	1.446	130 N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	246	201	182	99	90	80	101	314	152	94 N
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorz. Wmo	162	141	2	0	0	61	18	23	35	127 N
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	0	21	2	0	0	78	15	0	17	17 V
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorz. Int.	0	0	188	91	263	3	118	40	100	100 V
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	48	101	46	38	42	44	56	61	55	7 V
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	110	0	103	117	76	81	124	108	87	23 N
6.712	Begeleiding (Wmo)	70	0	64	137	78	91	123	113	87	17 V
6.713	Dagbesteding (Wmo)	11	0	13	44	0	23	0	0	11	0
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1	0	3	92	14	0	0	0	16	15 V
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	135	334	38	0	52	0	8	21	65	70 N
6.752	Jeugdhulp ambulant regio	89	0	120	448	191	157	208	200	189	100 V
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	8	0	0	0	38	0	7	7 V
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	145	126	41	0	10	0	13	0	27	118 N
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	79	131	108	116	2	53	70	70 V
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	16	4	2	0	67	18	15	15 V
6.791	PGB Wmo	7	276	17	17	19	17	27	26	57	50 V
6.792	PGB Jeugd	5	9	10	5	8	18	3	11	9	4 V

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner		NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Ver- schil
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	296	186	136	207	321	147	180	206	198	98 N
6.812	Maatschappelijke en vrouwenopv. (Wmo)	148	121	107	142	110	255	94	59	127	21 N
6.821	Jeugdbescherming	39	33	22	35	16	18	21	28	25	14 N
6.822	Jeugdreclassering	4	8	4	5	5	6	4	6	5	1 V
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	6	38	11	26	14	12	10	17	17 V
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	3	29	11	20	4	12	30	16	16 V
7.1	Volksgesondheid	60	57	55	73	44	68	69	52	60	0
Werk en Inkomen		504	596	370	479	457	357	295	399	422	82 N
6.3	Inkomensregelingen	249	246	142	191	206	158	51	203	171	78 N
6.4	WSW en beschut werk	135	246	150	174	145	174	189	122	171	36 V
6.5	Arbeidsparticipatie	120	104	78	114	106	25	55	74	79	41 N
Onderwijs		153	204	163	120	115	170	62	106	134	19 N
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	6	1	1 V
4.2	Onderwijshuisvesting	106	131	81	66	67	89	38	51	75	31 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	47	73	82	54	48	81	24	49	59	12 V
Bereikbaarheid		181	129	184	137	207	286	237	186	196	15 V
0.63	Parkeerbelasting	125	0	86	28	57	157	75	65	67	58 V
2.1	Verkeer en vervoer	227	214	212	152	219	296	257	223	225	2 N
2.2	Parkeren	76	86	41	11	31	116	11	27	22	54 N
2.4	Economische havens en waterwegen	1	1	1	2	5	0	44	0	8	7 V
2.5	Openbaar vervoer	2	0	16	0	9	31	0	1	8	6 V
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling		125	25	85	103	164	82	62	15	77	49 N
8.1	Ruimte en leefomgeving	25	19	37	26	110	43	53	1	41	16 V
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	56	7	9	11	15	0	0	17	2	54 N
8.3	Wonen en bouwen	44	13	39	66	39	39	9	31	34	10 N
Cultuur en Cultureel Erfgoed		307	341	316	255	345	321	281	277	305	2 N
5.3	Cultuurpresentatie	100	97	155	104	99	75	108	82	103	3 V
5.4	Musea	37	37	23	16	90	38	11	45	37	0
5.5	Cultureel erfgoed	24	8	8	0	5	39	16	2	11	13 N
5.6	Media	41	60	26	20	3	37	48	38	33	8 N
Openbare Ruimte		111	39	76	18	33	57	117	45	22	133 N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	105	139	104	115	148	132	98	110	121	16 V
7.2	Riolering	29	24	7	24	11	40	57	11	25	4 V
7.3	Afval	46	30	8	8	51	49	78	75	43	89 N
7.4	Milieubeheer	93	93	89	12	23	32	16	41	44	49 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1	0	2	2	6	0	2	0	2	1 V
Sport		102	119	106	75	115	110	69	98	99	3 N
5.1	Sportbeleid en activering	33	124	29	18	10	28	24	31	38	5 V
5.2	Sportaccommodaties	69	5	77	57	105	82	45	67	61	8 N
Financiën		3.690	3.841	3.350	3.602	3.629	3.482	3.077	3.278	3.465	225 V
0.10	Mutaties reserves	22	48	76	68	25	5	26	179	45	23 N
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	10	0	1	1 V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1	12	7	12	15	0	9	23	11	10 V
0.5	Treasury	35	29	31	9	8	9	7	6	14	21 V
0.61	OZB woningen	309	172	165	156	239	227	166	120	178	131 V
0.62	OZB niet woningen	273	197	198	210	221	330	180	137	210	63 V
0.64	Belastingen overig	4	2	9	8	5	12	20	26	12	8 N
0.7	Algemene uitkering en overige uitk. gf	3.008	3.428	2.865	3.116	3.235	2.925	2.907	2.931	3.058	50 N
0.8	Overige baten en lasten	40	17	13	48	39	15	155	98	38	78 V
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	6	0	1	0	1	3	0	2	2 V

Financiële spelregels

Structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting moet sluitend zijn.

Reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de Meicirculaire van het voorafgaande jaar. Bij de begrotingsbehandeling informeren wij de raad over de effecten uit de Septembercirculaire, zodat de raad deze uitkomsten mee kan nemen in de afwegingen bij de Stadsbegroting.

Indexering

We hanteren het uitgangspunt dat de prijspeilaanpassing budgettair neutraal verloopt. De lastenuitzetting wordt betaald uit de prijspeilaanpassing van het Gemeentefonds en het verhogen van gemeentelijke tarieven. Ieder jaar verwerken we de prijsstijgingen in de begroting door de bedragen in de begroting te indexeren. We gebruiken daarvoor de volgende indicatoren uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB):

- gemiddelde prijsmutatie van door de overheid aangekochte goederen en diensten;
- gemiddelde salarisontwikkeling binnen de overheid;
- ontwikkeling van sociale premies en pensioenbijdrage voor de werkgever en
- Consumentenprijsindex (CPI) als maat voor de geldontwaarding, die wordt bepaald door kostenstijgingen en kostendalingen over alle sectoren van de economie.

Op basis van deze cijfers uit het CEP bepalen we indexeringspercentages voor de loonsom, voor de materiële lasten, voor de subsidies en voor de gemeentelijke tarieven.

De indexeringspercentages van de loonsom en de materiële lasten bepalen we op basis van bovenstaande objectieve indicatoren van het CEP. We houden daarbij rekening met de verwachte kostenontwikkeling van het begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorafgaande jaar (t-1) van het CEP.

Voor het bepalen van het indexeringspercentage voor subsidies hanteren we standaard een mengpercentage. Dit mengpercentage is gebaseerd op de index van materiële kosten en de index voor de loonsom in de verhouding een derde – twee derde.

De gemeentelijke OZB-inkomsten waarop de tarieven zijn gebaseerd laten we jaarlijks toenemen op basis van de gemeentelijke kostenstijging. Ook hiervoor hanteren we het mengpercentage een derde index materiële kosten en twee derde index loonsom. De uitwerking van deze uitgangspunten vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling door de gemeenteraad van het financieel begrotingskader bij het Koersdocument.

Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post 'Onvoorzien' worden géén structurele uitgaven gedaan. Deze post is bedoeld voor incidentele en uitsluitend eenmalige (a-structurele) zaken die geen uitstel dulden en waarin de reguliere begrotingsposten niet voorzien. De raad heeft het budgetrecht en beschikt derhalve over deze post, op voorstel van het college.

Tegenvallers binnen programma's opvangen

Nadelen worden in beginsel binnen het eigen programma opgevangen. Voordelen worden integraal afgewogen. Uitkomst van deze weging kan zijn dat het voordeel wordt ingezet voor nieuw beleid binnen het programma waarin het voordeel is ontstaan of voor knelpunten binnen dat programma. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

Integrale afweging

De 1e Voortgangsmonitor gaat in op de afwijkingen van het lopend boekjaar. Er is geen ruimte voor voorstellen voor nieuw beleid in het lopend boekjaar, tenzij de risico's voor de stad te groot zijn of omdat er op dat moment aan externe verplichtingen voldaan moet worden die geen uitstel kunnen dulden.

Het Koersdocument faciliteert het debat over de inhoudelijke koers die de komende begrotingsperiode nodig of wenselijk is. Bij de Stadsbegroting in het najaar vindt de integrale afweging en inpassing in de begroting plaats. Via de 2e Voortgangsmonitor en Jaarrekening worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, dan moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk bestaand beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op de saldireserve, een verwacht positief rekeningssaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

De raad kan richtinggevende opdrachten geven aan het college om bij de voorbereiding van de begroting rekening te houden met belangrijke wensen ten aanzien van beleidsprioriteiten en de financiële inpassing daarvan.

Investerings

Bij de investeringen maken we onderscheid in specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen. Bij de planning van specifieke investeringen houden we rekening met een onderzoeksfase, voorbereidingsfase en een realisatiefase. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende budgetten voor bedrijfsinvesteringen, aanpassingen in gemeentelijke accommodaties en woonomgevingsverbeteringen. Uitgangspunt voor het investeringsvolume is een constant kapitaallastenniveau in de exploitatie (programma's) en de jaarlijkse toevoegingen uit de areaalontwikkeling.

Reservepositie

De saldireserve is de algemene risicobuffer van de gemeente. Twee keer per jaar - bij jaarrekening en begroting - wordt de noodzakelijke omvang van de saldireserve op basis van een actuele risico-inventarisatie en risicoweging beoordeeld en zo nodig aangepast. Er is geen bovengrens van de saldireserve afgesproken.

Wijzigingen binnen financiële kaders

We hebben oog voor financiële risico's en gaan behoedzaam om met financiële mee- en tegenvallers. Daarom blijven wij ons inspannen om ons bestaande financiële beleid zorgvuldig na te leven. Dat houdt een kostenbewuste houding en bijbehorend gedrag in. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor het college om alle niet-geprognostiseerde voordelen expliciet te beoordelen, zodat wij de bewuste en integrale afweging kunnen maken om deze voordelen ofwel in te zetten ter compensatie voor niet-voorzien nadeln, ofwel om ze in te zetten voor (onvoorzien) knelpunten.

We gaan aan het einde van het jaar zeer behoedzaam om met voorstellen voor een tweede winstbestemming. Dergelijke voorstellen horen in beginsel thuis bij de integrale afweging.

Als de financiële kaders door belangrijke gebeurtenissen of omstandigheden substantieel wijzigen (in acute omvang of in zijn structurele doorwerking), dan maakt het college een afweging - of - en - zo ja, hoe de uitvoering van het coalitieakkoord zijn vervolg kan krijgen en consulteert daarover de raad.

Rijksmiddelen sociaal domein

De rijksmiddelen die via de BUIG-uitkering worden ontvangen, beschouwen we als algemene middelen. De financiële fluctuaties op deze uitkering zijn groot en nagenoeg niet te beïnvloeden door eigen beleid. Het opvangen van deze fluctuaties in het eigen programma kan leiden tot ongewenste ingrepen in beleid dat niet direct gerelateerd is aan het verstrekken van uitkeringen maar wel onderdeel uitmaakt van hetzelfde programma.

Grondslagen en uitgangspunten

Gemeentefondsraming

Voor de raming van het gemeentefonds gaan we uit van de meicirculaire over het gemeentefonds van 28 mei 2025.

Indexeringspercentages

Op grond van het centraal economisch plan (cep) van het centraal plan bureau (cpb) komen we tot de volgende indexeringscijfers voor de komende Stadsbegroting:

Indexeringspercentages	loonsom	materiële lasten	inflatie (CPI)	Gemeentelijke tarieven	Subsidies
Indexering 2026	2,00%	2,50%	2,60%		
nacalculatie	1,60%	1,10%	0,40%		
Totaal	3,60%	3,60%	3,00%	3,60%	3,60%

Aantallen inwoners en woningen

In de begroting wordt gerekend met de ontwikkeling van de woningbouw en het aantal inwoners. Hiervoor gebruiken we cijfers van Onderzoek en Statistiek en het programma Wonen. Deze aantallen worden onder meer gebruikt voor de ramingen van de belastingopbrengsten. Voor de raming van het gemeentefonds gebruiken we de uitgangspunten en aantallen die het ministerie van Binnenlandse Zaken gebruikt in haar verdeelmodel.

Stadsbegroting 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028	2029
woningproductie per jaar:					
Bestaande stad	747	1.119	564	567	431
Waalfront	321				
Waalprong	230	1.164	726	431	60
Totaal Woningbouwproductie	1.298	2.283	1.290	998	491
verschil t.o.v. Stadsbegroting 2025-2028	-1.184	866	373	309	491
Aantal inwoners per 1-1	189.100	191.100	192.600	194.000	195.200
Toename inwoners	2.000	1.500	1.400	1.200	1.200

*In de Stadsbegroting 2025-2028 was nog geen raming opgenomen voor 2029.

Areaaluitbreiding niet woningen

Voor de WOZ waarde van niet woningen wordt uitgegaan van een areaaluitbreiding, bovenop de herwaardering, van € 80 miljoen per jaar. De opbrengst die hoort bij € 30 miljoen WOZ waarde wordt ingezet voor de toename van het investeringsvolume.

Rente

In onderstaande tabel zijn de rentes opgenomen voor de Stadsbegroting 2026 -2029.

	2026	2027	2028	2029
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		<----- 1,75 % ----->		
- Doorberekening aan investeringen		<----- 2,0 % ----->		
- Rekenrente voor planexploitaties		<----- 2,0 % ----->		
Langlopende leningen	2,75%	2,75%	2,75%	2,75%
Kortlopende leningen	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%

Voor de rente over onze reserves hebben we de afgelopen jaren de omslagrente aangehouden. Dit jaren stellen we voor deze bij te stellen van 2 naar 1,75% . De reden is dat volgens het BBV de rente die wordt toegerekend aan reserves niet hoger mag zijn dan de rente die daadwerkelijk wordt betaald. De 1,75% sluit hierbij beter aan. De opgenomen rentes voor de lang- en kortlopende leningen sluiten aan bij de rentes die het CPB raamt in het CEP.

Parameters grondexploitatie

De rekenparameters voor de planexploitaties worden jaarlijks herijkt. Voor het bepalen van de parameters wordt extern advies ingewonnen. Deze voorgestelde parameters worden vervolgens door de accountant getoetst op plausibiliteit.

De parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant Deloitte. Belangrijke bronnen zijn het CPB (centraal economisch planbureau) DNB, CBS & Kadaster, NVM (Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs), ABN AMRO en andere specifieke markt-gerelateerde bronnen.

Bij het opstellen van de parameters wordt een onderscheid gemaakt in planexploitaties met een lange looptijd en planexploitaties met een korte looptijd (tot 5 jaar). Op dit moment zijn de projecten Waalsprong, Stationsgebied en Winkelsteeg langlopende planexploitaties/gebiedsexploitaties. Binnen de verbonden partij Waalfront wordt zoveel mogelijk aangesloten bij deze parameters, maar kan het bijvoorbeeld door specifieke financiering noodzakelijk zijn om eigen afzonderlijke parameters te hanteren.

We kunnen nu nog niet de parameters opnemen omdat de MPG (Meerjarenperspectief Grondexploitaties) pas later wordt opgesteld. Dat betekent dat ook de parameters later beschikbaar komen.